ห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

วิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา โรงสีข้าวของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

An Analysis of Communication Networks in Community Business : A Case Study of the Rice Mill Of Uttaradit Agricultural Cooperatives Federation Limited.

โดย

อาจารย์ปาจรีย์ อ่อนสอาด

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

๒๕๔๔

302.3
ป542ว
30A0149854
Title : วิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารธ
รกิจชุมชนกรณีศึกษาโรงสีข้าวของ
หอสมุดและศูนย์สนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

2400

ชื่อเรื่อง : การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา โรงสีข้าวของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

ผู้วิจัย : อาจารย์ปาจรีย์ อ่อนสอาด สถาบัน: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปีที่พิมพ์ : พุทธศักราช ๒๕๔๔ สถานที่พิมพ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

แหล่งที่เก็บรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ : ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

จำนวนหน้างานวิจัย : ๑๔๘ หน้า ลิขสิทธิ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัย เรื่องการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา โรงสีข้าวของชุมนุมสหกรณ์การเกษตร (ชกส.) จำกัด ตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียงพึ่งตนเองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นลักษณะงานวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อทราบถึงความสำเร็จและสภาพปัญหาของการดำเนินธุรกิจเชิงสหกรณ์ โดยผ่านเครือข่ายการสื่อสารขององค์กรโรงสีข้าวฯ ตลอดจนประเภทการทำนา ผลผลิตข้าวเปลือก อาชีพเสริม ลักษณะการเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ เหตุผลการขายข้าวเปลือกแก่สหกรณ์ที่สมาชิกสังกัดและแหล่งขายอื่น นอกจากนั้นยังต้องการทราบถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือก และเพื่อเปรียบเทียบค่าตอบแทนเฉลี่ยข้าวเปลือกระหว่างสหกรณ์ที่สมาชิกสังกัดกับแหล่งขายอื่น โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ฝ่ายบริหารและพนักงานของชสก.อุตรดิตถ์ฯ และสหกรณ์สมาชิกที่เป็นประชากรตัวอย่างอีก ๔ แห่ง (จำนวน ๑๐ ราย) โดยคัดเลือกจากสหกรณ์ที่สามารถรวบรวมข้าวเปลือกได้ปริมาณมาก ปานกลางและน้อยตามลำดับ นอกจากนี้ยังใช้แบบสอบถามเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๕๐ ราย ที่สังกัดสหกรณ์สมาชิกดังกล่าว

ผลการวิจัยแบ่งเป็นสองส่วน

<u>ส่วนแรก:</u> การวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า มีลักษณะการดำเนินธุรกิจเชิงสหกรณ์กล่าวคือ มิได้มุ่งเน้นการแข่งขัน แต่เป็นพันธมิตรกันในบางด้านกับองค์กรอื่นด้วย เช่น การกู้ยืมเงิน การดำเนินธุรกิจร่วมกัน การแลกเปลี่ยนสินค้าและข้อมูลทางการตลาด ตลอดจนการศึกษาดูงานระหว่างกัน สำหรับเครือข่ายการสื่อสารของโรงสีข้าวฯ สามารถสรุปได้สองประเด็นคือ ๑.) เครือข่ายการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายใน ระหว่างคณะกรรมการดำเนินงาน พนักงานสหกรณ์ และเกษตรกรสมาชิก ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการสื่อสารแบบเผชิญหน้า ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วนเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มย่อยเป็นแบบครบวงจร ทุกคนได้รับข้อมูลข่าวสารครบถ้วน สร้างความพึงพอใจแก่สมาชิกทุกคน ส่วนเกษตรกรสมาชิกที่มีอยู่กระจัดกระจาย การแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์และ

ราคาข้าวเปลือก ส่วนใหญ่อาศัยสื่อบุคคล (ผู้นำตามธรรมชา ติ) และสื่อประเพณี และ ๒.) เครือข่ายการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับภายนอก พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อการรวบรวมข้าวเปลือก ได้แก่ การเจรจาต่อรองเกี่ยวกับสินเชื่อของฝ่ายบริหารฯ การรับฟังข่าวสารเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือกอย่างสม่ำเสมอช่วยให้เกษตรกรซื้อ/ขายข้าวเปลือกในราคาที่เป็นธรรมขึ้น ตลอดจนการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงมากมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพของเกษตรกร จึงควรรณรงค์ให้มีการปลูกข้าวอินทรีย์ พันธุ์ปทุมธานี๑ ซึ่งสามารถต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้ สำหรับการแปรสภาพข้าวเปลือก และการบรรจุ ใช้ระบบการจัดการแบบสามัญสำนึก สอดคล้องกับยุทธการเกมบะ ไคเซน ของมาซาอากิ อิมาอิ กล่าวคือ มีป้ายประกาศ ๕ส.สื่อให้พนักงานถือปฏิบัติ ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อลดต้นทุนและปรับปรุงสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน ส่วนผลกระทบด้านการตลาดหลังภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ปี ๒๕๔๐ การแข่งขันสูงขึ้น ข้าวบรรจุถุงเป็นที่นิยมและมีจุดบกพร่องที่ควรปรับปรุงด้านบรรจุภัณฑ์เพื่อรักษาคุณภาพข้าวสาร โดยผู้วิจัยแนะนำให้ใช้เครื่องบรรจุระบบสูญญากาศ หรืออาจใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการผสมพริกแห้งกับใบมะกรูดผสมลงในข้าว นอกจากนี้ได้เสนอแนะให้ใช้เทคนิคการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

ส่วนที่สอง: เป็นการวิเคราะห์เชิงสถิติ และทดสอบสมมุติฐาน สมาชิกสหกรณ์เพาะปลูกข้าวทั้งนาปีและนาปรังโดยข้าวนาปีให้ผลผลิตเฉลี่ย ๕๓ ถัง/ไร่ ข้าวนาปรังให้ผลผลิตเฉลี่ย ๗๓ ถัง/ไร่ หลังจากที่ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ มีสมาชิกฯเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯมากขึ้น สาเหตุที่สมาชิกฯขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ที่สังกัดเพราะได้รับราคาที่เป็นธรรม ส่วนสาเหตุที่ขายให้พ่อค้ารวบรวมข้าวเพราะได้รับเงินสดและสะดวก สำหรับบุคคลที่มีอิทธิพลในการชักนำสมาชิกฯเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ ได้แก่ผู้นำทางความคิดเห็น นอกจากนี้สมาชิกได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือกจากสื่อบุคคล(การบอกต่อ) มากกว่าสื่อมวลชน และราคาเฉลี่ยข้าวเปลือกจำนวน ๓ พันธุ์ แหล่งรับซื้อให้ราคาที่แตกต่างกัน ดังนี้ ข้าวพันธุ์ชัยนาท ๑ แหล่งรับซื้อที่ให้ราคาเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ราคาเฉลี่ย ๖,๑๒๕ บาท/ตัน ข้าวพันธุ์สุพรรณ ๕๐ แหล่งรับซื้อที่ให้ราคาสูงสุด ได้แก่ สหกรณ์ที่สมาชิกสังกัด ราคาเฉลี่ย ๔,๗๔๑ บาท/ตัน และข้าวพันธุ์ขาวมะลิ ๑๐๕ แหล่งรับซื้อที่ให้ราคาเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ราคาเฉลี่ย ๘,๒๗๐ บาท/ตัน

จากผลการวิจัยทั้งสองส่วนเป็นข้อสรุปถึงความสำเร็จและสภาพปัญหาของการจัดการธุรกิจเชิงสหกรณ์ ผ่านการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารของธุรกิจชุมชน ของ โรงสีข้าวของชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ซึ่งสามารถนำไปขยายผลและใช้เป็นต้นแบบสำหรับกลุ่มเกษตรกร และขบวนการสหกรณ์ที่ประกอบธุรกิจประเภทเดียวกันได้

Title: An Analysis of Communication Networks in Community Business : A Case Study of the Rice Mill of Uttaradit Agricultural Cooperative Federation Limited.

Reseacher: Mrs. Pacharee Onsaard **Institution:** Dhurakijpundit University

Year of Publication: 2001 **Publisher:** Dhurakijpundit University

Sources: Dhurakijpundit University Research Center

Number of Pages: 148 Pages **Copy right:** Dhurakijpundit University

Abstract

The research report on **An Analysis of Communication Networks in Community Business:** A Case Study of **the Rice Mill** of **Uttaradit Agricultural Cooperative Federation Limited (UACF)** Related to **The Cooperative Related Loan Project for Production and Service in Rice Market** is both quantitative and qualitative. Its objectives are to investigate cooperative management system and the concerned problems through the communication network of Rice Mill, kinds of farming , rice field produce , part time work , the procedure of enrollment in The Cooperatives Related Loan Project for Production and Service, the reason why the farmers sell their paddy to their own cooperatives and to other sources and the information source on the current paddy price in order to compare the income from selling the produce to cooperatives and other sources. The study focuses on cooperative management analysis from the concerned document, additional interview of ten distinguished sample members from the executive staff of UACF and four cooperatives chosen from their ability in collecting the quantity of paddy from farmers in high , medium and low level respectively , and the questionaires collected from two hundrend and fifty farmers who are the members of four cooperatives by the ratio of paddy collecting plan as mentioned.

The results of the research are divided into two parts: The first one shows that the management of UACF is a kind of cooperative management which does not focus on competition but coordination with other organizations such as borrowing some money from other Cooperatives, dealing with private mills , barter system between membership cooperatives and ability to exchange marketing information ie. the personal development by training in business management at the other Cooperatives.The communication networks consists of two issues as follows :1. Internal communication networks,such as

the communication between the operational committee,cooperative officers and farmers, most of them are interpersonal communication ; formal and informal. The information flow is horizontal. The communication network of small group is decentralization. Everybody receives the information perfectly and is content. The farmers scattering in communities receive the information by personal communication (opinion leader) and traditional media. and 2. External communication networks, analyzed by the open system of Daneil Katz and Robert Kahn, it is found out that the external relationship has an impact on the paddy storage as follows : negotiation about the loan administration of UACF operational committe , the farmers' information perception about the paddys price and the use a lot of chemical fertilizer and insecticide. It causes problems to environment and farmers' health . The suggestion is that there should be a campaign among farmers to plant Patumthani rice1 which can resist the brown aphid. For the paddy transformation and packaging, they manage by consciounsness According to the Gemba Kaizen ; strategy of Masaarki Imai, such as apply the *5s* system (*Seiri, Seiton, Seiso, Seiketsu, Shitsuke*) to the officers, to decrease the waste in production process or *Muda* by reducing the capital which may occur due to the waste of paddy ,to increase platforms to dry the paddy in order to decrease the usage of dehydrating machine ,and also to use machine with vapor power. There are frequently small group meetings among the officers and workers to improve the standard of products and services. After The National Economic Crisis in 1997 , the cooperatives flourish and compete with each other. As there are 30 private mills in Uttaradit Province , UACF has to improve its packaging to maintain the rice quality. The suggestion is to use the vacuum machine for packaging or to use local wisdom by mixing dry chilly and bergamot leaves in the rice. In addition, to appropriate marketing promotion techniques should be in corporated .

The second one indicates that the cooperative members grow in their farms with both in-season and out-season crops. They gain the produce from in-season crops 52 bins/rai and 73 bins/rai from out-season crops. Their part time work is to grow garlic and shallots. The number of cooperative members enrolling in relation project increased after The National Economic Crisis in 1997. The inducement in selling crops to the merchants is that the members need cash and avoid cooperative bureaucratic system. The persons who can influently persuade the members into The Related Project are the president and administrative staff of each cooperative. The cooperative members get the paddy price information from personal communication rather than mass communication. The average price of paddy sold to their own cooperative is higher than to private rice mills and to merchants in general.

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร ผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอนรวมถึงคุณบัณฑิต มงคลวีราพันธ์ เศรษฐกร สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร คุณสมศักดิ์ ปานดอนไพร นักวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์และกำนันยวง อยู่มา รองประธานกรรมการชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยถือโอกาสขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ ท้ายที่สุดขอขอบคุณ คุณณรงค์ อ่อนสอาด นายอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้เป็นกำลังสำคัญในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกทั้งเด็กหญิงสโรชา อ่อนสอาดและเด็กชายชนธร อ่อนสอาด ที่ได้อุทิศอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และกำลังใจจนงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	(๑)
สารบัญตาราง	(๔)
สารบัญแผนภูมิ	(๕)
สารบัญรูปภาพ	(๖)
บทที่ หนึ่ง บทนำ	
๑.๑ ความสำคัญและที่มาของปัญหา	๑
๑.๑.๑ เศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ	๑
๑.๑.๒ เศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบของขบวนการสหกรณ์	๒
๑.๑.๓ ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทยและชาวโลก	๔
๑.๑.๔ ต้นทุนการผลิตข้าวและราคาที่ชาวนาได้รับ	๕
๑.๒ ปัญหาการวิจัย	๘
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๙
๑.๔ สมมติฐานการวิจัย	๙
๑.๕ ขอบเขตการวิจัย	๑๐
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๑
๑.๗ เหตุผลที่เลือกโรงสีข้าวของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์	๑๑
บทที่ สอง	
๒.๑ ความหมายของธุรกิจชุมชน	๑๔
๒.๒ ความหมายของสหกรณ์	๑๕
๒.๓ ประวัติขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย	๑๖
๒.๓.๑ การจัดตั้งสหกรณ์ในประเทศไทย	๑๘

๒.๓.๒ การสหกรณ์ในยุคปัจจุบัน ๒๑
๒.๓.๓ การส่งเสริมสหกรณ์ ๒๓
๒.๔ กรมส่งเสริมสหกรณ์กับการพัฒนางานสหกรณ์ ๒๕
๒.๔.๑ โครงการและงานพัฒนาสหกรณ์ที่สำคัญ ๒๕
๒.๔.๒ โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าว สหกรณ์ ๒๖
๒.๔.๓ โครงการจัดตั้งตลาดกลางผลิตผลเกษตรประจำตำบลของ สหกรณ์ ๓๑
๒.๔.๔ สหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อ การผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ๓๓
๒.๕ คำนิยามศัพท์ และแนวคิดด้านการสื่อสาร ๓๓

บทที่ สาม : ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดอุตรดิตถ์และลักษณะการดำเนินงานของโรงสี ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

๓.๑ สภาพทั่วไปของจังหวัดอุตรดิตถ์ ๔๕
๓.๑.๑ ข้อมูลทั่วไป ๔๕
๓.๑.๒ สถิติการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญปี ๒๕๔๐/๔๑ ๔๖
๓.๑.๓ ปฏิทินพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ๔๖
๓.๒ ลักษณะการดำเนินงานของโรงสีชุมนุมสหกรณ์การเกษตร อุตรดิตถ์ จำกัด ๔๗
๓.๒.๑ ประวัติของโรงสี ๔๗
๓.๒.๒ จำนวนสหกรณ์สมาชิก ๔๘
๓.๒.๓ โครงสร้างการดำเนินงานของโรงสี ๔๙

บทที่ สี่ : ผลการวิเคราะห์

๔.๑ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาของระบบการจัดการธุรกิจ ๕๔
๔.๑.๑ การวางแผนรวบรวมข้าวเปลือกและแหล่งเงินทุน ๕๕
๔.๑.๒ การประเมินคุณภาพข้าวเปลือกเพื่อกำหนดราคารับซื้อ ๕๗

๔.๑.๓ กระบวนการแปรสภาพข้าวเปลือกและผลิตผลพลอยได้อื่นๆ ๕๘
๔.๑.๔ การบรรจุและการจำหน่าย ๖๒
๔.๑.๕ ลักษณะการดำเนินงานแบบ “ธุรกิจเชิงสหกรณ์” ๖๕
๔.๑.๖ เครือข่ายการสื่อสารของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตร อุตรดิตถ์ จำกัด ๖๗
๔.๑.๗ ปัญหาด้านการตลาด ๗๓
๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ และทดสอบสมมติฐาน ๗๕

บทที่ ห้า : สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
๕.๑ สรุปผลการวิจัย ๘๔
๕.๒ ข้อเสนอแนะ ๘๔

บรรณานุกรม ๘๕

ภาคผนวก
ก. รายงานผลการรวบรวมข้าวเปลือกตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒ ๘๗
ข. รายชื่อสหกรณ์ผู้ผลิตข้าวสารตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒ ๑๑๖
ค. แสดงขั้นตอนการกำหนดคุณภาพข้าวเปลือกของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ๑๒๔
ง. เกณฑ์กำหนดมาตรฐานข้าวของกระทรวงพาณิชย์ ๑๒๖
จ. วิธีการผลิตข้าวอินทรีย์ ๑๔๑
ฉ. แบบสอบถาม ๑๔๓
ช. ประวัติผู้วิจัย ๑๔๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑. แสดงประเภทกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดอุตรดิตถ์	๔๕
๒. แสดงจำนวนสหกรณ์สมาชิกของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด	๔๘
๓. แสดงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินงานงานของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด	๕๐
๔. แสดงตำแหน่งพนักงานสหกรณ์และลูกจ้างของโรงสีข้าวชุมชนสหกรณ์การเกษตร อุตรดิตถ์ จำกัด	๕๑
๕. แสดงรายงานกิจการประจำปี ๒๕๔๑ ของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตร อุตรดิตถ์ จำกัด	๕๒
๖. แสดงแผนการแปรสภาพข้าวเปลือกประจำปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒	๕๗
๗. แสดงอัตราการแปรสภาพข้าวเปลือกของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตร อุตรดิตถ์ จำกัด	๕๘
๘. แสดงแหล่งจำหน่ายข้าวสารให้แก่สมาชิกโรงสีข้าว/บุคคลทั่วไป	๖๓
๙. แสดงแหล่งจำหน่ายผลิตผลพลอยได้ (ปลายข้าว รำข้าว)	๖๔
๑๐. ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ จำแนกตามชื่อสหกรณ์ที่เป็นสมาชิก	๗๗
๑๑. ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ จำแนกตามเพศ	๗๘
๑๒. ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ จำแนกตามอายุ	๗๘
๑๓. ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๙
๑๔. ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ จำแนกตามชนิดพืชผลที่ผลิต	๗๙
๑๕. ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกข้าวเจ้า จำแนกตามจำนวนเนื้อที่เพาะปลูก	๘๐
๑๖. ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกข้าวเหนียว จำแนกตามจำนวนเนื้อที่เพาะปลูก	๘๐
๑๗. ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกหอมแดง จำแนกตามจำนวนเนื้อที่เพาะปลูก	๘๐
๑๘. ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกกระเทียม จำแนกตามจำนวนเนื้อที่เพาะปลูก	๘๑
๑๙. ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกข้าวเจ้า จำแนกตามประเภทที่เพาะปลูก	๘๑
๒๐. แสดงค่าผลผลิตข้าวเปลือกเฉลี่ย จำแนกตามประเภทนาที่เพาะปลูก	๘๑

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
๑. แสดงโครงสร้าง ระบบการดำเนินงาน ระบบการจัดการและการดำเนินงาน ตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์	๒๙
๒. แสดงโครงสร้างการดำเนินงานสหกรณ์ของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด	๕๑
๓. แสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบเป็นทางการระหว่างกลุ่มบุคคลทั้งสามฝ่าย ภายในองค์กร	๖๗
๔. แสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบเป็นทางการของคณะกรรมการชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด	๖๘
๕. แสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบเป็นทางการของพนักงานโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด	๖๙
๖. แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิต และบริการตลาดข้าวของสหกรณ์	๘๒
๗. แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ที่สังกัดจำแนกตาม เหตุผลที่ขาย	๘๓
๘. แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ขายข้าวเปลือกให้พ่อค้ารวบรวมข้าวท้องถิ่น จำแนกตามเหตุผลที่ขาย	๘๓
๙. แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิต และบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ จำแนกตามผู้ชักนำ	๘๕
๑๐. แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือก จำแนกตามแหล่งข้อมูล	๘๖
๑๑. แสดงร้อยละของข้าวเปลือก จำแนกตามชนิดพันธุ์	๘๗
๑๒. แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่นำข้าวเปลือกมาจำหน่ายให้แหล่งรับซื้อ	๘๗
๑๓. แสดงราคาเฉลี่ยข้าวเปลือก จำแนกตามพันธุ์ข้าวและแหล่งรับซื้อ	๘๘

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑.	แสดงกระบวนการแปรสภาพข้าวเปลือกของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตร อุตรดิตถ์ จำกัด	๕๙
๒.	ขั้นตอนการสีข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร	๖๐
๓.	ขั้นตอนการผลิตข้าวนึ่ง	๖๑
๔.	แสดงข้าวบรรจุถุงขนาด ๑๕ กก. ๕ กก. และ ๒ กก.	๖๒
๕.	แสดงแบบจำลองเครือข่ายการสื่อสารตามทฤษฎีระบบเปิดของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด	๗๑

DPU

บทที่หนึ่ง

บทนำ

๑.๑. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประเทศไทยไทยต้องตกอยู่ในภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของไทยในปี ๒๕๔๐ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากรัฐเข้าไปประกันความเสี่ยงทางการเงินสูงเกินไปจนเกิดสถานการณ์อันตรายต่อคุณธรรม (Moral Hazard) ทำให้ประชาชนทั่วไปมีพฤติกรรมในทางเสี่ยงสูงเกินไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือระบบได้ส่งเสริมให้คนเกิดความโลภ ดังนั้น เพื่อที่จะแก้ปัญหานี้ รัฐจึงต้องสร้างระบบที่ทำให้คนไม่โลภมาก และไม่เอาเปรียบผู้อื่น ด้วยเหตุนี้ ในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับสาขาเศรษฐกิจอื่นๆทั้งหมดของไทย โดยหลักการแล้วย่อมมีความเป็นไปได้.....(อภิชัย พันธเสน ๒๕๔๓: ๒๐)

๑.๑. ๑. เศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ

เศรษฐศาสตร์พอเพียง เป็นเรื่องของความพอดี ซึ่งตรงกับแนวคิดและปรัชญาที่อยู่เหนือวิชาเศรษฐศาสตร์ เพราะไปโยงถึงศาสนาพุทธ ตามที่นายอี. เอฟ. ชูมากเกอร์ (E.F. Schumaccher) ได้ชี้ให้เห็นความมีอยู่ ความสำคัญ และความจำเป็นของเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ (Buddist Economics) ในหนังสือชื่อ *" เล็กนั้นงาม " (Small is Beautiful)* เมื่อเกือบสองทศวรรษที่แล้ว และต่อมาได้สานต่อแนวความคิดดังกล่าวเป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งใช้ชื่อว่า *" เล็กนั้นเป็นไปได้ " (Small is Possible)* เศรษศาสตร์แนวพุทธนี้ เน้นที่ *" มัชฌิมาปฏิปทา "* หรือ *" ทางสายกลาง "* กล่าวคือ เป็นเส้นทางที่ไม่ข้องแวะทั้ง *" กิเลส "* และ *" ความทุกข์ "* ซึ่งพระพุทธเจ้ามีประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงทั้งสองเส้นทาง ด้วยเหตุนี้ ทางสายกลางจึงเป็น*" มรรค "* หรือเส้นทางเดียวที่ทำให้พระองค์ ตรัสรู้เป็นพุทธได้ด้วย *" ปัญญา "* ดังนั้นเศรษฐกิจแบบทางสายกลางหรือเศรษฐกิจแบบมัชฌิมาปฏิปทา ในทางพุทธศาสนาจึงมีข้อปฏิบัติที่เต็มไปด้วยเรื่องมัชฌิมาความเป็นสายกลาง ความพอดี มัตตัญญุตา ความรู้จักประมาณ รู้จักพอดี *คือจุดที่คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจมาบรรจบกัน* (พระธรรมปิฎก ๒๕๔๒ : ๓๖)

ดังกล่าวมาแล้ว วิถีการผลิตในเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ จึงเป็น*วิถีแห่งปัญญา* ซึ่งต่างจากเศรษฐศาสตร์กระแสหลักในปัจจุบัน ที่เน้น*ทุนเป็นปัจจัยผลิตหลัก (Mode of Production)* และ*การสร้างความพึงพอใจสูงสุด (Utillity Maximization)* ตามกรอบความคิดของเศรษฐศาสตร์ตะวันตก ถ้าพิจารณาจากมุมมองของเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ **Utility** หรือ **อัตถประโยชน์** ใน

ความหมายของพุทธ ก็คือ " กิเลส " นั่นเอง จากข้อเท็จจริง ที่ปรากฏว่าเศรษฐศาสตร์กระแสหลักไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนได้ เนื่องจากไม่เน้นความพยายามในการลด " กิเลส " ในขณะที่ " ความยากจน" มีสาเหตุหลักมาจาก " กิเลส " หรือความไม่รู้จักพอของมนุษย์นั่นเอง (พระธรรมปิฎก *เพิ่งอ้าง* ๒๕๔๒ : ๒๖)

".....การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่ว่าเรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัว จะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้าน หรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก....."

".....ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนแปลง ทำให้กลับกลายเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้แต่ครึ่งหนึ่งก็ไม่ต้อง อาจจะสักเศษหนึ่งส่วนสี่ก็จะสามารถอยู่ได้....."

จากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีการกล่าวอ้างถึงอยู่เสมอ ชี้ให้เห็นว่า พระองค์เข้าพระทัยว่า สาเหตุของวิกฤตเศรษฐกิจที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่นั้น เนื่องมาจาก ประเทศไทยดำเนินเศรษฐกิจแบบที่พระองค์ทรงเรียกว่า " **เศรษฐศาสตร์แบบการค้า** " (Trade Economy) พระองค์ทรงเน้นว่า ถ้าสามารถเปลี่ยนกลับให้เป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง (Self Sufficient Economy) ซึ่งไม่ต้องทั้งหมด อาจจะเป็นเพียงสักหนึ่งส่วนสี่ของระบบเศรษฐกิจทั้งหมด หมายความว่า **ประเทศไทยเป็น Trade Economy ทั้งหมด ก็ขอให้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๗๕ และขอให้มีส่วนที่เป็น Self Sufficient Economy เพียงร้อยละ ๒๕** ในส่วนนี้มิได้หมายความว่า ไม่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยน แต่ขอให้มีความสามารถที่จะพึ่งตัวเองได้ในระดับพื้นที่ โดยทรงกล่าวถึงระดับหมู่บ้านหรือในระดับอำเภอ ส่วนสาเหตุสำคัญที่ต้องทำเช่นนั้นก็เพราะ **"ค่าขนส่ง"** ถ้าหากจะพิจารณาความหมายที่แท้จริง คือ ต้นทุนที่เกิดจากการแลกเปลี่ยน (Transaction Cost) จะมีค่าขนส่งเป็นต้นทุนส่วนหนึ่งด้วย..... เศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเนื้อแท้ก็คือ " **เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ** " ที่ง่ายต่อการอธิบายให้ประชาชนชาวไทยเข้าใจได้ เนื่องจากส่วนใหญ่มีพื้นฐานวัฒนธรรม ที่มีรากฐานมาจากศาสนาพุทธอยู่แล้ว (อภิชัย พันธเสน *อ้างแล้ว* ๒๕๔๓ : ๑๑, ๒๖)

๑.๑.๒. เศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบของขบวนการสหกรณ์

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมานั้น ทำให้ช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างคนในประเทศเพิ่มขึ้น ชุมชนในชนบทจำนวนมากประสบภาวะล่มสลาย และสร้างทัศนะในการพึ่งพาผู้อื่นแก่ชาวชนบทมากขึ้น เนื่องจากในช่วงกลางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ คือ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่

หัวทรงทำงานใกล้ชิดกับพสกนิกรของพระองค์ในชนบท และทรงเห็นว่ามีความโลภและมีการเบียดเบียนให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน เป็นภัยเนื่องมาจากจิตใจของคน พระองค์ทรงมีข้อเสนอแนะว่า “*.....แทนที่เราจะเน้นการขยายการผลิต เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริโภค น่าจะเปลี่ยนเป็นการลดความฟุ่มเฟือย และทำอย่างไร จึงจะทำให้คนไทย ครอบครัว และชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ปฏิเสธความฟุ่มเฟือย แต่ฟุ่มเฟือยได้ตามอัตภาพ เนื่องจากคนส่วนใหญ่ของประเทศมิได้ใช้จ่ายตามอัตภาพ แต่มักจะใช้จ่ายเกินตัวเกินฐานะการหามาได้.....*” เนื่องจากพระองค์ท่านเริ่มจากการปฏิบัติจริงกับคน จึงทรงเริ่มจากคน ครอบครัว ชุมชน และปัจจัยหลักสำคัญที่นักเศรษฐศาสตร์กระแสหลักมิได้คำนึงถึง คือปัจจัยด้านวัฒนธรรม ซึ่งมีความหลากหลายในแต่ละท้องถิ่น และมีพลัง ในกรณีที่ ชุมชนมีวัฒนธรรมของตนเอง การรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนค่อนข้างจะแน่นเหนียว เมื่อนำปัจจัยวัฒนธรรมเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญ ชุมชนและองค์ประกอบของชุมชน ก็จะกลายเป็นปัจจัยที่มีพลังในทางเศรษฐกิจ เป็นทุนทางสังคมอันสำคัญของชุมชนเอง ดังนั้นพระองค์จึงทรงเน้นชุมชน กลุ่มและ สหกรณ์ (อภิชัย พันธเสน *เพิ่งอ้าง* ๒๕๔๓: ๑๗)

“..... *ประเทศไทยพูดโดยส่วนรวมเป็นประเทศที่อาศัยการเกษตรในทุกสาขาเป็นหลัก เพื่อให้ประเทศชาติมีความมั่นคง จึงต้องมีวิธีการที่เหมาะสม สำหรับให้ผู้ที่ปฏิบัติงานเกษตรนี้สามารถที่จะผลิตได้มากที่สุด และมีความสุข ความเจริญ ความมั่นคงมากที่สุด การใช้วิธีสหกรณ์นี้ดีที่สุดแล้ว เพราะว่าผู้ปฏิบัติงานด้านเกษตรจะได้รับประโยชน์ทั่วถึงทุกคน คือ ไม่ได้แบ่งเป็นนายงานกับลูกจ้าง ไม่ได้แบ่งพวกเป็นนายแล้วก็พวกเป็นบ่าว ทุกคนเป็นนายของตนเอง แต่เมื่อทุกคนเป็นนายของตนเองก็ต้องร่วมมือกัน มิฉะนั้น ก็ไม่มีวินัย ไม่มีระเบียบ ก็จะกลายเป็นสิ่งไม่ดี เพราะว่าจะต้องมีการเบียดเบียนกัน ถ้าทุกคนร่วมมือกันดี เชื่อว่าทุกคนก็ได้รับความสุขความมั่นคงได้.....*”

พระราชดำรัสดังกล่าวข้างต้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ผู้นำสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม และสหกรณ์ประมงทั่วประเทศ ณ ศาลาดุสิตาลัย ในวันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๔ พระองค์ทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับหลักและวิธีการสหกรณ์ โดยสรุปดังนี้ ***หลักสำคัญของ สหกรณ์ คือ ความเป็นอยู่และการทำงานร่วมกัน เพื่อความเป็นปึกแผ่นของกลุ่มในแต่ละท้องถิ่น*** *โดยการใช้ความสามารถของสมาชิกแต่ละคน สร้างตัวให้เจริญขึ้นได้ด้วยความสามัคคี มีเมตตาซึ่งกันและกัน และวิธีการสหกรณ์นั้นดีที่สุดสำหรับผู้ทำงานด้านเกษตรที่จะได้รับประโยชน์ทั่วถึงทุกคน แต่ทุกคนต้องมีวินัยที่ตัวเองอย่างแน่นแฟ้นจึงจะยั่งยืน*

จะพบได้ว่า การดำเนินกิจการในแบบสหกรณ์นั้น ทำกันมานานนับร้อยปีแล้ว เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าวของชาวนา การร่วมกันสร้างฝาย กลุ่มผู้ใช้น้ำ เป็นต้น สหกรณ์ถือเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับอาชีพการเกษตร และรัฐบาลก็ได้ตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสหกรณ์ขึ้นโดย

เฉพาะ ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีโครงการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสหกรณ์หลายโครงการ ดังจะกล่าวถึงในบทต่อไป

ในการพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของราษฎรตามแนวพระราชดำริน้ัน พระองค์ทรงเน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่ม เพื่อให้มีพลังต่อรองในการซื้อขายโดยไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ อีกทั้งเป็นการประกันความเสี่ยง อันเกิดจากความไม่แน่นอนของสภาพดินฟ้าอากาศ และความผันผวนด้านการตลาด รวมถึงหลักการกู้เงินมาลงทุนด้วยว่า การจัดตั้งสหกรณ์ มิใช่มุ่งหวังแต่จะกู้เงิน แต่ถ้าจำเป็นต้องกู้ สหกรณ์ต้องนำมาลงทุนอย่างคุ้มค่า หรือนำเงินกู้มาใช้ให้เกิดความก้าวหน้า รวมทั้งเมื่อกู้เงินมาแล้ว ต้องชำระหนี้ด้วย เพราะการไม่ชำระหนี้เสียหายหลายอย่างทั้งเราทั้งเขา ส่วนในด้านการประกอบกิจการนั้น สหกรณ์ควรประกอบกิจการแบบครบวงจรคือมีการรวบรวมผลผลิต นำมาแปรรูปให้มีคุณภาพ และจำหน่ายในท้องตลาดได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีแก่การดำเนินของสหกรณ์ และความอยู่ดีกินดีของสมาชิกและส่วนรวม

๑.๑.๓. ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทยและชาวโลก

" ข้าว" เป็นอาหารหลักที่คนไทยและประชากรกว่าครึ่งโลก หรือกว่า ๒,๘๐๐ ล้านคน ใช้บริโภคประจำวัน ประเทศที่ผลิตข้าวได้มากที่สุดคือ จีน (๒๐๒.๓ ล้านตัน) รองลงไปคือ อินเดีย (๑๒๓.๓ล้านตัน) อินโดนีเซีย (๔๘.๔ ล้านตัน) เวียตนาม (๒๘.๔ ล้านตัน) บังคลาเทศ (๒๘.๓ ล้านตัน) และ***ไทยเป็นอันดับหกของโลก (๒๒.๔ ล้านตัน)*** ส่วนผลผลิตต่อไร่ สูงสุดในโลกคือสหรัฐอเมริกา (๑,๐๐๔ ก.ก.ต่อไร่) จีน (๙๖๓ ก.ก.ต่อไร่) ญี่ปุ่น (๙๖๒ ก.กต่อไร่) เวียตนาม (๕๘๒ ก.ก.ต่อไร่) ส่วน***ไทยอยู่อันดับที่สิบ ของโลก (๓๘๗ ก.ก.ต่อไร่)*** อย่างไรก็ตาม ***ข้าวไทยเป็นข้าวคุณภาพดีที่สุดในโลก*** ในปี ๒๕๔๑สามารถส่งออกไปขายในตลาดโลกคิดเป็นมูลค่าได้กว่า ๘๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ในช่วงห้าปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๓๘ –๒๕๔๒) ไทยมีส่วนแบ่งตลาดระหว่างร้อยละ ๒๕ ถึง ๓๐ ของปริมาณการค้าโลก **เป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก** มีคู่แข่งสำคัญ คือ เวียตนาม จีน สหรัฐอเมริกา อินเดีย และปากีสถาน ตามลำดับ (บุญชู โรจนเสถียร ๒๕๔๓ : ๒๙)

สรุปได้ว่า **ข้าวไทย** ซึ่งเป็นผลผลิตจากน้ำพักน้ำแรงของชาวนา ไม่เพียงแต่จะเลี้ยงปากเลี้ยงท้องคนภายในประเทศเราเองได้อย่างบริบูรณ์แล้ว ยังมีเหลือส่งไปเลี้ยงชาวโลกอีกถึงหกล้านตันต่อปี ซึ่งเมื่อคิดมูลค่าข้าวที่เลี้ยงคนในประเทศและต่างประเทศ รวมกันเป็นตัวเงินก็นับแสนๆล้านตันต่อปี **เป็นพลังสำคัญที่ค้ำจุนเศรษฐกิจไทยมาตลอด** เฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงที่เศรษฐกิจไทยกำลังทรุด (บุญชู โรจนเสถียร *เพิ่งอ้าง* ๒๕๔๓ : ๓๐)

๑.๑.๔. ต้นทุนการผลิตข้าว และราคาที่ชาวนาได้รับ

แม้ว่าข้าวจะเป็นพืชที่นำมาซึ่งรายได้ให้ประเทศแต่ละปีจำนวนมหาศาล แต่ชาวนากลับตกอยู่ในสภาพยากจน ทั้งนี้เพราะ การผลิตข้าวเปลือกในแต่ละปี ทั้งข้าวนาปีและนาปรัง จะเพิ่มหรือลดขึ้นอยู่กับราคาข้าวในปีที่ผ่านมา กล่าวคือ ถ้าปีใดราคาข้าวเปลือกอยู่ในเกณฑ์สูง ก็จะจูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นในปีต่อไป แต่โอกาสดังกล่าวไม่ค่อยเปิดให้มากนัก เพราะชาวนาต้องเผชิญปัญหาอุปสรรคมากมาย อาทิ พื้นที่ยึดครองที่เหมาะแก่การทำนามีจำกัด ต้องประสบภัยธรรมชาติ ทั้งฝนแล้ง น้ำท่วม และการระบาดของศัตรูพืชก่อผลเสียหายรุนแรง บางพื้นที่เสียหายเป็นประจำซ้ำซาก อีกทั้ง พื้นที่นาจำนวนมากมีปัญหาดินเค็ม ดินเปรี้ยว โดยขาดการบำรุงอย่างถูกวิธี และประการสำคัญ เกษตรกรขาดแคลนเงินทุนที่จะใช้จ่ายเพื่อนำเทคโนโลยี่ต่างๆ มาใช้ เป็นผลให้ต้นทุนการผลิต และอัตราการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวสูงมาก (บุญชู โรจนเสถียร *เพิ่งอ้าง* ๒๕๓๓ : ๓๐)

จากผลสำรวจและการประมาณการต้นทุนการผลิตข้าวเปลือกนาปี ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร การเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิต ในช่วงปีการผลิต ๒๕๓๒/๓๓ ถึง ๒๕๓๘/๓๙ ปรากฏว่าอัตราการเพิ่มของต้นทุนการผลิตมีอัตราสูงกว่าการเพิ่มขึ้นของราคาข้าวเปลือก กล่าวคือ ต้นทุนโดยเฉลี่ยเพิ่มในอัตราร้อยละ ๕.๑ ส่วนราคาข้าวเปลือก โดยเฉลี่ยเพิ่มเพียงร้อยละ ๐.๓ เท่านั้น ทำให้รายได้ชาวนาลดลงโดยตลอด

ชาวนาไทยมีรายได้เฉลี่ยจากการปลูกข้าว และจากผลผลิตเสริมรวมกันแล้ว ตกปีละประมาณ ๕๐,๔๐๑ บาทต่อครัวเรือน (๒๕๓๘/๒๕๓๙) เมื่อหักค่าใช้จ่ายในการผลิตออกไปแล้วเหลือเป็น**รายได้สุทธิไม่เกิน๕๐๐บาทต่อไร่ต่อครัวเรือน ขณะที่มีหนี้สินติดค้างต้องชำระตอนปลายฤดูเฉลี่ยประมาณ ๒๕,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน** โดย**ครัวเรือนชาวนาร้อยละ๘๐ เป็นหนี้ในตลาดนอกระบบ** เสียดอกเบี้ยสูงระหว่างร้อยละ ๕ ถึง ๑๐ ต่อเดือน ส่วนหนี้ในระบบ เสียดอกเบี้ยในอัตราต่ำกว่าอัตราทั่วไปเล็กน้อยเท่านั้น กู้ได้ในจำนวนที่ไม่พอใช้ทำกิน จึงต้องหันไปพึ่งเงินกู้ตลาดนอกระบบเสียเป็นส่วนใหญ่ เมื่อมีความจำเป็นต้องกู้มาใช้ทำกินในฤดูใหม่อยู่เป็นประจำ ชาวนาจึงไม่เคยหมดหนี้ (บุญชู โรจนเสถียร *เพิ่งอ้าง* ๒๕๔๓: ๓๐) ต้องออกมาเดินขบวนกดดันรัฐบาลเรื่องการประกันราคาพืชผล พักการชำระหนี้จาก ธกส. จึงกลายเป็นประเด็นที่พรรคการเมืองหยิบยกมาเป็นนโยบายหาเสียง และโจมตีซึ่งกันและกันอยู่เสมอ

จากบทความเรื่อง “ ชาวนาค้ำจุนเศรษฐกิจไทย ” (จบ) ของบุญชู โรจนเสถียร ในหนังสือพิมพ์ มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับวันจันทร์ที่ ๒๑ สค. ๒๕๔๓ ได้สรุปรายได้จำนวนมหาศาลจากผลผลิตข้าว อันเกิดจากน้ำพักน้ำแรงของชาวนานั้น มีใครได้รับประโยชน์บ้าง สามารถแยกแยะให้เห็นได้ ดังนี้

ก. รายได้ที่ตกเป็นของชาวนา : ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ราคาข้าวเปลือกเฉลี่ยต่อเกวียนที่ซื้อขายกัน ณ พื้นที่ปลูกของชาวนา อยู่ระหว่าง ๓,๔๐๐ ถึง ๖,๗๐๐ บาท เมื่อหักต้นทุนในการผลิตทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย ดอกเบี้ย ค่าปุ๋ย ค่ายากำจัดศัตรูพืช ค่าเช่านา ค่าเก็บเกี่ยวออกแล้ว เหลือรายได้สุทธิที่ตกเป็นของชาวนาเพียง ๑ ถึง ๗๖ บาทต่อเกวียนเท่านั้น นั่นคือ รายได้สุทธิที่ชาวนาจำนวนสี่ล้านสองแสนครัวเรือนได้รับจากผลผลิตข้าวเปลือกราว ๒๒ ล้านตัน คิดเป็นเงินได้เพียง ๗๙๒ ล้านบาทเท่านั้น

สาเหตุที่ชาวนาได้ส่วนแบ่งจากมูลค่าข้าวที่ค้าขายแต่ละปีน้อยมาก เพราะ

ประการแรก รูปแบบการค้าข้าวเปลือก มีลักษณะที่ชาวนาถูกบังคับให้จำเป็นต้องเร่งขายหลังการเก็บเกี่ยว เพราะไม่มียุ้งฉางพอที่จะใช้เก็บรักษาข้าวเปลือกไว้รอขายเมื่อราคาดี

ประการที่สอง จำเป็นต้องชำระหนี้ให้แก่นายทุนที่ให้กู้เงินมาเพื่อปลูกข้าว ต้องเร่งขายหลังเก็บเกี่ยว ปริมาณข้าวเปลือกที่ทะลักออกสู่ตลาดพร้อมๆกันจำนวนมาก จนล้นความต้องการของตลาด ก็ย่อมมีผลให้กดราคาข้าวเปลือกต่ำลงได้ จากตัวเลข แสดงการเคลื่อนไหวของราคาข้าวเปลือก พบว่า *โดยเฉลี่ยของทุกปี ราคาข้าวเปลือกตอนต้นฤดูเก็บเกี่ยว ราคาจะต่ำกว่าตอนปลายฤดู ประมาณเกวียนละ ๑,๐๐๐ ถึง ๑,๒๐๐บาท ส่วนต่างตรงนี้ถือเป็นความสูญเสียของชาวนา* นักวิชาการที่ติดตามวิเคราะห์สาเหตุความยากจน และรัฐบาลก็พยายามหาทางช่วยเหลือตลอดมา

สำหรับ การช่วยเหลือของรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมา มักใช้วิธีแทรกแซงราคาตลาดหลายทาง แต่กลไกและพิธีรีตองในการแทรกแซง มักจะล่าช้า กว่าจะมีผลต่อการดึงราคาข้าวเปลือกก็หลุดมือชาวนา ไปรวมอยู่ในมือพ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือกที่กระจัดกระจายอยู่ในแหล่งปลูกข้าวทุกท้องที่

วิธีที่พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือกนำมาใช้ จะเริ่มด้วยการออกเงินให้ชาวนากู้ ตั้งแต่ตอนปลูก พ่อค้าจึงมีโอกาสรับชำระหนี้ด้วยข้าวเปลือกทันทีหลังเก็บเกี่ยว และข้าวเปลือกส่วนที่เหลือ หลังจากชำระหนี้แล้ว พ่อค้าก็ได้โอกาสรับซื้อด้วยโดยพ่อค้าจะเป็นผู้กำหนดราคาซื้อโดยชาวนาไม่มีทางต่อรองเลย หลังจากนั้น พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือก จะระบายขายข้าวเปลือกให้โรงสี พ่อค้าฯ จะได้กำไรราวเกวียนละไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ถึง ๒๐๐ บาท บางช่วงราคาเปลี่ยนแปลงเร็วกำไรก็จะสูงขึ้นอีก บางครั้งโรงสีก็ออกมารับซื้อข้าวเปลือกจากชาวนาโดยตรงก็มี เพราะจะซื้อได้ถูกกว่าซื้อจากพ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือก

ข้าวเปลือกเมื่อสีเป็นข้าวสารแล้ว จะเคลื่อนจากโรงสีไปยังพ่อค้าข้าวสารเพื่อการบริโภคในประเทศส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งจะเคลื่อนไปสู่พ่อค้าส่งออก การเปลี่ยนมือของข้าวในช่วงนี้ ราคาจะเพิ่มขึ้น มากบ้าง น้อยบ้าง ตามภาวะตลาด และราคาที่เพิ่มก็จะบวกกำไรรวมอยู่ด้วย

โดยสรุป การค้าข้าวแต่ละช่วง เริ่มตั้งแต่ พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือกจากชาวนาขายต่อให้โรงสีข้าว แปรรูปเป็นข้าวสาร ขายต่อให้พ่อค้าข้าวทั้งเพื่อบริโภคในประเทศ และส่งออกต่างก็บวกกำไรทุกช่วง จึงเป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นทั่วไปว่า " คนปลูกข้าวขายข้าวเปลือกได้ราคาต่ำมีหนี้สินล้นพ้นตัว กลับต้องมาซื้อข้าวสารราคาแพงกิน "

ข. รายได้ส่วนที่คนกลุ่มอื่นได้รับ ประกอบด้วย

เจ้าของที่ดิน พื้นที่นาเฉพาะในภาคกลาง ในอดีตเป็นของเจ้าที่ศักดินาเป็นส่วนใหญ่ ชาวนาไม่มีที่ดิน ต้องเสียค่าเช่าระหว่าง ๓๐๐ บาท ถึง ๕๐๐ บาทต่อไร่ อาจชำระเป็นเงินหรือข้าวก็ได้ ปัจจุบัน ภาวะหนี้สินที่เพิ่มขึ้น ทำให้ชาวนาที่เคยเป็นเจ้าของที่ดินต้องกลายเป็นผู้เช่า ถูกยึดที่เพราะนำไปค้ำประกันกับเจ้าหนี้ เมื่อขาดที่นา ก็ขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน ทำให้ยิ่งจนหนทางทำกินหนักขึ้นไปอีก

โรงสี และพ่อค้าข้าว พ่อค้าข้าวในประเทศ ได้แก่โรงสีขนาดใหญ่ และพ่อค้าส่งออก มีบทบาทสำคัญมากในการค้าข้าวทั้งอดีตและปัจจุบัน แม้ว่ากระทรวงพาณิชย์เข้ามาผูกขาดค้าข้าว แต่การดำเนินงาน โดยเฉพาะ การค้าในช่วงส่งออกไปต่างประเทศ ยังดำเนินการโดยพ่อค้าที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มไม่กี่กลุ่ม ผลกำไรที่พ่อค้าได้จากมูลค่าการค้าข้าวส่งออกทุกประเภทรวมกันเป็นจำนวนเงินในระหว่าง ๓๕,๐๐๐ ล้าน ถึง ๖๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี (มูลค่าก่อนค่าเงินบาทลอยตัว) ส่วนพ่อค้าข้าวเพื่อบริโภคภายในประเทศ ซึ่งมีจำนวนมาก และกระจัดกระจายอยู่ในทุกชุมชนทั่วประเทศ ต่างกำไรจากการค้าข้าวทั่วหน้ากันรวมแล้วไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี

ค. รายได้ของรัฐบาล รายได้ของรัฐบาลที่เกิดจากข้าว ประกอบด้วย

รายได้ด้านภาษีอากร เฉพาะส่วนที่เรียกว่า " **พรีเมี่ยม** " เป็นภาษีชนิดหนึ่งที่เรียกเก็บจากการค้าข้าวออกนอกประเทศ ภาษีพิเศษชนิดนี้ รัฐบาลเรียกเก็บต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาประมาณกว่า ๓๐ ปี เคยเก็บได้สูงนับเป็นพันล้านบาทต่อปี และได้ยกเลิกไปเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๗ เปลี่ยนเป็นเก็บค่าธรรมเนียมการส่งออกแทน ทั้งพรีเมี่ยมและค่าธรรมเนียมการส่งออกแทน ทั้งพรีเมี่ยมและค่าธรรมเนียมเป็นรายได้หลักของแผ่นดินที่รัฐเอาไปจากเนื้อหนังของชาวนาผู้ปลูกข้าวมากที่สุด

อีกส่วนหนึ่ง เป็นภาษีที่เก็บจากกำไรในการค้าข้าว เมื่อเทียบกับมูลค่ารวมของการค้า ควรจะเก็บได้นับพันล้านบาทต่อปี แต่กลับเก็บได้จริงไม่ถึงร้อยล้านบาทต่อปี เพราะรั่วไหล

รายได้จากการส่งข้าวออกไปจำหน่ายต่างประเทศ นับตั้งแต่ไทยเปิดการค้ากับต่างประเทศ รายได้กว่าครึ่งหนึ่งได้จากการส่งออกข้าว หากย้อนดูปริมาณข้าวที่ประเทศไทย

ส่งไปขายยังต่างประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งมีจำนวนหนึ่งล้านห้าแสนตัน มูลค่า ๓,๖๓๙ ล้านบาท หลังจากนั้น แต่ละปี ทั้งปริมาณและมูลค่าของข้าวส่งออกก็เพิ่มขึ้นทุกปี

จากข้อสรุปที่กล่าวมาแล้ว น่าจะเป็นคำตอบที่ชัดเจนว่า ใครได้? ใครเสีย? ระหว่างพ่อค้ากับชาวนา

๑.๒. ปัญหาการวิจัย

ผู้วิจัยได้มีโอกาสเดินทางไปชนบทหลายแห่ง ได้เห็นสภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร เมื่อเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาแทนที่เศรษฐกิจแบบทุนนิยมซึ่งก่อความวิบัติแก่ประเทศแทบตั้งตัวไม่ติด โชคดีที่ประเทศไทยมีในหลวงที่มีสายพระเนตรอันยาวไกล ทรงเล็งเห็นปัญหาของประเทศตั้งแต่ ปีพ.ศ. ๒๕๑๗ และทรงเตือนภัยมาตลอด ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๔๐ ผู้วิจัยได้มีโอกาสลงพื้นที่ที่อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขณะนั้นทฤษฎีใหม่ของในหลวงเริ่มนำมาใช้แล้ว โดยกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย แต่ยังมิได้รับการสนองตอบจากเกษตรกร อีกทั้งได้พบความโลภของเกษตรกรบางกลุ่ม การทะเลาะเบาะแว้งระหว่างสมาชิกสหกรณ์ แนวพระราชดำริได้รับการขานรับอย่างจริงจัง หลังจากประเทศไทยประสบภาวะวิกฤติในช่วงปี ๒๕๔๐ และกลายเป็นกระแสเศรษฐกิจแบบพอเพียงนับแต่บัดนั้น

ดังได้กล่าวมาแล้ว ชาวนา นับเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ใหญ่ที่สุดและยากจนที่สุด กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการสนองพระราชดำริ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เกี่ยวกับการตั้งกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ ดำเนินกิจกรรมแบบครบวงจร โดยรัฐให้เงินสนับสนุนสหกรณ์ได้มีโรงสีข้าวของตนเอง ภายใต้โครงการชื่อ **โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์** โดยมีหลักการที่จะให้แต่ละสหกรณ์รวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิกมาจัดการด้านการตลาด ตั้งแต่การขนส่ง การคัดคุณภาพข้าว การแปรรูป การบรรจุ จนถึงการจำหน่าย นอกจากสมาชิกจะได้รับราคาข้าวเปลือกขั้นต้นตามราคาตลาดส่วนหนึ่งเมื่อส่งมอบข้าวเปลือกให้สหกรณ์แล้ว ยังจะได้ราคาเพิ่มขึ้นเมื่อสหกรณ์ดำเนินการมีกำไรอีกส่วนหนึ่ง ทำให้สมาชิกได้ราคาขั้นสุดท้ายสูงกว่าราคาตลาดโดยทั่วไป ช่วยให้สมาชิกลดความเดือดร้อนในเรื่องราคาข้าวเปลือกตกต่ำ ปัจจุบัน โครงการฯ ได้รับสินเชื่อปลอดดอกเบี้ยจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท ในปีการผลิต ๒๕๔๒/๔๓ ได้รับสินเชื่อเพิ่มจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรอีก ๕๐๐ ล้านบาท และมีแนวโน้มที่จะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐเพิ่มมากขึ้นทุกปี

ผู้วิจัยสนใจศึกษา ระบบเครือข่ายการสื่อสารธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา โรงสีข้าวของชุมนุมสหกรณ์การเกษตร(ชสก.)อุตรดิตถ์ จำกัด ตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ โดยวิเคราะห์ความสำเร็จและสภาพปัญหาของโครงการผ่านเครือข่ายของการสื่อสาร ซึ่งจะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งสามารถนำไปเป็นตัวแบบสำหรับสหกรณ์ หรือชุมนุมสหกรณ์ ที่ยังมิได้ประกอบธุรกิจแปรรูปข้าว หรือมีโรงสีข้าวแล้ว แต่การดำเนินงานยังไม่ประสบผลสำเร็จ

ตามทัศนะของผู้วิจัย ถ้าชาวนาสามารถรวมตัวกันในรูปของสหกรณ์ หรือชุมนุมสหกรณ์ แล้วประกอบธุรกิจเชิงสหกรณ์ ตามโครงการเชื่อมโยงฯ ได้มากเท่าไร สามารถตัดตอนไม่ต้องจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง (พ่อค้าโรงสีเอกชน พ่อค้ารวบรวมข้าวท้องถิ่น)มากเท่านั้น ปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบจะลดลง เกษตรกรจะได้รับผลตอบแทนเต็มเม็ดเต็มหน่วย และสามารถบรรเทาความเดือดร้อนเรื่องราคาข้าวเปลือกตกต่ำไปได้บ้าง ซึ่งตรงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือเศรษฐกิจชุมชน ที่มุ่งให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง ประกอบธุรกิจที่ยั่งยืน ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เป็นธรรม และสมาชิกในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๑.๓. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑. เพื่อวิเคราะห์ความสำเร็จและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด ตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ผ่านเครือข่ายการสื่อสารขององค์กร

๑.๓.๒. เพื่อทราบประเภทการทำนา ผลผลิตข้าวเปลือก และอาชีพเสริมอื่นๆของสมาชิกสหกรณ์

๑.๓.๓. เพื่อทราบลักษณะการเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์

๑.๓.๔. เพื่อทราบเหตุผลการขายข้าวเปลือกของเกษตรกรให้แก่สหกรณ์ที่สมาชิกสังกัด และแหล่งขายอื่น

๑.๓.๕. เพื่อทราบแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือก

๑.๓.๖. เพื่อเปรียบเทียบค่าตอบแทนเฉลี่ยข้าวเปลือกระหว่างสหกรณ์ที่สมาชิกสังกัดกับแหล่งขายอื่น

๑.๔. สมมุติฐานการวิจัย

๑.๔.๑. ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ มีผลทำให้สมาชิกสหกรณ์เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ มากขึ้น

๑.๔.๒. สมาชิกสหกรณ์ที่ขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ที่สังกัด เพราะได้ราคาที่เป็นธรรม

๑.๔.๓. สมาชิกที่ขายข้าวให้พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือกท้องถิ่นเพราะต้องการเงินสด

๑.๔.๔. ผู้นำทางความคิดเห็น(ประธานกลุ่มสหกรณ์) มีอิทธิพลในการชักนำสมาชิกเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ

๑.๔.๕.สมาชิกสหกรณ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือกจากสื่อบุคคลมากกว่าได้รับจากสื่อมวลชน

๑.๔.๖. สมาชิกสหกรณ์ที่ขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ที่สังกัดจะได้ค่าตอบแทนเฉลี่ยสูงกว่าที่ขายให้พ่อค้ารวบรวมข้าวท้องถิ่น

๑.๕. ขอบเขตการวิจัย

วิจัยชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์ความสำเร็จและสภาพปัญหาของระบบการจัดการธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา โรงสีข้าว ของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด(ประจำปี พ.ศ.๒๕๔๑) ตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ และโครงการจัดตั้งตลาดกลางผลิตผลการเกษตรประจำตำบลของสหกรณ์ ซึ่งเป็นโครงการที่มาเสริมให้โครงการเชื่อมโยงฯ สามารถเอื้อประโยชน์ต่อเกษตรกรได้สูงสุด ทั้งนี้โดยการวิเคราะห์ผ่านเครือข่ายการสื่อสารขององค์กรโรงสีข้าว

ด้วยเหตุนี้ เมื่อวิเคราะห์ระบบการจัดการโรงสีข้าวตามโครงการเชื่อมโยงฯ แล้วจะมีเนื้อหาครอบคลุมค่อนข้างกว้าง ซึ่งมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) อย่างไรก็ตามจะเน้นที่เครือข่ายการสื่อสารขององค์กรเป็นหลัก

ผู้วิจัยจึงแบ่งเนื้อหาออกเป็นสองส่วน

ส่วนแรก เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ความสำเร็จและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของโรงสีข้าวฯ ตามโครงการเชื่อมโยงฯ หลังจากนั้นจะให้ข้อเสนอแนะตามหลักวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มวิเคราะห์ตั้งแต่

๑. การวางแผนรวบรวมข้าวเปลือกจากสหกรณ์สมาชิก และแหล่งเงินทุน

๒. การประเมินคุณภาพข้าวเปลือกเพื่อกำหนดราคารับซื้อ

๓. กระบวนการแปรสภาพข้าวเปลือก

๔. การบรรจุและการจำหน่าย

๕. การจัดการธุรกิจเชิงสหกรรณ์

๖. เครือข่ายการสื่อสารขององค์กร

๗. ปัญหาด้านการตลาด

การรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงาน พนักงานชสก. อุตรดิตถ์ จำกัด และสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ รวมทั้งศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารเผยแพร่ของหน่วยราชการ อาทิ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร และ รายงานกิจการประจำปี ๒๕๔๐ และ ๒๕๔๑ ของชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด สหกรณ์การเกษตรเมืองพิชัย จำกัด สหกรณ์การเกษตรเมืองตรอน จำกัด สหกรณ์การเกษตรเมืองลับแล จำกัด นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บางส่วน ยังนำมาใช้เป็นแนวทางสร้างแบบสอบถามในส่วนที่สอง

ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์เชิงสถิติ โดยศึกษาจากประชากรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ กับชสก. อุตรดิตถ์ จำกัด ประจำปีการผลิต ๒๕๔๐/๔๑ ซึ่งได้วางแผนรวบรวมข้าวเปลือกจากสหกรณ์สมาชิก เกษตรกรทั่วไป จำนวนทั้งสิ้น ๔,๕๐๐ ตัน โดยเลือกประชากรตัวอย่างจากสมาชิก ที่สังกัดสหกรณ์สมาชิกชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด จำนวนสี่แห่ง ตามสัดส่วนที่คาดว่าจะสามารถรวบรวมข้าวเปลือกได้ปริมาณมาก ปานกลาง และน้อยตามลำดับ ดังนี้

- สหกรณ์การเกษตรเมืองพิชัย จำกัด จำนวน ๑๐๐ ราย (๖๐๐ตัน)
- สหกรณ์การเกษตรเมืองตรอน จำกัด จำนวน ๗๕ราย (๕๐๐ตัน)
- สหกรณ์การเกษตรเมืองลับแล จำกัด จำนวน ๕๐ราย (๔๐๐ตัน)
- สหกรณผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดงลับแล จำกัด จำนวน ๒๕ราย (๕๐ตัน)

การรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๒๕๐ ชุด โดยได้รับความร่วมมือจากประธานกลุ่มย่อยของสมาชิกสหกรณ์ ของแต่ละสหกรณ์สมาชิกเป็นผู้รวบรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าสถิติ F-Ratio และวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วย Two-way ANOVA ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นคู่แบบ Sheffe ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕

๑.๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อ กลุ่มเกษตรกร ขบวนการสหกรณ์ ที่ต้องการประกอบธุรกิจโรงสีข้าว หรือดำเนินกิจการอยู่แล้วแต่ยังไม่สำเร็จ

๑.๖.๒. กลุ่มเกษตรกร ขบวนการสหกรณ์สามารถเลือกใช้เครือข่ายการสื่อสารที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการธุรกิจ

๑.๖.๓. เพื่อทราบช่องทางการรับข่าวสารเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือกที่จะเอื้อประโยชน์ต่อเกษตรกร ในการพิจารณาขายข้าวเปลือกในราคาที่เป็นธรรม

๑.๖.๔.ข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบราคาข้าวเปลือกที่สมาชิกขายให้สหกรณ์ที่สังกัดกับแหล่งขายอื่นๆ จะช่วยให้เกษตรกรทั่วไปใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯมากขึ้น นับเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการฯอีกทางหนึ่ง

๑.๖.๕. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความรู้ด้านการสื่อสารการตลาดแบบผสมผสาน จะเอื้อประโยชน์ต่อ โรงสีข้าว ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด และสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกัน

๑.๗. เหตุผลที่เลือกโรงสีข้าวของชุมนุมสหกรร์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

ประการแรก จากผลการวิจัยเรื่อง "ความยากจนดักดานในภาคเหนือของประเทศไทย" ของวันเพ็ญ สุรฤกษ์ นักวิจัยสกว. พบว่าทางภาคเหนือจังหวัดที่มีครัวเรือนยากจนที่สุดได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยประชากรในพื้นที่ไม่มีที่ทำกินถึง ๓๕% ไม่มีข้าวกิน ๓๐% ทั้งๆที่ จังหวัดอุตรดิตถ์สามารถรวบรวมข้าวเปลือกตามโครงการเชื่อมโยงฯได้สูงที่สุด (ดูภาคผนวก ก.)

ประการต่อมา อาชีพหลักของชาวอุตรดิตถ์ ได้แก่เกษตรกรรม มีเนื้อที่เพาะปลูกข้าวทั้งนาปีและนาปรัง กว่า ๖๐%ของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมด ปี๒๕๔๑ ทั่วทั้งจังหวัดสามารถผลิตข้าวเปลือกได้ทั้งสิ้น ๔๔๕,๔๖๕ ตัน (ดูข้อมูลในบทที่สาม) เมื่อเทียบผลผลิตข้าวเปลือกของทั้งจังหวัดกับจำนวนผลผลิตที่ผ่านโครงการเชื่อมโยงฯ ปีการผลิตในปี ๒๕๔๑/๔๒ ซึ่งมีประมาณสามหมื่นตันเท่านั้น ผลผลิตที่เหลือจำหน่ายผ่านใครบ้าง? ราคาเป็นอย่างไร? เป็นสิ่งที่น่าศึกษา

ประการสุดท้าย จากการศึกษารายงานกิจการประจำปีและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการลงสำรวจพื้นที่เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า การดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวของชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ตามโครงการเชื่อมโยงฯ ประสบความสำเร็จพอสมควร รวมทั้งมีการปรับตัวเมื่อเผชิญภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ จึงนับเป็นหน่วยวิเคราะห์ที่น่าศึกษา

บทที่สอง

ล้มนอนหน้าทำเนียบเขาเหยียบย่ำจนยับเยิน
คนจนคือส่วนเกินของเศษเสี้ยวในสังคม
ท้องกิ่วเพราะหิวข้าวคนปลูกข้าวกลับขื่นขม
ไร่แล้งเพราะนาล้มจึ่งซานซมระทมทาง
มือเรียวเคยเกี่ยวรวงกลับพลัดร่วงข้าวไกลลาน
ไถแอกทั้งแบกอานยังดักดานมิมีดี
ตากหน้ามาเมืองหลวงทวงคำถามเสนาบดี
สัญญาถูกย่ำยีชีวิตนี้ฤามีหวัง
ล้มนอนหน้าทำเนียบลมเย็นเฉียบวะเวงวัง
เสียงแว่วค่อยแว่วฟังคำสั่งไล่ไอ้คนจร

จากบทกวี *" คนจนคือส่วนเกิน"* ของ เพ็ญ ภัคตะ เขียนขึ้นที่บ้านไทย สำนักผ่านทาง จ. สิงห์บุรี เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๒ คงสะท้อนความทุกข์ยากของ **ขบวนชาวนา** ได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันพบว่า ขบวนการชาวนาที่ออกมาเคลื่อนไหวด้วยวิธีการเดินขบวนชุมนุมประท้วงเพื่อกดดันรัฐบาลให้เปิดเวทีเจรจาได้แก่ กลุ่ม *" สมัชชาเกษตรกรรายย่อย "* และกลุ่ม *" สมัชชาคนจน"* ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มเกษตรกร *"รายย่อย"*จำนวนมาก ที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศ จากการเคลื่อนไหวเฉพาะกิจเฉพาะประเด็นที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และมีปริมาณการเดินขบวนที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ได้นำไปสู่การรวมกลุ่ม/องค์กรที่มีความต่อเนื่อง เช่นกลุ่มชาวบ้านลำน้ำพอง กลุ่มต่อต้านโรงไฟฟ้า อ.บางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มชาวบ้านเขื่อนปากมูล กลุ่มชาวบ้านเขื่อนราษีไศล ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม ชาวนาชาวไร่บางกลุ่มได้รวมตัวกันในลักษณะแสวงหาความร่วมมือในรูปของ " ประชาคม " หรือการสร้างองค์กรชุมชนเข้มแข็งภายใต้คำขวัญที่ว่า ***ถ้ามีองค์กรชาวบ้านที่มีความสามารถในการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจแล้ว ชาวบ้านจะได้ไม่ต้องมาเดินขบวน*** ซึ่งเป็นการมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านแนวคิดเรื่องธุรกิจชุมชน บางกลุ่มแสวงหาทางออกโดยการพึ่งพิง หรือสังกัดกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้ง และได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ ดังเช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์ เกษตรกรส่วนใหญ่ (๒๐–๓๐ ล้านคน) สังกัด กลุ่ม/องค์กรดังกล่าว โดยพิจารณาจากหนี้สินของชาวไร่ชาวนาในปัจจุบันสูงถึงสามแสนล้านบาท (**เส้นทางชาวนาไทย : รำลึก ๒๕ ปี สหพันธ์ชาวนาชาวไร่แห่งประเทศไทย ๒๕๔๒ : ๗๐)**

อาจารย์สุวินัย ภรณวลัย นักเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นบุคคลแรกที่ออกมาเตือนภัยเศรษฐกิจฟองสบู่ในประเทศไทย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ โดย วิจารณ์ว่าเศรษฐกิจพอเพียงพึ่งตนเองหรือธุรกิจชุมชน เป็นทางเลือกหนึ่งในปัจจุบันที่รัฐบาลควรใช้เวลาช่วงเฉพาะหน้าอันใกล้นี้ เร่งศึกษาและเสริมสร้างพื้นฐานให้มั่นคง มิฉะนั้น ปัญหาจะสะสมและซับซ้อนจนยากต่อการแก้ไขดังที่รัฐบาลกำลังประสบขณะนี้

๒.๑. ความหมายของธุรกิจชุมชน

แนวคิดด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองให้ความหมายของคำว่า ***“ธุรกิจชุมชน”*** ไว้ค่อนข้างชัดเจน ดังนี้ ***ธุรกิจชุมชน หมายถึง การประกอบการผลิตการค้า การบริการ ที่ชุมชนเป็นเจ้าของ หรือปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่เป็นของชุมชน หรือชุมชนร่วมกันเป็นเจ้าของ ในทางสากลแล้ว จุดเริ่มต้นน่าจะมาจากการคลี่คลาย ปรับเปลี่ยนจากแนวคิด และรูปแบบชุมชนสังคมนิยมของพวกนักสังคมนิยมแนวสหกรณ์ (Socialist Associationist) แบบโอเวน คลี่คลายมาสู่ชุมชนสังคมนิยมที่กรรมสิทธิ์เป็นของปัจเจกชน และอาศัยกลไกตลาดแบบฟูริเอร์ มาสู่โรงงานชุมชน โรงงานภายใต้ระบบทุนนิยมแบบหลุยส์ บลัง จนกระทั่งพัฒนามาสู่ขบวนการสหกรณ์ในที่สุด*** (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ๒๕๔๒: ๒๒)

โรเบิร์ต อัลเลน (Robert Allen) ผู้คร่ำหวอดอยู่ในวงการเอ็นจีโอ และธุรกิจชุมชนมากว่าสี่สิบปี อธิบายว่า สถานประกอบการของชุมชน (Community Enterprise) หรือธุรกิจชุมชน (Community Businesses) ในประเทศต่างๆจัดตั้งขึ้นมาในหลายรูปแบบได้แก่ ***สหกรณ์ สมาคมชาวนา กลุ่มออมทรัพย์(Credit Unions) ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนพัฒนา (Development Trusts) ร้านค้าเอ็นจีโอ (NGOs Trading Arm)*** และธุรกิจอื่นที่จัดตั้งและถือหุ้นโดยลูกจ้าง

นอกจากนี้ อัลเลน ยังให้คำจำกัดความของ ***“ธุรกิจชุมชน”*** ว่า หมายถึง***องค์การผลิตการค้า ที่จัดตั้งโดยสมาชิกของชุมชน บริหารและควบคุมโดยสมาชิกของชุมชน*** เขาสรุปว่าธุรกิจชุมชนแต่ละรูปแบบมีร่วมกัน คือลักษณะ

๑. มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างผลได้แก่ชุมชน เช่น รายได้และการจ้างงาน

๒. สมาชิกชุมชนเป็นผู้ควบคุมและจัดการ ไม่ใช่นักลงทุนหรือนักธุรกิจ โดยทั่วไป การตัดสินใจทางธุรกิจจะผ่านคณะกรรมการบริหาร ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชน

๓. รายได้ธุรกิจชุมชนมาจากการขาย มิใช่มาจากเงินช่วยเหลือ ธุรกิจชุมชนจึงเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีการลงทุนเพื่อให้ได้กำไร ***ในประเทศด้อยพัฒนาทั่วโลก รูปแบบของธุรกิจชุมชนที่มีมากที่สุด*** คือ “ สหกรณ์ ”โดยเฉพาะ***สหกรณ์การเกษตร*** ในหลายๆประเทศ ***รวมถึงประเทศไทยด้วย*** สหกรณ์การเกษตร นอกจากจะทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในตลาดแล้ว ยังทำหน้าที่พัฒนาเทคโนโลยี รวมถึงพัฒนาเมล็ดพันธ์พืชด้วย เช่น สหกรณ์ในหมู่บ้านแมทสแวร์

(Matsvair) ในซิมบาบเว (Zimbabwe) สหกรณ์นมในการ่า (Kaira) รัฐกุจราจในอินเดีย เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม สหกรณ์เหล่านี้เมื่อเริ่มต้นมักจะได้รับเงินช่วยเหลือจากประเทศที่พัฒนาแล้ว

สำหรับนักเศรษฐศาสตร์ไทยอย่าง ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ได้สรุปความหมายของคำว่า *" ธุรกิจชุมชน " ไว้อย่างครอบคลุม กล่าวคือ เป็นรูปแบบการต่อสู้ทางเศรษฐกิจของชุมชนและคนยากจน มีรูปแบบการจัดตั้งที่หลากหลาย แต่หลักการพื้นฐานเหมือนกัน คือเป็นของสมาชิกในชุมชน เพื่อผลได้ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั้งโดยการเรียนรู้จากชุมชนในประเทศอื่นๆ และพัฒนาขึ้นเองภายในประเทศนั้นๆ* ดังนั้น " ธุรกิจชุมชน " จึงมิใช่เรื่องใหม่ของทศวรรษ ๑๙๙๐ แต่อย่างใด

นอกจากนี้ วินัย อาจคงหาญ ได้กล่าวสรุปสั้นๆ ว่า " **ธุรกิจชุมชน** " กับ " **สหกรณ์** " มีความหมายอย่างเดียวกัน

๒.๒. ความหมายของสหกรณ์

สหกรณ์ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า **Cooperation** หรือ **Cooperatives** ตามความหมายทั่วไป หมายถึง *" การทำงานร่วมกัน "* (Working together) หรือการร่วมมือกัน

คำว่า " **สหกรณ์** " ในภาษาไทยนั้น **พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์** พระบิดาแห่งการ สหกรณ์ไทย ได้บัญญัติขึ้น จากภาษาสันสกฤต ๒ คำ คือ *สห* แปลว่า " *ร่วมกัน* " และ *กรณ* แปลว่า " การ*กระทำ* " รวมกันแปลได้ความว่า " *การกระทำร่วมกัน* " หรือ " *การร่ามมือกันทำงาน* " นอกจากนี้พระองค์ท่านยังได้ประทานคำแปลไว้ในปาฐกถาสหกรณ์บางรูปในประเทศอินเดีย ว่า *"สหกรณ์เป็นวิธีจัดการรูปหนึ่งซึ่งบุคคลหลายคนร่วมกันเข้าโดยความสมัครใจของตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่ากัน และโดยความมีสิทธิเสมอหน้ากันหมดเพื่อจะบำรุงตนเองให้เกิดความสำเร็จในทางทรัพย์ "*

ชาร์ลส์ จีด (Charles Gide) พ.ศ. ๒๔๒๘–๒๔๔๓ นักเศรษฐศาสตร์และนักสหกรณ์ผู้มีชื่อเสียงชาวฝรั่งเศส กล่าวไว้ว่า *สหกรณ์ คือ กลุ่มคนที่มุ่งดำเนินการตามจุดมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาโดยมรรควิธีทางธุรกิจ*

ฟรานซ์ ซี. เฮล์ม (Franz C. Heim) ได้อธิบายไว้ในหนังสือ The Economics of Cooperative Enterprise ในปี พ.ศ.๒๕๑๑ ความว่า *สหกรณ์หมายถึง องค์การแห่งความสมัครใจ ของหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความเท่าเทียมกัน และดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สหกรณ์โดยลักษณะของมันเอง มิใช่องค์การทุนนิยม หรือสังคมนิยม แต่เป็นทางสายกลางที่สามารถสนองต่อความมุ่งหมายของระบบเศรษฐกิจต่างๆ*

พระประกาศสหกรณ์อดีตรัฐมนตรีกระทรวงสหกรณ์ ได้ให้คำนิยามว่า ***สหกรณ์ เป็นวิธีการประกอบการเศรษฐกิจแบบหนึ่ง ที่บุคคลผู้อ่อนแอทางเศรษฐกิจ รวมแรง รวมปัญญา และรวมทุนกันจัดตั้งขึ้นโดยความสมัครใจ ตามหลักการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และประหยัดเพื่อให้เกิดความจำเริญทางเศรษฐกิจและสังคม***

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization) ได้ให้คำนิยามว่า ***" สหกรณ์เป็นองค์การซึ่งบุคคลหลายคนรวมกลุ่มกันจัดตั้งขึ้น ด้วยความสมัครใจ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จตามความมุ่งหมายที่พวกเขามีอยู่อย่างเดียวกัน และมีการควบคุมตามแบบประชาธิปไตย ทุกคนมีส่วนสมทบในทุนที่ต้องการและได้รับส่วนแบ่งอย่างเป็นธรรมจากการดำเนินกิจการ ซึ่งพวกเขามีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน "***

จากคำจำกัดความข้างต้น สรุปได้ว่า สหกรณ์ คือองค์การธุรกิจซึ่งกลุ่มบุคคลผู้มีอาชีพเหมือนกัน หรืออาศัยอยู่ท้องที่ใกล้เคียงกัน และมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน รวมกันเป็นสมาชิกก่อตั้งและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อร่วมมือกันดำเนินธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง สหกรณ์เป็นของสมาชิก บริหารงานโดยสมาชิก และเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิก ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์และปรับปรุงการประกอบสัมมาชีพและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ส่งผลให้ประเทศชาติมีการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประชาธิปไตยด้วยวิธีการของสหกรณ์ ซึ่งยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นวิธีการในการดำเนินงาน

ลักษณะมูลฐานของสหกรณ์ ประกอบด้วย

ก. กลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเดียวกัน

ข. มีเจตนารมณ์ที่จะช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ค. จัดตั้งองค์การธุรกิจขึ้น และร่วมกันดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

ง. วัตถุประสงค์ขององค์การธุรกิจนี้คือ ส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกและครอบครัว

(ไพลิน ศุภกิจวิเลขการ และสุภัคณิช ไวศยาภัทธ ๒๕๔๐ : ๔๔–๔๕)

๒.๓. ประวัติขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย

นับตั้งแต่ยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์เป็นต้นมา ประเทศไทยทำการค้ากับต่างประเทศมากขึ้น โครงสร้างทางเศรษฐกิจในชนบทค่อยๆ เปลี่ยนแปลงจากระบบเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตัวเองมาสู่ระบบเศรษฐกิจแบบการค้า ชาวนาแต่เดิมปลูกข้าวเพียงพอบริโภคเฉพาะครัวเรือนและแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้าน จำเป็นต้องขยายการปลูกข้าวให้เหลือจำหน่ายเป็นรายได้ เพราะมีการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น เมื่อต้องการผลิตให้ได้จำนวนมาก จึงใช้เงินทุนมากเป็นเงาตามตัว ในสมัยนั้นยังไม่มีสถาบันทางการเงินให้สินเชื่อแก่ชาวนา จำเป็นต้องกู้เงินนอกระบบจากพ่อค้าในท้องถิ่น โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูงลิบ

บางรายใช้วิธีตกข้าว (เอาเงินไปก่อนแล้วจ่ายคืนเป็นข้าวเปลือกทีหลัง) หรือให้ซื้อเชื่อสิ่งของเครื่องใช้ ทำให้ชาวนาเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ประกอบชาวนาต้องพึ่งพาดินฟ้าอากาศเป็นส่วนใหญ่ การทำนาไม่ได้ผลสองสามปีติดต่อกัน ดอกเบี้ยทบต้นกลายเป็นหนี้สินพอกพูน ในที่สุดชาวนาต้องโอนกรรมสิทธิ์ในที่นาแก่เจ้าหนี้ ชาวนาจำนวนมากต้องกลายเป็นผู้เช่านาเร่ร่อน ไม่มีหลักแหล่งทำมาหากินที่แน่นอน กลายเป็นปัญหาเรื้อรังทุกวันนี้

รัฐบาลสมัยนั้นพยายามหาทางจัดหาทุนให้แก่ชาวนา หรือนำทุนดังกล่าวไปไถ่ถอนที่ดิน โดยเกรงว่าชาวนาไทยจะสูญเสียที่ดินแก่นายทุน ทางราชการในปลายรัชกาลที่ห้า ได้คิดแก้ไขภาวะเศรษฐกิจและยกมาตรฐานการครองชีพของชาวนาให้ดีขึ้น

ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๔๕๖ เมื่อ*บริษัทแบงค์สยามกัมมาจล* (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารไทยพาณิชย์) ประสบปัญหาด้านการเงิน กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ (กระทรวงการคลังในปัจจุบัน) จึงเข้าช่วยเหลือโดยการเพิ่มหุ้นพร้อมดัดแปลงให้เป็นธนาคารเกษตรอย่างเหมาะสม โดยเซ**ญ เซอร์เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์** (Sir. Bernard Hunter) นายธนาคารแห่งมัทราส มาศึกษาความเป็นไปได้ และได้ให้คำแนะนำว่า รัฐบาลต้องโอนเงินทุนเดิมของบริษัทแบงค์สยามกัมมาจลรวมกับเงินเพิ่มหุ้นเป็นเงินจำนวนหกล้านบาท และตั้งชื่อใหม่เป็น **ธนาคารเงินกู้แห่งชาติ** ดำเนินกิจการให้ประชาชนกู้เงิน โดยใช้ที่ดินหรือหลักทรัพย์อื่นๆค้ำประกัน นอกจากนี้ยังได้แนะนำให้ชาวนาที่ต้องการกู้เงินรวมตัวกันเป็นสมาคม ช่วยเหลือและควบคุมซึ่งกันและกัน สมาคมต้องร่วมรับผิดชอบกรณีที่ชาวนาหนีหนี้ สมาคมที่เสนอให้จัดตั้งนั้นเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Cooperative Society และ พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้บัญญัติเป็นภาษาไทยว่า **สมาคมสหกรณ์** แม้ว่า ความคิดเกี่ยวกับธนาคารเงินกู้ แห่งชาติจะล้มเหลว เพราะได้รับการต่อต้านจากคณะกรรมการบริหารของบริษัทฯ

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๘ มีการปรับปรุงส่วนราชการของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ โดยยกฐานะ*กรมสถิติพยากรณ์เป็นกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์* เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ.๒๔๕๘ โดยมี ***พระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เป็นอธิบดีคนแรก***

งานในกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์สมัยนั้น แบ่งเป็น ๓ แผนก ได้แก่

ก. **แผนกงานพาณิชย์** ต่อมาได้ขยายงานออกไปเป็นกระทรวงพาณิชย์ ในปี พ. ศ. ๒๔๖๓ เปลี่ยนเป็นกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม กระทรวงเศรษฐการ และกลับมาเป็น ***กระทรวงพาณิชย์*** อีก จนถึงปัจจุบัน

ข. **แผนกสถิติพยากรณ์** ปัจจุบันคือ ***สำนักงานสถิติแห่งชาติ*** สังกัดสำนักงานนายกรัฐมนตรี

ค. **แผนกงานสหกรณ์** รับผิดชอบงานนายทะเบียนสหกรณ์ รับจดทะเบียนสหกรณ์ ควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ และทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ด้วย เมื่อแผนกงานสหกรณ์ยกฐานะเป็นกรมสหกรณ์เมื่อปี พ.ศ.๒๔๖๓ งานตรวจบัญชีได้แยกไปตั้งเป็นกองบัญชี ใน

สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี (ระหว่างปี พ.ศ.๒๔๘๕– ๒๕๐๖) กรมสหกรณ์ได้ยกฐานะเป็นกระทรวงสหกรณ์ ต่อมากลับลดฐานะงานส่งเสริมสหกรณ์ต่ำกว่าระดับกระทรวง สังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ซึ่งจัดตั้งขึ้นในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ปัจจุบันงานส่งเสริมสหกรณ์อยู่ในความรับผิดชอบของ***กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์***

๒.๓.๑. การจัดตั้งสหกรณ์ในประเทศไทย

จากความคิดที่จะจัดตั้งสหกรณ์ในสมัยนั้น มีการพิจารณารูปแบบสหกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ในที่สุดมีความเห็นว่า***สหกรณ์แบบไรฟ์ไฟเซน****** น่าจะมีความเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจของเกษตรกรไทยมากกว่าสหกรณ์รูปแบบอื่น สหกรณ์ที่ได้รับการจดทะเบียนเป็น สหกรณ์แห่งแรก คือ ***สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้*** สำนักงานตั้งอยู่ที่ตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๖กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๙ ซึ่งทางราชการกำหนดเอาวันนี้ของทุกปีเป็น*วันสหกรณ์แห่งชาติ* สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้มีสมาชิกเมื่อแรกตั้งจำนวน ๑๖ คน ได้รับเงินกู้จากบริษัทแบงค์สยามกัมมาจล โดยมีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นผู้ค้ำประกันในวงเงิน ๓,๐๐๐ บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๖ ต่อปี สหกรณ์วัดจันทร์ฯ คิดดอกเบี้ยต่อจากสมาชิกร้อยละ๑๒ และกำหนดให้สมาชิกส่งคืนเงินต้นภายในปีแรกจำนวน ๑,๓๐๐ บาท เมื่อครบกำหนด ปรากฏว่าสมาชิกทุกคนส่งดอกเบี้ยครบทุกราย การทำนาของสมาชิกจากที่เคยทำนาได้ ๘๓ เกวียนครึ่งสามารถเพิ่มผลผลิตถึง ๑๒๕ เกวียน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐.๖ แสดงให้เห็นว่าการนำธุรกิจสหกรณ์เข้ามาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวนาได้ผลดีเกินคาด ภายใน ๑๓ เดือนแรกของการดำเนินงาน สมาชิกทั้ง ๑๖ คนสามารถไถ่ถอนหนี้ได้แล้วถึงร้อยละ ๕๐ ดั้งนั้นกรมพาณิชย์พยากรณ์จึงได้คิดขยายกิจการสหกรณ์ไปยังจังหวัดอื่นๆ การจัดตั้งสหกรณ์ดำเนินต่อไป โดยจำกัดอยู่ในท้องที่จังหวัดลพบุรี และอำเภอบางประอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และกลับไปยังจังหวัดพิษณุโลกอีกครั้งเมื่อสิ้นปี ๒๔๖๓ มีสหกรณ์ที่ตั้งขึ้นแล้วจำนวน ๖๐แห่ง มีสมาชิกทั้งสิ้น ๑,๑๙๐ คน โดยกู้เงินจากแบงค์สยามกัมมาจล มาทำทุนรวมทั้งสิ้น ๓๐๓,๖๖๘.๗๗ บาท เฉลี่ยสหกรณ์หนึ่งๆ มีสมาชิกประมาณ ๒๐ คน เงินกู้ยืมเฉลี่ยสหกรณ์ละประมาณ ๕,๐๐๐ บาท และมีเงินให้สมาชิกกู้เฉลี่ยรายละ ๒๕๕ บาท สามารถซื้อวัวได้ไม่ต่ำกว่า ๕๐ ตัว นับได้ว่าบริษัทแบงค์สยามกัมมาจล จำกัด สมัยนั้นได้มีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนขบวนการ สหกรณ์ในประเทศไทยอย่างมากทีเดียว

---

* สหกรณ์แบบไร์ฟไฟเซนเป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีเขตแดนรับผิดชอบในระดับหมู่บ้านเท่านั้น สมาชิกจึงรู้จักกันดี และน่าจะควบคุมซึ่งกันและกันได้ เป็นการขจัดปัญหากรณีที่สมาชิกรับเงินกู้ไปแล้วอาจจะละทิ้งที่ดินหลบหนีหนี้สิน อีกทั้งเป็นการกระจายความเสี่ยงโดยสมาชิกทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้สินของสหกรณ์ร่วมกัน

เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ภาวะสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง การจัดตั้งสหกรณ์ได้หยุดชะงักไปถึงสองปี นับตั้งแต่วันที่จัดตั้งสหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้ มีสหกรณ์เกิดขึ้นเพียง ๘๑ แห่งเท่านั้น และจำกัดอยู่ในท้องที่สามจังหวัดคือ พิษณุโลก ลพบุรี และพระนครศรีอยุธยา หลังจากนั้นน่าจะถือได้ว่า ประเทศไทยได้พ้นระยะทดลองการจัดตั้งสหกรณ์แล้ว แม้ปัญหาการหาเงินทุนยังปรากฏอยู่ อย่างไรก็ดี เมื่อราชการได้ตระหนักว่า การจัดตั้งสหกรณ์เป็นสิ่งที่เป็นไปได้แน่นอน จึงตกลงประกาศใช้ ***พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๑*** พร้อมจัดหาเงินทุนมาให้กู้มากขึ้น โดยกระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้ขอให้บริษัทแบงค์สยามกัมมาจลเป็นผู้จ่ายเงินให้ สหกรณ์กู้มากขึ้นโดยอาศัยหลักทรัพย์ของสมาชิกทั้งหมดค้ำประกัน รวมกับการค้ำประกันของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติอีกชั้นหนึ่งด้วย แม้กระนั้น เงินทุนที่ได้จากบริษัทแบงค์ฯก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ในปี ๒๔๗๖ รัฐบาลต้องตั้งงบประมาณประจำปีสำหรับการจัดตั้งสหกรณ์เลยทีเดียว ทำให้มีสหกรณ์เพิ่มขึ้นอีกหลายจังหวัด

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ รัฐบาลมีนโยบายที่จะขยาย และส่งเสริมการสหกรณ์ให้กว้างขวางขึ้น ทำให้สหกรณ์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ด้วย อาทิเช่น ร้านสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ขายข้าว สหกรณ์ที่ดิน สหกรณ์นิคมกสิกรรม และสหกรณ์รูปแบบอื่นๆอีก

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติจัดตั้ง ธนาคารเพื่อสหกรณ์ขึ้น โดยรัฐบาลมีหุ้นส่วนอยู่ด้วย แต่สามารถแก้ปัญหาด้านเงินทุนได้เพียงระยะหนึ่ง จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๘ จึงยุบเลิก และตั้ง ***ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)*** ต่อมาจนถึงปัจจุบัน แต่น่าเสียดาย ***ในปัจจุบัน ธกส. ไม่ได้ให้ความสนใจใน ขบวนสหกรณ์อีกต่อไป มีการจัดตั้งกลุ่มลูกค้า ธกส. วัตถุประสงค์ของธนาคารได้เปลี่ยนแปลงไปมาก จนไม่ถือว่า ธกส. อยู่ในขบวนสหกรณ์อีกต่อไป***

รัฐบาลสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นรัฐบาลที่ให้ความสำคัญต่อการสหกรณ์ โดยยกฐานะกรมสหกรณ์ขึ้นเป็น ***กระทรวงการสหกรณ์*** เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ.๒๔๘๕ และรุ่งขึ้นอีกหนึ่งปีจึงเปลี่ยนชื่อเป็น ***กระทรวงสหกรณ์*** ตาม พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. ๒๔๘๖ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๖โดยมี พลเรือเอกหลวงยุทธศาสตร์โกศล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์ นับได้ว่ารัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นรัฐบาลที่สนใจพัฒนาขบวนการสหกรณ์มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐบาลในยุคหลังๆ ด้วยเหตุนี้ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ถึง พ.ศ. ๒๔๘๗ ถือเป็นยุคทองของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย เห็นได้จาก เมื่อสิ้นปี พ.ศ.๒๔๘๗ มีสหกรณ์ประเภทต่างๆ รวมกันดำเนินงานอยู่ถึง ๒๒ ประเภท มีจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น ๑๐,๓๓๘ แห่ง กระจายในท้องที่ ๖๓ จังหวัดทั่วประเทศ

หลังปี พ.ศ. ๒๔๘๗ อัตราการขยายตัวของสหกรณ์ลดลงอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ มีสหกรณ์เพิ่มขึ้นในแต่ละปีน้อยมาก หรือไม่เพิ่มขึ้นเลย และในบางปีกลับลดลง ในวันที่ ๒๒พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ กระทรวงสหกรณ์ถูกยุบไปรวมกับกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ทำให้การขยายตัวของสหกรณ์หยุดชะงัก งานสหกรณ์จึงกระจายอยู่ในกรมสหกรณ์ที่ดิน กรมสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

มีนักวิชาการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดภาวะชะงักงันในขบวนการสหกรณ์ในระยะนี้ คือ

๑. สหกรณ์ขยายตัวมากเกินไป รัฐบาลดูแลไม่ทั่วถึง

๒. รัฐบาลให้ความสำคัญแก่สหกรณ์น้อยเกินไป เห็นได้จากกระทรวงสหกรณ์ถูกยุบไปรวมกับกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

๓. ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ซึ่งเคยเป็นแหล่งเงินทุนใหญ่ของสหกรณ์ถูกยุบไปใน ปี พ.ศ. ๒๕๐๙

๔. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ได้ทันท่วงที

๕. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ทำให้รัฐบาลในยุคหลังเห็นความสำคัญของสหกรณ์น้อยเกินไป (ข้อนี้น่าจะสำคัญที่สุด)

สหรัฐอเมริกาได้เข้ามามีอิทธพลในวงการสหกรณ์ของประเทศไทย หลังยุคจอมพล ป.พิบูลสงคราม เช่น ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ มีคณะผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์อบรมการสหกรณ์ระหว่างประเทศ (International Cooperative Training Center) มลรัฐวิสคอนซิน ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอรัฐบาลไทยว่าควรจะมีการยกเครื่องสหกรณ์เสียใหม่ (Reengineering) ให้แดนธุรกิจกว้างขวางขึ้น เพิ่มขนาดธุรกิจ สหกรณ์ต้องมีสำนักงานและเจ้าหน้าที่บริหารงานแบบสมัยใหม่ จึงสามารถขยายตัวและเติบโตขึ้นได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้พนักงานสหกรณ์ซึ่งเป็นข้าราชการให้ความช่วยเหลืออีกต่อไป ข้อเสนอนี้ได้รับการยอมรับจากคณะกรรมการปรับปรุงงานสหกรณ์ จึงมีการควบสหกรณ์หาทุนขนาดเล็กเข้าด้วยกันเป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ระดับอำเภอ นับเป็นจุดหักเหของขบวนการสหกรณ์ของไทย เนื่องจาก*สหรัฐฯเป็นประเทศทุนนิยม ซึ่งเน้นประสิทธิภาพการผลิตและการแข่งขันมากกว่าการร่วมมือกัน* ตามแนวคิดของสหกรณ์ในอดีต เมื่อสิ้นเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ มีสหกรณ์รวมกันทุกประเภทจำนวน ๑,๔๘๘ แห่ง ในจำนวนนี้มีสหกรณ์การเกษตรซึ่งควบมาจากสหกรณ์หาทุนเดิมจำนวน ๓๗๑ แห่ง

ต่อมา กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติถูกยกเลิกโดยคำสั่งคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖–๒๑๗ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน พ ศ. ๒๕๑๕ บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๕ กำหนดให้ กรมสหกรณ์

ที่ดิน กรมสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ และสำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเดิม ยุบรวมเป็น *กรมส่งเสริมสหกรณ์* ส่วนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นงานอิสระให้อยู่ในฐานะเดิม

๒.๓.๒. การสหกรณ์ในยุคปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ มีประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดประเภทสหกรณ์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ๖ ประเภท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. **สหกรณ์การเกษตร** มีหน้าที่ในการจัดหา และให้บริการแก่สมาชิกในด้านการผลิตการเกษตร ได้แก่

- บริการด้านสินเชื่อการเกษตรอัตราดอกเบี้ยต่ำ
- จัดหาวัสดุการเกษตรและอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
- รวบรวมผลิตผลของสมาชิกออกจำหน่ายให้ได้ราคายุติธรรมมากที่สุด
- รับฝากเงิน
- ส่งเสริมการเกษตร
- ให้การศึกษาอบรมหลักและวิธีสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตร ในปัจจุบันมี ๒ ลักษณะ คือ ***สหกรณ์การเกษตรทั่วไป*** ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรที่เกิดจากการควบสหกรณ์หาทุนเดิม และ***สหกรณ์ที่กรมส่งสริมสหกรณ์จัดตั้งขึ้นเอง*** รวมทั้ง ***สหกรณ์การเกษตรที่ส่วนราชการต่างๆรับผิดชอบ*** อาทิเช่น สหกรณ์การเกษตรในเขตพัฒนาของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท สหกรณ์การเกษตรในเขตนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสงเคราะห์ และสหกรณ์การเกษตรในเขตแทรกซึมของ กรป.กลาง กองบัญชาการทหารสูงสุด รวมถึง***สหกรณ์การเกษตรรูปแบบพิเศษ*** ซึ่งได้แก่ สหกรณ์การเกษตรที่จัดตั้งในหมู่ผู้มีอาชีพเฉพาะ เช่น สหกรณ์ชาวไร่ส้ม สหกรณ์ชาวไร่อ้อย สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร สหกรณ์โคนม สหกรณ์ชาวสวนยาง สหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ เป็นต้น

๒. **สหกรณ์ประมง** จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านที่ประกอบอาชีพด้านการประมง ทั้งประมงน้ำจืดและประมงน้ำเค็ม มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- ให้สินเชื่อแก่สมาชิก
- รวบรวมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำมาจำหน่ายหรือแปรรูปจำหน่าย
- จัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือสิ่งจำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
- รับฝากเงินจากสมาชิก
- เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการในธุรกิจการประมง
- จัดหาทุนเพื่อดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว

๓. **สหกรณ์นิคม** มีหน้าที่จัดสรรที่ดินให้แก่สมาชิก เพื่อประกอบอาชีพในทางการ

เกษตร ส่วนหน้าที่อื่นๆ เหมือนสหกรณ์การเกษตรทั่วไป ที่สำคัญเป็นพิเศษคือ ***การจัดหาแหล่งน้ำทำการเกษตร*** เพราะถ้าเกษตรกรขาดน้ำ การพัฒนาด้านอื่น ๆ ก็ไม่สามารถดำเนินการได้ นอกจากนั้นก็ทำหน้าที่จัดหาตลาดจำหน่ายผลผลิตของสมาชิก

๔. **สหกรณ์ผู้บริโภคหรือร้านสหกรณ์** จัดตั้งขึ้นในหมู่ประชาชนผู้บริโภคทั่วไป เพื่อให้บริการในด้านการจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคายุติธรรม วัตถุประสงค์ของร้านสหกรณ์มีดังนี้

- จัดหาสินค้าและบริการที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย
- ช่วยจำหน่ายสินค้าของสมาชิก
- แนะนำส่งเสริมและอบรมสมาชิกให้รู้วิธีทำการค้าและการสหกรณ์
- ส่งเสริมสมาชิกให้รู้จักประหยัด มีน้ำใจสหกรณ์
- ร่วมมือกับร้านสหกรณ์อื่น ๆ เพื่อเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- ริเริ่มธุรกิจอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้น

๕. **สหกรณ์ออมทรัพย์** จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่มีปัญหาการเงิน ส่วนมากนิยมตั้งในหมู่ผู้มีรายได้ประจำ อาจเป็นรายเดือน หรือรายวัน เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ของข้าราชการ บริษัท โรงงานหรือในชุมชนต่าง ๆ ในรูปของสหกรณ์เครดิตยูเนียน (ถ้ายังไม่ได้จดทะเบียนเรียกเครดิตยูเนียน) วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์มี ๒ ประการ คือ

- ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักออมทรัพย์ โดยการเพิ่มหุ้นเป็นรายเดือน และรับฝากเงินทั้งประเภทประจำและออมทรัพย์
- ให้เงินกู้แก่สมาชิกที่มีความเดือดร้อนด้านการเงิน โดยสมาชิกต้องชำระคืนเงินกู้เป็นงวดๆ

โดยทั่วไป สหกรณ์ออมทรัพย์มีเงินให้สมาชิกกู้ ๓ ประเภท ได้แก่

- เงินกู้ฉุกเฉิน
- เงินกู้สามัญ
- เงินกู้พิเศษ

เงินที่ให้กู้จะคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าท้องตลาดเสมอ ตัวอย่างสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ สหกรณ์ข้าราชการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์ในบริษัทห้างร้านต่าง ๆ และในปัจจุบัน ***สหกรณ์เครดิตยูเนียน จัดเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทหนึ่ง*** เช่นเดียวกัน ใช้ส่งเสริมการออมสำหรับประชาชนผู้ไม่มีรายได้ประจำ โดยมากเป็นประชากรที่ยากจนหาเช้ากินค่ำ หรือเกษตรกรในชนบท เป็นต้น

๖. **สหกรณ์บริการ** เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้น ในกลุ่มสมาชิกที่ต้องการบริการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเกษตร แต่ดำเนินธุรกิจสนองความต้องการของสมาชิกด้าน

บริการทั่วไปอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเช่นสหกรณ์บริการเดินรถแท็กซี่ สหกรณ์เคหะสถาน สหกรณ์ไฟฟ้า รวมถึงสหกรณ์การขายผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในครัวเรือน และสหกรณ์อุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้แก่ สหกรณ์จักสาน สหกรณ์มีดอรัญญิก สหกรณ์ทำร่ม และสหกรณ์น้ำแข็ง เป็นต้น

สหกรณ์ทั้งหกประเภทนี้เมื่อแจกแจงวัตถุประสงค์ในรายละเอียดแล้ว เราอาจแบ่งสหกรณ์ได้เพียงสองประเภทเท่านั้น คือ

- **สหกรณ์ผู้ผลิต** ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง และสหกรณ์นิคม
- **สหกรณ์ผู้บริโภค** ได้แก่ ร้านสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์บริการ

หรือ อาจแยกสหกรณ์ทั้งหกประเภทเป็น

- **สหกรณ์ภาคการเกษตร**
- **สหกรณ์นอกภาคการเกษตร**

๒.๓.๓. การส่งเสริมสหกรณ์

คำว่า *ส่งเสริมสหกรณ์* ในความหมายทางปฏิบัติคงต้องรวมถึง *การควบคุม* พร้อมกันไปด้วย ส่งเสริมเป็นกริยาช่วยผลักดันไปข้างหน้า แต่สิ่งที่ถูกผลักไปข้างหน้าอาจไม่อยู่บนเส้นทางที่ผู้ส่งเสริมต้องการก็ได้ นัยหนึ่งคือ ไม่เป็นไปตามนโยบายนั่นเอง การส่งเสริมสหกรณ์ของรัฐบาลจึงมีความหมายถึงการส่งเสริมและการควบคุมพร้อมกันไปด้วยนั่นเอง ประเด็นที่ว่า รัฐบาลควรเข้ามาส่งเสริมงานสหกรณ์มากน้อยเพียงใดนั้น เป็นเรื่องที่ได้มีการอภิปรายโต้เถียงกันมานานเต็มที และยังหาข้อสรุปกันไม่ได้ในปัจจุบัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลต่อการส่งเสริมสหกรณ์แยกได้เป็น ๒ ประเด็น

(๑) ***กำหนดให้สหกรณ์ยึดหลักช่วยตนเองด้วยความสมัครใจ*** **(Voluntary *Self-Helf*)** มีความหมายว่า รัฐบาลไม่จำเป็นต้องมีกรมส่งเสริมสหกรณ์อีกต่อไป หรือถ้ามีก็ให้ทำหน้าที่เพียงเป็นนายทะเบียนสหกรณ์ ดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามตัวบทกฎหมายและระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับสหกรณ์เท่านั้น ไม่ต้องเข้าไปวุ่นวายเกี่ยวกับการจัดการภายในสหกรณ์ ถือว่าความสำเร็จหรือล้มเหลวของสหกรณ์เป็นเรื่องของสหกรณ์ต้องรับผิดชอบกันเอง

(๒) เพิ่ม***มาตรการการส่งเสริมสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ*** ความเห็นข้อนี้ตรงข้ามกับข้อแรกโดยสิ้นเชิง คือเห็นว่าสหกรณ์ยังขาดความสามารถในการบริหารตนเอง ประชาชนยังไม่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจแบบสหกรณ์ โดยเฉพาะ **สหกรณ์ในภาคเกษตรในชนบท** เจ้าหน้าที่รัฐบาลจึงต้องเข้าไปควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ส่วนสหกรณ์ในเมือง เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ ร้านสหกรณ์ หรือสหกรณ์บริการ เจ้าหน้าที่รัฐบาลมักไม่สนใจเข้าไปก้าวก่ายกิจการภายใน เพราะมีความสามารถในการบริหารงานอยู่แล้ว

หากเราพิจารณาสหกรณ์ในแง่เป็นส่วนหนึ่งของกลไกการพัฒนาชุมชน การเข้าควบคุมองค์กรสหกรณ์มากเกินไป อาจมีส่วนทำลายขบวนการสหกรณ์โดยทางอ้อม เพราะความรู้สึกร่วมกันของชุมชนเพื่อให้เกิดพลังในการพัฒนาองค์การอาจจะเกิดได้ยาก สิ่งที่นักสหกรณ์จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับขบวนการสหกรณ์ตามแนวคิดของการพัฒนาชุมชน คือ***การพึ่งพาตนเอง (self-reliance)*** และ***การทำให้เกิดประชาธิปไตยจากฐานราก (grass roots democracy)*** ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาสหกรณ์ควรเกิดขึ้นตามความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ มิใช่เกิดจากการวางแผนโดยกำหนดว่าจะต้องมีจำนวนสหกรณ์เท่านั้นเท่านี้ รัฐบาลควรทำหน้าที่เป็นเพียงพี่เลี้ยงเท่านั้น การปล่อยให้ขบวนการสหกรณ์เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติเป็นสิ่งที่รัฐบาลควรทำ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้หากเกิดความล้มเหลวของสหกรณ์ขึ้นจะเกิดจากตัวประชาชนผู้ร่วมเป็นสมาชิกอย่างแท้จริง และเขาจะได้เรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหากันเอง

ตรงกันข้าม หากเราพิจารณาว่าสหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจประเภทหนึ่ง แล้วรัฐบาลจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงเพื่อให้ธุรกิจสหกรณ์ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วก็นับเป็นเหตุผลที่ดี แต่ถ้าเข้าไปแทรกแซงแล้วกลับกลายเป็นการถ่วงความก้าวหน้า รัฐบาลก็ต้องรับผิดชอบ เพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ส่วนใหญ่มิได้มีทักษะด้านการบริหารธุรกิจ จึงไม่สามารถให้คำปรึกษาได้อย่างถูกต้อง ปัจจุบัน ***เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐจึงมุ่งเน้นที่การควบคุมดูแลสหกรณ์เฉพาะสหกรณ์ในภาคเกษตร ให้ประพฤติปฏิบัติตามแนวนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล (Tools of Economic Policy) เท่านั้น***

ในสถานการณ์ที่รัฐบาลมีความคิดว่า สหกรณ์ยังไม่พร้อมในการปกครองตนเอง กรมส่งเสริมจึงต้องเข้าไปชี้นำและควบคุมอย่างเข้มงวด จึงเกิดคำถามว่า ทำไมรัฐบาลไม่เข้าดำเนินการสหกรณ์เสียเอง ไม่ต้องเสียเวลาไปประชุมตามประเพณีปีละหลายครั้ง แม้จะมีการตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ มาควบคุมการใช้ระเบียบแบบแผนของสหกรณ์ แต่ก็เพียงในนามเท่านั้น เพราะผู้อนุมัติยังคงเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ ด้วยเหตุนี้ ***เราจึงไม่ควรสนใจกับสหกรณ์ที่ทำหน้าที่เป็นเพียงสหกรณ์ในนาม (Norminal Cooperative) ที่มีแต่สมาชิกที่ขาดน้ำใจของความเป็นสหกรณ์ มีแต่แบมือขอ เมื่อได้สิ่งต้องการแล้ว เช่น เงินกู้ ที่ดิน บริการต่างๆ จากรัฐบาลแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องสนใจสหกรณ์อีก นับเป็นการสร้างความสูญเสียแก่วงการสหกรณ์เป็นอย่างยิ่ง ทำให้บุคคลทั่วไปมองว่า สหกรณ์เป็นเรื่องไร้สาระไม่มีประโยชน์ต่อการยกระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจให้แก่ประชาชน***

อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องยากถ้าจะให้กลไกของรัฐเข้ามาดำเนินกิจการเสียเอง เพราะนอกจากจะต้องใช้เงินลงทุนมหาศาลแล้วยังผิดหลักปรัชญาของสหกรณ์ที่มุ่งให้กลุ่มบุคคลที่อ่อนแอทางเศรษฐกิจได้รวมตัวกันแก้ปัญหาตนเอง อีกทั้งยังมิได้เป็นหลักประกันว่า เป้าหมายทางเศรษฐกิจของรัฐบาลจะบรรลุผล เมื่อเป็นเช่นนี้ทางออกที่ดีที่สุด *น่าที่จะให้ประชาชนพัฒนาด้วยตนเอง* ***กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรทำหน้าที่เป็นเพียงให้การสนับสนุน ในช่วงแรกๆ ที่สมาชิกยังขาดประสบการณ์ โดยให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน อบรมประชาชนให้ดำเนินกิจการได้ด้วยตนเองมากกว่าการมาควบคุมการดำเนินงานหรือจัดระเบียบการจัดการสหกรณ์มากเกินไป*** (ประพันธ์ เศวตนันท์ ๒๕๓๘ : ๘๒–๑๐๔)

๒.๔ กรมส่งเสริมสหกรณ์กับการพัฒนางานสหกรณ์

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนางานสหกรณ์ตามแนวทางในแผนปฏิบัติการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ.๒๕๔๐- พ.ศ.๒๕๔๔) จึงกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานไว้ ๓ ด้าน คือ

ก. ด้านความสามารถในการแข่งขัน

ข. ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ค. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กรเกษตร

ทั้งนี้กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้กำหนดนโยบายพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการตัดสินใจดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจของสมาชิก ที่มีบทบาทในด้านการผลิต คุณภาพของสินค้า และการตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญ ที่จะช่วยเพิ่มรายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรสมาชิก รวมทั้งให้สหกรณ์มีบทบาทในการบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของคนในเมืองได้สูงขึ้น ๕ ด้านด้วยกัน คือ

๑. การเพิ่มผลผลิต ทั้งในด้าน*ประสิทธิภาพ คุณภาพ*ให้ตรงกับความต้องการของตลาดและเป็นการผลิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๒. การปรับปรุงระบบตลาดของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตของสมาชิกให้สูงขึ้นและสามารถแข่งขันได้ในตลาด

๓. การพัฒนาการจัดการสหกรณ์ โดยเน้นการพัฒนาการจัดการธุรกิจแบบครบวงจรที่จะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของสมาชิกสหกรณ์

๔. การสนับสนุนสหกรณ์ให้มีบทบาทในการพัฒนาสตรีและเยาวชนสหกรณ์ ให้มีความรู้ความสามารถในการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพเสริม เพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัว

๕. การพัฒนาบุคลากร โดยให้การศึกษาอบรมแก่บุคลากรสหกรณ์ทุกระดับ คือสมาชิก คณะกรรมการดำเนินงาน และฝ่ายจัดการที่จะสามารถดำเนินการสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการสร้างเสริมวิสัยทัศน์และยกระดับความรู้ความสามารถของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อจะได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ให้บรรลุผลได้เป็นอย่างดี

๒.๔.๑. โครงการและงานพัฒนาสหกรณ์ที่สำคัญ

ปัจจุบัน กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินการเกี่ยวกับโครงการและงานพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่

๑. โครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจชายแดน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๒. โครงการสระน้ำเพื่อการเกษตรขนาดเล็ก (Farm Pond)

๓. โครงการจัดตั้งตลาดกลางผลิตผลเกษตรประจำตำบลของสหกรณ์

๔. โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์

๕. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพผลิตผลการเกษตรของสถาบันเกษตรกร การผลิตเมล็ดพันธ์ข้าวและถั่วเหลืองในสถาบันเกษตรกร

๖. การส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์โคนม

๗. การส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน

๘. การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มสตรีสหกรณ์

๙. โครงการจัดตั้งธนาคารสหกรณ์

๑๐. การแก้ไขพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑

๑๑. การพัฒนาระบบสารสนเทศของกรมส่งเสริมสหกรณ์

๑๒. โครงการจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงของสหกรณ์เดินรถ

๑๓. การจัดที่ดินให้แก่ราษฎรโดยวิธีสหกรณ์

โครงการทั้ง ๑๓ โครงการดังกล่าวข้างต้น เป็นโครงการที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำลังดำเนินการอยู่ ในที่นี้ จะกล่าวถึงเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาอยู่สองโครงการ ซึ่งส่งเสริมซึ่งกันและกันอยู่ได้แก่ โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ และโครงการจัดตั้งตลาดกลางผลิตผลเกษตรประจำตำบลของสหกรณ์

๒.๔.๒. โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์

โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ เป็นหนึ่งในมาตรการสนับสนุนข้าวเปลือกที่คณะกรรมการนโยบายข้าว (กนข.) ใช้ในการแทรกแซงราคาข้าวเปลือก ประกอบกับการที่สหกรณ์ได้ให้สินเชื่อเพื่อการผลิตกับสมาชิกไปลงทุนผลิตข้าวเปลือก เพื่อให้สหกรณ์นำผลิตผลของสมาชิกมาจัดการด้านการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขบวนการสหกรณ์จึงได้ร่วมกันดำเนินการโครงการดังกล่าวขึ้น มีผู้เข้าร่วมโครงการประกอบด้วย ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย (ชสท.) ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัด(ชสจ.) สหกรณ์การเกษตร (สก.) สหกรณ์นิคม (สน.)โดยมีหลักการให้สหกรณ์รวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิกมาจัดการด้านการตลาดตั้งแต่การขนส่ง คัดคุณภาพ แปรรูป บรรจุ จนถึงการจำหน่าย สมาชิกนอกจากจะได้รับราคาข้าวเปลือกขั้นต้นตามราคาตลาดไปส่วนหนึ่งเมื่อส่งมอบข้าวเปลือกให้แก่สหกรณ์แล้ว ยังได้ราคาเพิ่มขึ้นเมื่อ

สหกรณ์ดำเนินการมีกำไรอีกส่วนหนึ่ง ทำให้สมาชิกได้รับราคาขั้นสุดท้ายสูงกว่าราคาตลาดโดยทั่วไป ซึ่งสามารถลดความเดือดร้อนเรื่องราคาข้าวเปลือกตกต่ำได้ส่วนหนึ่ง

ลักษณะของโครงการเมื่อเริ่มก่อตั้ง (ปีการผลิต ๒๕๒๓/๒๔ –๒๕๒๕/๒๖)

สหกรณ์การเกษตร (สก.) และสหกรณ์นิคม (สน.) เป็นผู้รวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิก โดย พิจารณาคุณภาพและคิดมูลค่าตามราคาที่รัฐบาลกำหนด

๑. โรงสีชุมนุมสหกรณ์จังหวัด (ชสจ.) และโรงสีสหกรณ์การเกษตรทุกแห่งรับมอบข้าวเปลือกจากสหกรณ์มาแปรสภาพ

๒. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด (ชสท.) เป็นผู้รับมอบข้าวสารจากโรงสีชุมนุมสหกรณ์จังหวัด และสหกรณ์การเกษตร ส่งมอบแก่องค์การ หรือหน่วยงานที่ต้องการหรือจัดจำหน่ายในท้องถิ่น

การดำเนินงานตามลักษณะดังกล่าว จะไม่มีการซื้อขายระหว่างสหกรณ์ ทั้งสามขั้นตอน เงินทุนในการรวบรวมข้าวเปลือกจากเกษตรกรสมาชิก สหกรณ์จะขอกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สำหรับทดรองจ่ายค่าข้าวเปลือกที่รวบรวมจากเกษตรกรสมาชิก โดย ชสท. เป็นผู้ค้ำประกัน เมื่อชุมนุมสหกรณ์การเกษตรฯ (ชสท.) จำหน่ายข้าวสารได้แล้ว จะเป็นผู้ส่งชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยแก่ ธกส. ตามจำนวนที่สหกรณ์ได้กู้ยืมมารวบรวมข้าวเปลือกจากเกษตรกรสมาชิก

ในการรวบรวมข้าวเปลือกจากเกษตรกรสมาชิกซึ่งได้รับสินเชื่อเพื่อการผลิต ไม่ว่าจะเป็นสินเชื่อเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องอุปโภคบริโภคหรือเงินลงทุน เมื่อเก็บเกี่ยวผลิตผลหรือข้าวแล้ว จะต้องส่งมอบข้าวเปลือกชำระคืนตามสินเชื่อที่ได้รับจากสหกรณ์ โดยคำนวณมูลค่าข้าวเปลือกตามที่รัฐบาลกำหนด ส่วนข้าวเปลือกจำนวนที่เกินกว่ามูลค่าสินเชื่อ เกษตรกรสมาชิกจะได้รับเป็นเงินสดไปอีกส่วนหนึ่ง

เงื่อนไขแห่งความสำเร็จของโครงการ

โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์จะประสบผลสำเร็จได้ภายใต้เงื่อนไข ๔ ประการ ดังต่อไปนี้

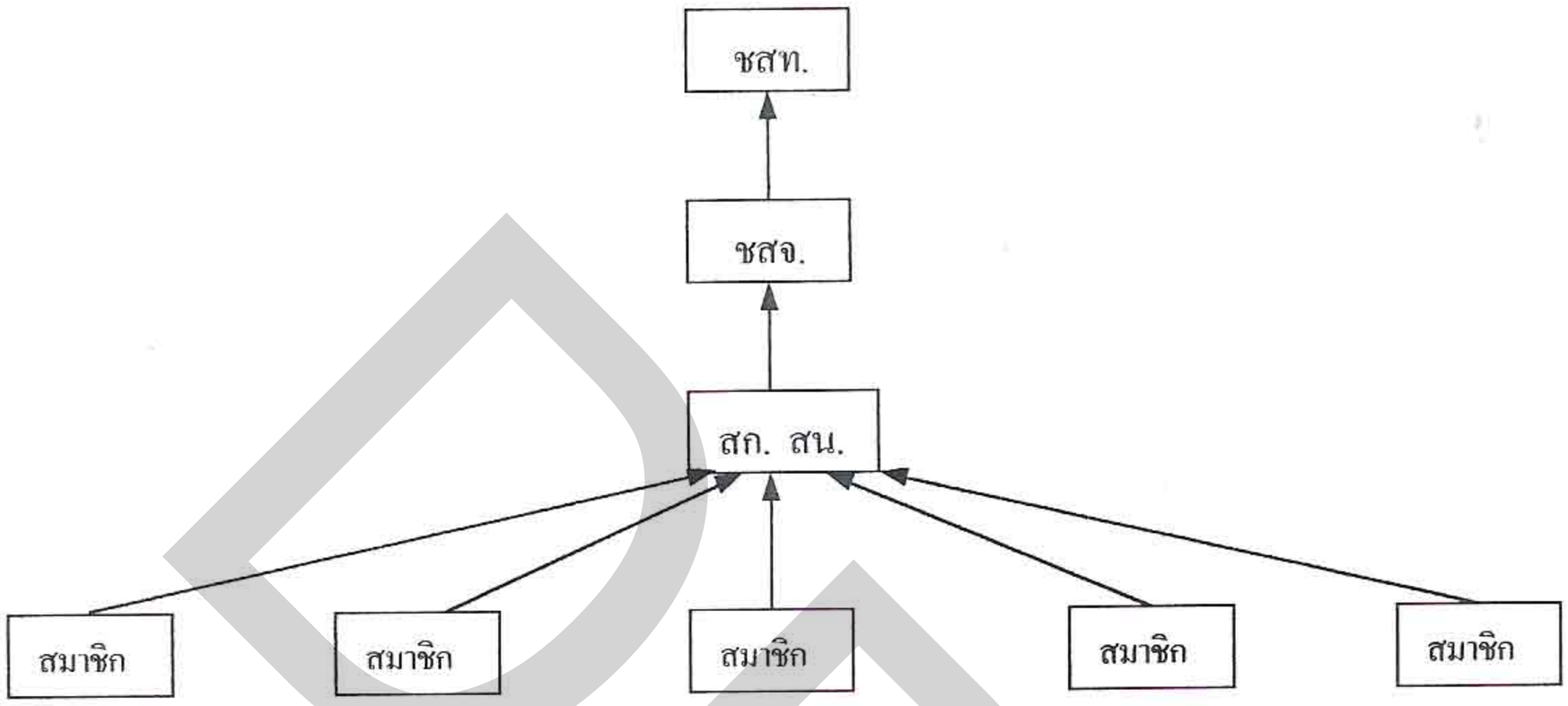
ก. ความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมี ธกส. และสหกรณ์สามระดับ ดังต่อไปนี้

ธกส. การจ่ายเงินสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวเปลือก จะต้องรีบจ่ายให้ทันต้นฤดู มิฉะนั้นเกษตรกรสมาชิกจะลังเล หากว่าส่งข้าวเปลือกให้สหกรณ์และได้รับเงินล่าช้า ต่อไปอาจไม่ส่ง

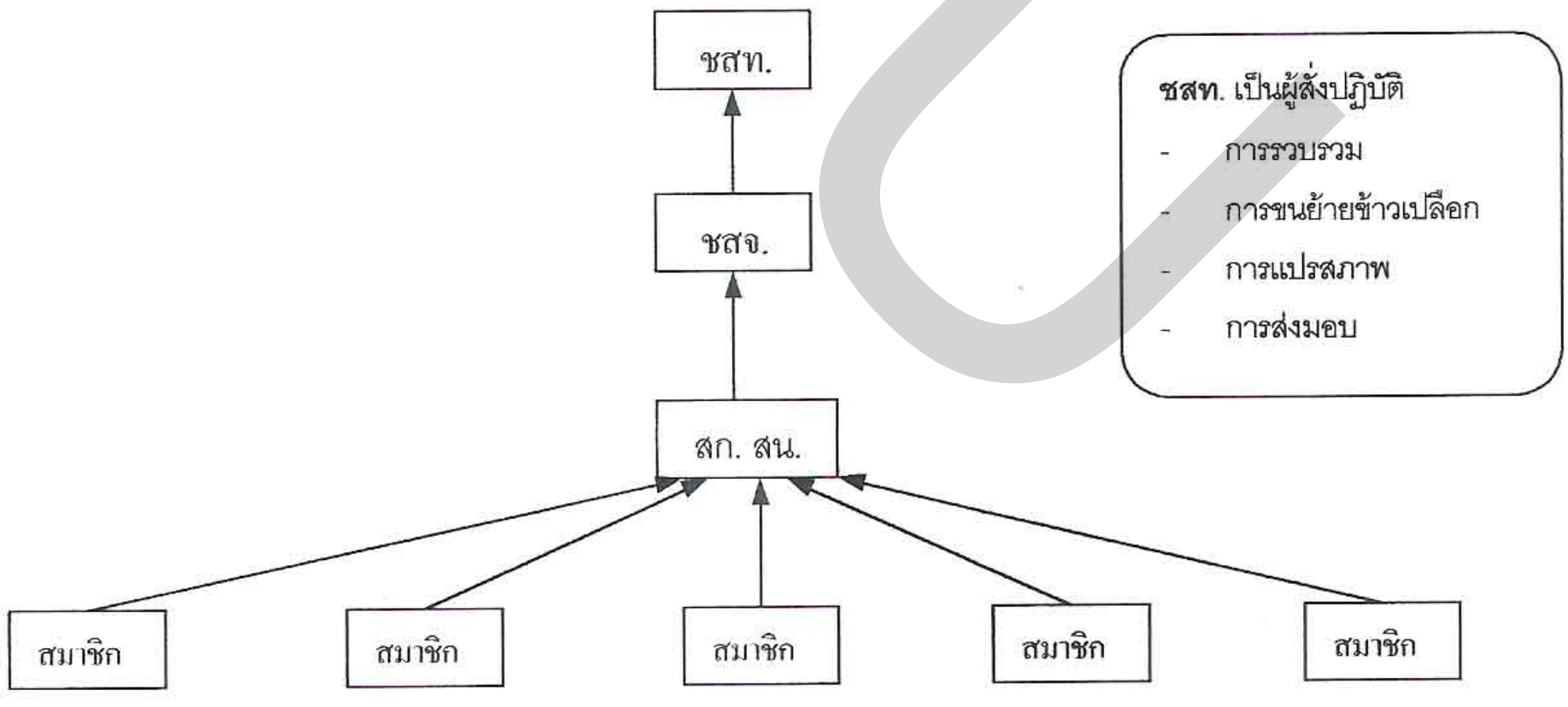
สหกรณ์ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์นิคม ทั้งสองแห่งต้องพร้อมที่จะรับข้าวเปลือก จะต้องรวบรวมข้าวเปลือกตามจำนวนที่ได้ตกลงไว้กับชุมนุมสหกรณ์

การเกษตรแห่งประเทศไทย (ชสท.) ข้าวเปลือกต้องมีคุณภาพดี หมายถึง เปอร์เซ็นต์ข้าวที่จะสีเป็นข้าวสารชนิดต่างๆ ความชื้นและสิ่งเจือปน ต้องไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด

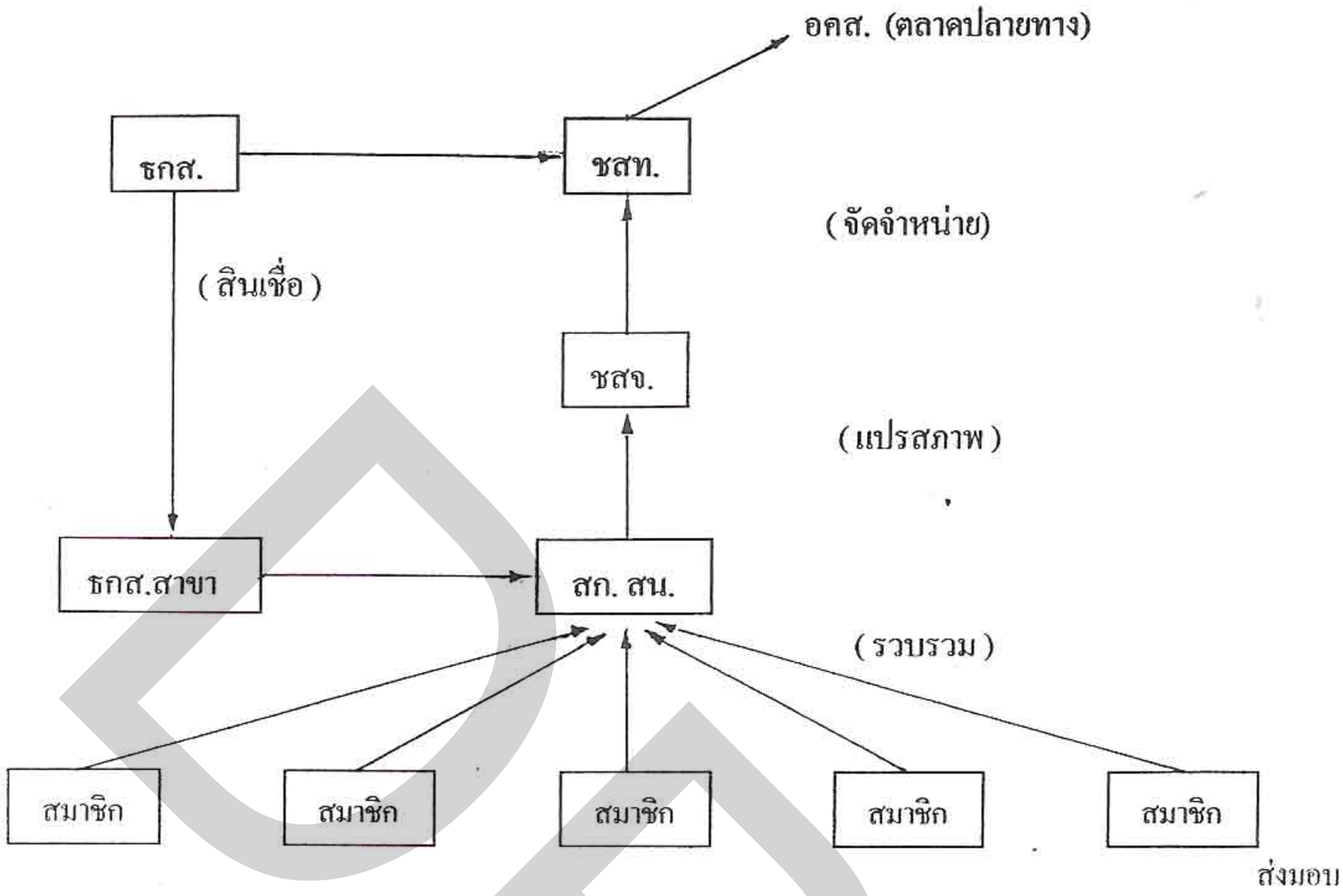
(๑.) ระบบการดำเนินงาน

(๒.) ระบบการจัดการ

(๓.) การดำเนินงานตามโครงการเชื่อมโยงฯ

แผนภูมิที่ ๑ แสดงโครงสร้าง ระบบการดำเนินงาน ระบบการจัดการ และการดำเนินงานตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์

โรงสีสหกรณ์ โรงสีสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ระดับจังหวัดจะต้องสีข้าวให้ได้คุณภาพและปริมาณตามระยะเวลาที่ ชสท. สั่ง มิฉะนั้น ชสท. จะไม่สามารถส่งข้าวสารให้องค์การคลังสินค้า (อคส.) ได้ในปริมาณ คุณภาพ และระยะเวลาที่กำหนด

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด จะต้องเป็นผู้ประสานงานกับ ธกส. ในเรื่องเงินหมุนเวียนซื้อข้าว ต้องประสานงานกับ อคส. ในเรื่องสัญญาส่งมอบข้าว และต้องประสานงานกับโรงสีของสหกรณ์ ในการแปรรูปและส่งมอบข้าวให้คลังสินค้าของ อคส. เพราะถ้า อคส. รับมอบข้าวสารช้า ข้าวจะเต็มโรงสีของสหกรณ์ สีข้าวอีกไม่ได้ ทุกอย่างจะชะงักหมด ทำให้การสีข้าวและส่งมอบข้าวสารงวดต่อ ๆ ไปต้องล่าช้าไปด้วย

ข. ความซื่อตรงต่อกัน ความซื่อตรงระหว่างสหกรณ์ เริ่มตั้งแต่สหกรณ์ระดับท้องถิ่นรับข้าวเปลือกจากสมาชิก ต้องมีคุณภาพดี โรงสีของสหกรณ์ต้องสีข้าวให้ตรงตามคุณภาพ ที่ชสท.ทำสัญญาไว้ กับ อคส. ถ้าข้าวผิดคุณภาพ อคส.จะไม่รับข้าวที่ ชสท.ส่ง จะเกิดปัญหาต้องนำข้าวกลับโรงสีปรับปรุงคุณภาพใหม่ เสียทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย

ค. **ตลาดสำหรับระบายข้าวสาร** การรวบรวมข้าวเปลือกตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ เป็นการรวบรวมตามราคาที่ทางราชการกำหนด ซึ่งปกติจะราคาสูงกว่าราคาตลาด สำหรับระบายข้าวสารตามโครงการนี้ จึงต้องมีตลาดที่แน่นอน เช่น การทำ

สัญญาล่วงหน้าไว้กับ อคส. เพื่อให้ได้ราคาข้าวสารที่สหกรณ์จะต้องไม่ขาดทุน ถ้ามีตลาดระบายข้าวไม่แน่นอน และไปขายในตลาดทั่วไป สหกรณ์จะขาดทุน เพราะในภาวะที่อุปทานมีมากกว่าอุปสงค์ ราคาข้าวเปลือก โดยทั่วไปจะต่ำกว่าราคาที่ทางราชการกำหนด

ง. ราคาข้าวเปลือก โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์จะประสบผลดีในเมื่อราคาข้าวเปลือกในท้องตลาดต่ำกว่าราคาที่ทางราชการกำหนด สมาชิกเกษตรกรจะนำข้าวมาขายให้สหกรณ์ แม้ว่าสหกรณ์จะใช้วิธีหักหนี้ เพราะสมาชิกได้ราคาดีกว่าการขายให้พ่อค้า ในทางตรงข้าม ถ้าราคาข้าวเปลือกในราคาที่ทางราชการกำหนดเท่ากัน หรือต่ำกว่าราคาท้องตลาด โครงการนี้จะรวบรวมข้าวเปลือกไม่ได้ สมาชิกจะขายให้พ่อค้าเพราะได้เงินสดและราคาสูงกว่า ส่วน สหกรณ์จะซื้อราคาสูงกว่าที่ทางราชการกำหนดไม่ได้ เพราะได้ทำสัญญาขายข้าวไว้กับ อคส. โดยกำหนดราคาขายไว้ล่วงหน้าแล้ว เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในฤดูการผลิต ๒๕๒๓/๒๔ ราคาข้าวเปลือกคุณภาพดีในภาคกลางสูงกว่าที่ทางราชการกำหนด ทำให้สหกรณ์ในภาคกลางรวบรวมข้าวเปลือกไม่ได้ โรงสีของสหกรณ์ในภาคกลางไม่มีข้าวสี ต้องขนย้ายข้าวเปลือกจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาสี ทำให้ต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการขนส่ง เหตุการณ์ทำนองเดียวกันเกิดขึ้นกับภาวะการรวบรวมข้าวเปลือกในปีการผลิต ๒๕๒๕/๒๖ เนื่องจากเกิดอุทกภัยทางตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ผลิตข้าวเหนียวได้น้อย ราคาข้าวเหนียวสูงกว่าราคาที่ทางราชการกำหนด สหกรณ์จึงรวบรวมข้าวเหนียวไม่ได้ โรงสีบางแห่ง เช่น โรงสีของสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ไม่มีข้าวจะสี อำเภอสันป่าตองเป็นแหล่งผลิตข้าวเหนียวที่มีคุณภาพดีที่สุดในประเทศไทย (สหกรณ์การผลิต และสหกรณ์การแปรรูป ๒๕๒๖ : ๕๕๓–๕๕๕)

สรุปได้ว่า โครงการฯดังกล่าว ได้ริเริ่มขึ้นตั้งแต่ปีการผลิต ๒๕๒๓/๒๔ และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมาโดยตลอด ปัจจุบันโครงการฯ ได้รับเงินทุนปลอดดอกเบี้ยจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อดำเนินโครงการปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท จนถึงปีการผลิต ๒๕๓๘/๓๙ ขบวนการสหกรณ์สามารถรวบรวมข้าวเปลือกได้ทั้งสิ้น ๓,๓๕๒,๘๐๑ ตัน มูลค่า ๑๒,๔๖๓.๗๗ ล้านบาท จากการประเมินผลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า ผลจากการดำเนินโครงการทำให้เกษตรกรสมาชิกขายข้าวเปลือกได้สูงกว่าเกษตรกรทั่วไปเฉลี่ยตันละ ๑๗๔ บาท ผลได้ในส่วนของสหกรณ์ สามารถขายข้าวเปลือกได้สูงกว่าราคารับซื้อตันละ ๑๒๐ บาท มีกำไรสุทธิจากการแปรรูปข้าวเปลือกขายตันละ ๗๙๒ บาท และมีกำไรสุทธิจากการเก็บข้าวเปลือกไว้ในสต็อคเพื่อชะลอราคาตันละ ๑๘๒ บาท ผลจากการรับซื้อข้าวเปลือกเพื่อชะลอราคาหรือเพื่อนำไปแปรรูป ทำให้สามารถ ดึงข้าวเปลือกส่วนหนึ่งออกจากตลาดมาเก็บไว้ ส่งผลให้เกิดเสถียรภาพของราคาข้าวเปลือกในท้องตลาดขยับสูงขึ้น (กรมส่งเสริมสหกรณ์กับการพัฒนาสหกรณ์ ๒๕๔๐ : ๒๖)

ในปีการผลิต ๒๕๔๒/๔๓ งบประมาณสำหรับดำเนินการเพิ่มเป็น ๑,๕๐๐ ล้านบาท โดย **ขอยืมเงินทุนปลอดดอกเบี้ยจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ๑,๐๐๐ ล้านบาท และกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ๕๐๐ ล้านบาท** อีกทั้งความพร้อมของสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ มีอุปกรณ์พร้อมที่จะใช้ในการดำเนินงานดังนี้ ฉาง จำนวน ๑,๔๒๒ ฉาง ความจุ ๗๒๗,๔๕๐ ตัน โรงสี จำนวน ๘๗ โรง กำลังผลิต ๓,๒๐๐ ตัน/วัน คาดว่าปริมาณข้าวเปลือกที่จะรวบรวมได้จากสหกรณ์ที่อยู่ในแหล่งผลิตข้าวทั่วประเทศประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ตัน หรือประมาณ ๒.๒ % ของปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกทั้งประเทศ (เอกสาร โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ปีการผลิต ๒๕๔๒/๔๓) จากเงินทุนช่วยเหลือที่เพิ่มขึ้น และความพร้อมของสหกรณ์ด้านอุปกรณ์ น่าที่จะเป็นเครื่องชี้วัดถึงการขยายตัวของโครงการ ฯ ได้เป็นอย่างดี

๒.๔.๓. โครงการจัดตั้งตลาดกลางผลิตผลเกษตรประจำตำบลของสหกรณ์

สืบเนื่องจากปัญหาราคาข้าวเปลือกตกต่ำในช่วงต้นฤดูการเก็บเกี่ยว ซึ่งมีสาเหตุมาจากเกษตรกรไม่มียุ้งฉางสำหรับเก็บข้าวเปลือกไว้รอราคาจึงจำเป็นต้องรีบขาย รัฐบาลแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยจัดงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการก่อสร้างยุ้งฉางเก็บข้าวเปลือกขนาดความจุ ๕๐๐ ตันให้แก่สหกรณ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๖ และ ๒๕๓๗ จำนวน ๕๐ ฉาง และ ๑๒๐ ฉาง ตามลำดับ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับโครงการนี้อย่างยิ่งเพราะการที่เกษตรกรมียุ้งฉางเพื่อรวมรวบข้าวเปลือกของสหกรณ์เองแล้ว นอกจาก ไม่เปลืองค่าขนส่ง ได้ราคายุติธรรมไม่ว่าจะขายให้ใครก็ตาม ดีกว่าที่รัฐบาลจะกู้ เอดีบี.มาลงทุนสร้างไซโลมูลค่ากว่าหมื่นล้าน

ต่อมา รัฐบาลมีนโยบายเปลี่ยนแปลงงบประมาณจากการก่อสร้างยุ้งฉางเก็บข้าวเปลือกมาก่อสร้างตลาดกลางข้าวเปลือกประจำตำบลของสหกรณ์ ซึ่งได้ประโยชน์มากกว่าการก่อสร้างยุ้งฉางเพียงอย่างเดียว เพราะตลาดกลางฯมีทั้งยุ้งฉาง ลานตาก เครื่องชั่ง จุดตรวจสอบคุณภาพข้าว บ้านพัก และถนนเข้า-ออกพร้อมให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๗ เป็นต้นไป และกำหนดเป้าหมายในการก่อสร้างตลาดกลางฯให้ครบจำนวน ๑,๐๐๐ แห่ง ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๗–๒๕๔๑

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีแนวคิดที่จะใช้ประโยชน์จากตลาดกลางฯให้เต็มที่ไม่แต่เฉพาะข้าวเปลือกเท่านั้น เพราะสมาชิกสหกรณ์ไม่ได้ปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว แต่ปลูกพืชชนิดอื่นด้วย จึงเพิ่มวัตถุประสงค์ของโครงการให้ครอบคลุมผลิตผลเกษตรชนิดอื่นด้วย โดยใช้ชื่อว่า. ***โครงการจัดตั้งตลาดกลางผลิตผลเกษตรประจำตำบลของสหกรณ์*** มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งกลางในการซื้อขายผลิตผลเกษตร โดยสหกรณ์เป็นผู้บริหารตลาดกลาง เกษตรกรขายผลผลิตเกษตรได้ในราคาที่สูงขึ้น ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อขาย ทั้งของผู้ขายและผู้ซื้อ ลดปัญหาความชื้น

ของผลิตผล สนองนโยบายของรัฐบาล ในการแก้ปัญหาราคาผลิตผลเกษตรตกต่ำและสร้างระบบการซื้อขายที่เป็นมาตราฐานสากล

สำหรับการดำเนินธุรกิจตลาดกลางฯนั้น ดำเนินการใน ๒ ลักษณะ คือ สหกรณ์จะรวบรวมผลิตผลไว้เองกรณีที่เกษตรกรกับพ่อค้าตกลงราคากันไม่ได้ และสหกรณ์จะเป็นผู้ให้บริการในการซื้อขาย กรณีที่เกษตรกรกับพ่อค้าตกลงราคากันได้ การดำเนินงานที่ผ่านมาสรุปได้ ดังนี้

- ปีงบประมาณ พ. ศ. ๒๕๓๘ ตลาดกลางฯดำเนินธุรกิจ ๑๐๒ แห่ง รวบรวมข้าวเปลือกได้ ๑๒๖,๖๔๓.๖๑ ตัน มูลค่า ๕๑๔.๙๑ ล้านบาท ให้บริการซื้อขาย ๒๐๐,๕๐๓.๕๓ ตัน มูลค่า ๘๐๙.๕๙ ล้านบาท รวมข้าวเปลือกผ่านตลาดกลางฯทั้งสิ้น ๓๒๗,๑๔๗.๔๑ ตัน มูลค่า ๑,๓๒๔.๕๐ ล้านบาท

- ปีงบประมาณ พ. ศ. ๒๕๓๙ ตลาดกลางฯ ดำเนินธุรกิจ ๔๐๒ แห่ง รวบรวมผลผลิตการเกษตร ได้แก่ ข้าวเปลือก ข้าวโพด ยางพารา มันสำปะหลัง ถั่วต่างๆ และพืชอื่นๆจำนวน ๔๗๕,๘๗๔.๑๙ ตัน มูลค่า ๑,๙๙๗.๘๗ ล้านบาท ให้บริการซื้อขาย ๗๓๓,๒๒๘.๒๓ ตัน มูลค่า ๒,๐๑๐.๔๕ ล้านบาท รวมผลิตผลผ่านตลาดกลางฯทั้งสิ้น ๑,๒๐๙,๑๐๒.๔๒ ตัน มูลค่า ๔,๐๐๘.๗๒ ล้านบาท

การดำเนินโครงการดังกล่าว ทำให้สมาชิกสหกรณ์ขายข้าวเปลือกได้สูงกว่าที่เกษตรกรขายให้แก่พ่อค้าทั่วไป เฉลี่ยตันละ ๑๐๐–๒๐๐ บาท และมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้มาใช้บริการตลาดกลางฯ ยังได้รับความเป็นธรรมในการชั่งที่เที่ยงตรง ได้รับราคาตามคุณภาพของผลผลิต และมีแหล่งขายผลิตผลที่แน่นอน รวมทั้งทำให้เกิดระบบการซื้อขายที่เป็นมาตรฐานสากล และเกิดแหล่งจ้างงานให้กับคนในพื้นที่ด้วย

จะพบได้ว่า โครงการทั้งสองที่กล่าวถึงข้างต้นต่างเสริมซึ่งกันและกัน กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์หลักที่จะช่วยให้เกษตรกรสมาชิกขายผลผลิตในราคาที่เป็นธรรม แม้ว่าโครงการเชื่อมโยงฯ ซึ่งก่อตั้งขึ้นก่อนได้พยายามจูงใจเกษตรกรสมาชิกเข้าร่วมโครงการฯด้วยการให้สินเชื่อเพื่อการลงทุนให้ราคาข้าวเปลือกที่ยุติธรรม รวมทั้งยังได้รับราคาเพิ่มขึ้นเมื่อสหกรณ์มีกำไรอีกส่วนหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวก็ยังมีจุดอ่อนตรงที่เงินสินเชื่อมักจ่ายไม่ทันตอนต้นฤดู เกษตรกรต้องรีบขายเพราะต้องการเงินสดมาใช้สอยหรือชำระหนี้ อีกทั้งพ่อค้ารวบรวมข้าวท้องถิ่นเข้าไปรับซื้อข้าวเปลือกถึงในนา ไม่สิ้นเปลืองค่าขนส่ง เกษตรกรไม่มียุ้งฉางสำหรับเก็บข้าวเปลือก จำต้องรีบขาย รวมทั้งการซื้อขายขาดเครื่องชั่งที่ได้มาตรฐาน พ่อค้ามักใช้วิธีการตวงข้าวเป็นปีบแทน (๑ ปีบ มีน้ำหนักประมาณ ๑๓ ก.ก.) บางครั้งอ้างความชื้นของข้าวสูงเกินมาตรฐานโดยไม่ใช้เครื่องวัดความชื้น เหตุผลที่กล่าวมาล้วนเป็นข้ออ้างที่พ่อค้าใช้กดราคาข้าวเปลือกทั้งสิ้น รัฐบาล จึงริเริ่มโครงการจัดตั้งตลาดกลางผลิตผลเกษตรประจำตำบลของสหกรณ์ขึ้นมาเสริม อย่างน้อยที่สุด โครงการดังกล่าวตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งผลิต ไม่สิ้นเปลืองค่าขนส่ง มีอุปกรณ์พร้อมทั้ง ยุ้งฉาง ลานตาก เครื่องชั่ง จุดตรวจสอบคุณภาพข้าว รวมทั้ง

0149854

เป็นตลาดกลางซื้อ/ขายข้าวเปลือกที่มีเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์คอยดูแล อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการด้วยความยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรสมาชิก เกษตรกรทั่วไป พ่อค้ารวบรวมข้าว โรงสีเอกชน โรงสีสหกรณ์ เป็นต้น

๒.๔.๔. สหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์

ปัจจุบัน สหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ ปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒ มีทั้งสิ้น ๓๘๕แห่ง ใน ๕๖ จังหวัด รวบรวมข้าวเปลือกได้ทั้งสิ้น ๓๕๑,๓๖๘.๑๗๐ ตัน มูลค่า ๒,๒๖๗,๘๒๘,๒๗๘.๐๐บาท ราคาเฉลี่ย ๕,๗๕๔.๖๒ บาท ข้าวเปลือกคงเหลือ ๑๐๐,๘๓๘.๐๑๔ ตัน มูลค่า ๖๐๑,๕๘๔,๒๕๐.๕๔ บาท จังหวัดที่รวบรวมข้าวเปลือกได้มากที่สุด ได้แก่จังหวัดอุบลราชธานี สามารถรวบรวมข้าวเปลือกได้ทั้งสิ้น ๓๑,๐๗๔.๐๘๖ ตัน มูลค่า ๒๐๕,๕๔๔,๘๕๒.๐๐ บาท ราคาเฉลี่ย ๖,๗๕๕.๘๓ บาท ข้าวเปลือกคงเหลือ ๑๕,๒๓๑.๘๖๗ ตัน มูลค่า ๑๐๓,๕๗๒,๖๐๒.๓๑ บาท รองลงมาได้แก่จังหวัดอุตรดิตถ์สามารถรวบรวมข้าวเปลือกได้ทั้งสิ้น ๒๕,๗๗๒.๗๗๒ ตัน มูลค่า ๑๒๗,๔๕๑,๐๗๗.๐๐ บาท ราคาเฉลี่ย ๔,๒๘๒.๑๔ บาท ข้าวเปลือกคงเหลือ ๓,๑๕๑.๕๕๐ ตัน มูลค่า ๑๘,๖๖๔,๖๐๘.๗๓ บาท *แต่ถ้าพิจารณาในแง่ความสามารถของการรวบรวมข้าวเปลือกและนำไปแปรรูปเป็นข้าวสารตามโครงการฯ จังหวัดอุตรดิตถ์สามารถรวบรวมข้าวเปลือกและดำเนินงานตามโครงการฯดังกล่าวได้สูงที่สุด*(ภาคผนวกก.น. ๕๗) แม้ราคาเฉลี่ยข้าวเปลือกจะไม่สูงนัก หากได้มีการปรับปรุงคุณภาพดิน พันธุ์ข้าว อุปกรณ์การจัดเก็บข้าวเปลือก เช่น ยุ้งฉาง ลานตาก เครื่องอบลดความชื้น ราคาข้าวเปลือกคงจะดีขึ้น

สำหรับ สหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่ามโครงการฯและมีโรงสีแปรรูปผลผลิตเองมีทั้งสิ้น ๕๘ แห่ง **(ภาคผนวก ข. น.๑๐๔)** โดยแยกตามขนาดของกำลังผลิต/วัน ดังต่อไปนี้

ก. โรงสีขนาดใหญ่ มีขนาดกำลังผลิต ๒๐ ตันข้าวเปลือก / วัน ขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น ๘๑ แห่ง

ข. โรงสีขนาดกลาง มีขนาดกำลังผลิต ๕ ตันข้าวเปลือก /วันขึ้นไปมีจำนวนทั้งสิ้น ๑ แห่ง

ค. โรงสีขนาดเล็ก มีขนาดกำลังผลิตต่ำกว่า ๕ ตันข้าวเปลือก / วัน มีจำนวนทั้งสิ้น ๘ แห่ง

๒.๕. คำนิยามศัพท์ และแนวคิดด้านการสื่อสาร

การสื่อสาร คือกระบวนการในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งการกระทำตามที่ผู้ส่งสารต้องการ (**Rogers & Rogers 1976 : 9)**

ศูนย์สนเทศและหอสมุด
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ส่วนความหมายของการสื่อสารในองค์การนั้น มีนักวิชาการให้คำนิยามไว้ หลายท่าน เช่น แค้ทซ์ และแคน (Katz & Kahn) กล่าวว่า การสื่อสารในองค์การเป็นการถ่ายทอดข่าวสาร แลกเปลี่ยนข่าวสาร และตีความข่าวสารของสมาชิกในองค์การ ซึ่งการสื่อสารจะเป็นพลังผลักดันให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (**Katz & Kahn 1966 : 245**)

และ กรีนเบียม (Greenbuam) กล่าวว่า การสื่อสารในองค์การทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจะเป็นตัวสร้าง และประสานกิจกรรมต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

นอกจากนี้ ฮิวส์แมน (Huseman) นักนิเทศศาสตร์ที่สนใจเรื่องการสื่อสารในองค์การ เห็นว่า การสื่อสารในองค์การอาจอยู่ในรูปของการพูดคุย การสัมภาษณ์ หรือการเขียนผ่านสื่อต่างๆ เช่น จดหมายโต้ตอบ จุลสาร หรือวารสารภายในก็ได้ ประสิทธิภาพของการสื่อสารจะขึ้นอยู่กับรูปแบบในการจัดองค์กร และความชำนาญในการสื่อสารของบุคลากรในองค์กร (**Huseman, Logue and Freshley 1973 : 9)**

รวมถึง เซลโก้ และแด๊นซ์ (Zelko & Dance) นับเป็นบุคคลคู่แรกที่เล็งเห็นความสำคัญของการสื่อสารในวงการธุรกิจ โดยเขาให้ความเห็นว่า การสื่อสารในองค์การ หมายถึง การถ่ายทอดข่าวสารระหว่างสมาชิกในองค์การ รวมไปถึงการถ่ายทอดข่าวสารระหว่างองค์การกับองค์การอื่นๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงการทำงาน และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น (**Zelko & Dance 1978 : 2**)

สรุปได้ว่า การสื่อสารในองค์การ หมายถึงกระบวนในการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างองค์การกับองค์การ ระหว่างองค์การกับบุคลากร และระหว่างบุคลากรทุกระดับภายในองค์การ การสื่อสารจะเป็นตัวสร้างและประสานกิจกรรมต่างๆ ที่จะผลักดันให้องค์การดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้

จากคำนิยามข้างต้น เครือข่ายการไหลเวียนของข่าวสาร นับเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของการบริหารจัดการ หากไม่มีการสื่อสารดังกล่าว การดำเนินกิจกรรมทุกอย่างจะอยู่ในสภาพชะงักงัน จนมีนักวิชาการได้เปรียบความสำคัญของเครือข่ายการไหลเวียนของข่าวสาร (Communication Network) ว่าเสมือนหนึ่ง ระบบการไหลเวียนของโลหิต (Blood Circulation) ที่นอกจากทำหน้าที่นำอาหารไปหล่อเลี้ยงร่างกายแล้ว ยังทำหน้าที่บอกอาการเจ็บป่วยของร่างกายจากการเจาะเลือดหาสมุหฐานของโรค การสื่อสารทำหน้าที่ในองค์กรเฉกเดียวกัน กล่าวคือ

ก. การสื่อสารช่วยให้สมาชิกรู้ จุดมุ่งหมายขององค์การ รู้กฎระเบียบ รู้ความเคลื่อนไหวต่างๆ ภายในองค์การ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติงานว่าควรจะทำอย่างไร จึงจะบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เช่น โดยการประชุม อบรมเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

ข. การสื่อสารจะช่วยกระตุ้นและชักจูงใจให้สมาชิกขององค์การปฏิบัติงานอย่างตั้งใจเพื่อผลสำเร็จขององค์การ เพราะการสื่อสารจะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์การกับพนักงาน และระหว่างพนักงานด้วยกันเอง ช่วยขจัดข่าวลือ โดยการชี้แจงความจริง ช่วยสนองความ

อยากรู้อยากเห็นในเรื่องต่างๆ ของพนักงาน และช่วยโน้มน้าวใจให้พนักงานมีกำลังใจในการทำงาน เช่นเสนอข่าวการเลื่อนตำแหน่ง การยกย่องผู้ที่ปฏิบัติงานดีเด่น

ค. การสื่อสารจะเป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลต่างๆที่จำเป็นแก่องค์การ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ เพื่อให้องค์การมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น และสามารถแข่งขันกับองค์การอื่นๆได้โดยเฉพาะองค์การของธุรกิจเอกชนที่จะต้องมีการแข่งขันสูง ย่อมต้องใช้ข้อมูลในการตัดสินใจที่ถูกต้องเพียบพร้อมและทันเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการผลิต การเริ่มโครงการใหม่ๆ หรือการเลือกวิธีในการปฏิบัติงาน

ง. การสื่อสารช่วยสร้างความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์การ

ความสัมพันธ์ภายใน ถ้าพิจารณาในแง่ความสัมพันธ์ภายใน จะพบว่ายิ่งองค์กรมีขนาดใหญ่เท่าไร ช่องว่างระหว่างพนักงานกับผู้บริหารขององค์การ ระหว่างพนักงานกับพนักงาน ที่อยู่ต่างฝ่ายต่างแผนกก็มีมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งช่องว่างดังกล่าวนี้ มักก่อให้เกิดผลร้ายต่อองค์การ เช่น เกิดข่าวลือ เกิดความเข้าใจผิด เพราะ ผู้บริหารดูแลไม่ทั่วถึง ไม่ทราบว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างในหมู่พนักงาน ส่วนพนักงานก็ไม่ทราบว่านโยบายที่ชัดเจนเป็นอย่างไร มีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานอย่างไร และเมื่อผู้บริหารใช้รูปแบบการสื่อสารที่ไม่เหมาะสม ผลที่ตามมาจะเกิดภาวะข่าวสารท่วมท้น (Message Overload) ทำให้พนักงานสับสน เบื่อหน่าย ไม่อยากรับข่าวสารมีผลทำให้ตกข่าว หรือบางครั้งอาจเกิดภาวะขาดแคลนข่าวสาร ซึ่งไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ที่อยากรู้อยากเห็น ก็จะเสาะแสวงหาข่าวสารเอง อาจได้ข้อมูลจากแหล่งข่าวที่ผิด อันเป็นต้นตอของข่าวลือ ดังนั้นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะเข้ามาช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดี สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้น ซึ่งนอกจากจะสร้างความพึงพอใจ ความอบอุ่นใจให้กับพนักงานแล้ว ยังส่งผลถึงประสิทธิภาพของงานด้วย

ความสัมพันธ์ภายนอก ถ้าพิจารณาในแง่ความสัมพันธ์ภายนอก พิจารณาได้จากการที่องค์การต้องเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องพึ่งพาอาศัยสังคมในส่วนของวัตถุดิบ แรงงาน และตลาดสินค้าและบริการ เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลกระทบถึงองค์การด้วย ในขณะเดียวกันการดำเนินงานขององค์การก็ย่อมส่งผลกระทบถึงประชาชนหน่วยอื่น ๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมในสังคมด้วย เช่นกัน ซึ่งการสื่อสารจะเข้ามาช่วยลดช่องว่างระหว่างองค์การกับสังคม ช่วยให้องค์การสามารถติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ ในสังคม สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมเพื่อความอยู่รอด รวมทั้งช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน **(Koehler Anatol and Applbaum 1981 : 8-10)**

เครือข่ายการสื่อสารขององค์การ (Organizational Communication Network)

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า องค์กรเปรียบเหมือนร่างกายมนุษย์ เครือข่ายการไหลเวียนของข่าวสาร น่าที่จะเป็นเสมือนระบบการไหลเวียนของโลหิต (Blood Circulation) ซึ่งโยงใยกันเป็นระบบทำหน้าที่นำอาหาร (ข่าาสาร) ไปหล่อเลี้ยงทั่วร่างกาย (องค์กร) หากส่วนใดส่วนหนึ่งขาดโลหิต

ไปหล่อเลี้ยงส่วนนั้นก็จะกลายเป็นเนื้อตาย (Gangrene)ไป ด้วยเหตุนี้ เครือข่ายการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจึงต้องสามารถที่จะนำ ข่าวสารไปสู่สมาชิกทั้งภายใน และภายนอกองค์กรได้อย่างทั่วถึง

เครือข่ายการสื่อสารขององค์การ แบ่งเป็น ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑. การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication)

๒. การสื่อสารของกลุ่มย่อย (Small Group Communication)

๓. การสื่อสารกับสาธารณชน (Public Communication)

๑. การสื่อสารระหว่างบุคคลในองค์การ

การสื่อสารระหว่างบุคคลในองค์การ หมายถึงการสื่อสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคล ๒ คนในองค์การ เพื่อสร้างกระชับความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เช่นการทักทาย การพูดคุยสนทนา และการสัมภาษณ์ ทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ **(Tortoriello 1978 : 90)**

การสื่อสารระหว่างบุคคล นับเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานขององค์การเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมาย เพราะการสื่อสารระหว่างบุคคลนี้เป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรฝ่ายต่างๆ ขององค์การ **ซึ่งจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่การทำงานเป็นกลุ่ม จำเป็นต้องอาศัยการประสานร่วมมือกัน** และสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ เพื่อความสำเร็จขององค์การ ดั้งนั้นผู้บริหารองค์การที่ฉลาดจะต้องส่งเสริมบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างบุคคลในองค์การ และรู้จักใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒. การสื่อสารของกลุ่มย่อย

กลุ่มย่อย หมายถึง บุคคลตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป มารวมตัวกัน โดยมีความสนใจในเรื่องต่างๆ คล้ายคลึงกัน มีความสนิทสนมกัน มีการแสดงออกในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน และมีการติดต่อสื่อสารเพื่อประกอบกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน ในการรวมตัวของกลุ่มย่อยในองค์การนี้ อาจมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันทำงาน เพื่อกิจกรรมบันเทิง หรือเพียงเพื่อคบค้าสมาคมกันเฉยๆ

ดังนั้นการสื่อสารของกลุ่มย่อยในองค์การจึงหมายถึง การสื่อสารของกลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่งที่มีความสนใจ มีจุดมุ่งหมาย และมีการแสดงออกในบางเรื่องร่วมกัน โดยในการสื่อสารนั้นสมาชิกของกลุ่มจะสามารถสื่อสารแบบเห็นหน้าเห็นตากันได้ และถ้าเราพิจารณาองค์ กรในรูปของระบบกลุ่มย่อย ก็จะเป็นระบบย่อยๆ ที่รวมตัวกันเป็นระบบใหญ่ หรือเป็นองค์การนั่นเอง

สาเหตุที่ทำให้สมาชิกมารวมตัวกันเป็นกลุ่มนั้น อาจเกิดจากลักษณะของงานที่ได้รับมอบหมายที่ทำให้จำเป็นต้องมารวมตัวกันเพื่อดำเนินงานนั้นๆให้ลุล่วงไป หรืออาจจะมาจากค่านิยม

เป้าหมาย และความต้องการที่คล้ายคลึงกันจึงมารวมตัวกัน จากสาเหตุการรวมตัวทำให้สามารถแบ่งชนิดของกลุ่มย่อยในองค์การได้เป็น ๒ ชนิดใหญ่ คือ

๒.๑. กลุ่มที่เป็นทางการ (Formal Group) หมายถึงกลุ่มที่จัดตั้งขึ้อย่างเป็นทางการตามความต้องการขององค์การ สมาชิกจะถูกมอบหมายให้เข้ามาอยู่ในกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงความต้องการส่วนบุคคล แต่จะจัดตามความเหมาะสมเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย กลุ่มประเภทนี้จะมีการกำหนดสมาชิกที่แน่นอน มีการประกาศจัดตั้งกลุ่ม มีการกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่และกิจกรรมต่างๆไว้ชัดเจน กลุ่มที่เป็นทางการแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

ก. กลุ่มที่เป็นทางการแบบถาวร (Permanent Formal Group) หมายถึงกลุ่มที่เป็นทางการที่ได้รับการจัดตั้งอย่างถาวร เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง โดยงานที่ได้รับมอบหมายเป็นงานประจำที่มีลักษณะต่อเนื่องกัน ดังนั้น กลุ่มจึงมีลักษณะถาวร มิใช่ว่าเมื่อเสร็จงานแล้วจะล้มเลิกไป เช่น กลุ่มพนักงาน ประจำแผนก หรือประจำฝ่ายต่างๆ

ข. กลุ่มที่เป็นทางการแบบชั่วคราว (Temporary Formal Group) หมายถึงกลุ่มที่เป็นทางการที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อปฏิบัติงานที่เฉพาะเจาะจง และเมื่องานสำเร็จลุล่วงแล้ว กลุ่มก็จะสลายไป อาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กลุ่มทำงานเฉพาะกิจ (Task Forces)

๒.๒. กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ (Informal Group) หมายถึงกลุ่มที่เกิดจากสมาชิกมารวมตัวกันเนื่องจากมีค่านิยม และความต้องการที่คล้ายคลึงกัน โดยอาจไม่เกี่ยวข้องกับงาน ซึ่งจำนวนสมาชิกอาจไม่เป็นที่เปิดเผย ในการรวมตัวกันของสมาชิกของกลุ่มประเภทนี้ ชูทซ์ (Schutz) กล่าวว่า เกิดจากความต้องการ ๓ ประการ คือ

ก. ความต้องการจะมีพวก (Inclusion) ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐาน มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการที่จะ “ **รวมพวก** ” “ **เกี่ยวข้อง** ” “ **มีสังกัด** ” “ **เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน** ” และไม่ชอบความรู้สึก “ **โดดเดี่ยว** ” “ **แตกฝูง** ” “ **ถูกทอดทิ้ง** ” ความต้องการนี้เป็นความต้องการก้าวแรกที่ทำให้คนต้องแสวงหากลุ่ม

ข. ความต้องการที่จะรักผู้อื่นและให้ผู้อื่นรักตน (Affection) ความต้องการนี้ไม่ได้หมายถึงความรักต่างเพศอย่างเดียว แต่หมายถึงความรักใคร่ปรองดองกันฉันท์ญาติมิตร ฉันท์นายจ้างกับลูกจ้าง ฉันท์เพื่อนกับเพื่อน

ค. ความต้องการที่จะมีอำนาจและควบคุม (Control) คือมนุษย์ต้องการที่จะมีอำนาจและควบคุมคนอื่น ในขณะเดียวกันก็ต้องการที่จะได้รับคำสั่งและถูกควบคุมพร้อมๆ กัน

เครือข่ายการสื่อสารภายในกลุ่มย่อย

เครือข่ายการสื่อสารในกลุ่มย่อย เป็นเสมือนหนึ่งสายที่เชื่อมโยงการติดต่อระหว่างสมาชิก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการหมุนเวียนของข้อมูลที่เกิดขึ้นอย่างคล่องตัวหรือติดขัด เครือข่ายการสื่อสารกันในกลุ่มย่อยมีความสลับซับซ้อน และยุ่งยากกว่าการสื่อสารกันระหว่างบุคคลเป็นอันมาก กล่าวคือการสื่อสารระหว่างบุคคลมักจะเป็นการสื่อสารแบบทางเดียวหรือสองทาง โดยอาศัยช่องทางการสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การสื่อสารในกลุ่มย่อย รูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก มิใช่การสื่อสารแบบทางเดียว หรือสองทาง แต่เป็นการใช้หลายช่องทางพร้อมๆ กันไป เช่นเขียนโต้ตอบกัน พูดคุยทางโทรศัพท์ หรือ การสื่อสารแบบเผชิญหน้า โดยมีการใช้คำพูดประกอบกริยาท่าทางด้วย และตลอดระยะเวลาที่มีติดต่อสื่อสารกัน กระแสการสื่อสารจะไปคับคั่งที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง และเบาบางที่คนใดคนหนึ่งในกลุ่ม ส่วนรูปแบบของการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ภายในกลุ่ม บางครั้งก็กระจายถึงสมาชิกได้ทั่วถึง บางครั้งก็ไม่ปะติดปะต่อกัน บางครั้งก็เกิดขึ้นเฉพาะในกลุ่มเล็กๆ ที่แฝงตัวในกลุ่มใหญ่ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากในการสื่อสาร ซึ่งหัวหน้ากลุ่มต้องรีบดำเนินแก้ไข

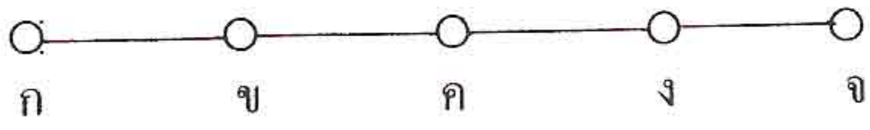
นอกจากนี้ เครือข่ายการสื่อสารในกลุ่มย่อย ยังสื่อให้ทราบถึงลักษณะของกลุ่มว่ามีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น หรือเกาะกลุ่มกันอย่างหลวมๆ รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงภาวะความเป็นผู้นำของกลุ่ม และความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่ม ตามทัศนะของ ลีนดาล อูวิค (Lyndall Urwick) **กลุ่มย่อยที่มีประสิทธิภาพควรมีสมาชิกในกลุ่มไม่เกินห้าคน กล่าวคือหัวหน้าหนึ่งคนควรดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาสี่คน** นอกจากนี้ การเรียนรู้ถึงเครือข่ายการสื่อสารในกลุ่ม ทำให้ทราบถึงลักษณะโครงสร้างของกลุ่ม วิธีที่สมาชิกติดต่อสื่อสารกัน ความสม่ำเสมอในการสื่อสาร และอำนาจที่แท้จริงของกลุ่ม ผู้ที่เข้าใจความสลับซับซ้อนของเครือข่ายการสื่อสารจะสามารถใช้กระบวนการสื่อสารนั้นให้ก่อประโยชน์แก่งานได้เป็นอย่างดี

ประเภทเครือข่ายการสื่อสารในกลุ่มย่อย

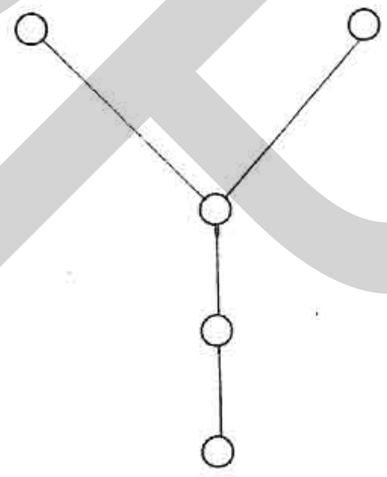
ภายในกลุ่มสมาชิกจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และความคิดเห็นกันอยู่ตลอดเวลา อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือ และมุ่งสู่จุดหมายเดียวกันขององค์การ เครือข่ายการสื่อสารภายในกลุ่มย่อยจึง**เป็นกรอบที่ช่วยยึดสมาชิกให้รวมตัวกันเป็นกลุ่มได้อย่างมั่นคง** ลักษณะการสื่อสารดังกล่าว แบ่งออกเป็น ๕ ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

๑. **เครือข่ายการสื่อสารแบบลูกโซ่** (Chain Network) : ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสารที่สมาชิกแต่ละคนจะสื่อสารกับคนถัดไปเพียง ๑ คน หรือ ๒ คน เท่านั้น เนื่องมาจากข้อจำกัดในแง่

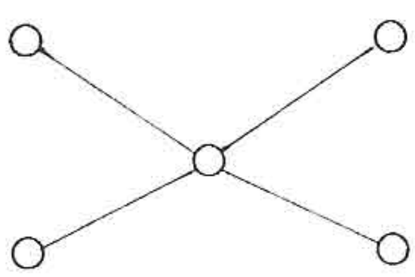
การประสานงานและการติดต่อกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การขาดความอิสระในการติดต่อสื่อสาร นี้มีผลทำให้ความพอใจของสมาชิกในกลุ่มค่อนข้างต่ำ

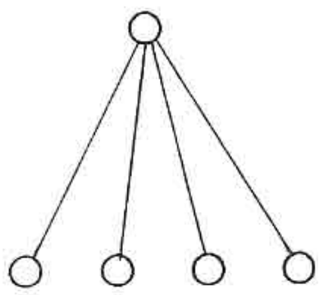

๒. เครือข่ายการสื่อสารแบบตัววาย (Y Network) : ได้แก่เครือข่ายการสื่อสารที่มีสมาชิกอยู่ตรงกลาง ๒ คน ทำหน้าที่ประสานงาน และส่งข้อมูลข่าวสารต่อไปยังสมาชิกคนอื่นๆที่อยู่รอบนอก บุคคลที่อยู่ตรงกลางเท่านั้นที่มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสื่อสารแบบนี้ เต็มใจที่จะรับทำงานและรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน ส่วนที่เหลือของกลุ่ม หรือผู้ที่อยู่รอบนอกจะมีความพึงพอใจต่ำและจะไม่ยอมรับผิดชอบต่องาน อย่างไรก็ตาม การสื่อสารแบบนี้มีความเหมาะสมกว่าแบบลูกโซ่ในแง่ที่ทำให้งานสำเร็จได้ดีกว่าเพราะข้อมูลสามารถผ่านทิศทางต่าง ๆได้มากกว่า

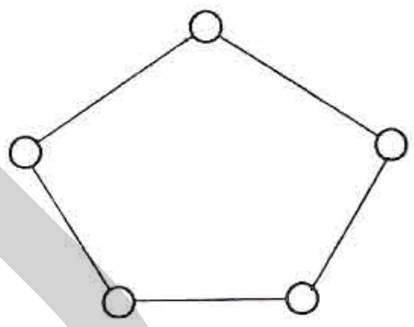

๓. เครือข่ายการสื่อสารแบบวงล้อ (Wheel Network) :ได้แก่การสื่อสารที่มีสมาชิกเพียงคนเดียว ทำหน้าที่รับ/ส่งข้อมูลข่าวสารไปยังสมาชิกคนอื่นๆ บุคคลที่เป็นจุดศูนย์กลางนี้จะมีความพึงพอใจสูงสุด เป็นผู้มีอำนาจอย่างแท้จริง และเป็นผู้นำของกลุ่มที่มีลักษณะแบบเผด็จการ เพราะเป็นผู้เดียวที่รับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน ส่วนสมาชิกคนอื่นๆ ของกลุ่มจะมีความพึงพอใจต่ำสุด

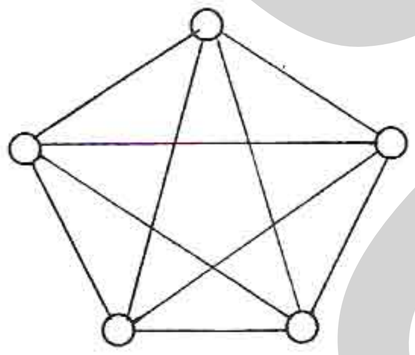

๔. เครือข่ายการสื่อสารแบบวงกลม (Circle Network) :ได้แก่เครือข่ายการสื่อสารที่สมาชิกในกลุ่มทุกคนสามารถสื่อสารกับสมาชิกที่อยู่ถัดจากตนทั้งสองข้าง สถานะทุกคนมีความเท่าเทียมกันและทุกคนพึงพอใจ อย่างไรก็ตามปัญหาที่จะตามมา คือหาคนรับผิดชอบต่อข้อผิดพลาดของงานไม่ได้เพราะแต่ละคนมีฐานะเท่าเทียมกันจะหาใครมาเป็นศูนย์รวมความรับผิดชอบของกลุ่มไม่ได้

๕. เครือข่ายการสื่อสารแบบครบทุกช่องทาง (All-Channel Network) : ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสารที่สมาชิกทุกคนสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านสมาชิกคนอื่นๆในการรับ/ส่งข่าวสาร เครือข่ายการสื่อสารแบบนี้มีทั้งข้อดี และข้อเสียเท่ากันในแง่ความพึงพอใจและความสำเร็จของงาน

จากรูปแบบเครือข่ายการสื่อสารทั้ง ๕ แบบ อาจสรุปเป็น ๒ ลักษณะ ซึ่งมีผลต่อโครงสร้างของการสื่อสาร ได้แก่เครือข่ายการสื่อสารแบบรวบอำนาจ และเครือข่ายการสื่อสารแบบกระจายอำนาจ

ก. เครือข่ายการสื่อสารแบบรวบอำนาจ (Centralized Network) ได้แก่ สามแบบแรก คือ **แบบลูกโซ่ แบบตัววาย** และ**แบบวงล้อ** เครือข่ายแบบนี้แสดงให้เห็นโครงสร้างของความเป็นผู้นำอย่างเด่นชัด กล่าวคือบุคคลที่อยู่ตรงกลาง หรือจุดศูนย์รวมของกลุ่มจะได้รับข้อมูลต่างๆที่เป็นปัญหามากกว่าสมาชิกคนอื่นๆ ข้อมูลประเภทนี้เองที่ทำให้บุคคลดังกล่าว มีอำนาจควบคุม หรือบงการความสำเร็จให้กับผลงานของกลุ่ม นอกจากนี้ บุคคลที่อยู่ตรงกลางสามารถยึดครองข่ายงานที่เป็นหัวใจของโครงสร้างของกลุ่ม ดังนั้นการตัดสินใจของเขาจึงมีผลกระทบต่องานได้มากกว่าคน

อื่น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความหนาแน่นเกินไปของกิจกรรมการสื่อสาร มีผลทำให้ข้อมูลและการตัดสินใจมักจะไปรวมอยู่ที่ส่วนกลางของกลุ่ม ทำให้บุคคลที่เป็นผู้นำของกลุ่มต้องแบกรับภาระมากเกินไปกว่าที่จะทำงานให้มีประสิทธภาพได้ เพราะฉะนั้นระดับความอิ่มตัว (Saturation) ทางการสื่อสารจึงขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนตัวของผู้นำแต่ละคน

ข. เครือข่ายการสื่อสารแบบกระจายอำนาจ (Decentralized Network) ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสาร**แบบวงกลม** และ**แบบครบทุกช่องทาง** โครงสร้างแบบนี้สร้างความพึงพอใจกับสมาชิกในกลุ่มได้มากกว่าแบบแรก กล่าวคือ การสื่อสารแบบวงกลมสร้างความพึงพอใจแก่สมาชิกในกลุ่มได้สูงสุด ตรงกันข้ามกับการสื่อสารแบบวงล้อจะสร้างความพึงพอใจแก่สมาชิกในกลุ่มได้ต่ำสุด ส่วนในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โครงสร้างเครือข่ายการสื่อสารแบบรวบอำนาจทำให้สมาชิกมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นปรปักษ์ต่อกัน มากกว่าโครงสร้างเครือข่ายการสื่อสารแบบกระจายอำนาจ เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ต้องรอรับคำสั่งหรือการตัดสินใจจากบุคคลที่เป็นผู้นำของกลุ่มเท่านั้น นอกจากนี้ เครือข่ายการสื่อสารแบบกระจายอำนาจ มีประสิทธิภาพสูงในการแก้ปัญหาที่มีความยุ่งยากซับซ้อน มากกว่าแบบรวบอำนาจ ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงในการแก้เฉพาะ ปัญหาง่ายๆ หรือเป็นงานประจำที่อาศัยข้อมูลเพียงด้านเดียวจึงทำให้งานเสร็จได้รวดเร็วกว่าแบบกระจายอำนาจ ขณะเดียวกัน ถ้างานนั้นต้องอาศัยข้อมูลหลากหลาย และต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เครือข่ายการสื่อสารแบบกระจายอำนาจจะช่วยให้งานนั้นเสร็จเร็วกว่าและถูกต้องกว่า (เสนาะ ติเยาว์ ๒๕๔๑ : ๑๘๗ – ๑๙๒)

๓. การสื่อสารกับสาธารณชนขององค์การ

โรบินสัน (Robinson) ได้ให้คำจำกัดความของ “ **สาธารณชน** ” ว่าหมายถึงกลุ่มคนซึ่งแลกเปลี่ยนความสนใจที่มีอยู่ร่วมกัน

ส่วน บอร์เดน (Borden) กล่าวว่า “ **สารสาธารณชน** ” หมายถึง ข้อความ ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับคนส่วนใหญ่ คนจำนวนมาก หรือสารที่พยายามจะส่งไปยังคนหมู่มาก

ดังนั้น การสื่อสารกับสาธารณชนขององค์การ จึงหมายถึง การติดต่อสื่อสารกับคนกลุ่มใหญ่ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ โดยอาจใช้วิธีการสื่อสารด้วยการพูดต่อหน้าสาธารณชนหรือการสื่อสาร โดยผ่านสื่อต่างๆที่มีอยู่ก็ได้

การสื่อสารกับสาธารณชนขององค์การ อาจอยู่ในรูปของ

๓.๑. การสื่อสารระหว่างองค์การกับบุคคลภายนอก เช่น การส่งข่าวแจกผ่าน **สื่อมวลชน (Mass Media)** ได้แก่ สิ่งพิมพ์ การกระจายเสียงผ่านวิทยุ และโทรทัศน์ การเผยแพร่ข่าวสารโดยใช้ แผ่นพับ การจัดแถลงข่าว อินเตอร์เน็ต เป็นต้น

๓.๒. การสื่อสารระหว่างสมาชิกคนหนึ่งขององค์การกับบุคลากรอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนมาก เช่น การประชุมพนักงาน วารสารภายใน ป้ายประกาศ การออกเสียงตามสาย โทรทัศน์วงจรปิด อินทราเน็ต เป็นต้น

การสื่อสารกับสาธารณชนมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เนื่องจากองค์การประกอบไปด้วยบุคลากรจำนวนมาก ซึ่งจำเป็นต้องได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง เพื่อผลในการสร้างขวัญ และกำลังใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรภายนอกองค์การที่มีอยู่กันกระจัดกระจาย เพื่อความรวดเร็วในการประสานงานจึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อมวลชนมาช่วย อีกทั้งองค์การมิได้อยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง แต่ต้องเกาะเกี่ยวเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมอื่นๆ ในสังคม เมื่อสภาพแวดทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมาย วัฒนธรรม ฯลฯ ข้อมูลเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ย่อมเป็นสัญญานเตือนภัยให้องค์การปรับตัวตามด้วย

การนำสื่อมาใช้ให้เหมาะสมกับสังคมชนบทไทย

สำหรับประเทศไทย เมื่อมีการนำแนวคิดด้าน “ **การพัฒนา** ” มาใช้ในราว ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ การพัฒนาถูกตีความให้หมายถึง “ **การทำให้ทันสมัย** ” “ **การเปลี่ยนแปลงให้เป็นแบบตะวันตก** ” “ **การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อการกินดีอยู่ดี** ” “ **การเจริญเติบโตทางด้านวัตถุ** ” “ **การเพิ่มปริมาณการผลิตเพื่อขาย** ” “ **การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่** ” เป็นต้น ทฤษฎีการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย และเติบโตทางวัตถุดังกล่าว ได้นำมาใช้เป็นเครื่องชี้วัดถึงระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศ ตั้งแต่ ด้อยพัฒนา กำลังพัฒนา รวมถึงขั้นสูงสุดคือ พัฒนาแล้ว โดยมีประเทศสหรัฐอเมริกาและยุโรปเป็นแม่แบบ และประเทศไทยกำลังรอคิว เพื่อไต่อันดับเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วเช่นกัน

(กาญจนา แก้วเทพ ๒๕๓๙ : ๑๗๔)

ในการจัดอันดับการพัฒนา “ **ระบบการสื่อสาร** ” โดยเฉพาะ **สื่อสารมวลชน** จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ หมายความว่า หากเราต้องการทราบว่า ประเทศใดมีการพัฒนาถึงระดับใด ให้ดูจำนวนผู้อ่าน นสพ. ปริมาณการใช้เครื่องกระจายเสียงทั้งวิทยุและโทรทัศน์ ถ้าประเทศใดมีปริมาณการใช้สื่อเหล่านี้มากเท่าใด แสดงถึงระดับการพัฒนามากเท่านั้น โดยมีความเชื่อว่า วิทยุจะช่วยให้ชาวนาเปลี่ยนแปลงวิธีการเพาะปลูกที่ทันสมัยกว่า หนังสือพิมพ์จะช่วยให้โลกของชาวชนบทกว้างขึ้น โทรทัศน์ช่วยเปลี่ยนความเชื่อถือตามประเพณีดั้งเดิม ที่ถูกโจมตีว่าล้าหลังและงมงาย

ดังนั้น การใช้สื่อเพื่อการพัฒนาในยุคแรก จึงมุ่งที่ใช้สื่อเพื่อการเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ระดับบุคคล สถาบันทางสังคม วิถีการดำรงชีวิต วิธีการทำมาหากิน ไปจนถึงระดับสังคม จากลักษณะแบบที่เคยมีอยู่เดิมก้าวไปสู่การเป็นสังคมแบบอย่างของสังคมตะวันตก ด้วยเหตุนี้ ผลงาน

การวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องสื่อเพื่อการพัฒนาในยุคแรก มักมีหัวข้อ เกี่ยวกับ **“การเผยแพร่นวัตกรรมทางเทคโนโลยีให้เป็นที่ยอมรับของชาวชนบท” “ การใช้รายการวิทยุเพื่อเปลี่ยนทัศนคติต่อการใช้ข้าวพันธุ์ใหม่ ”** เป็นต้น **(กาญจนา แก้วเทพ *เพิ่งอ้าง* ๒๕๓๙ : ๑๗๔–๑๗๕)**

ทศวรรษแรกแห่งการพัฒนาผ่านพ้นไป แม้ว่าประเทศไทยจะดูมีความทันสมัยขึ้น มีถนนหนทาง มีไฟฟ้า น้ำประปาใช้ รวมถึงรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้น แต่ ขณะเดียวกันความยากจนกลับทวีความรุนแรงมากขึ้น ช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยกว้างขึ้น อันเกิดจากการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ยิ่งพัฒนาคนรวยยิ่งรวยขึ้น ส่วนคนจนกลับจนลงเรื่อยๆ หลังจากนั้นเป็นต้นมา สังคมไทยเริ่มเคลื่อนไหวปฏิเสธการพัฒนาแบบตะวันตก โดยเริ่มจากกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนก่อน เพื่อหาช่องทางพยายามที่จะแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่เริ่มต้นจากฐานที่เป็นจริงของสังคมไทยเอง เช่น แนวคิดเรื่องการพึ่งตนเองการพัฒนาแนวศาสนา/วัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งแนวความคิดดังกล่าว สอดคล้องกับพระราชดำริของในหลวงดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่สอง แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง จึงน่าจะเหมาะสมกับสังคมไทยมากที่สุด

การประสานสื่อมวลชนสมัยใหม่กับสื่อประเพณี

เมื่อแนวคิดด้านการพัฒนาเปลี่ยนไป แนวคิดในการใช้สื่อเพื่อการพัฒนาก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จุดหนึ่งที่สื่อมวลชนสมัยใหม่ถูกโจมตีมากที่สุด คือ **สื่อมวลชน (โฆษณา) เป็นตัวกระตุ้นให้คนเกิดความโลภ** เกิดความต้องการบริโภคจนเกินความสามารถที่ตนหามาได้ โดยผู้ส่งสารมุ่งเน้นเพื่อที่จะให้ผู้รับสารคล้อยตาม โดยไม่ค่อยกระตุ้นให้ผู้รับสาร ได้ใช้ดุลยพินิจไตร่ตรองเมื่อผู้รับสาร โดยเฉพาะกลุ่มคน ซึ่งมีความยับยั้งชั่งใจน้อยกว่าคนทั่วไป เช่น เด็ก วัยรุ่น เมื่อรับแต่สารที่กระตุ้นความอยากได้ แต่ไม่สามารถที่จะหาเงินมาจับจ่ายได้ จึงเป็นที่มาของ ปัญหาสังคม ด้วยการก่ออาชญากรรม จี้ปล้น ฉกชิงวิ่งราว หรือประกอบอาชีพไม่สุจริต เช่น ค้ายาบ้า ค้าประเวณี เป็นต้น

มาร์วิน เดอเฟลอร์ (Marvin Defleur) นักสื่อสารมวลชนที่มีชื่อเสียงมากท่านหนึ่ง ได้สรุป โทษภัยของสื่อมวลชนสมัยใหม่เอาไว้ว่า **“ ลดระดับวัฒนธรรมของประชาชนให้ต่ำลง เพิ่มอาชญากรมากขึ้น เพราะการกระตุ้นให้เกิดความโลภ ทำให้จริยธรรมของสังคมเสื่อมโทรมลงทุกที และกดเก็บความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของประชาชน ”**

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนที่เคยมีอยู่ในวัฒนธรรมดั้งเดิม หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **“ สื่อประเพณี ”** เช่น **การละเล่นพื้นบ้าน ภาพปริศนาธรรม คำคม สุภาษิต** ฯลฯ ซึ่งสื่อประเพณีเหล่านี้ มุ่งส่งเสริมให้เกิดความสมานฉันท์ ในชุมชนเอง และระหว่างชุมชน

แนวคิดที่จะประสานสื่อมวลชนสมัยใหม่เข้ากับสื่อพื้นบ้านที่มีอยู่แล้วในแต่ละท้องถิ่น ก่อนอื่นเราต้องยอมรับว่า " วัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละชุมชน " นั้น มิได้ว่างเปล่า กล่าวคือ ก่อนที่จะมีการนำเอาสื่อสมัยใหม่เข้าไปในชนบทนั้น ชาวชนบทมีระบบการสื่อสารของตนเองอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับตนเอง (Intrapersonal Communication) เช่นการทำสมาธิ การนั่งวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อพิจารณาไตร่ตรอง การกระทำของตนเอง รวมถึง การตีความปริศนาธรรม หรือการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) และการสื่อสารเป็นกลุ่ม (Group Communication) ซึ่งในวัฒนธรรมการสื่อสารของชนบทนั้น มักใช้สถานที่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน ได้แก่ ร้านตัดผม ร้านกาแฟ ศาลาวัด ศาลากลาง หมู่บ้าน ตลาด แหล่งน้ำสาธารณะ หรือเมื่อถึงฤดูเทศกาล ตรุษ สารท ก็จะมีการแสดง การละเล่นต่างๆ ตั้งแต่การเล่นเพลงเกี่ยวข้าว เพลงพวงมาลัย ไปจนถึงลำตัด ลิเก โนรา ค่าวซอ หมอลำ ซึ่งรูปแบบการสื่อสารดังกล่าว นอกจากจะให้ความบันเทิงแล้วยังสอดแทรกความรู้ ข้อมูล ความคิดเห็น รวมถึงการอบรมสั่งสอนระบบคุณค่าที่ดีงามให้แก่ ชุมชนด้วย

เมื่อพูดถึง " **สื่อบุคคล** " ที่มีอยู่ในชนบท อันได้แก่ พ่อค้าแร่ ศิลปิน ไปจนถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หมอขวัญ พระสงฆ์ ฯลฯ บุคคลเหล่านี้นับเป็นสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลในด้านความนึกคิดและการปฏิบัติตนต่อชุมชนอย่างมาก อันหมายถึงมีอิทธิพลในการสื่อสารด้วย หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า **บรรดาศิลปินท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเหล่านี้ คือแหล่งตกผลึกทางด้านภูมิปัญญาของชาวบ้าน** (กาญจนา แก้วเทพ *เพิ่งอ้าง* ๒๕๓๙ : ๑๙๒–๑๙๔)

หากเราวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะสื่อพื้นบ้าน หรือสื่อประเพณีเหล่านี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อสมัยใหม่พบว่ามีข้อแตกต่างกันหลายประการ ได้แก่ สื่อพื้นบ้านแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน นอกจากนั้นรูปแบบการสื่อสารบางอย่างยังเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าร่วมได้อย่างเต็มที่ เช่น เพลงเกี่ยวข้าว รำเซิ้งต่างๆ สำหรับการละเล่นต่างๆในชนบท ส่วนใหญ่แล้วจะสร้างสารสัมพันธ์ระหว่างกัน ในขณะที่ทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือกิจกรรมการผลิต เมื่อเรานำมาวิเคราะห์จากเนื้อหาและวิธีการแสดงออกแล้ว สามารถเจาะลึกไปถึงค่านิยม และวิถีชีวิตของชาวชนบทได้เป็นอย่างดี เราจึงอาจกล่าวได้ว่า **สื่อประเพณีนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชุมชนนั่นเอง**

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า การดำเนินกิจกรรมในรูปสหกรณ์ จัดเป็นวิถีการทำงานที่เหมาะสม กับสังคมชนบทที่สุด ผู้วิจัยจึงมุ่งวิเคราะห์การสื่อสารของชสก.อุตรดิตถ์ ฯ โดยใช้เครือข่ายการสื่อสารที่อาศัยทั้งสื่อสมัยใหม่ และสื่อพื้นบ้านที่มีอยู่ในท้องถิ่น

บทที่สาม

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดอุตรดิตถ์ และลักษณะการดำเนินงานของโรงสีชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์ จำกัด

๓.๑. สภาพทั่วไปของจังหวัดอุตรดิตถ์

๓.๑.๑. ข้อมูลทั่วไป

อุตรดิตถ์ แปลว่า ท่าเหนือ (อุดร – เหนือ, ดิตถ์ – ท่า) ในสมัยก่อนเป็นเมืองท่าที่สำคัญของทางใต้และทางเหนือ จากแพร่ น่าน หลวงพระบาง และสิบสองปันนา จากซากโบราณสถานโบราณวัตถุ สันนิษฐานว่าเป็นเมืองสมัยก่อนสุโขทัย และในปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏชื่อทหารเอกพระเจ้าตากสินมหาราชผู้ช่วยกอบกู้เอกราชของไทยคือพระยาพิชัยดาบหัก จนปัจจุบันอุตรดิตถ์เป็นที่รู้จักกันในนาม "เหล็กน้ำพี้ลือเลื่อง เมืองลางสาดหวาน บ้านพระยาพิชัยดาบหัก ถิ่นสักใหญ่ของโลก"

อุตรดิตถ์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือตอนล่างอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ ๔๘๑ กิโลเมตร พื้นที่ ๗,๓๓๑.๘๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๔,๓๘๘,๑๒๐ ไร่ มีอาณาเขตดังนี้คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดแพร่ และน่าน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก เลย และเขตแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยาวประมาณ ๑๓๕ กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสุโขทัย

พื้นที่ทั้งหมด (Total Land) ๔,๘๘๘,๑๒๐ ไร่

พื้นที่การเกษตร (Cultivated Area) ๑,๐๖๑,๕๒๘ ไร่

ประเภทกลุ่มเกษตรกร

กลุ่ม (Name of Group)	จำนวนกลุ่ม (No. of Group)	จำนวนสมาชิก (No.of Member)
กลุ่มเกษตรกร	๔๘	๑๐,๘๐๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๒๖๔	๘,๑๓๔
กลุ่มยุวเกษตรกร	๘๕	๒,๗๘๘
กลุ่มส่งเสริมการเกษตร	-	-

ตารางที่๑ แสดงประเภทกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดอุตรดิตถ์

๓.๑.๒. สถิติการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี ๒๕๔๐/๔๑ (Statistic of Economic Corps in 1997/1998)

พืช	พื้นที่ปลูก (ไร่) Planted Area (Rai)	ผลผลิต (ตัน) Production (Ton)
ข้าวเจ้านาปี	๔๒๒,๐๒๒	๒๙๕,๖๒๕
ข้าวเหนียวนาปี	๖๔,๐๓๘	๓๕,๕๑๐
ข้าวนาปรัง	๑๕๐,๑๕๒	๑๑๓,๓๕๐
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑๐๗,๔๔๓	๕๒,๖๔๗
ถั่วเหลือง	๒๖,๓๖๗	๕,๔๘๔
อ้อยโรงงาน	๗๗,๐๓๕	๕๗๔,๗๑๐
ถั่วเขียวผิวมัน	๑,๘๖๑	๒๓๐
ถั่วลิสง	๒,๔๐๘	๔๔๑
พริกใหญ่	๑,๑๓๐	๑,๔๔๖
ฝ้าย	๒,๓๒๕	๔๑๔
ละหุ่ง	๔,๕๗๕	๔๓๘
มันสำปะหลัง	๔,๓๗๐	๑๐,๘๓๘
กระเทียม	๑,๐๓๔	๘๕๐
หอมแดง	๗,๘๒๘	๑๒,๐๕๕
มะขามหวาน	๑๘,๓๕๑	๓,๑๕๕
ลางสาด	๔๕,๘๕๖	๘,๖๕๖
ทุเรียน	๓๓,๐๕๓	๑๑,๕๗๕

๓.๑.๓. ปฏิทินพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

พืช	เดือนเก็บเกี่ยว	เดือนปลูก
ข้าวนาปี	พ.ค.	พ.ย.-ธ.ค.
ข้าวนาปรัง	พ.ย.-เม.ย.	เม.ย.-ก.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฝน)	พ.ค.	ส.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (แล้ง)	พ.ย.	ก.ค.
ถั่วเหลือง (ฝน)	พ.ค.	ส.ค.
ถั่วเหลือง (แล้ง)	ม.ค.	เม.ย.
อ้อยโรงงาน	พ.ค.-พ.ย.	พ.ย.-เม.ย.
ฝ้าย	ก.ค.	พ.ย.-ธ.ค.
กระเทียม	พ.ย.	มี.ค.
หอมแดง	ม.ค.	ก.พ.

มะขามหวาน	พ.ค.	ม.ค.-ก.พ.
ลางสาด	พ.ค.	ก.ย.-ต.ค.
ทุเรียน	พ.ค.	ก.ค.-ส.ค.

๓.๒. ลักษณะการดำเนินงานของโรงสีชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

๓.๒.๑. ประวัติของโรงสี

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ ๑๘๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐ โทรศัพท์ (๐๕๕) ๔๑๑๐๖๗ มีเนื้อที่ ๘ ไร่ ๑ งาน ๕ ตารางวา อาคารโรงสีมีเนื้อที่ ๒,๐๒๕ ตารางเมตร เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๔ โดยใช้แบบแปลนของกรมส่งเสริมสหกรณ์โดยมีห้างหุ้นส่วนกิจธรรมชัยเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างในราคา ๕,๖๕๐,๐๐๐บาท (ห้าล้านหกแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) ได้รับอนุญาตให้ตั้งโรงงานที่ ต ๓๔๘๖/๒๕๒๗ เลขทะเบียนโรงโรงสีข้าวงาน ที่ ๙๑๑-๒/๒๘ อ.ต. ประกอบกิจการสีข้าว โดยมีขนาดอัตรากำลังสี ๖๐ เกวียนต่อ ๒๔ชั่วโมง โดยมีเครื่องจักรไอน้ำเป็นต้นกำลังการผลิต กำลังเครื่องจักร ๑๕๐.๕ แรงม้า

มีรายละเอียดเกี่ยวกับโรงสีดังต่อไปนี้

๑.) มอเตอร์ต้นกำลัง ขนาด ๗๕ HP จำนวน ๑ เครื่อง

๒.) เครื่องจักรไอน้ำ ขนาด ๕๒.๕ HP จำนวน ๑ เครื่อง

๓.) มอเตอร์ฉุดตระแกรงโยกคัดกาก ขนาด ๗.๕ HP จำนวน ๑ เครื่อง

๔.) มอเตอร์ฉุดหินยางกระเทาะข้าวเปลือก ขนาด ๕.๕ HP จำนวน ๒ เครื่อง

๕.) มอเตอร์ฉุดกระพ้อตักข้าวเปลือก ขนาด ๕ HP จำนวน ๑ เครื่อง

๖.) เครื่องทำความสะอาดข้าวเปลือกและแยกสิ่งเจือปน จำนวน ๑ เครื่อง

๗.) หินข้าวดำออกกากเพชร ๔๒ นิ้ว จำนวน ๑ เครื่อง

๘.) เครื่องแยกแกลบแยกรำ จำนวน ๑ เครื่อง

๙.) ลูกยางกระเทาะข้าวเปลือก ขนาด ๙x๑๐นิ้ว จำนวน ๒ เครื่อง

๑๐.) ตระแกรงโยกคัดกาก ๗๒ ช่วง จำนวน ๑ เครื่อง

๑๑.) เครื่องคัดกากข้าวแบบเป็นชั้น จำนวน ๑ เครื่อง

๑๒.) เครื่องตู้สีฝัด จำนวน ๑ เครื่อง

๑๓.) เครื่องขัดขาวใช้หินพอกกากเพชร ๒๔นิ้ว จำนวน ๑ เครื่อง

๑๔.) เครื่องแยกรำ จำนวน ๑ เครื่อง

๑๕.) เครื่องแยกข้าวสารและปลายข้าว จำนวน ๑ เครื่อง

๑๖.) เครื่องทำความสะอาดข้าวสาร จำนวน ๑ เครื่อง

๑๗.) เครื่องคัดเปอร์เซ็นต์ข้าว จำนวน ๓ เครื่อง

๑๘.) เครื่องชั่งข้าวเปลือก จำนวน ๑ เครื่อง

๓.๒.๒. จำนวนสหกรณ์สมาชิก

ปัจจุบัน ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด มีจำนวนสหกรณ์สมาชิกทั้งสิ้น ๓๘ สหกรณ์ และ สมาชิกเอกชนจำนวน ๙๓๓ราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ที่	รายชื่อสมาชิก	จำนวนสมาชิก
๑	สหกรณ์การเกษตรเมืองอุตรดิตถ์ จำกัด	๕,๗๘๘
๒	สหกรณ์การเกษตรเมืองตรอน จำกัด	๓,๕๔๑
๓	สหกรณ์การเกษตรเมืองลับแล จำกัด	๕,๓๖๙
๔	สหกรณ์การเกษตรเมืองพิชัย จำกัด	๙๗๐
๕	สหกรณ์การเกษตรนิคมลำน้ำน่าน จำกัด	๑,๗๘๐
๖	สหกรณ์การเกษตรน้ำปาด จำกัด	๒,๑๔๔
๗	สหกรณ์การเกษตรฟากท่า จำกัด	๑,๑๓๘
๘	สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรอุตรดิตถ์	๗๑๖
๙	สหกรณ์การเกษตรทองแสนขัน จำกัด	๒,๒๗๑
๑๐	สหกรณ์การเกษตรบ้านโคก จำกัด	๙๘๙
๑๑	สหกรณ์การเกษตรท่าปลา	๑,๐๙๘
๑๒	สหกรณ์นิคมฟากท่า จำกัด	๑,๘๗๒
๑๓	สหกรณ์นิคมพิชัยพัฒนา จำกัด	๑,๘๓๙
๑๔	สหกรณ์เช่าที่ดินพิชัยภูเบนทร์ จำกัด	๙๔
๑๕	สหกรณ์การเกษตรกรป.กลาง นพค. อุตรดิตถ์ จำกัด	๑๙๙
๑๖	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านวังตะคร้อ จำกัด	๓๖๕
๑๗	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านวางยาง จำกัด	๑๖๕
๑๘	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านปากคลอง จำกัด	๓๓๓
๑๙	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านวังพะเนียด	๒๓๑
๒๐	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโคกหม้อ	๓๙๓
๒๑	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านพระฝาง 2	๗๔
๒๒	ชุมนุมสหกรณ์เมืองพิชัย จำกัด * ตั้งโรงสีข้าวเอง	-
๒๓	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านบึง จำกัด	๓๖๕

ที่	รายชื่อสมาชิก	จำนวนสมาชิก
๒๔	สหกรณ์ผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดงลับแล จำกัด	๗๗๘
๒๕	สหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงเห็ดลับแล จำกัด	๑๔๑
๒๖	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านซ่าน	๘๐
๒๗	สหกรณ์ผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดงเมืองอุตรดิตถ์	๒๘๔
๒๘	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านผาจัก จำกัด	๘๔
๒๙	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านปากสิงห์ จำกัด	๑๔๑
๓๐	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านวังขอน จำกัด	๑๒๑
๓๑	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านช่องลม จำกัด	๕๐
๓๒	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคุ้งยาง จำกัด	๑๐๗
๓๓	สผน. บ้านท้ายวัดพญาปันแดน จำกัด	๑๘๘
๓๔	สหกรณ์ร้านค้าสนามคลีทุ่งยั้ง จำกัด	๒๘๒
๓๕	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. อุตรดิตถ์	๓๕,๒๑๕
๓๖	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านไร่ จำกัด	๒๕๘
๓๗	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านไชยมงคล จำกัด	๒๓๒
๓๘	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านน้ำอ่าง จำกัด	๑๗๓
	รวม	๖๘,๘๘๑

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนสหกรณ์สมาชิกของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

๓.๒.๓. โครงสร้างการดำเนินงานของโรงสี

โครงสร้างการดำเนินกิจการของชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ประกอบด้วยบุคคลสามฝ่าย คือ สมาชิกชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด คณะกรรมการดำเนินงาน และพนักงานสหกรณ์ ดังมีรายละเอียด ดังนี้

ก. สมาชิก หมายถึง สมาชิกชุมนุมสหกรณ์จะต้องมีคุณสมบัติตามข้อบังคับ กล่าวคือ เป็นสหกรณ์ประเภทการเกษตร มีฐานะมั่นคงพอที่จะดำเนินงานต่อไปได้ และมีความสมัครใจที่จะเข้าเป็นสมาชิกเพื่อร่วมกันดำเนินกิจการให้เกิดประโยชน์ จำนวนสหกรณ์สมาชิกของ ชสก.อุตรดิตถ์ฯ ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ข. คณะกรรมการดำเนินการ หมายถึง ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งขึ้นโดยมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนชุมนุมสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ซึ่งจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อุดมการณ์สหกรณ์ หลักการ สหกรณ์ วิธี สหกรณ์ กฎหมาย ข้อบังคับ และมติของที่ประชุมใหญ่ ตลอดจนในแนวทางอันสมควร เพื่อให้

บังเกิดผลดีแก่ชุมนุมสหกรณ์ ซึ่งที่ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๔๘ ได้เลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๑ จำนวนทั้งสิ้น ๑๑ คน ประกอบด้วย

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สังกัดสหกรณ์
๑	นายจวน แก้วกุลศรี	ประธานกรรมการ	สก.เมืองลับแล จำกัด
๒	นายยวง อยู่มา	รองประธานกรรมการ	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำฯ บ้านปากคลอง จำกัด
๓	นายสวิท อุ่นทอง	เลขานุการ	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำฯ บ้านพระฝาง ๒ จำกัด
๔	นายบุญช่วย ปานศักดิ์	กรรมการ	สก.พิชัย จำกัด
๕	นายสนั่น ขันอินทร์	กรรมการ	สก.นิคมฯ ลำน้ำน่าน จำกัด
๖	นายไมล์ มีชิน	กรรมการ	สก. น้ำปาด จำกัด
๗	นายประเสริฐ คงสา	กรรมการ	สก.เมืองอุตรดิตถ์ จำกัด
๘	นายง้วน นวมน้อย	กรรมการ	สก.ท่าปลา จำกัด
๙	นายไฉน หวังสืบ	กรรมการ	สก.เมืองตรอน
๑๐	นายเสน่ห์ รอดอยู่	กรรมการ	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ บ้านท้ายวัดพญาปันแดน จำกัด
๑๑	นายจาน ใจอุ่น	กรรมการ	สหกรณ์นิคมพิชัยพัฒนา จำกัด

ตารางที่ ๓ แสดงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินงานของโรงสีข้าวของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

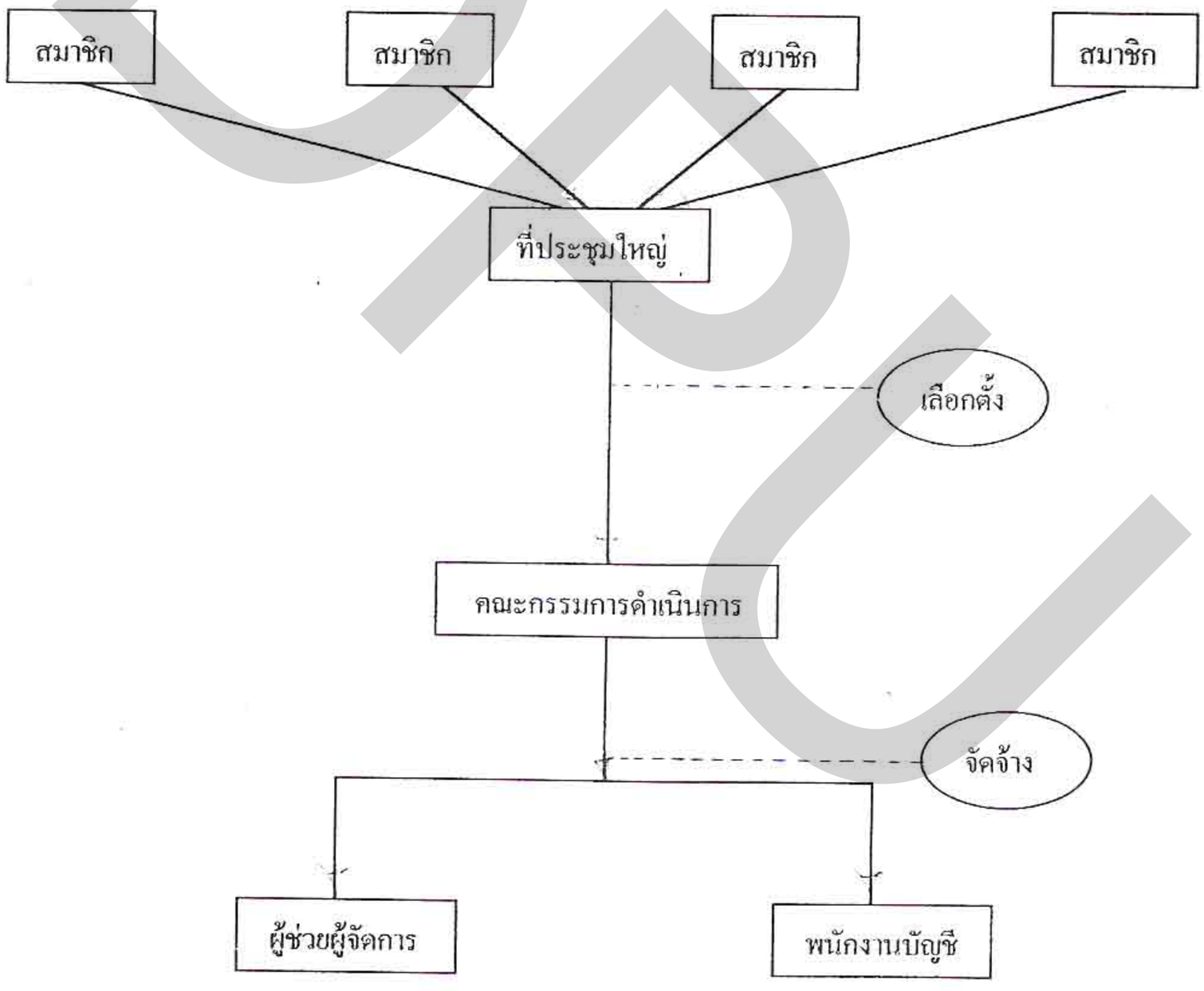
ข. พนักงานสหกรณ์ หมายถึง ผู้ที่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาจัดจ้างให้เข้ามาดำเนินงานให้ชุมนุมสหกรณ์ ตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการทั่วไปและรับผิดชอบเกี่ยวกับบรรดากิจการของชุมนุมสหกรณ์ รายละเอียดเกี่ยวกับพนักงานและลูกจ้างของชสจ. อุตรดิตถ์ จำกัด มีดังนี้

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
๑	นายสมพงษ์ จันทร์ศิริ	ผู้ช่วยผู้จัดการ	ลูกจ้างประจำ
๒	นางสาวเดือน ขอบคัน	พนักงานการเงิน	ลูกจ้างประจำ
๓	นางอำไพ วงค์ยิ้มใย	พนักงานบัญชี	ลูกจ้างประจำ
๔	นางสาววาสนา มีจันทร์	พนักงานธุรการ	ลูกจ้างประจำ
๕	นายมนตรี นิลสนธิ์	พนักงานช่างเครื่อง	ลูกจ้าวประจำ
๖	นางสำราญ นิลสนธิ์	พนักงานภารโรง	ลูกจ้างประจำ
๗	นางลำใย ชมภู	พนักงานเทขี้เถ้าดำ	ลูกจ้างประจำ
๘	นายทองสุข แก้วกุลศรี	พนักงานตะแกรงคัดข้าว	ลูกจ้างชั่วคราว

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
๙	นายจำแลง พิมพ์สวน	พนักงานแบกข้าวสาร	ลูกจ้างชั่วคราว
๑๐	นายบุญเทิด ยอดทอง	พนักงานประจำโรงสี	ลูกจ้างชั่วคราว

ตารางที่ ๔ แสดงตำแหน่งพนักงานสหกรณ์ และลูกจ้างของโรงสีข้าว ชสก. อุตรดิตถ์ จำกัด

แผนภูมิที่ ๒ แสดงโครงสร้างการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

<u>รายงานกิจการประจำปี แสดงผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด</u> ประจำปีการเงินสิ้นสุด วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๑ มีดังนี้

	ปีการเงิน ๓๑ ธค. ๒๕๔๑	ปีการเงิน ๓๑ ธค. ๒๕๔๐	+ เพิ่ม -- ลด
จำนวนสมาชิก			
สหกรณ์	๓๔	๓๑	+๓
เอกชน	๕๓๓	๕๓๓	--
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน	๒๒,๐๔๖,๕๗๗.๕๓	๑๕,๔๓๕,๑๕๔.๔๗	+ ๒,๖๐๗,๘๒๓
สินทรัพย์ถาวร	๑,๔๓๓,๖๐๑.๕๑	๑,๕๐๒,๖๔๒.๒๕	-- ๖๕,๐๔๐.๓๔
สินทรัพย์อื่น	๔๔๔,๓๐๐.๐๐	๔๔๔,๓๐๐.๐๐	--
หนี้สินและทุน			
หนี้สินหมุนเวียน	๑๓,๓๑๔,๗๑๖.๑๑	๑๒,๕๕๑,๔๘๖.๖๓	+ ๓๖๓,๒๒๕.๔๘
หนี้สินอื่น	๔๖๕,๒๕๒.๒๕	๓๕๐,๔๕๘.๑๔	+ ๗๘,๗๕๔.๑๑
ทุนของสหกรณ์	๑๐,๑๔๐,๕๑๑.๔๘	๘,๐๔๔,๑๕๑,๕๕	+๒,๐๕๖,๗๕๕.๕๓
* การรวบรวมข้าวเปลือกตาม โครงการเชื่อมโยงฯ	๒๗,๒๗๒,๐๔๕.๐๐	๑๗,๕๘๕,๓๕๘.๐๐	+ ๕,๒๘๒,๖๕๑.๐๐
การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	๒๑,๑๕๐,๕๖๕.๐๕	๕๒๔,๕๒๒.๕๐	+๒๐,๖๖๕,๖๔๖.๕๕
กำไรขาดทุนเฉพาะธุรกิจ			
ธุรกิจการซื้อ	๑๑๖,๓๑๐.๐๕	๑๓๗,๕๑๓.๗๘	-- ๒๑,๒๐๓.๗๓
ธุรกิจการขาย	๓,๐๖๘,๒๗๕.๒๖	๑,๐๕๕,๓๖๐.๓๕	+ ๒,๐๑๒,๕๑๔.๘๗
กำไร (ขาดทุน)	๒,๘๓๗,๔๓๗.๗๐	๑,๔๕๗,๔๑๖.๒๕	+ ๑,๓๔๐,๐๒๑.๔๕

ตารางที่ ๕ แสดงรายงานกิจการประจำปี ๒๕๔๑ ของโรงสีข้าวของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

ชสก.อุตรดิตถ์ฯ ได้ดำเนินธุรกิจที่สำคัญคือ การดำเนินธุรกิจโรงสี โดยการรวบรวมข้าวเปลือกจากสหกรณ์สมาชิกและบุคคลทั่วไปมาทำการแปรสภาพ จำนวน ๔,๐๕๑,๒๖๗ ก.ก. มูลค่า ๒๗,๒๗๒,๐๔๕.๐๐ บาทประกอบด้วยสหกรณ์ต่างๆ ดังนี้

๑.) สหกรณ์การเกษตรเมืองอุตรดิตถ์ จำกัด ๕๑๕,๑๐๖ ก.ก. มูลค่า ๓,๕๕๕,๓๓๖ บาท

๒.) สหกรณ์การเกษตรเมืองลับแล จำกัด ๕๔๕,๕๓๐ ก.ก. มูลค่า ๓,๕๔๒,๗๔๔ บาท

๓.) สก ผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดงลับแล ๓๘๘,๓๐๕ ก.ก. มูลค่า ๒,๘๗๗,๕๕๐ บาท

๔.) สหกรณ์การเกษตรทองแสนขัน จำกัด ๒๗๖,๓๑๗ ก.ก. มูลค่า ๑,๗๒๗,๒๕๓ บาท

๕.) สหกรณ์การเกษตรเมืองตรอน จำกัด ๑๐๒,๒๗๑ ก.ก. มูลค่า ๗๓๖,๓๕๑ บาท

๖.) สหกรณ์การเกษตรพิชัย จำกัด ๑๐๒,๒๗๑ ก.ก. มูลค่า ๗๓๖,๓๕๑ บาท

๗.) สหกรณ์ผู้ใช้น้ำฯ บ้านปากคลอง จำกัด ๖๗,๒๑๓ ก.ก. มูลค่า ๔๘๓,๙๓๓ บาท

๘.) สหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงเห็ดลับแล จำกัด ๑๕,๕๔๗ ก.ก. มูลค่า ๑๑๑,๙๓๗ บาท

๙.) บุคคลทั่วไป ๑,๙๘๐,๒๒๑ ก.ก มูลค่า ๑๓,๐๙๘,๒๙๕ บาท

รวม ๔,๐๕๑,๒๖๗ ก.ก มูลค่า ๒๗,๒๗๒,๐๔๙ บาท

DRAFT

บทที่สี่

ผลการวิเคราะห์

การติดต่อสื่อสารจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของระบบการจัดการภายในองค์กร กล่าวคือเป็นกระบวนการในการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคลากรทุกระดับ ระหว่างบุคลากรกับองค์กร และระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อมภายนอก การติดต่อสื่อสารจะเป็นตัวสร้างและประสานกิจกรรมต่างๆที่จะผลักดันให้องค์กรดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ ถึงขนาดมีนักวิชาการด้านการสื่อสารได้เปรียบเทียบเครือข่ายการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ (Organizational Communication Network) เสมือนหนึ่ง ระบบไหลเวียนของโลหิตในร่างกายมนุษย์เลยทีเดียว...

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะแยกการวิเคราะห์ออกเป็นสองส่วน ดังนี้

๔.๑ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ ๑ คือเพื่อ วิเคราะห์ความสำเร็จและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด ตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ โดยผ่านระบบเครือข่ายการสื่อสารขององค์กร ดังที่กล่าวมาแล้วว่าการติดต่อสื่อสารต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบการจัดการทั้งระบบ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องกล่าวถึงกระบวนการจัดการทั้งหมดควบคู่ไปด้วย ตั้งแต่การขอสินเชื่อเพื่อการรวบรวมข้าวเปลือก การประเมินคุณภาพข้าวเปลือกเพื่อกำหนดราคารับซื้อ การแปรสภาพข้าว รวมถึงการบรรจุเพื่อการจำหน่าย

๔.๒. การวิเคราะห์เชิงสถิติ และทดสอบสมมุติฐาน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่๒-๖ กล่าวคือเพื่อทราบประเภทการทำนา ผลผลิตข้าวเปลือก อาชีพเสริม ลักษณะการเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ เหตุผลในการขายข้าวเปลือกของเกษตรกรให้แก่สหกรณ์และแหล่งขายอื่น รวมทั้งต้องการทราบแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือก ตลอดจนเพื่อเปรียบเทียบค่าตอบแทนเฉลี่ยข้าวเปลือกระหว่างสหกรณ์ที่สมาชิกสังกัดกับแหล่งขายอื่น

ผลจากการวิเคราะห์ทั้งสองข้อสามารถให้คำตอบว่าโครงการเชื่อมโยงฯ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีประโยชน์ต่อเกษตรกรมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงเพื่อขยายผลต่อไป

๔.๑. การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา : เนื้อหาในส่วนนี้ แบ่งเป็น ๖ หัวข้อย่อย ดังนี้

๔.๑.๑. การวางแผนรวบรวมข้าวเปลือกและแหล่งเงินทุน

๔.๑.๒. การประเมินคุณภาพ ข้าวเปลือกเพื่อกำหนดราคารับซื้อ

๔.๑.๓. กระบวนการแปรสภาพข้าวเปลือกและการบรรจุ

๔.๑.๔. การดำเนินธุรกิจเชิงสหกรณ์

๔.๑.๕. เครือข่ายการสื่อสารขององค์กร

๔.๑.๖. ปัญหาด้านการตลาด

๔.๑.๑. การวางแผนรวบรวมข้าวเปลือกและแหล่งเงินทุน

ชสก.อุตรดิตถ์ฯ มีแผนรวบรวมข้าวเปลือกตามโครงการเชื่อมโยงฯ ปี ๒๕๔๑/๔๒โดย **ขอยืมเงินทุนปลอดดอกเบี้ยจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรส่วนหนึ่ง และเงินทุนของชุมนุมสหกรณ์ฯเองอีกส่วนหนึ่งรับซื้อข้าวเปลือกจากสหกรณ์สมาชิกและบุคคลทั่วไป** จำนวน ๔,๕๐๐ ตัน ตามราคาตลาดในท้องถิ่น เป็นเงินทั้งสิ้น ๒๙,๗๐๐,๐๐๐ บาท เฉลี่ยตันละ ๖,๖๐๐ บาท แยกเป็น

๑.) สก.เมืองพิชัย จำกัด	๔๐๐ ตัน	เป็นเงิน	๒,๖๔๐,๐๐๐	บาท
๒.) สก.เมืองตรอน จำกัด	๕๐๐ ตัน	เป็นเงิน	๓,๓๐๐,๐๐๐	บาท
๓.) สผน.บ้านปากคลอง จำกัด	๒๐๐ ตัน	เป็นเงิน	๑,๓๒๐,๐๐๐	บาท
๔.) สก.นิคมพิชัยพัฒนา จำกัด	๔๐๐ ตัน	เป็นเงิน	๒,๖๔๐,๐๐๐	บาท
๕.) สก.เมืองลับแล จำกัด	๕๐๐ ตัน	เป็นเงิน	๓,๓๐๐,๐๐๐	บาท
๖.) สก.ผู้เพาะเลี้ยงเห็ดลับแล	๓๐ ตัน	เป็นเงิน	๑๙๘,๐๐๐	บาท
๗.) สผน. บ้านโคกหม้อ จำกัด	๑๐๐ ตัน	เป็นเงิน	๖๖๐,๐๐๐	บาท
๘.) สก.ผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดง จำกัด	๕๐ ตัน	เป็นเงิน	๓๓๐,๐๐๐	บาท
๙.) สก.เมืองอุตรดิตถ์ จำกัด	๕๐๐ ตัน	เป็นเงิน	๓,๓๐๐,๐๐๐	บาท
๑๐.) สผน.บ้านวังตะคร้อ จำกัด	๗๐ ตัน	เป็นเงิน	๔๖๒,๐๐๐	บาท
๑๑.) สก.ทองแสนขัน จำกัด	๒๕๐ ตัน	เป็นเงิน	๑,๖๕๐,๐๐๐	บาท
๑๒.) เกษตรกรและบุคคลทั่วไป	๑,๕๐๐ ตัน	เป็นเงิน	๙,๙๐๐,๐๐๐	บาท
รวม	**๔,๕๐๐ ตัน**	**เป็นเงิน**	**๒๙,๗๐๐,๐๐๐**	**บาท**

ในการรวบรวมข้าวเปลือกของ ชสก.อุตรดิตถ์ฯ ตามโครงการเชื่อมโยง ฯ กรณีที่กู้ยืมจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร เพื่อนำไปเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานตามโครงการนั้น กรมส่งเสริมสหกรณ์จะจัดสรรให้แต่ละสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยพิจารณาจากแผนงานและผลงานในปีที่ผ่านมา เช่นผลการดำเนินงานตามโครงการเชื่อมโยงฯ ปี ๔๐/๔๑ ของ ชสก.อุตรดิตถ์ฯ สามารถรวบรวมข้าวเปลือกจากสหกรณ์สมาชิกและบุคคลทั่วไปมาทำการแปรสภาพ จำนวน

๔,๐๕๑,๒๖๗ ก.ก. มูลค่า ๒๗,๒๗๒,๐๔๘บาท เมื่อนำรายได้หักค่าใช้จ่ายของโครงการฯ แล้ว สามารถทำกำไรถึง ๒,๗๒๐,๑๗๖.๖๑ บาท (ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด รายงานกิจการประจำปี ๒๕๔๑: ๗๔,๗๖) ซึ่งผลกำไรดังกล่าว นอกจากจะเป็นเงินเพิ่มค่าข้าวเปลือกคืนแก่สมาชิกตามส่วนปริมาณข้าวเปลือกที่ส่งมอบของสมาชิกแต่ละคนโดยได้รับเงินเพิ่มตันละ๑๐๐บาท นอกเหนือจากเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนซื้อสินค้า ๕% และเงินปันผลอีก ๑๑% (ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด *เพิ่งอ้าง* ๒๕๔๑: ๖)

เมื่อสิ้นสุด การดำเนินงานปี ๒๕๔๑/๔๒ ชสก.อุตรดิตถ์ฯ มีกำไรสุทธิ ๒,๘๓๗,๔๓๗.๗๐ บาท เงินปันผล ๑๒ % แต่ไม่เกิน ๑๓% เฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือกตันละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๒๐๗,๑๐๔.๐๐ บาท เฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจซื้อสินค้า (ซื้อข้าวสาร ,ปลายข้าว ,รำข้าว) ๘% เป็นเงิน ๔๕๐,๕๐๕.๐๐ บาท (ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด *เพิ่งอ้าง* ๒๕๔๑: ๕๕)

การวิเคราะห์ความคุ้มทุน

การเพิ่มค่าข้าวเปลือกคืนแก่สมาชิกหลังเสร็จสิ้นโครงการแล้ว วิเคราะห์จากความคุ้มทุนของโครงการ โดยคิดจากต้นทุนในการรวบรวมข้าวเปลือก ค่าใช้จ่ายในการแปรรูป หักด้วยรายได้จากการขายข้าวสารและผลิตภัณฑ์พลอยได้ ซึ่งจะเปรียบเทียบให้เห็นจากข้าวเปลือก ๑ ตัน ดังนี้

ค่าใช้จ่าย (ต่อ ๑ ตันข้าวเปลือก)

๑. ค่าข้าวเปลือก (ข้าวนาปรัง) ๗,๐๐๐.๐๐ บาท

๒. ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมข้าวเปลือก และค่าใช้จ่ายในการแปรรูป ๕๔๐.๐๐ บาท

รวมค่าใช้จ่าย ๗,๕๔๐.๐๐ บาท

รายได้

ข้าวเปลือก ๑ ตัน จะแปรรูปได้ต้นข้าวและผลิตภัณฑ์พลอยได้ ดังนี้

ต้นข้าว	๔๖๐ กก.	ราคา กก. ละ	๑๒.๔๐ บาท	=	๕,๗๐๔.๐๐ บาท
ปลายข้าว เอ วัน	๑๔๕ กก.	ราคา กก. ละ	๙.๐๐ บาท	=	๑,๓๐๕.๐๐ บาท
ปลายข้าว ซี วัน	๔๐ กก.	ราคา กก. ละ	๗.๘๐ บาท	=	๓๑๒.๐๐ บาท
ปลายข้าว ซี ทรี	๑๕ กก.	ราคา กก. ละ	๖.๘๐ บาท	=	๑๐๒.๐๐ บาท
รำข้าวขาว	๗๕ กก.	ราคา กก. ละ	๕.๐๐ บาท	=	๓๗๕.๐๐ บาท
รำข้าวกล้อง	๓๐ กก.	ราคา กก. ละ	๐.๕๐ บาท	=	๑๕.๐๐ บาท
แกลบ	๒๓๕ กก.	ราคา กก. ละ	๐.๑๐ บาท	=	๒๓.๕๐ บาท
			รวมรายได้	=	๗,๘๓๖.๕๐ บาท

กำไรจากการดำเนินงาน = รายได้ -- ค่าใช้จ่าย

= ๗,๘๓๖.๕๐ -- ๗,๕๔๐.๐๐

= ๒๙๖.๕๐ บาท

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ข้าวเปลือก ๑ ตัน จะมีกำไรจากการดำเนินงานประมาณ ๒๙๖.๕๐ บาท ซึ่งผลกำไรนี้จะสามารถนำไปจ่ายเพิ่มค่าข้าวเปลือกให้สมาชิกได้ภายหลัง (เอกสารโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒: ๓)

ปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒ นอกจาก ชสก.อุตรดิตถ์ฯ จะรวบรวมข้าวเปลือกให้ได้ ๔,๕๐๐ ตัน ดังได้กล่าวมาแล้ว ยังมีแผนที่จะแปรสภาพข้าวเปลือกจากสหกรณ์สมาชิกและบุคคลทั่วไป มูลค่า ๒๙,๗๐๐,๐๐๐บาท เฉลี่ยตันละ๖,๖๐๐ บาท คำนวณรายได้ขั้นต้นดังนี้

ชนิด	อัตราการแปรสภาพ/๑๐๐๐ ก.ก.	คาดว่าแปรสภาพได้(กก.)	ราคาตลาดน่าจะเป็น (กก./บาท)	จำนวนเงิน(บาท)
ต้นข้าวสาร	๔๖๐	๒,๐๗๐,๐๐๐	๑๓.๐๐	๒๖,๙๑๐,๐๐๐
ปลายข้าวเอวัน	๑๔๕	๖๕๒,๕๐๐	๙.๐๐	๕,๘๗๒,๕๐๐
ปลายข้าวซีวัน	๕๕	๒๔๗,๕๐๐	๖.๐๐	๑,๔๘๕,๐๐๐
รำข้าวขาว	๗๕	๓๓๗,๕๐๐	๔.๐๐	๑,๓๕๐,๐๐๐
รำข้าวกล้อง	๒๐	๙๐,๐๐๐	๑.๐๐	๙๐,๐๐๐
รวม		๓,๓๙๗,๕๐๐		๓๕,๗๐๗,๕๐๐

ตารางที่ ๖ แสดงแผนการแปรสภาพข้าวเปลือกประจำปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒

คาดว่าจะมีกำไรขั้นต้น ๓๕,๗๐๗,๕๐๐– ๒๙,๗๐๐,๐๐๐ = ๖,๐๐๗,๕๐๐ บาท

๔.๑.๒. การประเมินคุณภาพข้าวเปลือกเพื่อกำหนดราคารับซื้อ

เมื่อสหกรณ์สมาชิก พ่อค้ารวบรวมข้าว หรือเกษตรกรทั่วไป รวบรวมข้าวเปลือกมาขายยังโรงสีข้าวของ ชสก. อุตรดิตถ์ ฯ การกำหนดราคาเกวียน (ตัน) ละเท่าใด ทางพนักงานโรงสีจะดำเนินการประเมินคุณภาพข้าวเปลือก *(ถ้าปริมาณข้าวเปลือก ๔๐ ตัน ขึ้นไป จะต้องผ่านการประเมินคุณภาพจากคณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน ๗ ท่าน)* โดยนำข้าวเปลือกหนัก ๑๐๐ กรัม เข้าเครื่องสีข้าวขนาดเล็กถ้าได้ปริมาณข้าวสารเต็มเมล็ด ๒๕ กรัม ถือว่าได้มาตรฐาน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับเปอร์เซ็นต์

ความชื้นของข้าวเปลือกไม่ควรเกิน ๑๕ % แล้วนำมาคำนวณกับราคาข้าวสารในท้องตลาดขณะนั้น อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันการได้เปรียบและเสียเปรียบของทั้งสองฝ่าย เพราะข้าวเปลือกและข้าวสารที่ซื้อขายกันอยู่ในท้องตลาดทั่วไปนั้นมีคุณภาพต่างกัน กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้กำหนดขั้นตอนการกำหนดคุณภาพข้าวให้สหกรณ์ทั่วไปถือปฏิบัติ(ภาคผนวก ค. น.๑๒๒)นอกจากนี้ยังมี ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ที่กำหนดมาตรฐานข้าวเพื่อให้พ่อค้าและโรงสียึดเป็นหลักในการซื้อขาย อันจะทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย (ภาคผนวก ง. น. ๑๒๔)

๔.๑.๓. **กระบวนการแปรสภาพข้าวเปลือกและผลิตผลพลอยได้อื่นๆ** หลังจากที่มีการตกลงซื้อขายข้าวเปลือกแล้ว ผลผลิตข้าวเปลือกทั้งหมดต้องนำมาแปรสภาพเป็นข้าวสาร ดังนี้

ก.) กรรมวิธีสีข้าว แบ่งเป็น ๒ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ กระเทาะเปลือกออกจากเมล็ดข้าวจะได้ข้าวกล้อง แกลบ และรำหยาบ

ขั้นตอนที่ ๒ ขัดข้าวกล้องเพื่อแยกรำละเอียดออกจากข้าวกล้อง ข้าวที่ผ่านกระบวนการนี้ประกอบด้วยข้าวสาร (ต้นข้าวและปลายข้าว) และรำละเอียด สำหรับโรงสีของชุมนุมฯเป็นโรงสีขนาดใหญ่มีขั้นตอนการคัดขนาดข้าวเปลือกและแยกสิ่งเจือปนออกก่อนนำไปสี และข้าวสารจะผ่านขั้นตอนการคัดขนาดเป็นข้าวชนิดต่างๆตามเปอร์เซ็นต์การหักของข้าว (ภาพที่ ๒)

สำหรับข้าวนึ่ง (Parboiled rice) หมายถึง ข้าวซึ่งผ่านกระบวนการต่างๆก่อนนำไปสี คือ

ขั้นตอนที่ ๑ แช่ข้าวในน้ำด้วยอุณหภูมิประมาณ ๗๐° C นาน ๕–๑๒ชั่วโมง ข้าวจะมีความชื้น๓๐%

ขั้นตอนที่ ๒ นึ่งโดยใช้อุณหภูมิไอน้ำที่ประมาณ ๑๐๐°–๑๐๕° C ประมาณ ๑๕–๓๐ นาที ทำให้ข้าวมีความชื้นประมาณ ๔๕–๕๐ %

ขั้นตอนที่ ๓ ทำให้แห้งโดยการผึ่งลมในที่ร่มหรือใช้ความร้อนช่วยจนความชื้นลดลงเหลือประมาณ ๑๔–๑๕ % จึงนำไปเก็บรักษา หรือเข้าสู่กระบวนการสีเป็นข้าวสารต่อไป

ข้าวที่ผ่านกระบวนการดังกล่าว เมื่อนำไปสีจะได้สัดส่วนของต้นข้าวมาก ปริมาณของข้าวหักน้อย เนื่องจากการแช่และนึ่ง ทำให้กลุ่มแป้งและโปรตีนในเมล็ดข้าวรวมตัวกันหนาแน่น ไม่เปราะและหักง่ายขณะสี ดังนั้นข้าวเปลือกคุณภาพต่ำ หรือข้าวที่มีความชื้นสูง เช่น ข้าวนาปรัง ข้าวเปลือกที่มีลักษณะเป็นข้าวท้องไข่ ถ้านำไปสีปกติจะได้สัดส่วนของต้นข้าวน้อย ข้าวหักมาก จึงมักจะนำไปทำข้าวนึ่ง (ภาพที่ ๓)

ข.)อัตราการแปรสภาพข้าวเปลือกในการสีข้าวเปลือก ๑,๐๐๐ กิโลกรัม ให้เป็นข้าวสาร โดยทั่วๆไป จะมีต้นข้าวและปลายข้าวประมาณ ๖๓๐ กิโลกรัม แต่อัตราการสีข้าวของแต่ละโรงสีอาจแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ข้าว ลักษณะเมล็ดข้าว เปอร์เซ็นต์ความชื้น เครื่องจักรและขนาดโรงสี สำหรับกรณี การแปรรูปข้าวเปลือกของชสก.อุตรดิตถ์ฯ มีอัตราการแปรสภาพข้าวเปลือก ดังนี้

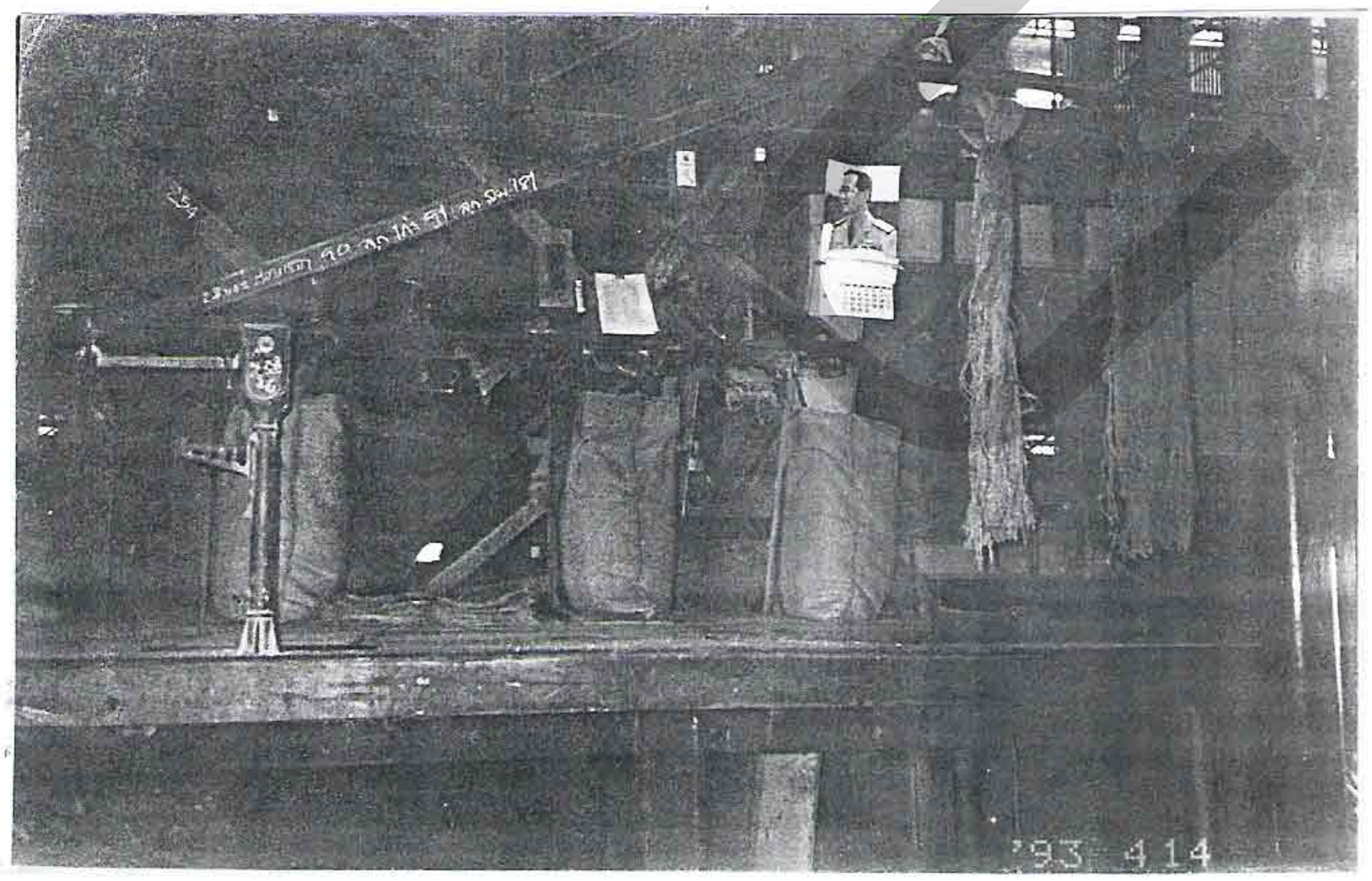
ชนิด	อัตราการแปรสภาพ / ๑๐๐๐ก.ก.
ต้นข้าวสาร	๔๖๐
ปลายข้าวเอวัน	๑๔๕
ปลายข้าวซีวัน	๕๕
รำข้าวขาว	๗๕
รำข้าวกล้อง	๒๐

ตารางที่ ๗ แสดงอัตราการแปรสภาพข้าวเปลือกของโรงสีข้าว ชสก. อุตรดิตถ์ จำกัด

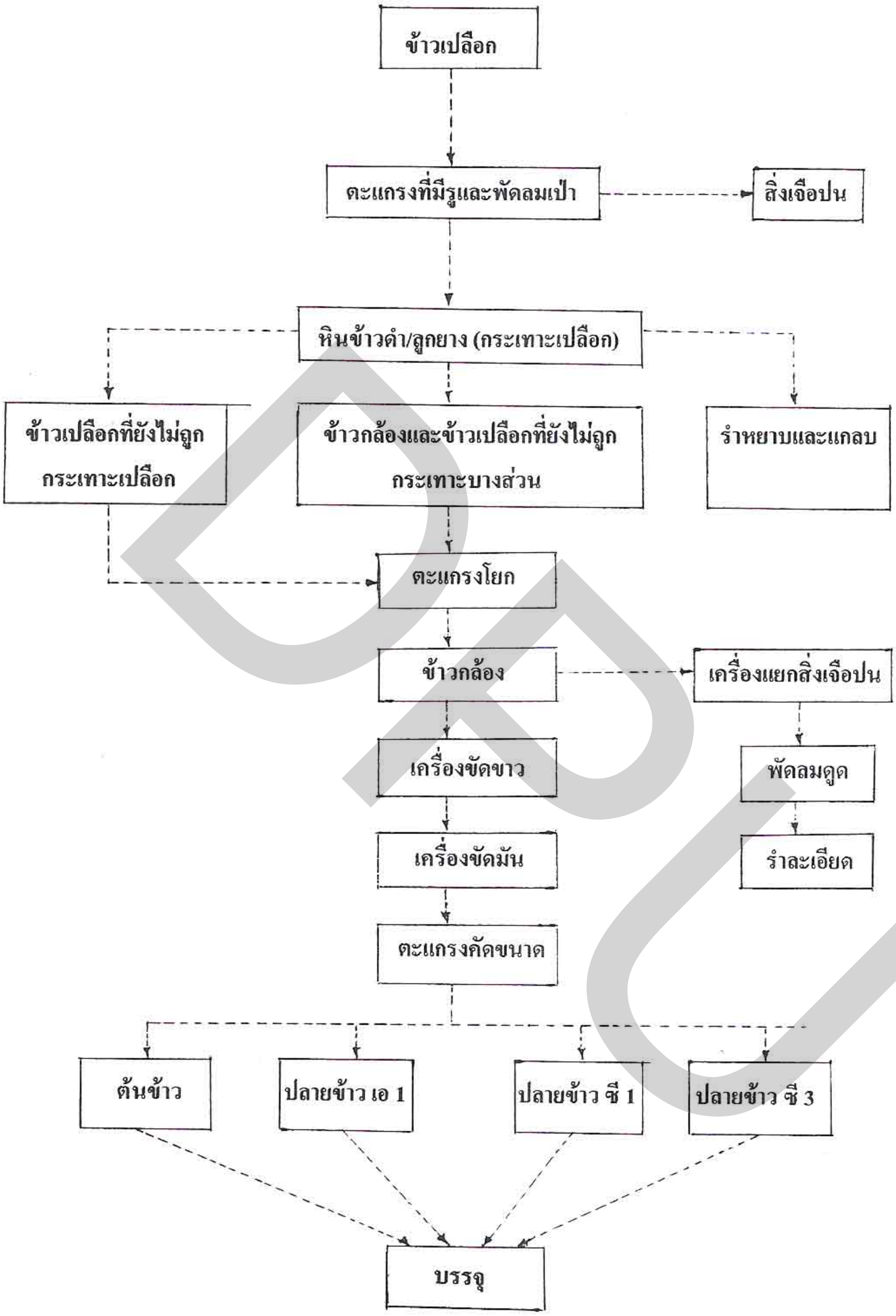
ผลผลิตข้าวเปลือกในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยเฉพาะอำเภอที่อยู่ในเขตที่มีการปลูกข้าวนาปรังค่อนข้างมาก เช่น อ.พิชัย และอ.ตรอน แม้ผลผลิตข้าวค่อนข้างสูง แต่มักประสบปัญหาเรื่องคุณภาพข้าว เพราะข้าวเปลือกมีความชื้นสูง จึงต้องผ่านกระบวนการข้าวนึ่งก่อนนำไปสี

ผลการดำเนินการ ปี ๒๕๔๑ ชสก. อุตรดิตถ์ฯ สามารถแปรสภาพข้าวเปลือก ได้ดังนี้

ข้าวสาร	๑,๕๘๗.๕๕๒	ตัน	มูลค่า	๒๐,๑๗๗,๔๕๕.๐๐ บาท
ผลิตผลพลอยได้ (ปลายข้าว, รำ)	๑,๖๕๑.๒๑๘	ตัน	มูลค่า	๑๑,๘๕๘,๘๑๓.๐๐ บาท

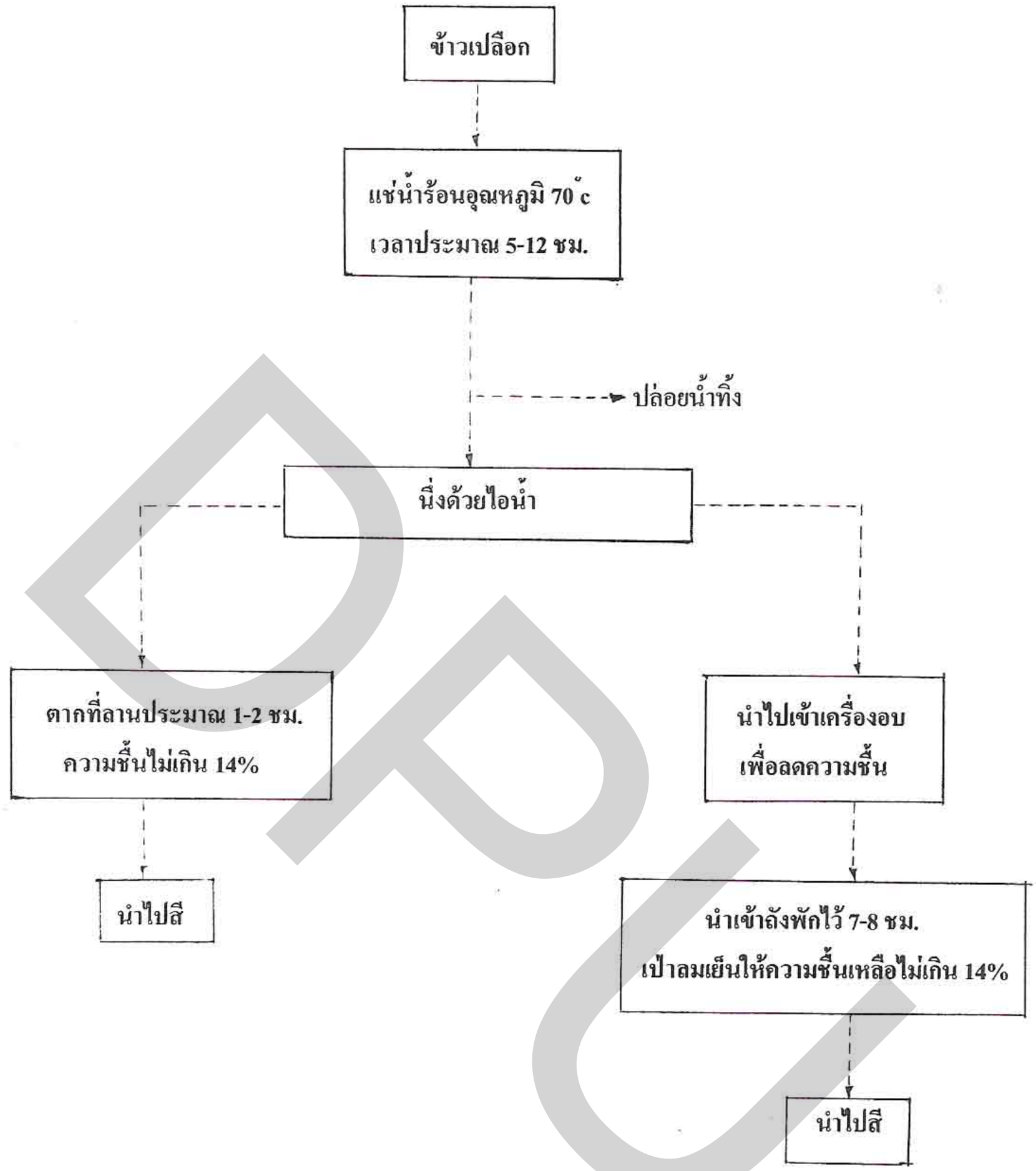

ภาพที่ ๑ แสดงกระบวนการแปรสภาพข้าวเปลือกของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

ที่มา : ฝ่ายวิจัยอุตสาหกรรมการเกษตร กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ ๒ ขั้นตอนการสีข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร

ที่มา : ฝ่ายวิจัยอุตสาหกรรมการเกษตร กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ ๓ ขั้นตอนการผลิตข้าวนึ่ง

๔.๑.๔ การบรรจุ และการจำหน่าย เมื่อนำข้าวเปลือกผ่านกระบวนการแปรสภาพเป็นข้าวสาร และผลิตผลพลอยได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการบรรจุ และแหล่งรับไปจำหน่าย

การบรรจุ : สำหรับข้าวสารที่ทางชสก. อุตรดิตถ์ ฯ แปรสภาพได้นั้น มีทั้งข้าวสารเจ้าชั้น ๑ ข้าวกล้อง ข้าวเจ้าหอมมะลิ ข้าวกล้องหอมมะลิ จำหน่ายทั้งปลีกและส่ง ขนาดบรรจุกระสอบ ๑๐๐ กก. และขนาด บรรจุถุง ๑๕ กก. ๕ กก. และ ๒ กก. ตามลำดับ (ภาพที่ ๔) โดยใช้ชื่อยี่ห้อว่า “ชาวนา” และใช้สโลแกนว่า “ข้าวชั้นดีจากโรงสีชาวนา”

ภาพที่ ๔ แสดงข้าวบรรจุถุงขนาด ๑๕ กก. ๕ กก. และ๒ กก.

การจำหน่าย : แหล่งที่รับข้าวสารจากชสก.อุตรดิตถ์ฯ ไปจำหน่ายนั้น นอกจากจะเป็นสหกรณ์สมาชิกด้วยกันเองแล้ว ยังขยายตลาดไปยังร้านค้าทั่วไป และบุคคลทั่วไปในท้องถิ่นด้วย จากผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๔๑ สามารถจำหน่ายข้าวสารได้ จำนวนทั้งสิ้น ๑๖,๐๔๓ กระสอบ และในแผนดำเนินงาน ปี ๒๕๔๒ คาดว่าจำหน่ายได้ จำนวนทั้งสิ้น ๒๐,๕๐๕ กระสอบ ส่วนผลิตผลพลอยได้ จากผลการดำเนินงานปี๒๕๔๑ สามารถจำหน่ายได้จำนวนทั้งสิ้น ๒๐,๖๕๔ กระสอบ และในแผนดำเนินงานปี ๒๕๔๑ คาดว่า จำหน่ายได้จำนวนทั้งสิ้น ๑๘,๔๕๘ กระสอบ (**ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด *อ้างแล้ว* ๒๕๔๑: ๔๕–๔๖**)

ตารางที่ ๘. แสดงแหล่งจำหน่ายข้าวสารให้แก่สมาชิก/บุคคลทั่วไป

ลำดับที่	สหกรณ์สมาชิก, ร้านค้า และบุคคลทั่วไป	ผลดำเนินงานปี ๒๕๔๑ (จำนวน/กระสอบ)	แผนดำเนินงานปี๒๕๔๒
๑	ชุมนุมสหกรณ์พิชัยฯ จำกัด	๓,๑๓๗	๕,๐๐๐
๒	สกก. เมืองลับแล จำกัด	๖๘๓	๑,๐๐๐
๓	สก. นิคมพิชัยพัฒนา จำกัด	๕๑๗	๗๐๐
๔	สก.ร้านค้าสนามคลี จำกัด	๖๔	๑๐๐
๕	สกก. เมืองตรอน จำกัด	๔๘	๑๐๐
๖	สกก. ฟากท่า จำกัด	๔๐	๑๐๐
๗	สกก. ทองแสนขัน จำกัด	๒๐	๑๐๐
๘	สก. นิคมลำน้ำน่าน จำกัด	๑๘	๑๐๐
๙	สก. ผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดงลับแล จำกัด	๖	๕๐
๑๐	สผน. บ้านซ่าน จำกัด	๓	๕๐
๑๑	สกก. เมืองอุตรดิตถ์ จำกัด	๑	๑๐๐
๑๒	สผน. วังตระคร้อ จำกัด	๑	๕๐
๑๓	สกก. ท่าปลา จำกัด	–	๕๐
๑๔	สก. นิคมฟากท่า จำกัด	–	๑๐๐
๑๕	สกก. บ้านโคก จำกัด	–	๕๐
๑๖	สก. ผู้เพาะเลี้ยงเห็ดลับแล จำกัด	–	๒๐
๑๗	สกก. กร. ป. กลาง จำกัด	–	๕๐
๑๘	สผน. บ้านวังยาง จำกัด	–	๑๐
๑๙	สผน. บ้านพระฝาง ๒ จำกัด	–	๑๐
๒๐	สผน. บ้านผาจักร จำกัด	–	๑๐
๒๑	สผน. บ้านปากสิงห์ จำกัด	–	๑๐

๒๒	สผน. บ้านช่องลม จำกัด	–	๑๐
๒๓	สผน. บ้านคุ้งยาง จำกัด	–	๑๐
๒๔	สกก. น้ำปาด จำกัด	–	๑๐๐
๒๕	สผน. บ้านวังขอน จำกัด	–	๑๐
	รวมสมาชิก	๔,๕๓๘	๗,๘๕๐
๒๖	ร้านค้า,บุคคลทั่วไป	๑๑,๕๐๕	๑๓,๐๑๕
	รวมทั้งสิ้น	๑๖,๐๔๓	๒๐,๕๐๕

ตารางที่๕ แสดงแหล่งจำหน่ายผลิตผลพลอยได้ (ปลายข้าว , รำข้าว)

สหกรณ์สมาชิก ,ร้านค้า , บุคคลทั่วไป	ปลายข้าวเอวัน เฉลี่ย ๘๕๗บ./กส. (กส.)	ปลายข้าวซีวัน เฉลี่ย ๖๕๗บ./กส. (กส.)	รำข้าวขาว เฉลี่ย๗๒๘ บ./กส (กส.)	รำข้าว กล้อง เฉลี่ย๔๐ บ./กส.	ผลการ ดำเนินงาน ปี ๒๕๔๐	ผลการ ดำเนิน งาน ปี๒๕๔๑
๑. สกก.ลับแล จำกัด	๔๕๖	–	–	–	๔๕๖	๖๐๐
๒ ชุมนุมฯ พิชัย จำกัด	๙	–	–	–	๙	๗๐
๓ สก.ผู้เลี้ยงสุกรอุตรดิตถ์ จำกัด	–	๒๔๔	–	–	๒๔๔	๖๐๐
๔ สกก.เมืองตรอน จำกัด	–	–	๑	–	๑	๑๐
๕.สก.ผู้เพาะเห็ดลับแล จำกัด	–	–	๘๗	–	๘๗	๑๐๐
รวมสมาชิกสหกรณ์	๔๖๕	๒๔๔	๘๘	–	๗๕๗	๑,๓๔๐
ร้านค้า , บุคคลทั่วไป	๖,๕๖๐	๕,๓๐๓	๕,๒๘๐	๒,๓๑๒	๑๕,๘๕๕	๑๗,๑๑๘
รวมทั้งหมด	๗,๔๒๕	๕,๕๔๗	๕,๓๖๘	๒,๓๑๒	๒๐,๖๕๔	๑๘,๔๕๘

๔.๑.๕. ลักษณะการดำเนินงาน แบบ " ธุรกิจเชิงสหกรณ์ "

ในกรณี **โรงสีข้าว** ของ ชสก. อุตรดิตถ์ จำกัดนั้น จะมีลักษณะการดำเนินงานแบบ **ธุรกิจเชิงสหกรณ์** กล่าวคือ นอกจากต้องมีผลกำไรเพื่อความอยู่รอดขององค์การแล้ว ยังจำเป็นต้องช่วยเหลือจุนเจือระหว่างสมาชิกสหกรณ์ด้วยกันเอง ซึ่งล้วนเป็นเกษตรกรที่ยากจนทั้งสิ้น ดังนั้นการดำเนินธุรกิจจึงมิได้มุ่งที่การแข่งขันกับองค์กรอื่น (โรงสีเอกชน หรือพ่อค้ารวบรวมข้าว) แต่เพียงด้านเดียว ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์หลักของโรงสีของ ชสก.อุตรดิตถ์ ฯ **จะเน้นที่ความพอเพียงผลิต และจำหน่ายเฉพาะภายในท้องถิ่นก่อน** เหลือจึงค่อยส่งไปขายยังท้องถิ่นใกล้เคียง ดังนั้น การประสานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็น การช่วยเหลือเจือจุนระหว่างกันมีหลายด้าน อาทิเช่น

๑.) **ด้านสินเชื่อ** เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้โดยผ่านกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในรูปกองทุนต่างๆ เช่นเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ย จากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) ตามโครงการเชื่อมโยงฯ มักจะมีปริมาณจำกัด ในปีการผลิต๒๕๔๒/๔๓ ชสก.อุตรดิตถ์ฯ และสหกรณ์สมาชิกได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนดังกล่าวเพียง ๒๒,๗๔๐,๐๐๐.๐๐ บาท **(บัญชีจัดสรรเงินกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โครงการเชื่อมโยงฯ ปีการผลิต ๒๕๔๒/๔๓ จังหวัดอุตรดิตถ์)** ซึ่งสามารถรับซื้อข้าวเปลือกได้เพียง ๔๕๐๐ ตัน อีกทั้งเกิดความล่าช้าจากการดำเนินงาน กว่าเงินจะตกถึงเกษตรกรข้าวเปลือกก็จะหลุดมือชาวนาไปเสียก่อน ดังนั้น สหกรณ์สมาชิกแต่ละแห่ง อาจจะต้องมีเงินทุนเอง หรือแหล่งทุนเพียงพอเพื่อรวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิกมาเก็บในยุ้งฉางเพื่อรอราคาดีจึงค่อยขาย เงินทุนดังกล่าว อาจเป็นในลักษณะกู้ยืมเงินกันเองระหว่างสหกรณ์สมาชิก หรือสหกรณ์สมาชิกกู้ยืมเงินจาก ชสก.อุตรดิตถ์ฯ หรือสหกรณ์สมาชิกกู้จากสถาบันการเงินอื่น โดยใช้คณะกรรมการดำเนินงานของ ชสก.อุตรดิตถ์ฯเป็นผู้ค้ำประกัน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจแบบพอเพียงมุ่งให้แต่ละสหกรณ์สามารถดำเนินงานด้วยการพึ่งตนเองด้านเงินทุนให้มากที่สุด จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการสหกรณ์สมาชิกที่เป็นประชากรตัวอย่างทั้ง ๔ แห่ง พบว่า หากกรณีเงินช่วยเหลือจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ตามโครงการเชื่อมโยงฯ มาถึงสหกรณ์ช้า หรือเรียกเก็บสินเชื่อคืนเร็ว ไม่สอดคล้องกับฤดูการเพาะปลูกและฤดูการเก็บเกี่ยว ที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ (ระยะเวลารอบการดำเนินงานตามโครงการ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ถึง ๓๑ ตุลาคม ในปีถัดไป) สหกรณ์สมาชิกแต่ละแห่งมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร พบว่า ๓ ใน ๔ แห่ง ได้แก่ สก.เมืองลับแล จำกัด สก. พิชัย จำกัด และสก. เมืองตรอน จำกัด ใช้เงินทุนของสหกรณ์เองรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกร ส่วนสหกรณ์สมาชิกที่เหลือ ได้แก่ สก.ผู้

ปลูกกระเทียม และหอมแดงลับแล จำกัด นอกจากต้องใช้เงินทุนของสหกรณ์เองส่วนหนึ่งแล้ว ซึ่งไม่เพียงพอต้องกู้ยืมเพิ่มเติมจาก ธนาคารออมสิน ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๗

นอกจากนี้ ยังสัมภาษณ์ต่อถึงความสามารถในการพึ่งตนเองให้มากขึ้น โดยลดการพึ่งเงินทุนจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรให้น้อยลง จะได้หรือไม่? ปรากฏว่า ๒ ใน ๔ แห่ง **ตอบว่าได้** ได้แก่ สก. เมืองตรอน จำกัด และสก. พิชัย จำกัด ส่วน สก.เมืองลับแล จำกัด **ตอบว่าได้ แต่ถ้าได้เงิน สนับสนุนจากกองทุนดังกล่าวมาเสริมจะทำให้สหกรณ์แข็งแข็งขึ้น** มีเพียงแห่งเดียวที่ตอบว่า **ไม่ได้** ได้แก่สก.ผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดงลับแล จำกัด เนื่องจากเป็นสหกรณ์ที่เพิ่งก่อตั้ง (ก่อตั้งมาได้ประมาณ ๔ ปี) และมีขนาดเล็ก

๒.) ดำเนินธุรกิจร่วมกัน การดำเนินธุรกิจร่วมกันนี้ กระทำในลักษณะที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเดือดร้อน เช่น การซื้อ/ขายข้าวเปลือกระหว่างสหกรณ์สมาชิกด้วยกันเอง ระหว่าง สหกรณ์สมาชิกกับโรงสีข้าวเอกชน หรือระหว่างชสก.อุตรดิตถ์ฯ กับโรงสีเอกชน(เฉพาะในตัวจังหวัดอุตรดิตถ์มีโรงสีเอกชน ประมาณ ๓๐ แห่ง) หรือในกรณีรับจ้างสีข้าว อบข้าว เมื่อเครื่องจักรของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งขัดข้อง นอกจากนี้ ชสก.อุตรดิตถ์ฯ และสหกรณ์สมาชิกยังมีบริการอื่นๆ อีกหลายอย่างเช่นรับชั่งข้าว รับฝากข้าว ขนข้าว ตรวจวัดความชื้นข้าวเปลือก ตลอดจนเป็นตัวกลางในการประมูลข้าวระหว่างเกษตรกรกับพ่อค้ารวบรวมข้าวหรือพ่อค้าโรงสีข้าว หากเป็นเกษตรกรสมาชิกจะได้รับบริการฟรี ถ้าเป็นบุคคลทั่วไปต้องเสียค่าบริการเช่นเดียวกับตลาดกลางทั่วไป นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินธุรกิจระหว่าง สหกรณ์กับพ่อค้าข้าวในตลาด (ซึ่งมักประกอบอาชีพเป็นพ่อค้ารวบรวมข้าวและจำหน่ายปัจจัยการผลิตด้วย) ในรูปของการแลกเปลี่ยนสินค้า (Barter System) ระหว่างกันได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้าวเปลือกที่รวบรวมจากเกษตรกรจำนวนมาก กับ ปุ๋ย เป็นต้น

๓.) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด ส่วนใหญ่จะเป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือก และราคาข้าวสาร เพื่อนำมาใช้ประกอบการประเมินราคาข้าวเปลือก กำหนดราคาข้าวสารแต่ละชนิด รวมถึงผลิตผลพลอยได้อื่นๆเช่น ปลายข้าว รำข้าว แกลบ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้ส่วนหนึ่งได้มาจากสมาคมโรงสีข้าว โรงสีข้าวเอกชนในท้องถิ่นและสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรทัศน์

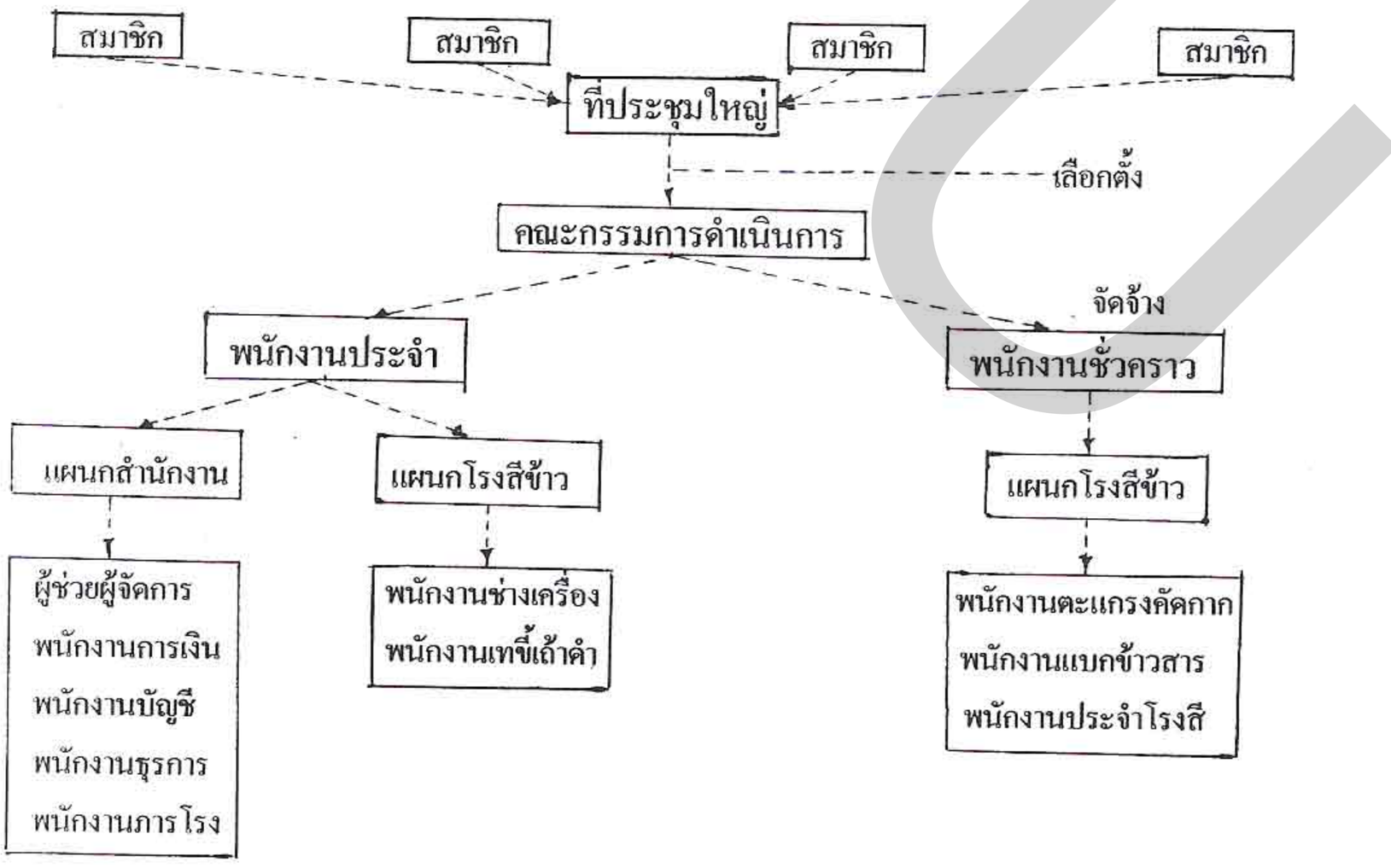
นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาบุคลากร โดยการส่งพนักงานสหกรณ์ไปอบรมการจัดการธุรกิจที่ทางกรมส่งเสริม ฯจัดขึ้น รวมถึงมีการศึกษาดูงานกันระหว่างสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการธุรกิจโรงสีข้าว ซึ่งทางโรงสีข้าวของชสก.อุตรดิตถ์ฯ จัดเป็นสถานที่หนึ่งที่มีผู้สนใจมาดูงาน

๔.๑.๖. เครือข่ายการ ติดต่อสื่อสารของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

เพื่อให้การดำเนินการตามภารกิจหลักสามประการข้างต้นบรรลุวัตถุประสงค์ การสื่อสารจึงเข้ามามีบทบาทในการทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันระหว่างพนักงานภายในองค์การทุกกลุ่ม ทุกระดับ ครอบคลุมถึงสมาชิกสหกรณ์ที่อยู่กันกระจัดกระจาย คณะกรรมการดำเนินงาน พนักงานสหกรณ์ รวมถึงบุคคลภายนอกที่ทางชสก.อุตรดิตถ์ฯ ต้องมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สถาบันการเงิน พ่อค้า นักธุรกิจ ลูกค้า ฯลฯ ซึ่งต้องอาศัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ อันได้แก่การเลือกนำ สื่อ (Media) ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม

จากการวิเคราะห์ระบบเครือข่ายการสื่อสารของธุรกิจโรงสีของชสก.อุตรดิตถ์ฯ จะแบ่งเป็นสองประเด็น ดังนี้

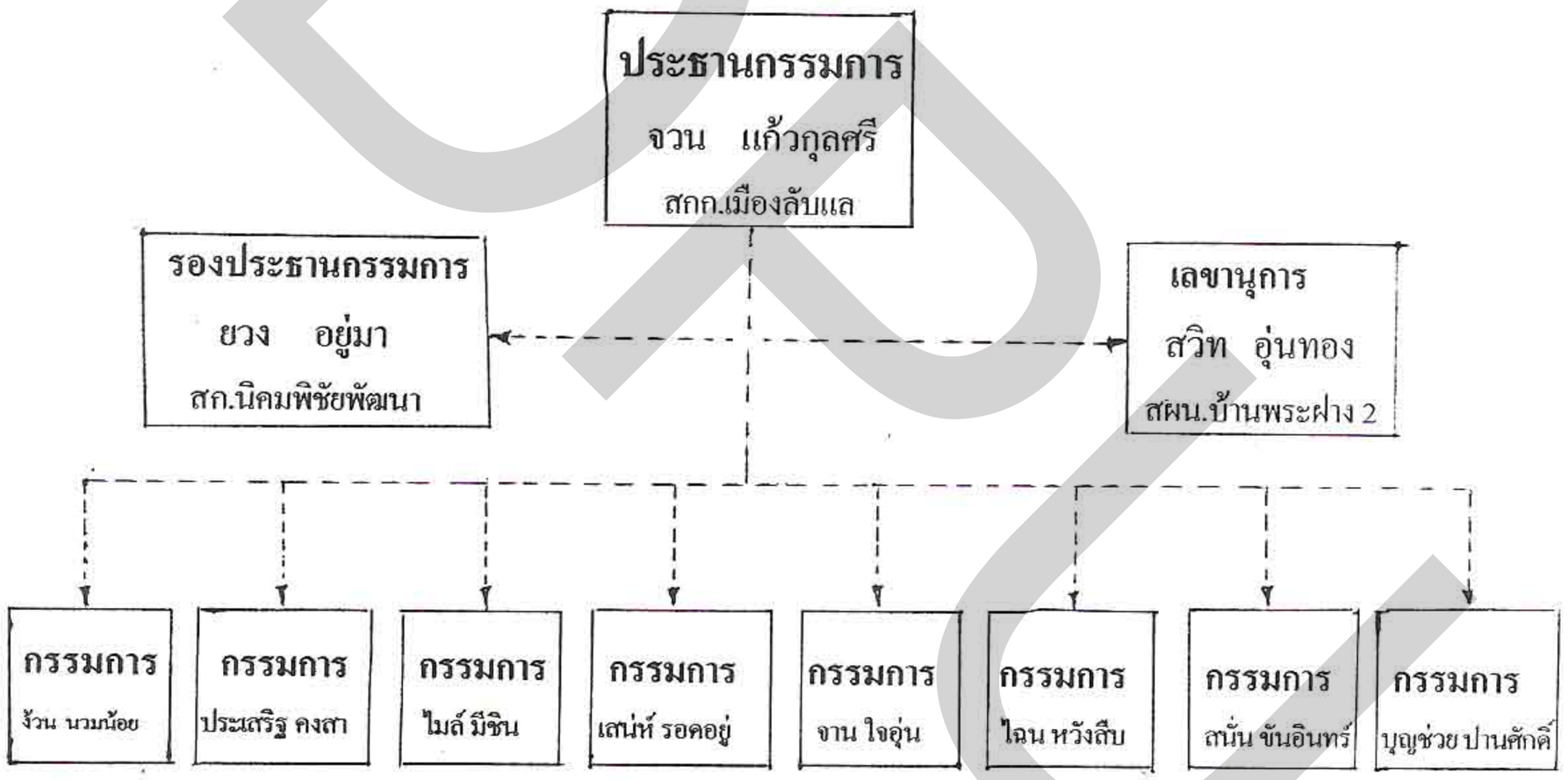
๑.) การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ภายในองค์กร ทั้งแบบที่เป็นทางการ (เกี่ยวข้องกับภาระงานในหน้าที่) และแบบไม่เป็นทางการ (ความสัมพันธ์ส่วนตัว) โดยศึกษาจากโครงสร้างการดำเนินธุรกิจของ ชสก. อุตรดิตถ์ ฯ ดังที่ ฮิวส์แมน (Huseman) ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพของการสื่อสารขึ้นอยู่กับรูปแบบในการจัดองค์กร และความชำนาญในการสื่อสารของบุคลากรในองค์กร ซึ่งประกอบด้วยบุคคลสามฝ่าย ได้แก่สมาชิกของชสก.อุตรดิตถ์ฯ คณะกรรมการดำเนินงาน และพนักงานสหกรณ์

แผนภูมิที่๓ แสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบเป็นทางการ ระหว่างกลุ่มบุคคลทั้งสามฝ่ายภายในองค์การ

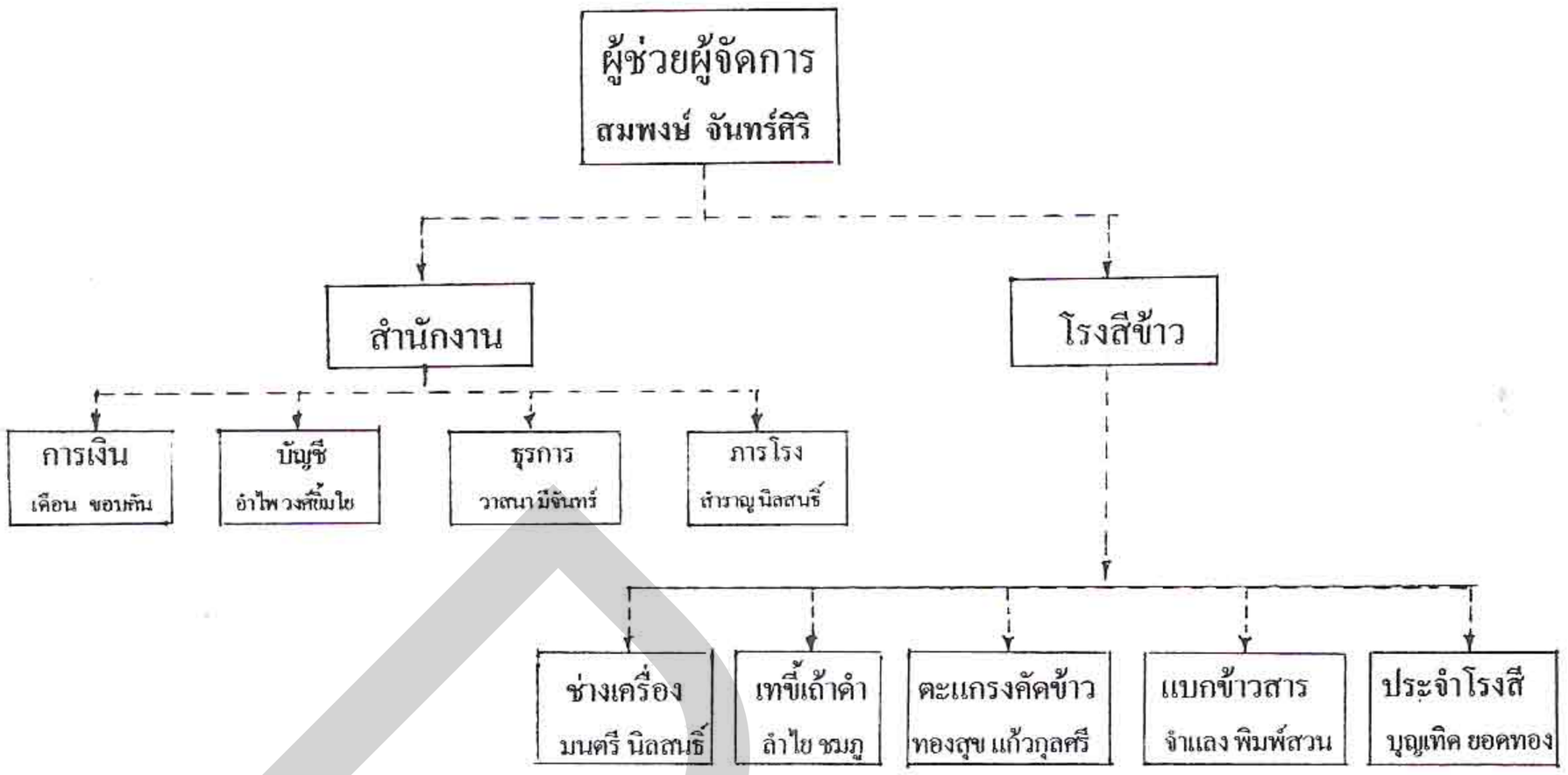
กลุ่มแรก : **สมาชิก** ในที่นี้หมายถึงผู้แทนสหกรณ์สมาชิกของชสก.อุตรดิตถ์ฯ ทั้งสิ้น ๓๘ สหกรณ์ มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ ทั้งสิ้น ๖๙,๘๙๑ ราย และมีสมาชิกเอกชนที่เป็นพันธมิตรเข้าร่วมโครงการอีก ๙๓๓ ราย ซึ่ง สมาชิกดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

กลุ่มที่สอง : **คณะกรรมการดำเนินงาน** หมายถึง ผู้แทนสหกรณ์สมาชิก ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีเป็นประจำทุกปี คณะกรรมการชุดดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการ และเป็นผู้แทนชสก.อุตรดิตถ์ฯ ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ซึ่งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อุดมการณ์สหกรณ์ หลักการสหกรณ์ วิธีสหกรณ์ กฎหมาย ข้อบังคับ และมติของที่ประชุมใหญ่ ตลอดจนแนวทางอันสมควร เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่ชุมนุมสหกรณ์ ซึ่งในที่ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๔๙ ได้เลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ เมื่อ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๑ จำนวนทั้งสิ้น ๑๑ คน โดยมีโครงสร้างการดำเนินงานดังนี้

แผนภูมิที่๔ แสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบเป็นทางการของคณะกรรมการ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

กลุ่มที่สาม:**พนักงานสหกรณ์** หมายถึง ผู้ที่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาจัดจ้างให้เข้ามาดำเนินงานให้ชสก. อุตรดิตถ์ ฯ ตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการทั่วไป และรับผิดชอบเกี่ยวกับบรรดากิจการของชสก. อุตรดิตถ์ ฯ โครงสร้างการดำเนินงานของพนักงานสหกรณ์ มีลักษณะดังนี้

แผนภูมิที่๕ แสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบเป็นทางการของพนักงานโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์จำกัด

เมื่อพิจารณาโครงสร้างองค์กรภายในและจำนวนพนักงานของชสก.อุตรดิตถ์ฯ จะมีลักษณะแตกต่างกัน อันมีผลต่อเครือข่ายการสื่อสาร และสื่อที่ใช้ แตกต่างกันไปดังนี้

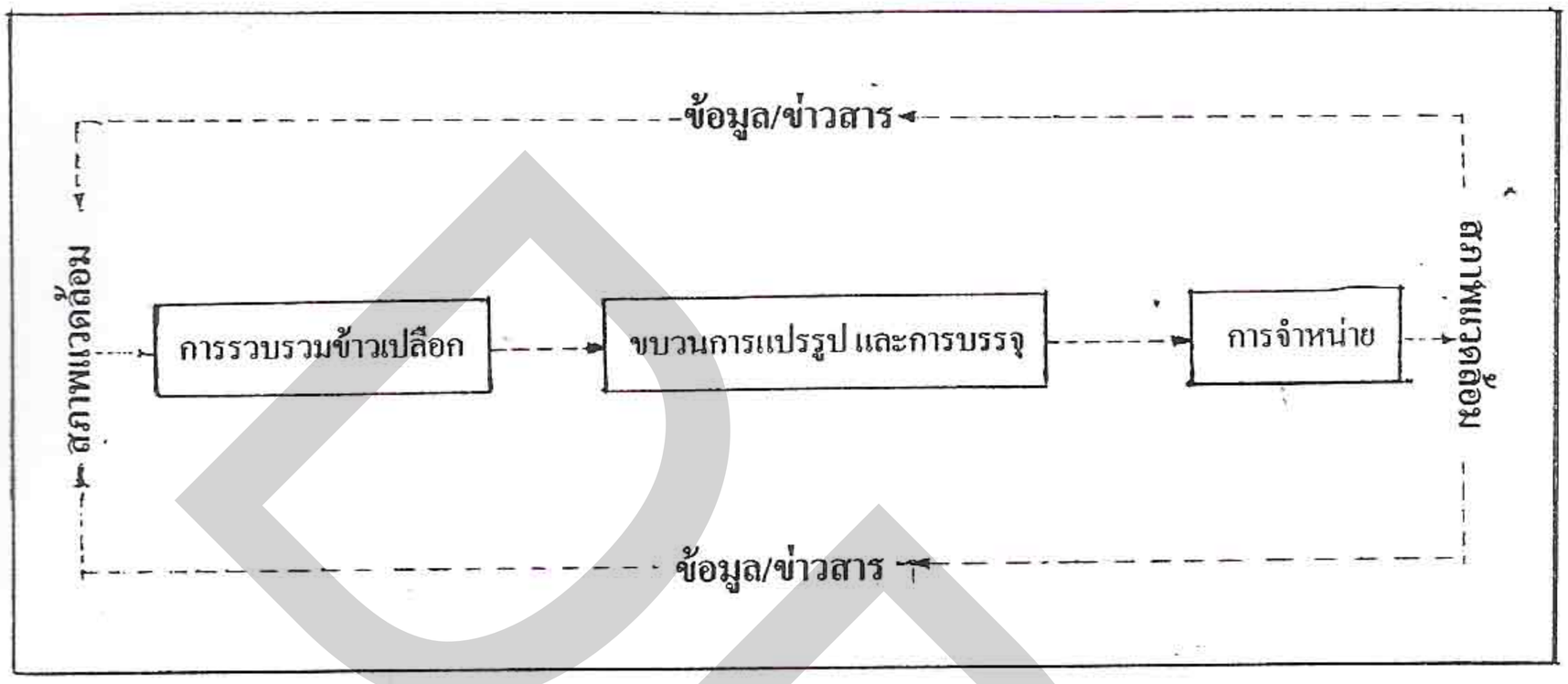
โครงสร้างของพนักงานชสก.อุตรดิตถ์ฯ (ดูแผนภูมิที่๕) พบว่า แม้สำนักงาน และโรงสีข้าวจะแยกจากกัน แต่ก็อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน (ห่างกันประมาณ ๑๐ เมตร) พนักงานทั้งสองกลุ่ม (ประจำสำนักงาน ประจำโรงสีข้าว) มักใช้**วิธีการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ได้แก่การพูดคุยสนทนากัน** บุคคลทั้งสองกลุ่มเป็นคนในท้องที่ ความรู้สึกแปลกแยกระหว่างบุคคลจึงไม่เกิด ทุกคนทำงานเต็มประสิทธิภาพ เช่น**คุณเดือน ขอบขัน** พนักงานการเงิน นอกจากรับผิดชอบงานในหน้าที่แล้ว ยังรับผิดชอบเป็นพนักงานขายปลีกข้าวสาร ให้บริการชั่งรถ ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก ควบคุมการขนถ่ายข้าวเปลือก ฯลฯ และพนักงานประจำสำนักงานทุกคนสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่บางอย่าง แทนกันได้ สำหรับเครือข่ายการสื่อสารใช้โครงสร้างแบบกระจายอำนาจ (Decentralized Communication) พนักงานสามารถ**สื่อสารถึงกันแบบครบวงจร (All Channel Network)** ทุกคนได้รับข่าวสารครบถ้วน มีความพึงพอใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพจิตดี (จากการสังเกต และพูดคุยด้วย)

โครงสร้างคณะกรรมการ ชสก. อุตรดิตถ์ จำกัด (ดูแผนภูมิที่๔) กรรมการของชสก. อุตรดิตถ์ฯแต่ละท่าน เป็นตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากสหกรณ์สมาชิกแต่ละแห่ง เนื่องจากกรรมการแต่ละท่านมาจากสหกรณ์คนละแห่ง ที่กระจายอยู่ทั่วจังหวัดทุกอำเภอ บางสหกรณ์อยู่ห่าง

จากชสก.อุตรดิตถ์ ฯ มาก เช่น สก. น้ำปาดฯ อยู่ห่างจากชสก. อุตรดิตถ์ ฯ ถึง ๗๒ กม.และสก. พิชัย ฯ ห่างจาก ชสก. อุตรดิตถ์ ฯ ถึง ๔๗ กม. การคมนาคมไม่สะดวก **ดังนั้นการสื่อสารจึงใช้โทรศัพท์แทน** ส่วนการสื่อสารรูปแบบอื่น เช่น **การสื่อสารแบบเผชิญหน้า** นอกจากจะมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว ยังมีการประชุมประจำเดือน และการประชุมเฉพาะกิจเพื่อพิจารณากรณีมีผู้นำข้าวเปลือกมาขายเกิน ๔๐ เกวียนขึ้นไป เป็นต้น กรณีที่กรรมการท่านใดขาดการประชุมประจำเดือน จะโดนปรับเป็นเงินครั้งละ ๘๐๐ บาท นอกจากนี้ **ใช้การสื่อสารด้วยจดหมายเวียน** หรือ **บันทึกช่วยจำ** เช่น จดหมายเชิญประชุม ระเบียบวาระการประชุม บันทึกรายงานการประชุม รวมถึง กฎระเบียบข้อบังคับใหม่ สำหรับ**เครือข่ายโครงสร้างการสื่อสารจะเป็นแบบกระจายอำนาจ (Decentralized Communication)** กรรมการทุกคนจะมีความเท่าเทียมกัน **การสื่อสารจะเป็นแบบวงกลม (Circle Network)** ทุกคนจะพึงพอใจ และมักใช้อำนาจของกลุ่มในการร่วมรับผิดชอบ เช่นกรณีสหกรณ์สมาชิกจำเป็นต้องกู้เงิน(เพื่อรับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิก หรือสร้างโรงสีข้าว) จากแหล่งเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงินของรัฐ หรือจากสหกรณ์ด้วยกันเอง มักใช้อำนาจของคณะกรรมการทั้งคณะค้ำประกัน เป็นต้น

โครงสร้างสมาชิกทั้งหมดของชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ดังได้กล่าวมาแล้ว เกษตรกรสมาชิกของ สหกรณ์สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ กับชสก. อุตรดิตถ์ ฯ จำนวน ๑๐ สหกรณ์ รวมถึงเกษตรกรทั่วไป มีเป็นจำนวนมาก และอยู่กระจัดกระจาย ดังนั้น รูปแบบของการสื่อสาร จึงต้องอาศัย **สื่อบุคคล**ที่ได้รับความเคารพนับถือจากสมาชิก(อาจเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือสมาชิกอบต.) ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานคณะกรรมการของสหกรณ์ และมาทำหน้าที่แทนสหกรณ์สมาชิกแต่ละแห่งด้วยการเป็นกรรมการในชสก.อุตรดิตถ์ฯ การที่จะสื่อข้อมูลข่าวสารจากชสก.อุตรดิตถ์ฯ ถึงสมาชิกแต่ละคนได้อย่างทั่วถึง จึงเป็นสิ่งที่ไม่ง่ายนัก แต่เนื่องจาก สังคมชนบท เกษตรกรมีการพบปะกันอยู่เสมอ ด้วยวิถีชีวิตประจำวัน หรือกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น เมื่อผู้แทนสหกรณ์สมาชิก ได้รับข่าวสารจาก ชสก.อุตรดิตถ์ฯ ไม่ว่าจะเป็นในรูปของการประชุม หรือ ได้รับเอกสารแล้วต้องการเผยแพร่ต่อให้สมาชิกได้ทราบ จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์สมาชิกจะใช้ประโยชน์จาก**สื่อบุคคล**ในแต่ละท้องที่ที่สหกรณ์สมาชิกตั้งอยู่ และสามารถเข้าถึงสมาชิกได้โดยง่าย อาจจะคัดเลือกจากบุคคลที่ได้รับความเชื่อถือจากสมาชิกในแต่ละหมู่บ้าน โดยแต่งตั้งให้เป็น**ประธานกลุ่มย่อยสหกรณ์** ซึ่งประธานฯ หนึ่งคน จะดูแลสมาชิกประมาณ ๓๐ คน นอกจากนี้ บางสหกรณ์จะมีป้ายประกาศ แจ้งข่าวสารให้สมาชิกได้ทราบ เมื่อสมาชิกมาติดต่อที่สหกรณ์ อย่างไรก็ตาม สื่อบุคคลจะมีอิทธิพลมากกว่าถ้าเป็นการโน้มน้าวใจให้สมาชิกได้ตระหนักถึงการปฏิบัติตัวเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ซึ่งจะมีผลประโยชน์ โดยอ้อมถึงตัวสมาชิกเองในที่สุด

๒. การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรภายนอก หาก วิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสาร ของโรงสีข้าวของชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ตามทฤษฎีระบบเปิด (Open System) ของแดเนียล แคทซ์ และ โรเบิร์ต คาห์น (Daniel Katz & Robert Kahn) พบว่า เครือข่ายการสื่อสารจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรในลักษณะที่เป็นระบบ

ภาพที่๕ แสดงแบบจำลองเครือข่ายการสื่อสารตามทฤษฎีระบบเปิดของโรงสีข้าวชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด

๑.) ปัจจัยสภาพแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อการรวบรวมข้าวเปลือก ได้แก่

ก. <u>ความสามารถในการกู้ยืมเงิน/ใช้หนี้คืนเมื่อครบกำหนด</u> ในแต่ละรอบปีการผลิต (ตั้งแต่ ๑ พฤศจิกายน – ๓๑ ตุลาคม) เงินสนับสนุนจากรัฐ ในรูปเงินทุนปลอดดอกเบี้ยจากกองทุนรวมเพื่อเกษตรกร ประมาณปีละ ๑,๐๐๐ ล้าน แต่ละสหกรณ์สมาชิกสามารถกู้ยืมเงินมาเป็นทุนหมุนเวียนได้จำนวนเท่าใด **เกิดจากความสามารถในการวางแผนรวบรวมข้าวเปลือก รวมถึงการเจรจาต่อรองและการบริหารสินเชื่อของคณะกรรมการดำเนินงาน**

ข. <u>ราคาข้าวเปลือก/ราคาข้าวสารในท้องตลาดขณะที่มีการซื้อ/ขายข้าวเปลือก</u> ถ้าเป็นต้นฤดูการเก็บเกี่ยว ราคาจะต่ำกว่าหลังฤดูการเก็บเกี่ยว (ข้าวนาปี ฤดูเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วง เดือน พย.- ธค. ส่วนข้าวนาปรัง ฤดูเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วง เดือน เม.ย.-กค.) เพราะฉะนั้นเกษตรกร ที่มียุ้งฉางเอง หรือสหกรณ์ที่เกษตรกรสมาชิกสังกัดอยู่สามารถรับฝากข้าวเปลือกเพื่อชะลอการขายไว้ เพื่อดึงราคาข้าวเปลือกให้สูงขึ้นจึงเป็นสิ่งที่จะก่อประโยชน์ต่อเกษตรกร นอกจากนี้**การได้รับฟังข่าวสารเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือกอย่างสม่ำเสมอ** สามารถช่วยในการตัดสินซื้อ/ขายข้าวเปลือกได้ในราคาที่เป็นธรรมมากขึ้น

ค. <u>ปัญหาจากภัยธรรมชาติ</u> ความแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศ เช่นน้ำท่วม ฝนแล้ง รวมทั้งสัตรูพืชรบกวน อุปสรรคเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อผลผลิตทั้งสิ้น เช่นความชื้นสูงเกินไป ผลผลิตต่ำเกินไป คุณภาพข้าวเปลือกไม่ได้มาตรฐาน (อ่อนเกินไปเพราะรีบเก็บเกี่ยว เนื่อง

จากเกรงปัญหาน้ำท่วมไร่นาเสียหาย) กรณีการเพาะปลูกในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ ปัญหาเรื่องน้ำท่วมฝนแล้งไม่ค่อยปรากฏ เนื่องจากจังหวัดอุตรดิตถ์ตั้งอยู่ในเขตชลประทาน (เขื่อนสิริกิติ์) และมีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่าน(แม่น้ำน่าน) เกษตรกรยากจน มุ่งผลิตข้าวให้ได้ปริมาณมาก จึงนิยมปลูกข้าวนาปรัง ปัญหาที่ตามมา คือต้องใช้ปุ๋ยเคมีปริมาณสูง อีกทั้งศัตรูพืชรบกวนมาก ต้องใช้สารเคมีฆ่าแมลง ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และสุขภาพของเกษตรกร โดยเฉพาะแหล่งที่ผลิตข้าวนาปรังจำนวนมาก เช่น ในเขตอำเภอพิชัย เป็นต้น การให้ความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข ควรมีการประสานกันเพื่อลดพื้นที่การปลูกข้าวนาปรังลง เร่งปรับปรุงคุณภาพดิน แนะนำพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่มาปลูก สนับสนุนให้ปลูกข้าวปลอดสารพิษ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากสารเคมี และการป้องกันตัวเองจากสารเคมี ซึ่งในแต่ปีจะมีเกษตรกรมารับการรักษาด้วยสาเหตุจากสารเคมีเป็นจำนวนมาก

๒. การแปรสภาพข้าวเปลือก และการบรรจุ : เมื่อสหกรณ์สมาชิกรวบรวมข้าวเปลือกตามที่ตกลงกับทางชสก.อุตรดิตถ์ฯแล้ว จะนำข้าวเปลือกมาแปรสภาพที่โรงสีข้าวของชสก.อุตรดิตถ์ฯ ถ้าข้าวเปลือกมีความชื้นสูงก็จะผ่านกระบวนการอบลดความชื้น และผ่านกระบานการข้าวนึ่ง ก่อนจะนำไปสี เพื่อรักษาคุณภาพข้าว เมื่อผ่านการแปรสภาพ แล้ว จะได้ผลผลิตทั้งข้าวกล้อง ข้าวขาว ข้าวหัก และผลิตผลพลอยได้อื่นๆ เช่น รำข้าว แกลบ เป็นต้น หลังจากนั้นนำไปบรรจุกระสอบหรือถุงตามขนาดต่างๆ เช่น ๑๐๐ กก. ๑๕ กก. ๕ กก. และ ๒กก. ตามลำดับ

ในขั้นตอนการแปรสภาพข้าวของโรงสี ชสก. อุตรดิตถ์ ฯ จากการศึกษาพบว่าได้ใช้วิธีการจัดการแบบสามัญสำนึก กล่าวคือ ทุกคนในองค์กรต้องทำงานร่วมกัน เพื่อให้เป็นไปตามกฎ กติกา ขั้นพื้นฐาน ๓ ประการ ซึ่งเป็นไปตามยุทธการ **เกมบะ ไคเซน** (GEMBA KAIZEN) ของ **มาซาอากิ อิมาอิ** (MASAAKI IMAI) ได้แก่

ก. การดูแลรักษาบ้าน(หมายถึงที่ทำงาน) โดย**นำระบบ ๕ ส.** (Five S's) มาใช้ ซึ่งเป็นการจัดการขั้นพื้นฐาน ที่ช่วยให้พนักงานมีโอกาสพัฒนาตนเองด้วยการสร้างนิสัยดีๆ อันมีพื้นฐานมาจาก “วินัยตนเอง” (Self- discipline) ทั้งบริเวณสำนักงาน และโรงสี ของชสก. อุตรดิตถ์ฯ มีข้อปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรม ๕ ส. ติดบอร์ดประกาศให้พนักงานทุกคนถือเป็นแนวปฏิบัติ

ข. การขจัดมูดะ คำว่า “ **มูดะ**” หมายถึง “ ความสิ้นเปลือง” (Waste) กิจกรรมใดๆที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม คือ มูดะ ซึ่งพนักงานในเกมบะ (โรงสี) ต้องตระหนัก การปรับปรุงเล็กๆ น้อยๆในกระบวนการผลิต ต่างๆจำนวนมากมาย จะค่อยๆสะสมนำไปสู่การปรับปรุงในด้านต่างๆ เช่น คุณภาพ ต้นทุน ผลิตภาพ โรงสี ชสก.อุตรดิตถ์ฯ ได้ตระหนักถึงความสิ้นเปลืองดัง

กล่าว เช่น การรั่วไหลของข้าวเปลือกระหว่างการขนย้าย การสร้างลานตากข้าวเพิ่ม เพื่อลดต้นทุน การใช้เครื่องอบลดความชื้น การใช้เครื่องสีข้าวแบบเครื่องจักรไอน้ำ โดยใช้แกลบเป็นเชื้อเพลิง แทนที่จะใช้เครื่องสีข้าวที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ซึ่งนอกจากจะมีราคาแพงแล้วยังมีภาระต่อเนื่องจากน้ำมันขึ้นราคา การขจัดความสิ้นเปลืองดังกล่าวมีการประชุมกลุ่มย่อยให้พนักงานทุกคนรับทราบ

ค.การทำให้เป็นมาตรฐาน “ การทำให้เป็นมาตรฐาน” (Standardization) หมายถึงวิถีทางที่ดีที่สุดในการทำงานนั้น ซึ่งได้แก่สินค้าและบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกันคุณภาพ และป้องกันการเกิดความผิดพลาดซ้ำอีก กรณีคุณภาพข้าวของโรงสี ชสก.อุตรดิตถ์ฯ อยู่ในขั้นการปรับปรุงด้านมาตรฐาน การบรรจุ รวมถึง การแข่งขันด้านการตลาด โดยอาศัยเทคนิคการสื่อสารการตลาดมาช่วย ซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

๓. สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจำหน่าย: ปกติ แหล่งรับซื้อข้าวและผลิตผลพลอยได้ จากชสก.อุตรดิตถ์ฯ จะมีแน่นอนอยู่แล้ว แต่ระยะหลัง โดยเฉพาะช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ปี๒๕๔๐ เป็นต้นมา โครงการเชื่อมโยงฯ มีการขยายโครงการมากขึ้น รวมทั้งการรณรงค์เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ผลผลิตข้าวสารออกสู่ท้องตลาดจำนวนมาก การแข่งขันสูงขึ้น โดยเฉพาะโรงสีข้าวเอกชนที่มีอยู่หลายแห่ง ด้วยเหตุนี้ ทางชสก.อุตรดิตถ์ ฯ ต้องปรับกลยุทธทางการตลาดใหม่ ตั้งแต่การปรับปรุงเรื่องการบรรจุหีบห่อเพื่อรักษาคุณภาพข้าวให้อยู่นานที่สุด รวมทั้ง การนำการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการตลาดมาใช้ ซึ่งจะเสนอแนะโดยละเอียดในหัวข้อต่อไป

จะพบว่า กระบวนการจัดการทุกขั้นตอนของโรงสีข้าวชสก. อุตรดิตถ์ฯ จะดำเนินไปได้อย่างคล่องตัว ต้องอาศัยเครือข่ายการติดต่อสื่อสารกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์การที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งรู้จักเลือกใช้สื่อให้เหมาะกับกลุ่มบุคคลแต่ละประเภท เพื่อรับทราบ ข้อมูล ข่าวสาร ได้อย่างทั่วถึง และนำไปเป็นแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

๔.๑.๗. ปัญหาด้านการตลาด

ดังที่กล่าวมาแล้ว ปัญหาการจัดการธุรกิจของโรงสีข้าวชสก. อุตรดิตถ์ฯ อยู่ที่ปัญหาด้านการตลาด ทำอย่างไร? จึงจะแข่งขันกับโรงสีข้าวเอกชนในท้องถิ่นที่มีอยู่มากมาย จากการศึกษาปัญหาพบว่ามี ๓ ประการ ดังนี้

ก. ตราสินค้า : ตราสินค้า หรือ “ ยี่ห้อ ” ในองค์การตลาดสิ่งพิมพ์ของอเมริกา ได้ให้ความหมายของคำว่า *ยี่ห้อ* ไว้ว่า “ ชื่อ ข้อความ สัญลักษณ์ หรือภาพที่คิดขึ้น หรือทั้งหมดผสมผสานกัน โดยมีเจตจำนงค์ที่จะเป็นตัวแทนของสินค้า หรือบริการของผู้ขายรายหนึ่งกลุ่มหนึ่ง และเพื่อเป็นการทำให้แตกต่างจากคู่แข่งอื่นๆ ”

พบว่า ผลิตภัณฑ์ข้าวบรรจุถุง ได้รับความนิยมค่อนข้างสูงในตลาดข้าวทั่วไป นอกจากจะสะดวกแล้ว สิ่งที่จะดึงดูดใจผู้บริโภคได้แก่ยี่ห้อ กรณีข้าวบรรจุถุงของโรงสี ชสก. อุตรดิตถ์ฯ ใช้ ชื่อ ตราว่า "ชาวนา" มีข้อความว่า " ข้าวชั้นดี จากโรงสีชาวนา" และใช้สโลแกนว่า " เพิ่มคุณภาพ แต่ไม่เพิ่มราคา" มีภาพสัญลักษณ์ เป็นภาพรถบรรทุกกำลังเทข้าวเปลือกหน้าโรงสีข้าว ภายในวงกลม ซึ่งแสดงถึงความร่วมมือระหว่างสหกรณ์สมาชิก และมีชาวนายืนอยู่รอบนอก มือขวาถือเคียว มือซ้ายถือรวงข้าวพาดบนบ่า ส่วนข้อความ ๓ บรรทัดล่าง เป็นขนาดบรรจุ ราคา และสถานที่จำหน่าย ซึ่งตราสินค้าเหล่านี้เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน อย่างกำนันยวง อยู่มา ขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการฯ ของโรงสีข้าวแห่งนี้ เมื่อประมาณปี ๒๕๓๒ ตรา สัญลักษณ์ ดังกล่าว โดยเนื้อหาสามารถสื่อได้ตรงประเด็น ชัดเจน ซื่อๆ ตามสไตล์ชาวนา ให้ความรู้สึกที่ดีต่อผู้บริโภคที่ต้องการช่วยเหลือชาวนาจริงๆ

สิ่งที่จะเสนอเพิ่มเติม ได้แก่ ควรให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรรมวิธีในการหุงต้ม คุณค่าทางอาหาร รวมถึงการสื่อให้ทราบถึงวิธีการเก็บรักษา เช่นการใส่พริกแห้ง และใบมะกูดแห้ง เพื่อกันตัวมอดเป็นต้น เพื่อความสวยงามอาจพิมพ์ไว้ด้านหลังเพื่อจะได้ไม่ปะปนกับของเดิมที่ดีอยู่แล้ว

ข. การบรรจุภัณฑ์ : ปัญหาด้านการตลาดอันเนื่องมาจากการแข่งขันสูง ทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกมากขึ้น เพราะฉะนั้นคุณภาพข้าวเป็นสิ่งสำคัญ ข้าวที่เก็บไว้ไม่ได้นาน มอดขึ้นเร็ว ผู้บริโภคจะซื้อครั้งเดียว **วิธีแก้ไข** ชสก.อุตรดิตถ์ฯ ควรลงทุนซื้ออุปกรณ์บรรจุภัณฑ์ระบบสูญญากาศมาใช้ ราคาประมาณหมื่นเศษ หรืออาจใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านโดยใส่พริกแห้งหรือใบมะกรูดแห้งผสมลงในข้าว จะช่วยป้องกันตัวมอดได้เป็นอย่างดี

ค. การส่งเสริมด้านการตลาด: เพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีในกลุ่มผู้บริโภค ประชาชนทั่วไป ทางชสก.อุตรดิตถ์ฯ อาจใช้วิธีการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมกับท้องถิ่น อาทิ ในช่วงที่มีเทศกาลสำคัญๆ หรือมีงานประเพณีท้องถิ่น ทางชสก. อุตรดิตถ์ ฯ อาจเข้าร่วมเป็นสปอนเซอร์ หรือบริจาคข้าวบรรจุถุงส่วนหนึ่งให้องค์กรสาธารณกุศลไปช่วยน้ำท่วม หรือให้เป็นรางวัลสอยดาวในงานกาชาดจังหวัด นอกจากนี้ ในช่วงปีใหม่ อาจถือโอกาสเป็นช่วงแนะนำข้าวบรรจุถุงแบบใหม่ โดยนำข้าวคุณภาพดี ชั้น ๑ ทั้งข้าวขาวหอมมะลิ และข้าวกล้องหอมมะลิ บรรจุในหีบห่อที่ได้รับการออกแบบใหม่อาจเป็นถุงกระดาษสีน้ำตาล หรือพลาสติคใสชนิดย่อยสลายได้ ก้นกว้าง ตั้งได้ ขนาดบรรจุประมาณ ๒ กก. มี การสื่อข้อความครบถ้วน ตั้งแต่ ตรา ข้อความ คุณค่าทางอาหาร วิธีการหุงต้ม รวมถึงข้อความ ที่สื่อความปรารถนาดีต่อผู้บริโภค ซึ่งเหมาะแก่การให้ของขวัญแก่กันเนื่องในโอกาสปีใหม่ และสิ่งจูงใจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ถ้าลูกค้าซื้อสินค้า ตั้งแต่ ๑๐ ถุง

๕๐ ถุง อาจได้ของแถมเป็นกระสอบข้าวสารขนาดบรรจุ ๑๐ กก. ชนิดตั้งได้ มีเชือกรูดปิดปากถุง หรือถังไม้ใส่ข้าวสารมีฝาปิด ชนิดบรรจุ ๒๐ กก. เป็นต้น

๔.๒. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ และทดสอบสมมุติฐาน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกที่สังกัดสหกรณ์สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ จำนวนทั้งสิ้น ๔ แห่ง ตามสัดส่วนที่คาดว่าจะสามารถรวบรวมข้าวเปลือก (**ชสก. อุตรดิตถ์ จำกัด** *เพิ่งอ้าง* ๒๕๔๑ :๔๓) ได้จำนวนมาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ (ดังที่กล่าวมาแล้ว) โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน ๒๕๐ ชุด โดยผู้วิจัยได้ทำสำรองไว้ ๒๐ ชุด ปรากฏว่าสามารถเก็บแบบสอบถามมาได้ทั้งสิ้น ๒๖๗ ชุด **(ดู แบบสอบถาม ภาคผนวก ฉ. น.๑๔๑)** สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกสหกรณ์สมาชิกทั้ง ๔ แห่งมาเป็นประชากรตัวอย่าง นอกจากจะมีความแตกต่างเรื่องปริมาณข้าวเปลือกที่แต่ละแห่งสามารถรวบรวมได้แล้ว ยังมีความแตกต่างด้านอื่นๆอีก ดังนี้

๑.) **สหกรณ์การเกษตรพิชัย** เป็นสหกรณ์ที่ผู้วิจัยเลือกประชากรตัวอย่างมามากที่สุด จำนวน ๙๘ ราย (๓๖.๕%) เพราะสหกรณ์ดังกล่าวตั้งอยู่ในเขต อำเภอพิชัย มีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน จำนวนถึง ๔๔ แห่ง ซึ่งสถานีฯ ดังกล่าวสูบน้ำจากแม่น้ำน่าน ปล่อยผ่านคลองธรรมชาติ เข้าพื้นที่เกษตรกรรม โดยเกษตรกรมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรน้ำ รวมถึงรับภาระเรื่องค่าใช้จ่ายกระแสไฟฟ้าเองด้วย (แต่เดิม กรมพัฒนาและส่งเสริมฯ เป็นผู้รับภาระตกเดือนละนับแสนบาท) เนื่องจากอำเภอพิชัยมีน้ำใช้ในการเพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี จึงเป็นแหล่งปลูกข้าวนาปรังที่สำคัญ โดยสามารถปลูกข้าวนาปรัง ๒ ปี ได้ ๕ ครั้ง นอกจากนี้ ยังใช้เทคโนโลยี่ทางการเกษตรค่อนข้างสูง และมักใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน รวมทั้งมีการใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลงสูง ผลผลิตข้าวค่อนข้างสูง แต่คุณภาพไม่ดีนัก พันธุ์ข้าวที่ใช้ ปลูกส่วนใหญ่เป็นข้าวพันธุ์ชัยนาท๑ หลังจากที่มีโครงการจัดตั้งตลาดกลางผลิตผลเกษตรฯขึ้น โดยเฉพาะช่วงวิกฤติเศรษฐกิจเป็นต้นมา สก. พิชัยจึงทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการซื้อขายข้าวเปลือกมากกว่า

นอกจากนี้ สก.พิชัยฯ ยังเป็นสหกรณ์สมาชิกรายใหญ่ ของชุมนุมสหกรณ์เมืองพิชัย จำกัด ซึ่งเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับอำเภอเป็นแห่งแรกของประเทศ ได้รับการจดทะเบียน เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๓๖ ปัจจุบัน (๓๐ เมษายน ๒๕๔๒) ประกอบด้วยสหกรณ์สมาชิกทั้งสิ้น ๙ สหกรณ์ ได้แก่

๑. สหกรณ์การเกษตรพิชัย จำกัด
๒. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโคกหม้อ จำกัด
๓. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านปากคลอง จำกัด
๔. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านวังพะเนียด จำกัด
๕. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านบึง จำกัด
๖. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านวังผักรุง จำกัด

๗. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านท้ายวัดพญาปันแดน จำกัด

๘. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าท่าเดื่อ จำกัด

๙. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคลองกล้วย จำกัด

๑๐. สหกณณีผู้เลี้ยงสัตว์พิชัย จำกัด

๑๑. สหกรณ์นิคมพิชัยพัฒนา จำกัด

จากแนวความคิดในการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์เมืองพิชัย จำกัด เพื่อที่จะได้ดำเนินธุรกิจด้านรวบรวมผลผลิต และแปรรูปตามโครงการเชื่อมโยงฯ โดย ชุมนุมฯได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ภายใต้มาตรการเพิ่มค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ปีงบประมาณ๒๕๔๒ เพื่อก่อสร้างโรงสี ขนาด ๒๔ เกวียน/วัน ซึ่งจะทำให้ชุมนุมฯได้ดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์ครบวงจร (สมศักดิ์ ปานดอนไพร ๒๕๔๒ :๔๐)

อย่างไรก็ตาม นายยวง อยู่มา ประธานคณะกรรมการชุมนุมสหกรณ์เมืองพิชัย ปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานคณะกรรมการชสก. อุตรดิตถ์ฯ ด้วย และได้ตอบข้อสัมภาษณ์ของผู้วิจัยว่า *แม้สหกรณ์ในเขตอำเภอพิชัยจะแยกตัวมาตั้งเป็นชุมนุมฯและมีโรงสีข้าวของตนเอง แต่ก็มิได้เป็นการแข่งขันกับชสก.อุตรดิตถ์ ฯ แต่อย่างไร กลับเป็นการช่วยเหลือกันมากกว่า เพราะที่อำเภอพิชัยข้าวเปลือกเยอะมาก ถ้าขนไปแปรรูปที่ โรงสี ของ ชสก.อุตรดิตถ์ฯ จะสิ้นเปลืองค่าขนส่งมาก (ระยะทาง ประมาณ ๖๐ กม.) ในจังหวัดอุตรดิตถ์ถ้าสหกรณ์ใดพร้อม น่าที่จะสนับสนุนให้มีโรงสีข้าวของตนเอง* และในช่วงระยะที่ชุมนุมฯยังไม่มีโรงสีข้าวเอง มักจะใช้วิธีรวบรวมข้าวเปลือกจาก สหกรณ์สมาชิกแล้วนำไปจ้าง โรงสีข้าว ของชสก.อุตรดิตถ์ฯ แปรสภาพเป็นข้าวสารและนำมาจัดการด้านการตลาดเอง เพราะถ้า แปรสภาพ และจำหน่ายข้าวสารผ่านชสก.อุตรดิตถ์ฯ ตามโครงการเชื่อมโยงฯ จะถูก ชสก. อุตรดิตถ์ฯ หักค่าดำเนินการ ๒๕ % ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ว่าสก.พิชัย สามารถรวบรวมข้าวเปลือกได้มาก แต่ทำไมจึงส่งไปแปรรูปที่โรงสีข้าวของชสก.อุตรดิตถ์ฯ ตามโครงการเชื่อมโยงฯ จำนวนไม่มาก

๒.) สหกรณ์การเกษตรเมืองตรอน เป็นสหกรณ์ที่สมาชิกได้รับการเลือกมาเป็นประชากรตัวอย่างจำนวน ๘๐ ราย (๓๐ %) รองจาก สก. พิชัย สก. เมืองตรอนสามารถรวบรวมข้าวเปลือกได้ค่อนข้างสูงทั้งนาปีและนาปรัง มีสถานีสูบน้ำ ฯเช่นเดียวกับเมืองพิชัย ผลผลิตข้าวเปลือก ส่วนใหญ่ที่รวบรวมได้ นอกจากส่งแปรสภาพที่โรงสี ของชสก.อุตรดิตถ์ ฯแล้ว บางส่วนขายให้โรงสีเอกชนที่ตั้งอยู่รอบสหกรณ์ฯ **คุณประทวน แขกวันวงศ์ ผู้จัดการ ให้เหตุผลว่า สก.เมืองตรอนรวบรวมข้าวเปลือกได้ค่อนข้างมาก และบอกถึงสาเหตุที่ไม่อยากมีโรงสีข้าวเองว่า ทางสหกรณ์ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการซื้อ/ขาย ตามโครงการพัฒนาธุรกิจตลาดกลางผลิตผลเกษตรประจำตำบลของสหกรณ์** (โครงการเดียวกับโครงการจัดตั้งตลาดกลางผลิตผลเกษตรฯ) **จะดีกว่า** จากผลการดำเนินงานปี ๒๕๔๑ สก.เมือง

ตรอนสามารถรวบรวมข้าวเปลือกตามโครงการเชื่อมโยงฯ ได้สูงถึง ๒,๒๔๘ ตัน และรวบรวมข้าวเปลือกตามโครงการพัฒนาธุรกิจตลาดกลางฯประมาณ ๒,๐๐๐ ตัน (**สหกรณ์การเกษตรเมืองตรอน รายงานประจำปี ๒๕๔๑/๔๒ : ๔๖**)

๓.)สหกรณ์การเกษตรเมืองลับแล จำกัด เลือกประชากรตัวอย่างมาทั้งสิ้น๕๙ราย (๒๒.๑%) เนื่องจาก เมืองลับแล อยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดติดกับจังหวัดแพร่ สภาพดินค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตส่วนใหญ่เป็นข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวเหนียวไว้รับประทานเอง พันธุ์ข้าวเจ้าที่ปลูกเป็นข้าวพันธุ์ขาวมะลิ ๑๐๕ ราคาดี ประธานคณะกรรมการสก.เมืองลับแล ได้แก่ **นายจวน แก้วกุลศรี** ได้รับการเลือกตั้งเป็น ประธานคณะกรรมการชสก.อุตรดิตถ์ฯ ด้วย ดังนั้นข้าวเปลือกที่รวบรวมได้ตามโครงการเชื่อมโยงฯ ในปี ๒๕๔๐/๔๑ สก.เมืองลับแล ส่งไปแปรสภาพที่โรงสีข้าวของชสก.อุตรดิตถ์ฯ สูงที่สุดถึง ๕๔๘,๕๓๐ กก. มูลค่า ๓,๕๔๒,๗๔๔ บาท (**ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด *อ้างแล้ว* ๒๕๔๑: ๒๑)**

๔.) สหกรณ์ผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดงลับแล จำกัด เป็นสหกรณ์ที่เพิ่งตั้งใหม่ ประมาณ ๔-๕ ปีมาแล้ว อาชีพหลักคือปลูกกระเทียมและหอมแดง มีพื้นที่ปลูกข้าวบ้าง คุณภาพข้าวค่อนข้างดี (พันธุ์ข้าวขาวมะลิ ๑๐๕) ปลูกข้าวเหนียวไว้รับประทานเอง เกษตรกรใช้ภาษาเหนือในการสื่อสาร เป็นสหกรณ์แห่งเดียวในจำนวน ๔ แห่ง ที่โทรศัพท์ยังเข้าไม่ถึง การคมนาคมไม่ค่อยสะดวกนัก ผู้วิจัยเลือกประชากรตัวอย่างมาเพียง ๓๐ ราย (๑๑.๒%) แม้ว่า ทางชสก.อุตรดิตถ์ฯ ได้วางแผนรวบรวมข้าวเปลือกจากสก.ผู้ปลูกกระเทียมฯ ตามโครงการเชื่อมโยงฯ ประจำปี ๒๕๔๑/๔๒ ไว้เพียง ๕๐ ตัน แต่ปรากฏว่า โครงการเชื่อมโยงฯ ปี๒๕๔๐/๔๑ สก. ผู้ปลูกกระเทียมฯสามารถรวบรวมข้าวเปลือกส่งแปรสภาพที่ โรงสีข้าว ชสก.อุตรดิตถ์ฯ ได้สูงถึง ๓๘๘,๓๐๕ ก.ก. มูลค่า ๒,๘๗๗,๕๕๐ บาท (**ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ๒๕๔๑ : ๒๑**) ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า แม้สก.ผู้ปลูกกระเทียมฯ จะปลูกข้าวจำนวนไม่มากนัก แต่ผลผลิตที่ได้ส่งแปรรูปตามโครงการเชื่อมโยง ฯ ทั้งหมด จึงดูเสมือนมีผลผลิตมากกว่าสหกรณ์อื่น

ชื่อสหกรณ์ที่เป็นสมาชิก	ร้อยละ
สหกรณ์การเกษตรพิชัย จำกัด	๓๖.๗
สหกรณ์การเกษตรเมืองตรอน จำกัด	๓๐.๐
สหกรณ์การเกษตรเมืองลับแล จำกัด	๒๒.๑
สหกรณ์ผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดงลับแล	๑๑.๒
รวม	๑๐๐.๐

ตารางที่๑๐ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์จำแนกตามชื่อสหกรณ์ที่เป็นสมาชิก

นอกจากนี้จำนวนประชากรตัวอย่างทั้ง ๒๖๗ ราย แบ่งเป็นเพศชายร้อยละ ๖๔.๘ และเพศหญิงร้อยละ ๓๕.๒ (ตารางที่๑๑) สรุปได้ว่า ผู้ชายสมัครใจเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ และเข้าร่วม

โครงการเชื่อมโยงฯมากกว่าเพศหญิงเกือบหนึ่งเท่า ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัว และคำนึงถึงความมั่นคงของครอบครัวมากกว่าผู้หญิง

เพศ	ร้อยละ
ชาย	๖๔.๘
หญิง	๓๕.๒
รวม	๑๐๐.๐

ตารางที่๑๑ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์จำแนกตามเพศ

สมาชิกสหกรณ์ ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง ๔๕ ถึง ๕๔ ปี ร้อยละ๓๒.๘ อายุระหว่าง ๓๕ ถึง ๔๔ ปี ร้อยละ ๒๙.๘ อายุ ๕๕ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๒๒.๓ อายุ ๒๖ ถึง ๓๔ ปี ร้อยละ ๑๓.๒และ อายุน้อยกว่า ๒๕ ปีมีเพียงร้อยละ ๑.๙ เท่านั้น (ตารางที่๑๒) จะพบได้ว่าอายุในวัยกลางคนตั้งแต่ ๓๕ ปีขึ้นไปจะคำนึงถึงความมั่นคงในการดำเนินชีวิต และเห็นคุณค่าของการรวมกลุ่มกันทำงานในรูปของสหกรณ์มากกว่าวัยอื่น

อายุ (ปี)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๒๕	๑.๙
๒๖–๓๔	๑๓.๒
๓๕–๔๔	๒๙.๘
๔๕–๕๔	๓๒.๘
ตั้งแต่ ๕๕ขึ้นไป	๒๒.๓
รวม	๑๐๐.๐

ตารางที่๑๒ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์จำแนกตามอายุ

ส่วนระดับการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป.๖ สูงถึง ร้อยละ ๘๙.๗ นอกจากนั้น มีระดับการศึกษาอยู่ระหว่าง ม.๑-ม.๓ ร้อยละ ๘.๔ ระหว่าง ม.๔-ม.๖ ร้อยละ๑.๑ และสูงกว่า ม.๖ ร้อยละ ๐.๘ ตามลำดับ (ตารางที่๑๓) ระดับการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำทำให้เกษตรกรมักจะเป็นฝ่ายถูกเอาเปรียบจากผู้มีระดับการศึกษาสูงกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อค้าหรือนายทุนที่ฉ้อฉล

ระดับการศึกษา	ร้อยละ
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ ป.๖	๘๕.๗
ม.๑-ม.๓	๘.๔
ม.๔-ม.๖	๑.๑
สูงกว่า ม.๖	๐.๘
รวม	๑๐๐.๐

ตารางที่๑๓ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์จำแนกตามระดับการศึกษา

สมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ ๘๑.๖ ปลูกข้าวเจ้าเป็นพืชหลักเพื่อขายและบริโภคบางส่วน สำหรับพืชชนิดอื่น สมาชิกร้อยละ ๕.๙ ปลูกข้าวเหนียวไว้บริโภคเอง โดยเฉพาะ สมาชิกสหกรณ์ในเขตอำเภอลับแล ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับภาคเหนือ ที่นิยมบริโภคข้าวเหนียวเป็นหลัก นอกจากนั้น สมาชิกร้อยละ ๑๒.๕ มีอาชีพเสริมอื่นๆ เช่น ปลูกหอมแดง ร้อยละ ๑๐.๓ ปลูกกระเทียม ร้อยละ๑.๖ และอื่นๆ ได้แก่ ถั่วเหลือง และอ้อย มีเพียง ร้อยละ ๐.๓ (ตารางที่๑๔)

ชนิดของพืชผล	ร้อยละ
ข้าวเจ้า	๘๑.๖
ข้าวเหนียว	๕.๙
หอมแดง	๑๐.๓
กระเทียม	๑.๖
อื่น ๆ	๐.๓
รวม	๑๐๐.๐

ตารางที่๑๔ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์จำแนกตามชนิดพืชผลที่ผลิต

สำหรับเนื้อที่เพาะปลูกที่สมาชิกสหกรณ์ใช้เพื่อการเพาะปลูกพืช โดยจำแนกตามชนิดของพืช ดังนี้

ข้าวเจ้า : สมาชิกฯที่ใช้เนื้อที่ในการเพาะปลูกข้าวเจ้า จำนวนน้อยกว่า ๑๕ไร่ ร้อยละ ๒.๓ ระหว่าง ๑๕ ถึง ๒๔ ไร่ ร้อยละ ๒๑.๘ ระหว่าง ๒๕ ถึง ๓๔ไร่ ร้อยละ ๓๐.๒ ระหว่าง ๓๕ ถึง ๔๔ไร่ ร้อยละ ๒๓.๒ ระหว่าง ๔๕ ถึง ๕๔ ไร่ ร้อยละ ๑๐.๐ ระหว่าง ๕๕ ถึง ๖๔ ไร่ ร้อยละ ๑.๘และ ๖๕ ไร่ขึ้นไป ร้อยละ ๓.๔ ตามลำดับ (ตารางที่๑๕)

จำนวนเนื้อที่เพาะปลูกข้าวเจ้า(ไร่)	ร้อยละ
น้อยกว่า ๑๕	๒.๓
๑๕ – ๒๔	๒๑.๕
๒๕ – ๓๔	๓๐.๒
๓๕ – ๔๔	๒๓.๒
๔๕– ๕๔	๑๐.๐
๕๕ – ๖๔	๑.๕
๖๕ ขึ้นไป	๓.๔
รวม	๑๐๐.๐

ตารางที่๑๕ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกข้าวเจ้า จำแนกตามจำนวนเนื้อที่เพาะปลูก

ข้าวเหนียว: สมาชิกฯใช้จำนวนเนื้อที่เพื่อการเพาะปลูกข้าวเหนียว จำนวนน้อยกว่า ๕ ไร่ ร้อยละ ๓๖.๘ และระหว่าง ๕ – ๑๐ไร่ร้อยละ ๖๓.๒ ตามลำดับ (ตารางที่๑๕)

จำนวนเนื้อที่เพาะปลูกข้าวเหนียว(ไร่)	ร้อยละ
น้อยกว่า ๕	๓๖.๘
๕ - ๑๐	๖๓.๒
รวม	๑๐๐.๐

ตารางที่๑๖ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกข้าวเหนียวจำแนกตามจำนวนเนื้อที่เพาะปลูก

หอมแดง: สมาชิกฯที่ใช้จำนวนเนื้อที่เพื่อการเพาะปลูกหอมแดง น้อยกว่า ๕ไร่ร้อยละ ๓๐.๓ ระหว่าง ๕ – ๙ไร่ร้อยละ ๖๐.๖ และ ๑๐๐ ไร่ขึ้นไปร้อยละ ๙.๑ ตามลำดับ (ตารางที่๑๗)

จำนวนเนื้อที่เพาะปลูกหอมแดง (ไร่)	ร้อยละ
น้อยกว่า ๕	๓๐.๓
๕ - ๙	๖๐.๖
๑๐๐ ขึ้นไป	๙.๑
รวม	๑๐๐.๐

ตารางที่๑๗ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกหอมแดง จำแนกตามจำนวนเนื้อที่เพาะปลูก

กระเทียม: สมาชิกฯ ที่ใช้จำนวนเนื้อที่เพื่อการเพาะปลูกกระเทียม น้อยกว่า ๕ไร่ ร้อยละ ๘๐.๐ ระหว่าง ๕ – ๙ ไร่ ร้อยละ ๒๐.๐ ตามลำดับ (ตารางที่๑๘)

จำนวนเนื้อที่เพาะปลูกกระเทียม (ไร่)	ร้อยละ
น้อยกว่า ๕	๘๐.๐
๕– ๙	๒๐.๐
รวม	๑๐๐.๐

ตารางที่๑๘ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกกระเทียม จำแนกตามจำนวนเนื้อที่เพาะปลูก

สำหรับ ประเภทของการทำนานั้น สมาชิกฯเพาะปลูกข้าวประเภทนาปีอย่างเดียวร้อยละ๔๐.๙ เพาะปลูกประเภทนาปรังอย่างเดียวร้อยละ ๓๖.๗ และเพาะปลูกทั้งสองประเภทร้อยละ ๒๒.๔ ตามลำดับ (ตาราง๑๙)

ประเภทของการทำนา	ร้อยละ
นาปีอย่างเดียว	๔๐.๙
นาปรังอย่างเดียว	๓๖.๗
ทั้งนาปีและนาปรัง	๒๒.๔
รวม	๑๐๐.๐

ตารางที่๑๙ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกข้าวเจ้า จำแนกตามประเภทนาที่เพาะปลูก

ส่วนจำนวนผลผลิตข้าวเปลือก เฉลี่ย (ถัง/ไร่) ของการทำนาแต่ละประเภท โดยจำแนกเป็นการเพาะปลูกข้าวนาปีได้ผลผลิตเฉลี่ย ๕๓.๙๒ ถัง/ไร่ ส่วนการเพาะปลูกข้าวนาปรังได้ผลผลิตเฉลี่ย ๗๓.๐๖ ถัง/ไร่ (ตารางที่๒๐)

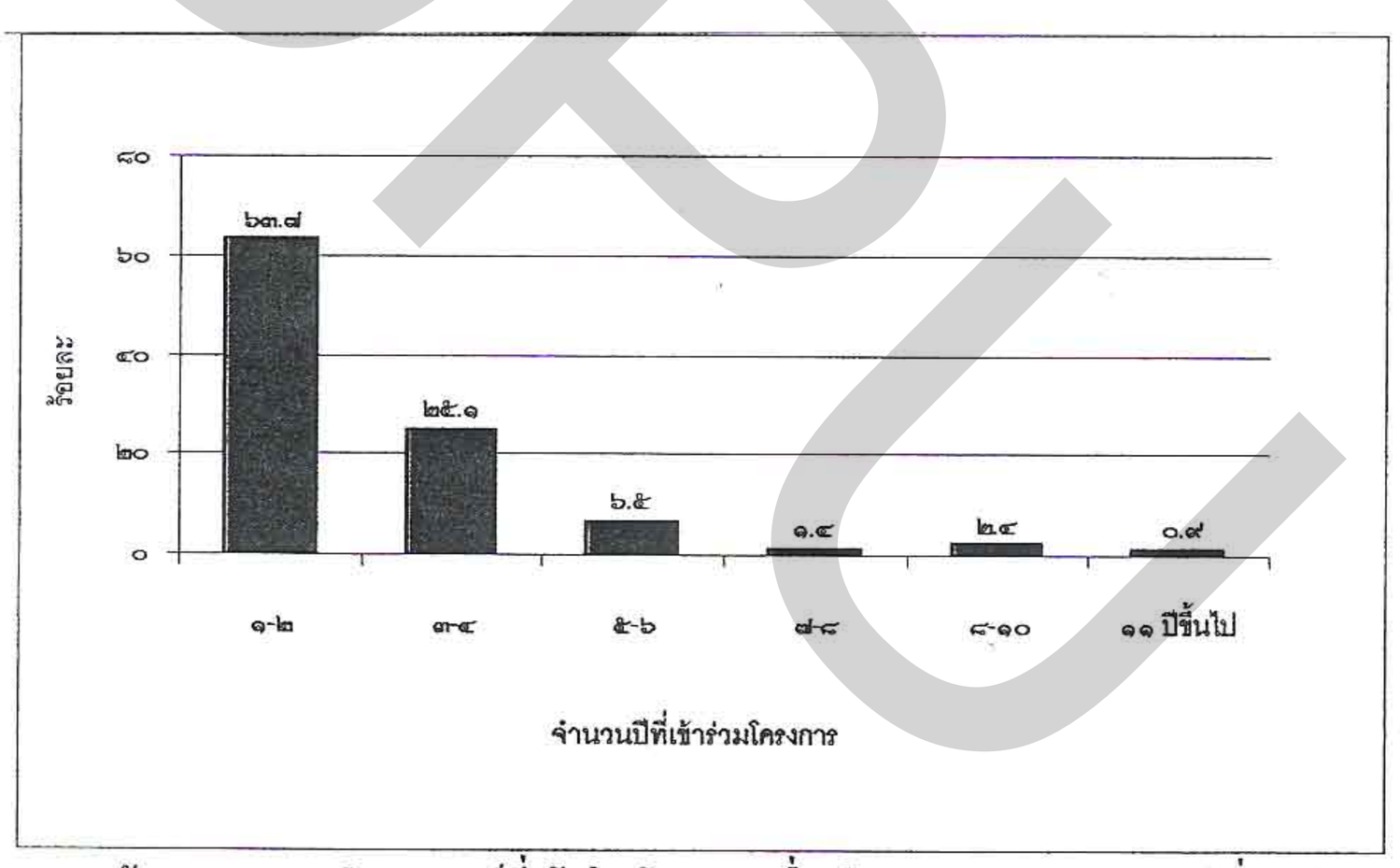
ประเภทการทำนา	ผลผลิตเฉลี่ย (ถัง/ไร่)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ผลผลิตต่ำสุด (ถัง/ไร่)	ผลผลิตสูงสุด (ถัง/ไร่)
นาปี	๕๓.๙๒	๑.๙๔	๓๐	๑๐๐
นาปรัง	๗๓.๐๖	.๗๙	๒๕	๑๐๐

ตารางที่๒๐ แสดงค่าผลผลิตข้าวเปลือกเฉลี่ย จำแนกตามประเภทนาที่เพาะปลูก

การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย:

สมมุติฐานข้อที่ ๑: ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ (ปี ๒๕๔๐) มีผลทำให้สมาชิกสหกรณ์เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยง สินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวมากขึ้น

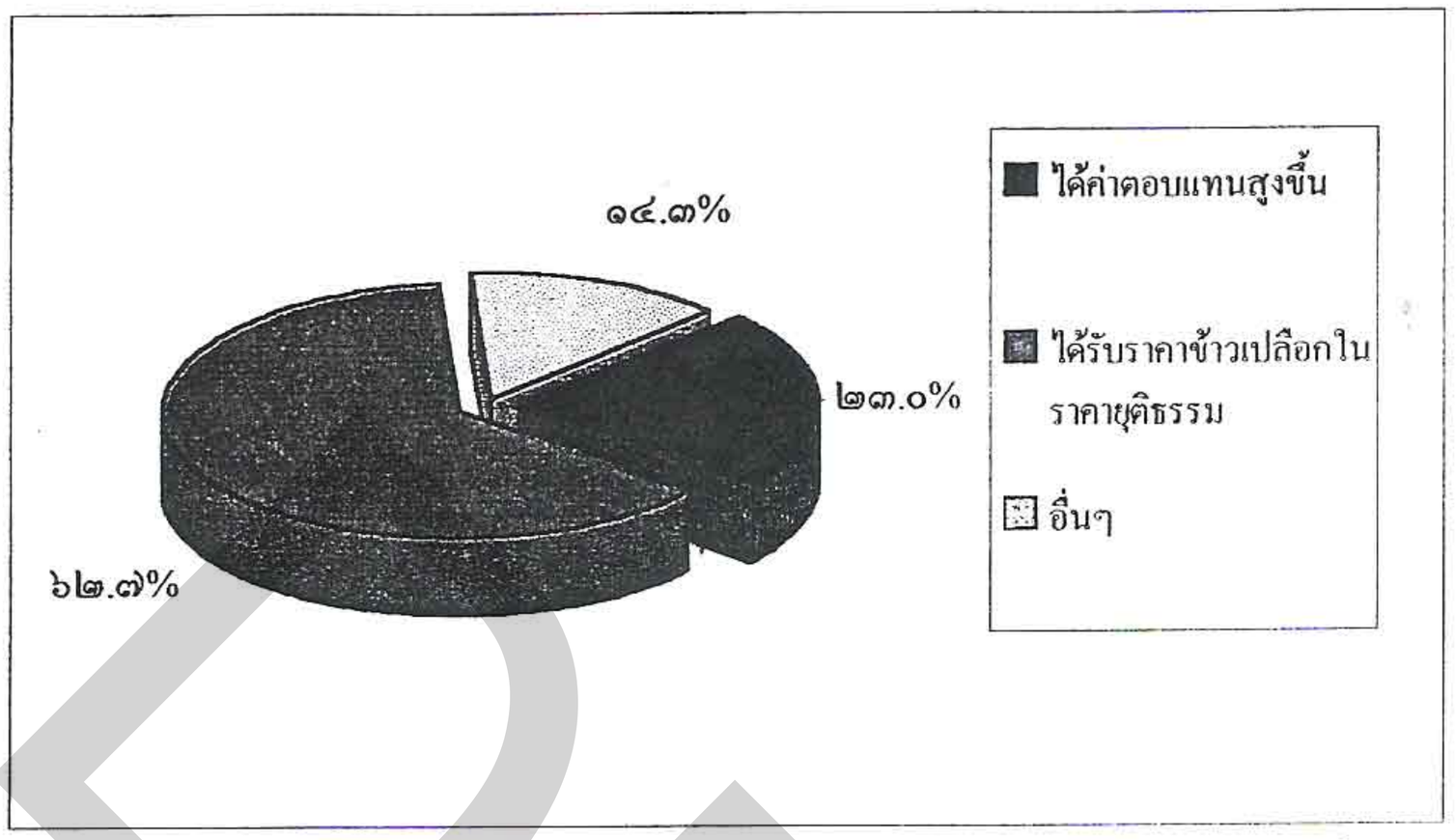
จากการวิเคราะห์ข้อมูล (แผนภูมิที่๖) พบว่าร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ ในช่วง ๑ – ๔ ปีที่ผ่านมา มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการสูงถึงร้อยละ ๘๘.๘ ซึ่งเป็นช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจพอดี ทั้งๆที่โครงการดังกล่าวได้ ริเริ่มก่อตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปีการผลิต ๒๕๒๓/๒๔แล้ว แต่สมาชิกสนใจเข้าร่วมโครงการน้อยมาก มีสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯเกิน ๑๐ ปีขึ้นไปมีเพียงร้อยละ ๐.๙ เท่านั้น จากข้อมูลดังกล่าวน่าที่จะเป็นเครื่องชี้วัดประการหนึ่งว่าผลของวิกฤตเศรษฐกิจทำให้เกษตรกรประสบความยากลำบากมากขึ้น ประจวบกับมีการประชาสัมพันธ์ โครงการเชื่อมโยงฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจพอเพียงพอดี โครงการฯดังกล่าวจึงได้รับการขานรับจากเกษตรกรอย่างกว้างขวาง

แผนภูมิที่ ๖ แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ จำแนกตามจำนวนปีที่ เข้าร่วม

สมมุติฐานข้อที่ ๒ : สมาชิกสหกรณ์ที่ขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ที่สังกัด เพราะได้รับราคาที่เป็นธรรม

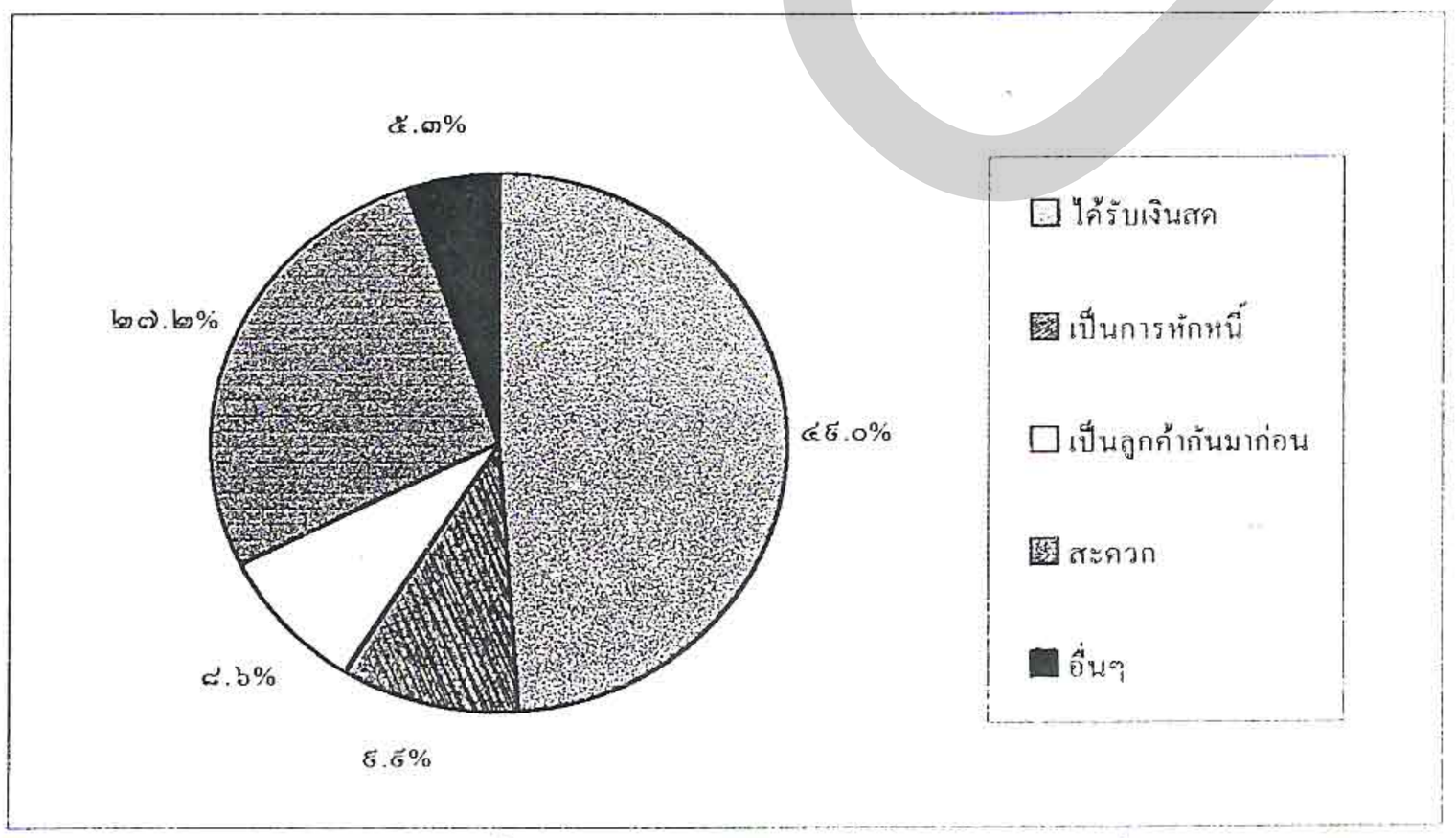
สำหรับกรณีที่สมาชิกสหกรณ์ขายข้าวเปลือกให้กับสหกรณ์ที่สังกัดด้วยเหตุผลที่ได้รับราคาข้าวเปลือกในราคาที่ยุติธรรมมีสูงถึงร้อยละ ๖๒.๗ , และด้วยเหตุผลอื่นเช่น ได้ค่าตอบแทนสูงขึ้น ร้อยละ ๒๓.๐ และอื่นๆ (เพื่อชำระหนี้ ตาชั่งเที่ยงตรง ได้เงินเฉลี่ยคืน) ร้อยละ๑๔.๓ ตามลำดับ (แผนภูมิที่๗) จากข้อมูลที่ได้เป็นการสนับสนุนข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้

แผนภูมิที่ ๗ แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ที่สังกัด จำแนกตามเหตุผลที่ขาย

สมมุติฐานที่๓: สมาชิกสหกรณ์ที่ขายข้าวเปลือกให้พ่อค้ารวบรวมข้าวท้องถิ่นเพราะต้องการเงินสด

ส่วนเหตุผลที่สมาชิกสหกรณ์ขายข้าวให้พ่อค้ารวบรวมข้าวท้องถิ่นเพราะต้องการเงินสด ตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้นั้น พบว่ามีมากที่สุดจริง กล่าวคือมีถึงร้อยละ ๔๙.๐ , เป็นการหักหนี้ที่กู้ยืมไปร้อยละ ๙.๙ เป็นลูกค้ากันมาก่อน ร้อยละ ๘.๖ และสะดวกเพราะพ่อค้าฯนำรถเข้าไปรับซื้อข้าวเปลือกถึงในที่นา ร้อยละ ๒๗.๒และอื่นๆ (ได้ค่าตอบแทนดีกว่า) ร้อยละ ๕.๓ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ ๘ แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ขายข้าวเปลือกให้พ่อค้ารวบรวมข้าวท้องถิ่น จำแนกตามเหตุผลขาย

สมมุติฐานที่๔: ผู้นำทางความคิดเห็น มีอิทธิพลในการชักนำสมาชิกเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ

จากผลของการวิจัยทั้งของนักวิชาการในประเทศไทย และต่างประเทศ เกี่ยวกับลักษณะ เฉพาะของผู้นำทางความคิดเห็น พบว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

เบอเรลสัน ลาซาร์ลเฟลด์ และแมคฟี (BERELSON, LAZARSFELD,MCPHEE) ได้ศึกษาและอธิบายลักษณะเฉพาะของผู้นำความคิดเห็นไว้ คือ

๑.) เป็นต้นแบบ (Model) ของสมาชิกในกลุ่ม เป็นบุคคลที่สมาชิกจะปฏิบัติตามความคิดเห็นของเขา และเขาจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ

๒.) มักจะมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าสมาชิกในกลุ่ม

๓.) ได้รับการถ่ายทอดข่าวสารที่เขาเป็นผู้นำความคิดในเรื่องนั้น ซึ่งเขาเป็นผู้นำดีกว่าบุคคลอื่น

๔.) รับสื่อมวลชนมากกว่าบุคคลอื่นๆ

๕.) ได้รับความรู้จากเนื้อหาของสื่อมวลชนที่เกี่ยวกับหัวข้อหรือเรื่องที่สมาชิกได้รับอิทธิพลอยู่ดีกว่าสมาชิก

๖.) ในสถานการณ์ที่มีการเลือกตั้ง ผู้นำความคิดจะให้ความสนใจกับการเลือกตั้งมากกว่าบุคคลอื่น และมีข้อมูลในการเลือกตั้งดีกว่าบุคคลอื่นๆ และเขารู้สึกว่าเขามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากกว่าบุคคลอื่น

๗.) มักจะมีการศึกษาสูงกว่าสมาชิกคนอื่นๆ

และมนูเนตร โกมลทัต ได้ให้ความหมายของ “ ผู้นำตามธรรมชาติ ” ว่าหมายถึง ผู้นำที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งจากทางการ แต่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในชุมชนนั้นๆ จากผลการวิจัย “ การเปรียบเทียบคุณสมบัติของ ผู้นำโดยธรรมชาติ ” จากการสรรหาของตำรวจตระเวณชายแดน กับประชาชนในหมู่บ้านที่เป็นเขตแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ กิ่งอำเภอเสนานิคม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า

๑.) ผู้นำโดยธรรมชาติ มีความเชื่อมั่นในตัวเองมากกว่าผู้ตามทางความคิด

๒.) ผู้นำโดยธรรมชาติ เข้าถึงสื่อมวลชนมากกว่าผู้ตามทางความคิด

๓.) ผู้นำโดยธรรมชาติ มีลักษณะสากลหรือลักษณะระหว่างท้องถิ่นมากกว่าผู้ตามทางความคิด

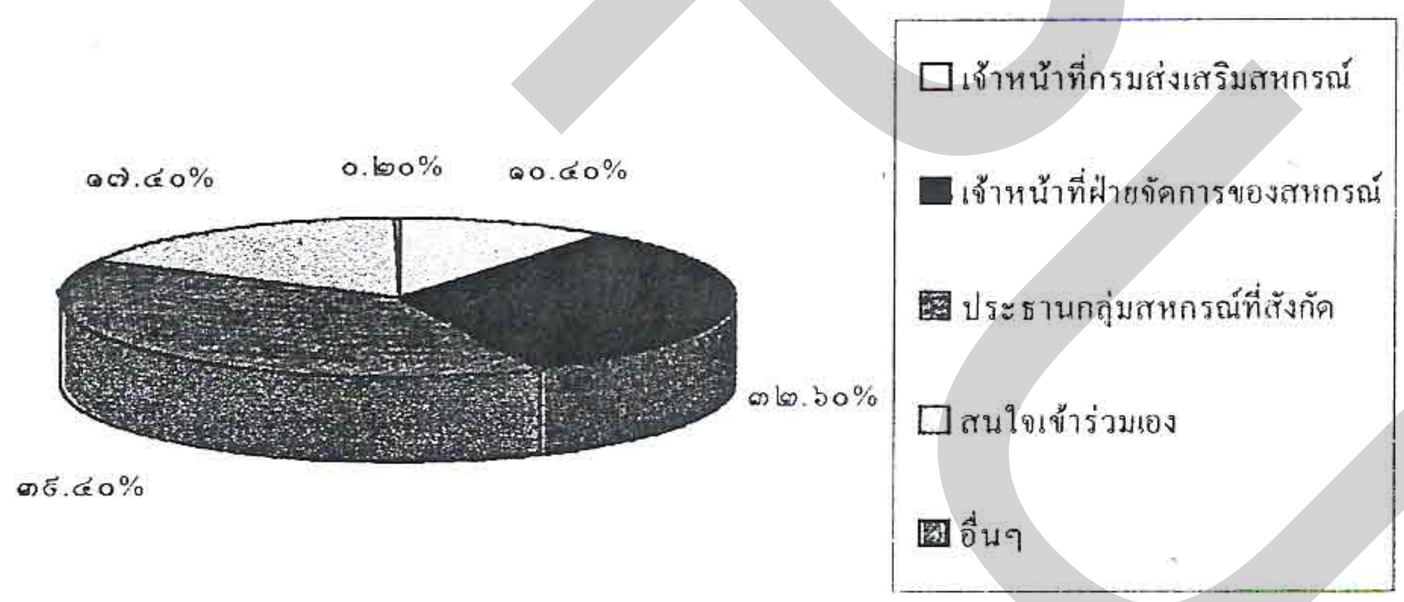
๔.) ผู้นำโดยธรรมชาติ เข้ามีส่วนร่วมในสังคมมากกว่าผู้ตามความคิด

๕.) ผู้นำโดยธรรมชาติ มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมากกว่าผู้ตามความคิด และผู้นำโดยธรรมชาติมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมากกว่าผู้ตามความคิด

๖.) ผู้นำโดยธรรมชาติ มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างไปจากผู้ตามความคิด

๗.) ผู้นำโดยธรรมชาติ มีทัศนคติแบบประชาธิปไตยมากกว่าผู้ตามความคิด

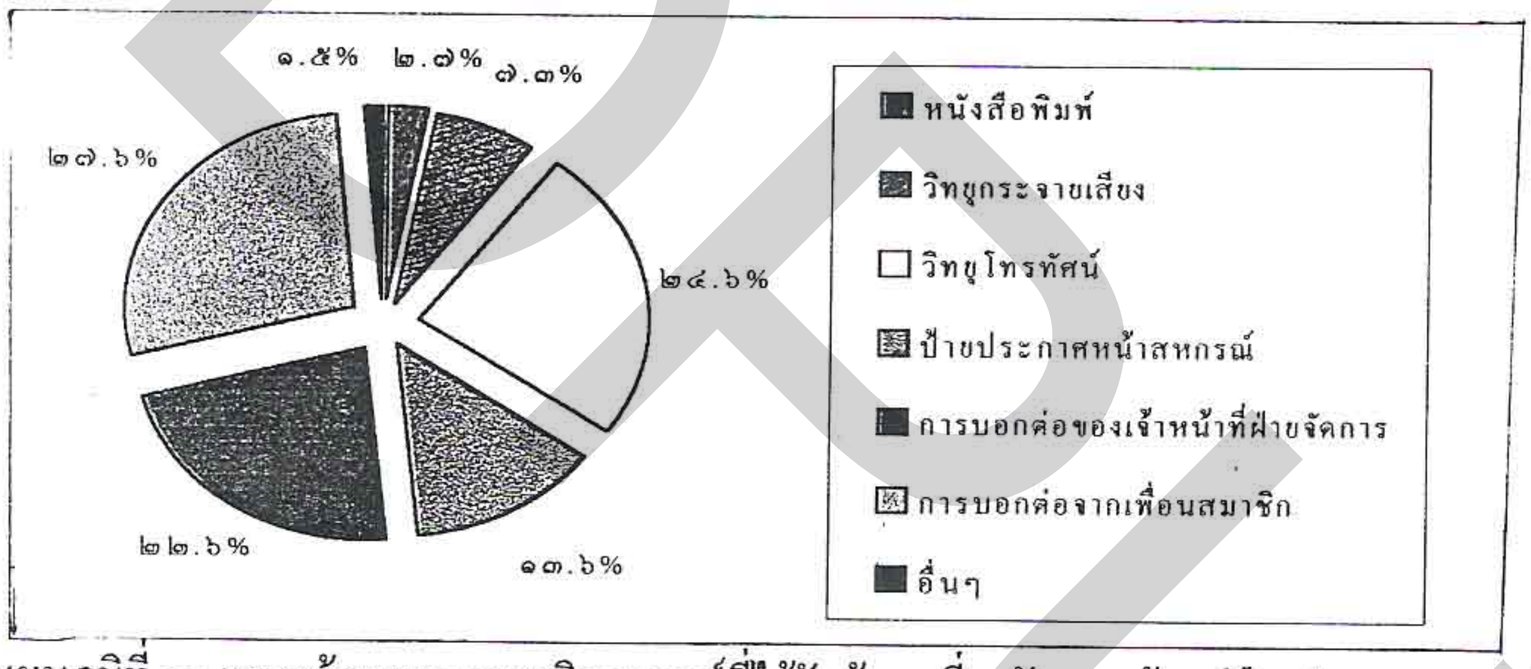
จากผลการวิจัยทั้งสองชิ้น (อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท ๒๕๓๗: ๘๙–๙๐) พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ (แผนภูมิที่๙) กล่าวคือบุคคลที่มีอิทธิพลในการชักนำสมาชิกเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ ได้แก่ประธานกลุ่มสหกรณ์ที่สมาชิกสังกัดร้อยละ ๓๙.๔ เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการสหกรณ์ร้อยละ ๓๒.๖ สนใจเข้าร่วมเองร้อยละ ๑๗.๔ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ร้อยละ ๑๐.๔ และอื่นๆ ได้แก่พ่อค้านายหน้าร้อยละ ๐.๒ ตามลำดับ โดยบุคคลที่มีอิทธิพลในการชักนำเกษตรกรสมาชิกเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงมากที่สุดได้แก่**ประธานกลุ่มสหกรณ์ที่สมาชิกสังกัด** ตัวอย่างเช่น เมื่อสิ้นสุดปีบัญชี ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๑ สก.ลับแล จำกัด มีสมาชิกจำนวน ๕๑ กลุ่ม รวม๔,๘๑๔ คน อยู่ใน ๘ ตำบล เป็นต้น (สก.ลับแล จำกัด ๒๕๔๑:๔) และในจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่มจะมีประธานกลุ่มฯเป็นผู้ดูแล ซึ่งมักจะเป็นผู้นำตามธรรมชาติที่ได้รับการยอมรับนับถือจากเกษตรกรสมาชิก เป็นบุคคลที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ ผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับราคาพืชผลมากกว่าสมาชิกคนอื่น นอกจากนั้นบุคคลดังกล่าว มักจะได้รับการเลือกตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่ม เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกอบต. จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นน่าที่จะอนุมานได้ว่า ผู้นำทางความคิดเห็น (ประธานกลุ่มสหกรณ์ที่สังกัด) มีอิทธิพลในการชักจูงสมาชิกสหกรณ์เข้าร่วมโครงการ

แผนภูมิที่ ๙ แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯจำแนกตามผู้ชักนำ

ในสังคมชนบท แต่ละชุมชนจะเกาะกลุ่มกันเหนียวแน่น อันเนื่องมาจากวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นประเพณีสำคัญทางศาสนา รวมถึงพิธีกรรม ความเชื่อต่างๆ เช่นประเพณี**กำฟ้า** ของพวกไทยพวน (คนไทยเชื้อสายลาวพวน) ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะแถบบริเวณภาคกลางและภาคอีสาน เป็นประเพณีที่ไปเกี่ยวโยงถึงการประกอบอาชีพของชาวนาด้วย จัดเป็นค่านิยมอันดีงามที่แสดงถึงความกตัญญูที่ชาวนามีต่อเทพยดาฟ้าดิน รวมถึงมีความเชื่อว่าเทพยดาจะคุ้มครองชาวนามิให้ถูกฟ้าผ่า ด้วยเหตุนี้ คำว่า กำฟ้า จึงเพี้ยนมาจากคำว่า**ค้ำ**

ฟ้า ซึ่งมีความหมายถึงค้ำเอาไว้ไม่ให้ฟ้าผ่า จากพิธีกรรมดังกล่าว จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดไม้ไผ่มาทำข้าวหลามเพื่อบูชาเทพยดา นอกจากนี้ ในประเพณีดังกล่าว ยังมีการกวนข้าวทิพย์ โดยนำน้ำนมข้าว (ประเพณีนี้กระทำในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ เป็นระยะที่ข้าวกำลังตั้งท้อง) มากวนกับน้ำกระทิซึ่งจะกระทำก่อนพิธีจริงหนึ่งวัน และในพิธีการดังกล่าวมักใช้เป็นที่พบปะสนทนากัน มีการร้องรำทำเพลง โดยใช้บริเวณวัดเป็นที่จัดงาน วันพิธีจริง มีการเผาข้าวหลาม โดยนำข้าวหลามที่ได้รับการปรุงแต่งรสชาติที่หลากหลายขึ้นอยู่กับภูมิปัญญาของแต่ละกลุ่มมาประกวดกัน พอตกเย็นจะมีการร่วมรับประทานอาหารที่เรียกกันว่า “พาแลง” ด้วยเหตุนี้ ข้าวหลามที่เราทานกันทุกวันนี้มีต้นกำเหนิดมาจากประเพณีดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีประเพณีท้องถิ่นในชนบทอีกมากมาย ที่ทำหน้าที่เป็นตัวยึดเหนียวมิให้กลุ่มแตกสลาย สาเหตุที่ชาวชนบทต้องมาพบปะกันอยู่เสมอทำให้สื่อบุคคลเข้ามามีอิทธิพล โดยอาศัยช่องทาง**สื่อประเพณี**ที่มีอยู่แล้วในแต่ละท้องถิ่น

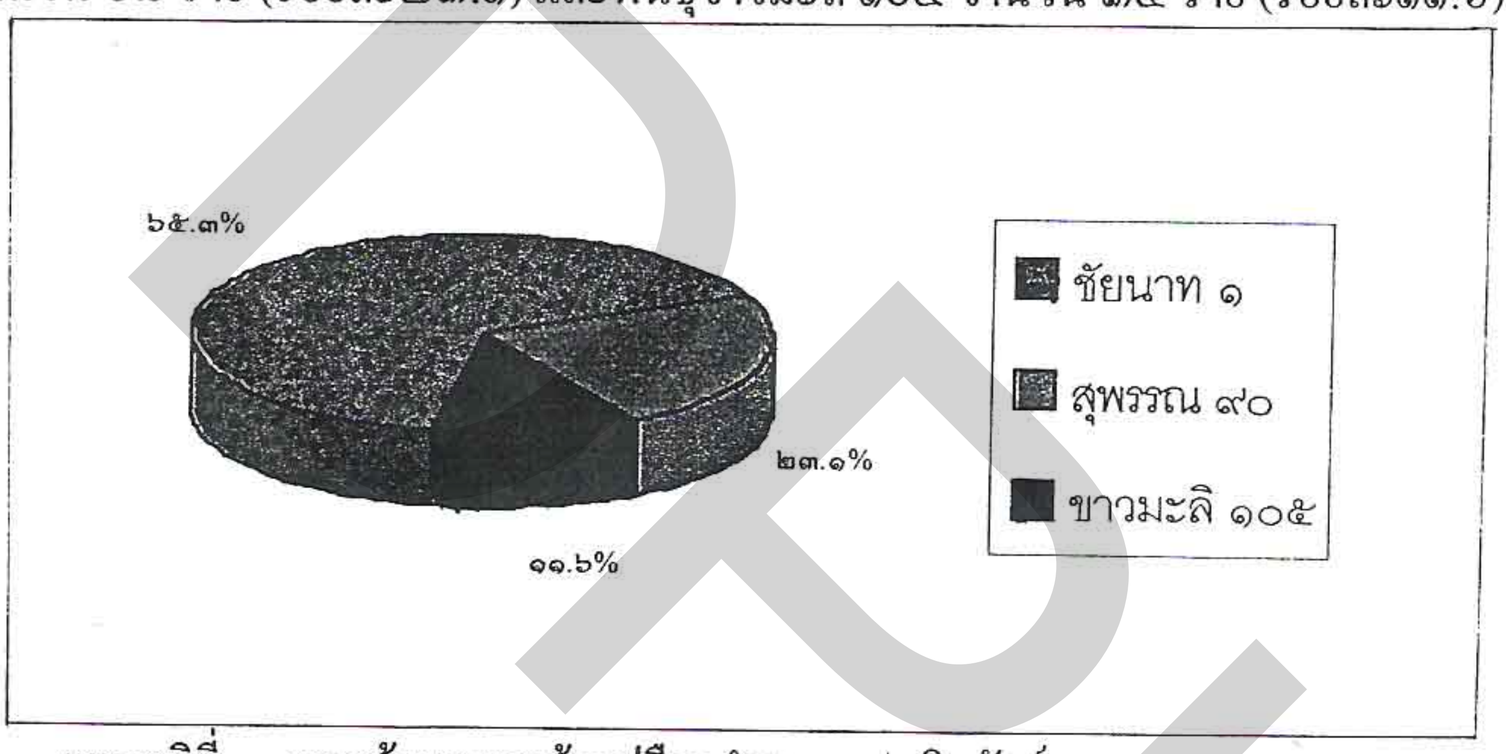
แผนภูมิที่ ๑๐ แสดงร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือกจำแนกตามแหล่งข้อมูล

จากข้อมูลในแผนภูมิที่ ๑๐ น่าจะเป็นเครื่องชี้วัดถึงอิทธิพลของสื่อบุคคลที่มีต่อสมาชิกสหกรณ์มากกว่าสื่อมวลชนตามข้อสมมุติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้ สมาชิกสหกรณ์จะทราบราคาข้าวเปลือกจาก**สื่อบุคคล** สูงถึงร้อยละ ๕๐.๒ อันได้แก่ การบอกต่อจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ร้อยละ ๒๒.๖ การบอกต่อจากเพื่อนสมาชิกสหกรณ์ร้อยละ ๒๗.๖ (จากวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันทำให้สมาชิกได้มีโอกาสพบปะสนทนากันอยู่เสมอ) รองลงมาได้แก่สื่อโทรทัศน์ร้อยละ๒๔.๖ ป้ายประกาศหน้าสหกรณ์ที่สังกัดร้อยละ๑๓.๖ สื่อวิทยุกระจายเสียงร้อยละ๗.๓ สื่อหนังสือพิมพ์ร้อยละ๒.๗ และอื่นๆได้แก่พนักงานโรงสีชสก.อุตรดิตถ์ฯ ร้อยละ ๑.๕ ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม โดยรวมแล้วสื่อบุคคลจะมีอิทธิพลมากกว่าสื่อมวลชน แต่เมื่อแยกประเภทแล้ว พบว่าสื่อมวลชนประเภท **วิทยุโทรทัศน์**มีอิทธิพลค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่นๆคือเป็นแหล่งที่สมาชิกจะทราบข้อมูลเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือกสูงถึงร้อยละ ๒๔.๖

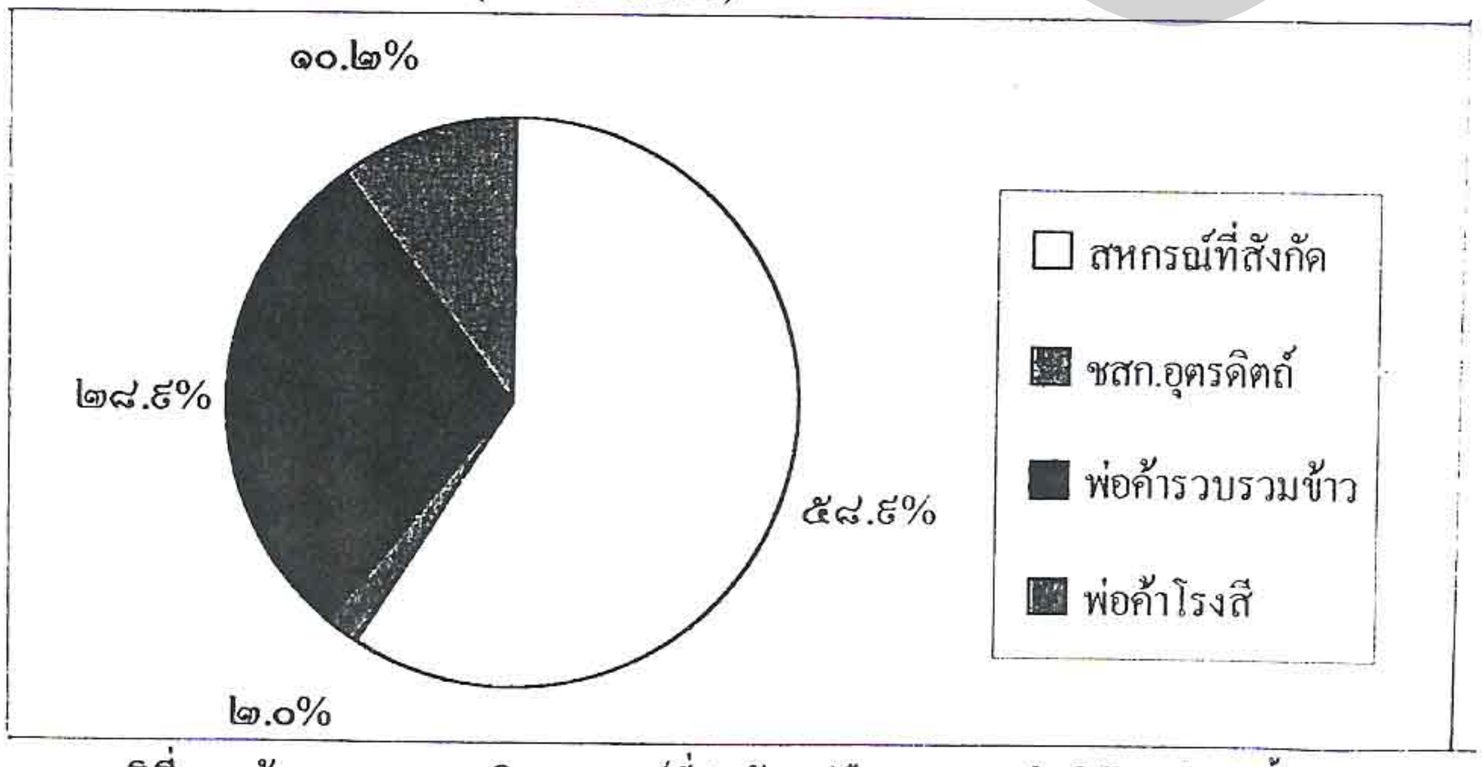
สมมุติฐานที่ ๖ : สมาชิกสหกรณ์ที่ขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ที่สังกัดจะได้ค่าตอบแทนเฉลี่ยสูงกว่าที่ขายให้พ่อค้ารวบรวมข้าวท้องถิ่น

ข้อมูลจากสมาชิกทั้งสิ้น ๒๖๗ ราย พบว่า ราคาข้าวเปลือกที่ขายได้จะแตกต่างกันตามชนิดพันธุ์ข้าว (มีทั้งสิ้น ๑๒ พันธุ์) และแหล่งรับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิก ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๔ แห่ง ได้แก่ สหกรณ์ที่สมาชิกสังกัด ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด พ่อค้ารวบรวมข้าวท้องถิ่น และโรงสีเอกชน ผู้วิจัยพิจารณาเลือกชนิดพันธุ์ข้าวเปลือกมาเพียง ๓ อันดับแรกที่รวบรวมข้าวเปลือกได้มากที่สุด (แผนภูมิที่๑๑) ได้แก่ พันธุ์ชัยนาท ๑ จำนวน ๑๙๒ ราย (ร้อยละ๖๕.๓) พันธุ์สุพรรณ ๙๐ จำนวน ๖๘ ราย (ร้อยละ๒๓.๑) และพันธุ์ขาวมะลิ ๑๐๕ จำนวน ๓๔ ราย (ร้อยละ๑๑.๖)

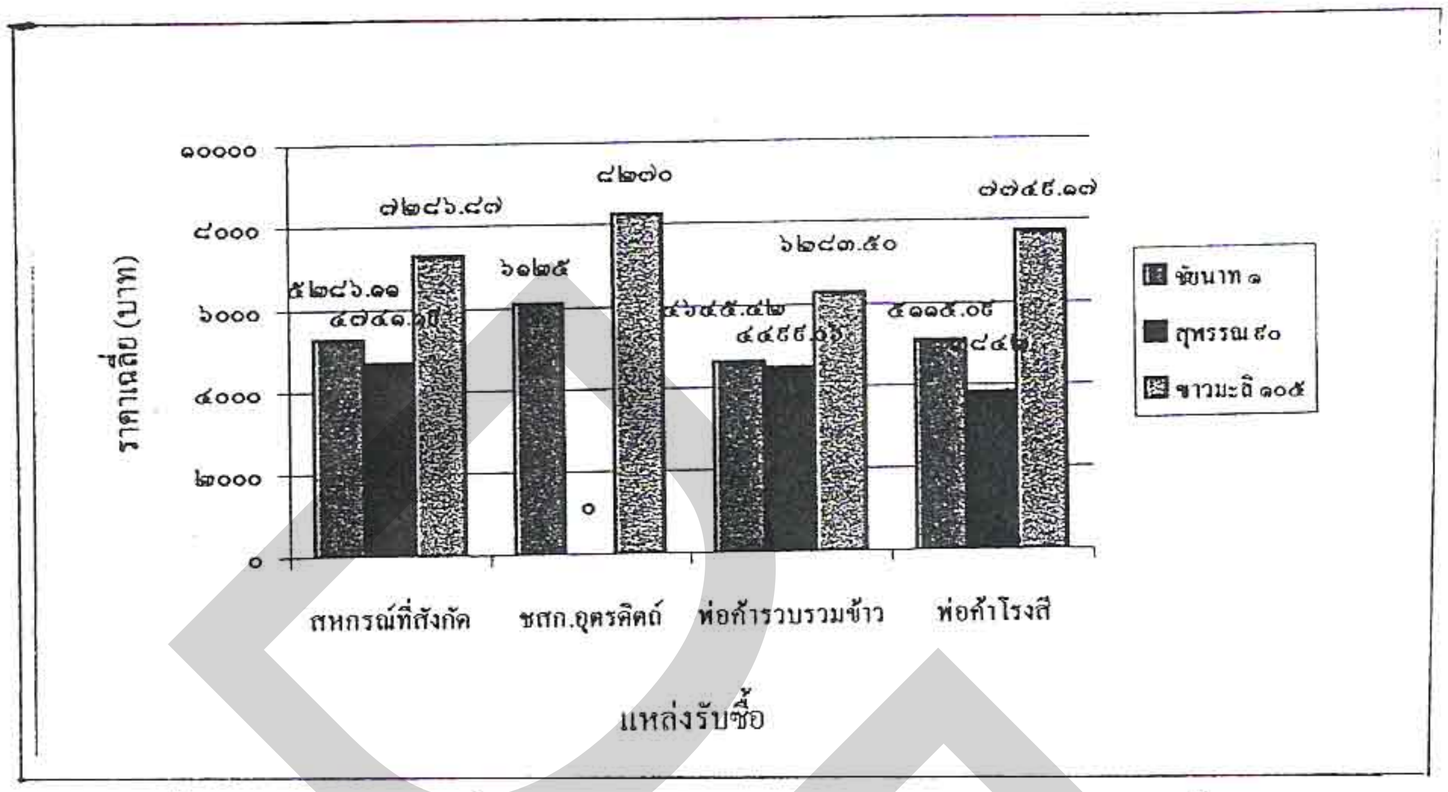
แผนภูมิที่ ๑๑ แสดงร้อยละของข้าวเปลือก จำแนกตามชนิดพันธุ์

เมื่อวิเคราะห์สมาชิกที่ขายข้าวเปลือกให้แหล่งรับซื้อแต่ละแห่ง (แผนภูมิที่๑๒) พบว่า ขายให้สหกรณ์ที่สังกัดจำนวน ๑๗๓ ราย (ร้อยละ ๕๘.๙) ขายให้ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด จำนวนเพียง ๖ ราย (ร้อยละ ๒.๐) ขายให้พ่อค้ารวบรวมข้าว จำนวน ๘๕ ราย (ร้อยละ ๒๘.๙) และขายให้โรงสีเอกชนจำนวน ๓๐ ราย (ร้อยละ ๑๐.๒)

แผนภูมิที่ ๑๒ ร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ที่นำข้าวเปลือกมาจำหน่ายให้แหล่งรับซื้อ

หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่า F-Ratio และวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วย Two-way ANOVA ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นคู่แบบ Sheffe ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕

แผนภูมิที่ ๑๓ แสดงราคาเฉลี่ยข้าวเปลือกจำแนกตามพันธุ์ข้าวและแหล่งรับซื้อ

ผลการวิเคราะห์ (แผนภูมิที่๑๓) สรุปผลได้ดังนี้

ก. ข้าวพันธ์ชัยนาท ๑ : เป็นพันธุ์ข้าวที่ทางกรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำให้เกษตรกรสมาชิกปลูก แหล่งรับซื้อที่ให้ราคาเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ **ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด** โดยรับซื้อ**ในราคาเฉลี่ย๖,๑๒๕.๐๐บาท/ตัน** รองลงมาได้แก่สหกรณ์ที่สังกัดให้เฉลี่ย๕,๒๘๖.๑๑ บาท/ตัน พ่อค้าโรงสีเอกชนให้ราคาเฉลี่ย ๕,๑๑๕.๐๙ บาท/ตัน และแหล่งที่ให้ราคา ต่ำที่สุดคือพ่อค้ารวบรวมข้าว โดยให้ราคาเฉลี่ยเพียง ๔,๖๔๕.๔๒ บาท/ตัน

ข. ข้าวพันธุ์สุพรรณ ๕๐: แหล่งรับซื้อที่ให้ราคาเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ **สหกรณ์ที่สังกัด ให้ราคาเฉลี่ย ๔,๗๔๑.๑๙ บาท/ตัน** รองลงมาได้แก่ พ่อค้ารวบรวมข้าวให้ราคาเฉลี่ย ๔,๔๙๙.๘๐ บาท/ตัน และพ่อค้าโรงสีเอกชนให้ราคาเพียง ๓,๘๔๒.๐๐ บาท/ตัน

ค. ข้าวพันธุ์ขาวมะลิ ๑๐๕ : ข้าวพันธุ์นี้เป็นข้าวหอมมะลิ ที่นิยมปลูกในแถบอำเภอลับแล ราคาเฉลี่ยค่อนข้างดีกว่าข้าวพันธุ์อื่นๆ แหล่งรับซื้อที่ให้ราคาเฉลี่ยดีที่สุดได้แก่ **ชสก. อุตรดิตถ์ จำกัด ให้ราคาเฉลี่ย ๘,๒๗๐.๐๐ บาท/ตัน** รองลงมาได้แก่ สหกรณ์ที่สังกัด ให้ราคาเฉลี่ย ๗,๒๘๖.๘๐ บาท/ตัน พ่อค้าโรงสีเอกชนให้ราคาเฉลี่ย ๗,๗๔๙.๑๗ บาท/ตัน และพ่อค้ารวบรวมข้าวให้ราคาต่ำสุดที่ราคาเฉลี่ย ๖,๒๘๓.๕๐ บาท/ตัน

บทที่ห้า
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า เนื้อหาของวิจัยชิ้นนี้ค่อนข้างจะครอบคลุมศาสตร์หลายสาขาวิชา เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาผู้วิจัยจะกล่าวถึงพอสังเขป แต่จะเน้นที่**ระบบเครือข่ายการสื่อสารขององค์กรโรงสีข้าว ของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด ตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์** ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งของกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๒๔ ตามพระราชดำริของในหลวง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกรให้ได้มีโอกาสเป็นเจ้าของธุรกิจที่ครบวงจร โดยรวมกลุ่มในลักษณะของกลุ่มเกษตรกร หรือขบวนการสหกรณ์ โดยรัฐให้การสนับสนุนเรื่องสินเชื่อปลอดดอกเบี้ยเพื่อรวบรวมข้าวเปลือก แปรรูปข้าว(กรณีมีโรงสีข้าวเอง) รวมถึงการจำหน่ายข้าวสารและผลพลอยได้อื่นๆภายในท้องถิ่น ประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับคือจะได้รับราคาข้าวเปลือกที่เป็นธรรม รวมทั้งได้ราคาข้าวเปลือกเพิ่มเมื่อสหกรณ์ดำเนินการมีกำไร อีกทั้งได้เงินปันผลเมื่อครบรอบปีการดำเนินงานของสหกรณ์

โครงการเชื่อมโยงฯได้รับการตอบรับจากเกษตรกรอย่างจริงจังเมื่อประเทศไทยเผชิญภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ **เศรษฐกิจพอเพียงหรือเศรษฐกิจชุมชนได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง** จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาโครงการดังกล่าวโดยเลือกศึกษาโรงสีข้าวของ**ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ที่มีผลประกอบการดีพอสมควร เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ เพื่อเป็นตัวแบบสำหรับ**สหกรณ์อื่นที่สนใจจะดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกัน อีกทั้งโรงสีดังกล่าวตั้งอยู่ในท้องที่ที่เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สามารถรวบรวมข้าวเปลือกตามโครงการเชื่อมโยงฯ ปีการผลิต๒๕๔๑/๔๒ ได้สูงสุด รวมทั้งเกษตรกรจังหวัดอุตรดิตถ์ล้วนเป็นเกษตรกรที่ยากจน น่าที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการดังกล่าว

ผู้วิจัยจะแบ่งผลสรุปการวิเคราะห์ออกเป็นสองส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง ผลสรุปจากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์และศึกษาจากเอกสารเพิ่มเติมเพื่อวิเคราะห์ความสำเร็จและสภาพปัญหาของระบบการจัดการของโรงสีข้าวของชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ตามโครงการเชื่อมโยงฯ โดยวิเคราะห์เฉพาะ**เครือข่ายการสื่อสารขององค์กรโรงสีข้าว** ที่มีลักษณะการดำเนินงานแบบ **ธุรกิจเชิงสหกรณ์** ดังนี้

การดำเนินธุรกิจของโรงสีข้าว ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด มีลักษณะการดำเนินงานแบบธุรกิจเชิงสหกรณ์ กล่าวคือ มิได้มุ่งเน้นที่การแข่งขันแต่เพียงด้านเดียว แต่เป็นพันธมิตรระหว่างกันในบางด้านด้วย เช่นอาจมีการกู้ยืมเงินกันระหว่างสหกรณ์สมาชิก กรณีสินเชื่อที่ได้รับจากโครงการเชื่อมโยงฯไม่เพียงพอ หรืออาจมีการดำเนินธุรกิจร่วมกับโรงสีเอกชน เช่น กรณีอุปกรณ์การสีข้าวของฝ่ายใดชำรุดอาจว่าจ้างอีกฝ่ายดำเนินการแทน หรืออาจมีบริการรับฝากข้าว ชั่งข้าว ตรวจวัดความชื้นข้าวเปลือก รวมถึงการอบข้าวเปลือกเพื่อลดความชื้นก่อนนำไปสี นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน (Barter System) เช่น สหกรณ์สมาชิกสามารถนำข้าวเปลือกที่ล้นฉางมาแลกกับปุ๋ยของพ่อค้ารวบรวมข้าว (มักจำหน่ายข้าวสารและจำหน่ายปัจจัยการผลิตด้วย) รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการตลาดระหว่างกันด้วย เช่นการสอบถามราคาข้าวสารและราคาข้าวเปลือก เพื่อนำมาประกอบการประเมินคุณภาพข้าวเปลือกก่อนกำหนดราคารับซื้อ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาบุคลากร โดยส่งพนักงานสหกรณ์ไปอบรมการจัดการธุรกิจที่ทางกรมส่งเสริมฯจัดขึ้น รวมทั้งการศึกษาดูงานกันระหว่างสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการธุรกิจโรงสีข้าว กรณีโรงสีข้าวของชสก.อุตรดิตถ์จัดเป็นสถานที่หนึ่งที่มีผู้สนใจมาดูงาน

เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจที่กล่าวมาแล้วบรรลุผล การสื่อสารจึงได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันระหว่างพนักงานภายในองค์กรทุกกลุ่ม ทุกระดับ ครอบคลุมถึงคณะกรรมการดำเนินงานทุกคน พนักงานสหกรณ์ทุกระดับ สมาชิกสหกรณ์ทุกคนที่อยู่กันกระจัดกระจาย รวมถึงบุคคลภายนอกที่ทางโรงสี ชสก.อุตรดิตถ์ฯ ต้องปฏิสัมพันธ์ด้วย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สถาบันการเงิน พ่อค้า ลูกค้า ฯลฯ ซึ่งต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยการเลือกนำสื่อ (Media) มาใช้ให้เหมาะสม เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม

จากการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารของโรงสีข้าวของชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด สรุปได้สองประเด็นดังนี้

๑) **เครือข่ายการสื่อสารที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ภายในองค์กร** จากการศึกษาพบว่าเครือข่ายการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการดำเนินงาน พนักงานสหกรณ์ และเกษตรกรสมาชิก ใช้รูปแบบการสื่อสารทั้งแบบเป็นทางการ (ติดต่อกันตามสายงาน) และไม่เป็นทางการ (ความสัมพันธ์ส่วนตัว) ส่วนเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มย่อย (คณะกรรมการดำเนินการ พนักงานสหกรณ์)

เป็นแบบครบวงจร (กระจายอำนาจ) ทุกคนได้รับข้อมูลข่าวสารครบถ้วน สร้างความพึงพอใจแก่สมาชิกทุกคน สำหรับเกษตรกรสมาชิกที่อยู่กันกระจัดกระจาย สื่อที่ใช้แจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์และราคาข้าวเปลือก ส่วนใหญ่ใช้สื่อบุคคล (ผู้นำตามธรรมชาติ) และสื่อประเพณี

๒.) เครือข่ายการสื่อสารที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรภายนอก ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ตามทฤษฎีระบบเปิด (Open System) ของแดเนียล แคทซ์และโรเบิร์ต คาห์น (Daniel Katz & Robert Kahn) พบว่าเครือข่ายการสื่อสารจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระต่อกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมของโรงสีข้าวในลักษณะที่เป็นระบบ ดังนี้

๒.๑.) สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อการรวบรวบข้าวเปลือก ได้แก่

ก.) ความสามารถในการวางแผนรวบรวมข้าวเปลือก รวมถึงการการเจรจาต่อรองและการบริหารสินเชื่อให้ทันกำหนดต้องชำระคืนของคณะกรรมการดำเนินงาน กรณีของโรงสี ชสก. อุตรดิตถ์ จำกัด สามารถดำเนินการได้ดีพอสมควรและมีแนวโน้มจะได้รับสินเชื่อเพิ่มขึ้น

ข.) การฟังข่าวสารเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือกอย่างสม่ำเสมอ สามารถช่วยเกษตรกรในการตัดสินใจซื้อ/ขายข้าวเปลือกได้ราคาที่เป็นธรรมมากขึ้น

ค.) ปัญหาจากภัยธรรมชาติ อาทิ ปัญหาน้ำท่วม ฝนแล้งในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์มักไม่ค่อยปรากฏ เนื่องจากอยู่ในเขตชลประทาน(เขื่อนสิริกิติ์) เกษตรกรยากจน จึงมุ่งผลิตข้าวให้ได้ปริมาณมาก (นาปรัง) ปัญหามักเกิดจากการใช้ปุ๋ยเคมีปริมาณสูง อีกทั้งศัตรูพืชรบกวนมาก ต้องใช้ยาปราบศัตรูพืช ซึ่งมีผลต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพของเกษตรกร

๒.๒.) การแปรสภาพข้าวเปลือก และการบรรจุ ขั้นตอนในการแปรสภาพข้าวเปลือก จากการศึกษาโรงสีข้าว ชสก.อุตรดิตถ์ฯ จะใช้วิธีการจัดการแบบสามัญสำนึก กล่าวคือ ทุกคนต้องทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธการเกมบะ ไคเซน (GEMBA KAIZEN) ของ มาซาอากิ อิมาอิ (MASAAKI IMAI) ได้แก่

ก.) **การดูแลรักษาบ้าน** (หมายถึงสำนักงานและโรงสีข้าว) โดยนำระบบ๕ส. (Five S"s) ซึ่งเป็นการจัดการขั้นพื้นฐาน ที่พนักงานได้มีโอกาสสร้างนิสัยที่ดี อันมีพื้นฐานจาก วินัยตนเอง (Self-discipline) ทั้งบริเวณสำนักงาน และโรงสี ของชสก. อุตรดิตถ์ฯ มีบอร์ดเกี่ยวกับกิจกรรม ๕ ส. สื่อให้พนักงานถือเป็นแนวปฏิบัติ

ข.) **การขจัดมูดะ** คำว่า **มูดะ** หมายถึง **ความสิ้นเปลือง** (Waste) การปรับปรุงเล็กๆน้อยๆ ในกระบวนการผลิต จะค่อยๆสะสมไปสู่การปรับปรุงในด้านต่างๆ เช่นคุณภาพ ต้นทุน ผลิตภาพ โรงสีฯได้ตระหนักถึงความสิ้นเปลืองดังกล่าว เช่นการรั่วไหลของข้าวเปลือกระหว่างขนย้าย การ

สร้างลานตากข้าวเพิ่มเพื่อลดต้นทุนการใช้เครื่องอบลดความชื้น การคงใช้เครื่องสีข้าวแบบใช้พลังงานไอน้ำ โดยใช้เชื้อเพลิงแกลบ แทนที่เครื่องสีข้าวที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ซึ่งสิ้นเปลืองกว่า การขจัดความสิ้นเปลืองเหล่านี้มีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างพนักงานอย่างสม่ำเสมอ

ค.) **การทำให้เป็นมาตรฐาน** (Standardization) หมายถึงการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกันคุณภาพ และป้องกันการผิดพลาดซ้ำ กรณีคุณภาพข้าวของโรงสีฯ อยู่ในขั้นตอนปรับปรุงมาตรฐานด้านบรรจุภัณฑ์ รวมถึงการแข่งขันด้านการตลาด ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

๒.๓.) สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจำหน่าย หลังวิกฤติเศรษฐกิจ ปี ๒๕๔๐เป็นต้นมา มีการรณรงค์เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โครงการเชื่อมโยงฯขยายตัวเพิ่มขึ้นจากการประชาสัมพันธ์ของรัฐ อีกทั้งจำนวนโรงสีเอกชนในท้องถิ่นอีกกว่า ๓๐ โรง ทำให้ผลผลิตข้าวสารในท้องตลาดเพิ่มขึ้น การแข่งขันย่อมสูงตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้ทางโรงสีของชสก.อุตรดิตถ์ฯ จำเป็นต้องปรับกลยุทธทางการตลาดใหม่ ตั้งแต่การปรับปรุงหีบห่อเพื่อรักษาคุณภาพข้าวให้อยู่ได้นาน อีกทั้งการนำการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการตลาดมาปรับใช้

สรุป กระบวนการจัดการทุกขั้นตอนของโรงสีฯ จะดำเนินไปได้อย่างคล่องตัว ต้องอาศัยเครือข่ายการสื่อสารกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์การที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเลือกใช้สื่อให้เหมาะกับกลุ่มบุคคลแต่ละประเภท เพื่อรับทราบข้อมูล ข่าวสารได้ทั่งถึง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวให้อยู่รอดภายใต้สภาพแวดล้อมที่ผันผวน

ส่วนที่สอง ผลสรุปจากการวิเคราะห์เชิงสถิติ และทดสอบสมมุติฐาน จากแบบสอบถามจำนวน ๒๖๗ ชุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าสถิติ F-Ratio และวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วย Two-way ANOVA ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นคู่แบบ Sheffe ที่ระดับนัยยะสำคัญ .๐๕ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

๑.) สมาชิกสหกรณ์เพาะปลูกทั้งข้าวนาปีและนาปรัง โดยให้ผลผลิตแตกต่างกัน ดังนี้ ข้าวนาปี ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๕๓ ถัง/ไร่ ส่วนข้าวนาปรังให้ผลผลิตเฉลี่ย ๗๓ ถัง/ไร่

๒.) สมาชิกสหกรณ์เข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ เพิ่มขึ้น หลังประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.๒๕๔๐

๓.) สาเหตุที่สมาชิกขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ที่สังกัดเพราะได้รับราคาข้าวเปลือกที่เป็นธรรม ส่วนสาเหตุที่ขายให้พ่อค้ารวบรวมข้าว เพราะต้องการเงินสดและสะดวก โดยพ่อค้าฯจะนำรถบรรทุกเข้าไปรับซื้อผลผลิตถึงที่นา

๔.) ผู้นำทางความคิดเห็น (ผู้นำตามธรรมชาติ) มีอิทธิพลในการชักนำสมาชิกเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ

๕.) สมาชิกสหกรณ์ ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือกจากสื่อบุคคล(การบอกต่อ) มากกว่าสื่อมวลชน

๖.) ราคาข้าวเปลือกเฉลี่ยที่เลือกมา ๓ พันธุ์ ได้แก่ ชัยนาท๑ สุพรรณ๘๐ และขาวมะลิ๑๐๕ มีราคาเฉลี่ยแตกต่างกันเมื่อนำไปขายยังแหล่งขาย ๔ แห่ง ได้แก่

ก. ข้าวพันธุ์ชัยนาท๑ แหล่งรับซื้อที่ให้ราคาเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ราคาเฉลี่ย ๖,๑๒๕ บาท/ตัน รองลงมา สหกรณ์ที่สังกัด ราคาเฉลี่ย ๕,๒๘๖ บาท/ตัน โรงสีเอกชน ราคาเฉลี่ย ๕,๑๑๕ บาท/ตัน และพ่อค้ารวบรวมข้าวให้ราคาเฉลี่ยต่ำสุดพียง ๔,๖๔๕ บาท/ตัน

ข. ข้าวพันธุ์สุพรรณ ๘๐ แหล่งรับซื้อที่ให้ราคาเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สหกรณ์ที่สังกัดให้ราคาเฉลี่ย ๔,๗๔๑ บาท/ตัน รองลงมาพ่อค้ารวบรวมข้าวให้ราคาเฉลี่ย ๔,๔๘๘ บาท/ตัน และพ่อค้าโรงสีเอกชนให้ราคาเฉลี่ยต่ำสุดเพียง ๓,๘๔๒ บาท/ตัน

ค. ข้าวพันธุ์ขาวมะลิ ๑๐๕ ข้าวพันธุ์นี้เป็นข้าวหอมมะลิ ที่นิยมปลูกในแถบอำเภอลับแล ราคาเฉลี่ยค่อนข้างดี แหล่งรับซื้อที่ให้ราคาเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด ราคาเฉลี่ย ๘,๒๗๐ บาท/ตัน รองลงมาสหกรณ์ที่สังกัด ราคาเฉลี่ย ๗,๒๘๖ บาท/ตัน พ่อค้าโรงสีเอกชน ราคาเฉลี่ย ๗,๗๔๘ บาท/ตัน และพ่อค้ารวบรวมข้าวให้ราคาต่ำสุด ราคาเฉลี่ยเพียง ๖,๒๘๓ บาท/ตัน

ข้อเสนอแนะ: จากการวิเคราะห์ความสำเร็จและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงสีข้าว ของชสก.อุตรดิตถ์ จำกัดตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ผ่านเครือข่ายการสื่อสารขององค์การ มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. สินเชื่อจากโครงการเชื่อมโยงฯ ควรยืดหยุ่นตามฤดูกาลเพาะปลูกและฤดูกาลเก็บเกี่ยวที่แตกต่างกันในแต่ละท้องที่และประเภทของนาที่ทำ (นาปี นาปรัง) นอกจากนี้สินเชื่อดังกล่าวควรกระจายอย่างเป็นธรรม สหกรณ์ใดเข้มแข็งแล้วควรพึ่งตนเองมากขึ้น แล้วกระจายความช่วยเหลือไปยังสหกรณ์ที่ยังอ่อนแอ

๒.ลดพื้นที่การปลูกข้าวนาปรังลงเพราะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพของ

เกษตรกร ควรส่งเสริมให้ปลูกข้าวอินทรีย์ (Organic Rice) หรือข้าวปลอดสารพิษ (ดูภาคผนวกจ. หน้า๑๓๙)) โดยอาจเริ่มจากแปลงนาทดลองของเกษตรกรอาสาสมัครก่อน เมื่อได้ผลแล้วค่อยขยายผลต่อยังสมาชิกอื่น

๓. ส่งเสริมให้ปลูกข้าวพันธุ์ปทุมธานี๑ เพราะมีคุณภาพดีเทียบเท่าพันธุ์ขาวมะลิ ๑๐๕ สามารถต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้ ซึ่งเหมาะกับพื้นที่ในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ที่ประสบปัญหาจากแมลงดังกล่าวรบกวน

๔. เพื่อดึงดูดความสนใจผู้บริโภคในท้องถิ่น ควรปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ใหม่ โดยใช้ยี่ห้อเดิม สโลแกนเดิม เปลี่ยนแปลงสีสัน เพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับกรรมวิธีในการหุงต้ม คุณค่าทางโภชนาการ รวมทั้งใช้ระบบการบรรจุแบบสูญญากาศ เพื่อช่วยรักษาคุณภาพข้าวให้อยู่ได้นานขึ้น มอดขึ้นช้า หรืออาจใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใส่พริกแห้งหรือใบมะกรูดผสมลงในข้าว

๕. ศึกษาระบบการจัดการแบบสามัญสำนึก (เกมบะ ไคเซ็น) ของ มาซาอากิ อิมาอิ เพิ่มเติม (ดูบรรณานุกรม) ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับโรงสีข้าวได้เป็นอย่างดี

หัวข้อที่น่าศึกษาต่อ

๑. การจำหน่ายข้าวบรรจุถุงผ่านเครือข่ายระบบขายตรง

๒.การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการ กรณีศึกษาการจำหน่ายข้าวบรรจุถุงของโรงสีข้าวชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด

๓. ผลิตภัณฑ์อาหารและขนมแปรรูปจากข้าว

๓. เกมบะ ไคเซ็น กรณีศึกษา โรงสีข้าวชสก.อุตรดิตถ์ จำกัด

บรรณานุกรม

กาญจนา แก้วเทพ. (๒๕๓๙). " สื่อเพื่อการพัฒนา เพื่อปลูกจิตสำนึกความสัมพันธ์ของมนุษย์ "
ใน สื่อส่องวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรมส่งเสริมสหกรณ์ . โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒ (เอกสาร).

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จำกัด. (๑ มกราคม ๒๕๔๑ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๑). รายงานกิจกรรมประจำปี ๒๕๔๑ : งบดุล กำไร ขาดทุน.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (กันยายน ๒๕๔๒). ธุรกิจชุมชน : เส้นทางที่เป็นไปได้. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย(สกว.).

นิตย์ สัมมาพันธ์. (๒๕๔๒). เกมบะ ไคเซน. แปลและเรียบเรียงจาก GEMBA KAIZEN ของ MASAAKI IMAI. กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิล อินเตอร์เนชั่นแนล เอ็นเตอร์ไพรส์ , อิงค์.

บุญชู โรจนเสถียร. (๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๓). " ชาวนาค้ำจุนเศรษฐกิจไทย (๑) " มติชนสุดสัปดาห์. น.๒๙–๓๐.

บุญชู โรจนเสถียร. (๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๓). " ชาวนาค้ำจุนเศรษฐกิจไทย (จบ) " มติชนสุดสัปดาห์. น. ๓๐.

ประพันธ์ เศวตนันท์. เศรษฐศาสตร์สหกรณ์. (Cooperative Economics). (๒๕๓๘). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (๒๕๔๒). เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.

ไพลิน ศุภกิจวิเลขการ และสุภัคณิช ไวศยาภัทธ. (๒๕๔๐). กรมส่งเสริมสหกรณ์กับการพัฒนางานสหกรณ์. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมสหกรณ์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (๒๕๒๖). สหกรณ์การผลิตและสหกรณ์การแปรรูป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มูลนิธิโกมลคีมทองและมูลนิธิเด็ก, คณะกรรมการจัดงานโครงการเส้นทางชาวนาไทย. (๒๕๔๒). เส้นทางชาวนาไทย : รำลึก ๒๕ ปี สหพันธ์ชาวนาชาวไร่แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทองและสำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก.

เสนาะ ติเยาว์. (๒๕๔๑). การสื่อสารภายในองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. (ตุลาคม ๒๕๓๗). การผลิตและการตลาดข้าว. (เอกสารเศรษฐกิจเลขที่ ๕๒/๒๕๓๗).

อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท. (๒๕๓๗). การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิชัย พันธเสน. (๒๕๔๓). เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง กับการวิเคราะห์ความหมายของนักเศรษฐศาสตร์. วารสาร ธกส. ฉบับเดือน เมย. – กค.

สมศักดิ์ ปานดอนไพร. (๒๕๔๑) วิเคราะห์ความเป็นไปได้ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอำเภอเมืองพิชัย จำกัด

สหกรณ์การเกษตรเมืองตรอน จำกัด. (๑ เมษายน ๒๕๔๐ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๑). รายงานกิจการ : งบดุล บัญชีกำไรขาดทุน (รอบปีบัญชี).

สหกรณ์การเกษตรพิชัย จำกัด. (๑ เมษายน ๒๕๔๐ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๑). รายงานกิจการ: งบดุล บัญชีกำไรขาดทุน (รอบปีบัญชี).

สหกรณ์การเกษตรเมืองลับแล จำกัด. (๑ เมษายน ๒๕๔๐ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๑).รายงานกิจการ: งบดุล บัญชีกำไรขาดทุน(รอบปีบัญชี).

Huseman , R.C. , Logue, C.M. and Freshley, D.L. (1973). Interpersonal and Organization Communication. 2 nd ed. Boston : Holbook.

Katz , Daniel and Kahn , Robert. (1966). The Social Psychology of Organizations. New York : John Wiley & Sons, Inc.

Koehler , Jerry W. , Anatol , Karl W.E. and Applebuam , Ronald L.(1981) Organizational Communication. 2 nd ed. New York : Holt , Rinehart and Winston.

Lewis , Phillip V. (1987). Organizational Communication : The Essence of Effective Management. 3 nd ed. New York : John Wiley & Sons, Inc.

Rogers , Everett M. and Rekha, A. Garwala Rogers.(1976). Communication in Organization. New York : The Free Press A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.

Zelko , H.P. and Dance , F.E.X. (1978). Business and Professional Speech Communication. 2 nd ed. New York : Holt , Rinehart and Winston.

ภาคผนวก ก.

รายงานผลการรวบรวมข้าวเปลือกตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิต ปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒

รายงานผลการรวบรมข้าวเปลือกตามโครงการเชื่อมโยงฯ ปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒
ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
เขต๑	**ชัยนาท**	๑๐,๘๔๗.๔๘๐	๕๘,๒๕๙,๒๐๖.๕๒	๕,๓๗๔.๔๕	๒,๒๑๗.๕๙๕	๑๒,๑๘๐,๔๘๓.๒๔
	๑.สกก.เมืองชัยนาทจำกัด	๒,๕๔๙.๖๙๑	๑๘,๔๒๘,๗๕๐.๔๐	๗,๒๒๗.๘๔	๖๒๔.๙๓๙	๔,๕๑๖,๙๕๗.๐๙
	๒.สกก.มโนรมย์ จำกัด	๗,๙๑๒.๑๗๐	๓๗,๘๙๗,๓๓๖.๑๒	๔,๗๘๙.๗๕	๑,๔๘๕.๓๒๕	๗,๑๑๔,๓๓๙.๑๕
	๓.สกก.หันคา จำกัด	๓๘๕.๖๑๙	๑,๙๗๓,๑๒๐.๐๐	๕,๑๑๖.๗๖	๑๐๗,๓๓๑	๕๔๙,๑๘๗.๐๐
	กรุงเทพมหานคร	๑,๔๕๓.๕๘๑	๘,๐๑๙,๒๐๑.๑๒	๕,๕๑๖..๘๖	๑,๔๕๓.๕๘๑	๘,๐๑๙,๒๐๑.๑๒
	๑. สกก.หนองจอก จำกัด	๑,๔๕๓.๕๘๑	๘,๐๑๙,๒๐๑.๑๒	๕,๕๑๖.๘๖	๑,๔๕๓.๕๘๑	๘,๐๑๙,๒๐๑.๑๒
	ชุมนุมสหกรณ์	๗,๕๑๗.๑๗๐	๔๑,๔๖๔,๗๑๐.๖๘	๕,๕๑๖.๐๐	-	-
	๑.ชสท.จำกัด	๗,๕๑๗.๑๗๐	๔๑,๔๖๔,๗๑๐.๖๘	๕,๕๑๖.๐๐		
	นนทบุรี	๑๒,๐๙๐.๑๖๙	๕๕,๑๗๓,๖๐๘.๐๐	๔,๕๖๓.๕๑	๔๐๘.๑๙๔	๑,๘๖๕,๙๙๕.๒๖
	๑.สกก.ปากเกร็ด จำกัด	๒,๘๘๒.๙๔๙	๑๓,๑๙๘,๘๓๐.๐๐	๔,๕๗๘.๒๔	๑๐๙.๒๓๕	๕๑,๑๐๓.๙๕
	๒.สกก.ไทรน้อย จำกัด	๗,๑๘๖.๘๒๔	๓๒,๘๓๕,๓๔๐.๐๐	๔,๕๖๘.๘๒	๒๙๘.๙๕๙	๑,๓๖๕๘๙๑.๓๐
	๓.สกก.บางใหญ่ จำกัด	๒,๐๒๐.๓๙๖	๙,๑๓๙,๔๓๘.๐๐	๔,๕๒๓.๕๙	-	-
	สระบุรี	๘,๗๑๗.๐๐๙	๕๖,๗๑๙,๗๒๔.๔๐	๖,๕๐๖.๗๙	๒,๐๓๑.๑๓๓	๑๓,๗๙๙,๘๒๔.๗๖
	๑.สกก.เมืองสระบุรี	๘๖๘,๙๙๖	๔,๖๗๖,๕๖๒.๐๐	๖,๘๐๗.๒๖	๑๔๕.๔๔๐	๙๙๐,๐๔๘.๒๔
	๒.ชสก.สระบุรี จำกัด	๓,๕๖๗.๙๓๑	๒๓,๗๙๓,๓๐๖.๒๕	๖,๖๖๘.๖๖	๐.๐๐๐	(๐.๐๐)
	๓.สกก.บ้านหมอ จำกัด	๗๘๐.๙๘๔	๕,๑๑๖,๗๒๗.๐๐	๖,๕๕๑.๖๔	-	-
	๔.สกก.หนองโดน จำกัด	๑,๓๘๗.๒๗๘	๗,๖๖๖,๖๕๐.๖๕	๕,๕๒๖.๔๐	-	-
	๕.สกก.หนองแซง จำกัด	๑๓๐.๘๐๗	๙๐๒,๖๕๗.๐๐	๖,๙๐๐.๖๘	๑๑๘.๘๖๗	๘๒๐,๒๖๒.๙๐
	๖.สกก.วิหารแดง จำกัด	๑๔๗.๐๘๓	๙,๓๓,๙๙๓.๐๐	๖,๓๕๐.๑๑	๑๔๗.๐๘๓	๙๓๓,๙๙๓.๐๐
	๗.สกก.ดอนพุด จำกัด	๒๑๔.๖๓๐	๑,๔๓๙,๐๔๔.๐๐	๖,๗๐๔.๗๗	-	-
	๘.สก.เช่าซื้อที่ดินหนองเสือ	๕๗.๑๖๕	๓๑๕,๐๐๑.๐๐	๕,๕๑๐.๓๘	-	-
	๙.สกก.หนองแค จำกัด	๖๒๘.๐๔๑	๔,๐๒๒,๑๗๐.๐๐	๖,๔๐๔.๓๑	๖๒๘.๐๔๑	๔,๐๒๒,๑๗๐.๐๐
	๑๐.สกก.เสาไห้ จำกัด	๑,๐๓๕.๘๓๒	๗,๓๒๕,๔๓๙.๕๐	๗,๐๗๒.๐๓	๙๙๑.๗๐๒	๗,๐๑๓,๓๕๐.๖๒
	๑๑.สกก.พระพุทธบาท	๘๐.๒๖๒	๕๒๘,๑๗๔.๐๐	๖,๕๘๐.๖๒	-	-

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	ลพบุรี	๒๐,๔๐๖.๖๗๕	๑๓๘,๐๘๐,๕๕๔.๕๘	๖,๗๖๖.๔๔	๖๕๐.๐๕	๔,๕๖๓,๓๐๐.๗๐
	๑.สกก.ท่าโขลง จำกัด	๘,๘๐๓.๔๔๖	๕๘,๘๒๖,๔๗๖.๐๐	๖,๖๘๒.๒๑	-	-
	๒.สกก.เมืองลพบุรี จำกัด	๓๔๓.๑๓๕	๒,๒๐๖,๖๗๓.๔๒	๖,๔๓๐.๕๒	-	-
	๓.สกก.ท่าวุ้ง จำกัด	๒,๔๓๒.๕๓๕	๑๗,๔๑๑,๗๘๔.๑๗	๗,๑๕๗.๘๘	-	-
	๔.สกก.สระโบสถ์ จำกัด	๑๐๗.๖๘๗	๖๕๒,๖๒๖.๘๐	๖,๔๓๑.๘๕	-	-
	๕.สกก.โคกสำโรง จำกัด	๑,๘๓๗.๓๘๒	๑๒,๑๕๐,๖๗๗.๗๒	๖,๖๑๓.๐๔	๖๕๐.๐๔๖	๔,๕๖๓,๓๐๐.๗๐
	๖.ชสจ.ลพบุรี จำกัด	๕,๘๓๘.๒๑๐	๔๐,๑๘๗,๓๔๕.๖๑	๖,๘๘๓.๕๐	๐.๐๐๐	(๐.๐๐)
	๗.สกอ.พนักงานสหกรณ์ ลพบุรี	๑๕๖.524	๑,๑๗๓,๖๐๘.๘๖	๗,๔๕๗.๕๕	-	-
	๘.สกก.บ้านหมี่ จำกัด	๘๘๗.๗๖๐	๕,๔๓๑,๓๖๒.๐๐	๖,๑๑๘.๐๕	-	-
	สิงห์บุรี	๑๐,๘๔๒.๐๑๕	๕๕,๖๕๐,๐๑๔.๖๒	๕,๑๓๒.๘๑	๑,๑๕๕.๐๕๗	๖,๒๔๕,๗๘๘.๕๒
	๑.ชสก.สิงห์บุรี จำกัด	๔,๐๔๓.๖๒๐	๒๑,๗๘๕,๐๒๘.๐๑	๕,๓๘๘.๘๐	๑,๑๕๕.๐๕๗	๖,๒๔๕,๗๘๘.๕๒
	๒.สกก.เมืองสิงห์บุรี จก.	๖๕๔.๔๕๖	๓,๕๗๖,๒๔๘.๗๐	๕,๗๒๕.๓๗	-	-
	๓.สกก.ค่ายบางระจัน จก.	๒๓๑.๗๗๗	๑,๑๔๔,๕๔๔.๗๕	๔,๕๓๘.๑๓	-	-
	๔.สกก.บางระจัน จำกัด	๑,๕๐๑.๔๔๑	๘,๐๗๗,๗๔๗.๓๐	๕,๓๘๐.๐๐	-	-
	๕.สกก.ท่าช้าง จำกัด	๔,๐๓๖.๗๓๒	๑๘,๖๘๑,๒๒๒.๘๗	๔,๖๒๗.๘๑	-	-
	๖.สกก.อินทร์บุรี จำกัด	๓๓๓.๕๕๓	๑,๕๘๑,๒๒๒.๕๕	๕,๕๓๒.๖๔	-	-
	ปทุมธานี	๘๖๓.๐๘๕	๔,๐๕๔,๑๘๗.๒๐	๔,๗๔๓.๖๔	-	-
	๑.สกก.คลองหลวง จก.	๓๓๒.๑๓๕	๑,๔๗๗,๕๐๕.๒๐	๔,๔๔๕.๗๒	-	-
	๒.สกก.ลาดหลุมแก้ว พัฒนา	๕๓๐.๕๕๔	๒,๖๑๖,๒๗๘.๐๐	๔,๕๒๗.๕๐	-	-
	อ่างทอง	๖,๗๘๕.๖๕๓	๓๑,๕๖๐,๕๗๔.๓๐	๔,๗๑๐.๐๕	๑,๑๖๘.๑๘	๕,๔๕๒,๐๔๑.๘๕
	๑.สกก.เมืองอ่างทอง จก.	๒๑๒,๕๕๓	๑,๑๔๒,๐๖๕.๗๐	๕,๓๗๒.๐๐	๓๖.๕๖๘	๑๕๖,๔๔๖.๗๕
	๒.สกก.วิเศษชัยชาญ จก.	๒๘๕.๔๗๐	๑,๓๘๗,๘๒๐.๐๐	๔,๘๖๑.๕๓	-	-
	๓.สกต.อ่างทอง จำกัด	๓๔.๓๕๐	๑๕๖,๑๕๔.๐๐	๔,๕๔๐.๖๘	๑.๑๔๕	๕,๑๕๕.๐๘
	๔.สกก.สามโก้ จำกัด	๕.๕๘๕	๕๒,๒๗๐.๒๐	๕,๒๓๔.๘๗	-	-
	๕.ชสก.อ่างทอง จำกัด	๕,๗๔๕.๓๑๕	๒๖,๕๐๑,๕๔๘.๐๐	๔,๖๘๒.๓๕	๑,๑๑๐.๕๑๖	๕,๒๐๑,๖๕๒.๑๘
	๖.สกก.โพธิ์ทอง จำกัด	๒๕๑.๓๕๕	๑,๐๘๘,๒๘๕.๕๕		-	-
	๗.สกก.การปศุสัตว์ อ่างทอง จำกัด	๑๑๔.๐๓๕	๖๓๑,๔๐๕.๖๐	๕,๕๓๖.๕๕	-	-
	๘.สกก.แสวงหา จำกัด	๑๓๒.๕๕๐	๖๐๑,๔๑๖.๘๕	๔,๕๓๗.๒๘	๑๕.๕๕๐	๘๘,๗๐๓.๘๘

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	พระนครศรีอยุธยา	๔,๐๕๖.๑๕๖	๒๓,๘๒๑,๑๐๓.๔๖	๕,๘๑๕.๔๘	๕๕๖.๕๕๘	๕,๖๗๔,๔๐๐.๓๑
	๑.ชสก.พระนครศรีอยุธยา	๒,๗๑๕.๔๕๒	๑๕,๓๕๔,๔๘๑.๒๕	๕,๖๖๕.๒๒	๘๓๔.๔๔๐	๔,๗๓๐,๖๑๕.๗๘
	๒.สกก.มหาราช จำกัด	๘๕.๓๕๑	๕๓๐,๕๗๘.๐๐	๖,๒๑๓.๕๑	๘๕.๓๕๑	๕๓๐,๕๗๘.๐๐
	๓.สกก.บางปะหัน จำกัด	๗๘.๒๖๘	๔๒๓,๕๕๑.๖๐	๕,๔๑๗.๑๘	-	-
	๔.สกต.ธกส.พระนครศรีอยุธยา	๔๒๕.๒๔๕	๒,๕๐๕,๘๗๘.๔๑	๖,๘๓๓.๓๕	-	-
	๕.สกก.นครหลวงพัฒนาที่ดิน	๗๓.๗๐๓	๔๕๑,๗๐๐.๑๕	๖,๑๒๘.๖๕	-	-
	๖.สกก.นครหลวง จำกัด	๕๕.๖๖๐	๕๓๖,๗๐๕.๐๐	๕,๓๘๕.๓๖	๗๖.๗๒๗	๔๑๓,๒๐๒.๕๓
	๗.สกก.ท่าเรือ จำกัด	๖๑.๑๑๐	๓๕๗,๕๔๘.๐๐	๖,๕๐๕.๔๕	-	-
	๘.สกก.บ้านแพรก จำกัด	๔๗.๐๐๐	๓๐๖,๓๖๑.๑๐	๖,๕๑๘.๓๒	-	-
	๙.สกก.บางบาล จำกัด	๑๔๑.๒๐๗	๘๐๕,๕๗๒.๐๐	๕,๗๓๖.๐๖	-	-
	๑๐.สกก.บางปะอิน จำกัด	๕๕.๖๕๐	๔๘๘,๔๕๖.๒๕	๔,๕๐๐.๑๕	-	-
	๑๑.สกก.พระนครศรีอยุธยา	๑๔๕.๕๑๕	๘๗๕,๔๕๐.๐๐	๖,๐๐๐.๐๐	-	-
	๑๒.สกป.ลาดบัวหลวง จำกัด	๓.๕๑๖	๑๕,๔๗๐.๐๐	๔,๓๕๕.๘๕	-	-
	๑๓.สกก.อุทัย จำกัด	๕๘.๖๔๒	๓๑๕,๗๘๒.๕๐	๕,๓๘๔.๕๒	-	-
	๑๔.สกก.เสนา จำกัด	๖๑.๓๕๓	๓๖๘,๖๕๔.๒๐	๖,๐๐๘.๗๔	-	-
เขต ๒	**กาญจนบุรี**	๕,๖๑๐.๒๔๕	๒๕,๕๕๐,๒๒๐.๑๓	๔,๖๓๒.๖๔	๘๒.๘๘๖	๓๘๓,๕๐๕.๓๔
	๑.สกก.พนมทวน จำกัด	๓.๗๓๐	๒๒,๓๗๑.๕๓	๕,๕๕๗.๘๔	-	-
	๒.สกก.ท่าม่วง จำกัด	๕,๖๐๖.๕๑๕	๒๕,๕๖๗,๘๔๘.๒๐	๔,๖๓๑.๗๓	๘๒.๘๘๖	๓๘๓,๕๐๕.๓๔
	ราชบุรี	๕๐๕.๕๐๐	๓,๐๔๓,๘๒๗.๐๐	๕,๕๖๕.๔๖	๒๓๕.๒๕๖	๑,๔๓๕,๓๒๕.๓๒
	สค.หนองโพราชบุรี	๒๗๖.๕๐๐	๑,๕๕๕,๒๒๗.๐๐	๕,๗๗๕.๔๗	๔๕.๓๗๒	๒๖๒,๐๔๔.๕๒
	สกก.ปากท่อ จำกัด	๑๗๐.๐๐๐	๑,๐๕๔,๐๐๐.๐๐	๖,๒๐๐.๐๐	๑๕๕.๘๘๔	๕๖๖,๔๘๐.๘๐
	สกก.บางแพ จำกัด	๖๓.๐๐๐	๓๕๐,๖๐๐.๐๐	๖,๒๐๐.๐๐	๓๔.๐๐๐	๒๑๐,๘๐๐.๐๐
	สุพรรณบุรี	๒๒,๑๓๓.๑๕๐	๑๑๗,๐๑๐.๐๖๖.๐๐	๕,๒๘๖.๖๓	๔,๗๘๐.๒๒๑	๒๖,๖๘๒,๖๕๗.๔๕
	๑.สกก.เมืองสุพรรณบุรี	๕,๕๓๑.๗๒๗	๓๒,๒๕๐,๖๕๒.๐๐	๕,๔๔๓.๗๓	๒,๕๗๔.๐๑๗	๑๔,๐๑๒,๒๔๑.๓๒
	๒.สกก.เดิมบางนางบวช จำกัด	๑,๕๕๗.๒๑	๑๑,๒๓๓,๗๕๗.๐๐	๕,๖๒๔.๗๑	๑,๐๑๑.๔๓๐	๕,๖๘๕,๐๐๔.๒๐
	๓.สกก.สามชุก จำกัด	๓,๒๐๖.๓๘๒	๑๘,๕๐๒,๕๖๘.๐๐	๕,๗๗๐.๖๗	๕๕๑.๕๑๑	๓,๑๘๒,๕๘๗.๒๒
	๔.สกก.หนองหญ้าไซ จำกัด	๑,๑๕๒.๖๓๖	๗,๐๘๓,๔๔๗.๐๐	๖,๑๔๕.๔๓		๑,๗๓๓,๕๗๖.๘๖
	๕.สกก.อู่ทอง จำกัด	๓๖๓.๗๑๔	๒,๓๗๘,๕๕๓.๐๐	๖,๕๔๐.๘๓	๑๕๐.๓๗๕	๑,๒๔๕,๒๓๗.๔๕
	๖.สกก.คอนเจคีย์ จำกัด	๕,๔๘๑.๕๑๗	๔๕,๕๒๐,๒๐๕.๐๐	๔,๘๐๐.๕๔	๑๗๐.๗๒๗	๘๑๕,๖๕๐.๓๕

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	เพชรบุรี	๕,๒๔๕.๕๕๖	๓๑,๗๔๑,๓๗๘.๐๐	๖,๐๕๐.๖๔	๓,๐๖๕.๕๕๕	๑๘,๓๗๖,๐๑๖.๕๘
	๑.สกก.เมืองเพชรบุรี จำกัด	๑,๐๘๗.๖๗๐	๖,๘๔๕,๕๑๘.๐๐	๖,๒๕๔.๑๑	๑,๐๘๗.๖๗๐	๖,๘๔๕,๕๑๘.๐๐
	๒.สกก.บ้านลาด จำกัด	๒,๖๐๐.๐๐	๑๖,๑๖๕,๐๕๕.๐๐	๖,๒๑๘.๘๗	๗๒๕.๕๒๓	๔,๕๓๖,๘๐๗.๘๖
	๓.สกก.เขาย้อย จำกัด	๑,๕๕๘.๒๘๖	๘,๗๒๖,๔๐๑.๐๐	๕,๖๐๐.๐๐	๑,๒๔๘.๘๐๒	๖,๕๕๓,๒๕๐.๗๒
เขต ๓	**จันทบุรี**	๓๖๘.๗๕๗	๒,๑๗๒,๖๑๕.๐๐	๕,๘๕๑.๐๐	๒๑๑.๒๑๓	๑,๒๔๔,๒๗๖.๓๓
	๑.สกก.แหลมสิงห์ จำกัด	๓๖๘.๗๕๗	๒,๑๗๒,๖๑๕.๐๐	๕,๘๕๑.๐๐	๒๑๑.๒๑๓	๑,๒๔๔,๒๗๖.๓๓
	ฉะเชิงเทรา	๕,๐๒๑.๗๔๓	๒๕,๗๘๕,๔๕๕.๐๐	๕,๕๓๑.๓๐	๑,๐๑๑.๘๓๕	๖,๐๐๑,๔๕๕.๘๘
	๑.ชสก.ฉะเชิงเทรา	๕,๐๒๑.๗๔๓	๒๕,๗๘๕,๔๕๕.๐๐	๕,๕๓๑.๓๐	๑,๐๑๑.๘๓๕	๖,๐๐๑,๔๕๕.๘๘
	ปราจีนบุรี	๘๑๑.๕๘๕	๔,๔๘๑,๖๕๕.๘๕	๕,๕๑๕.๔๓	๖๘๘.๐๑๑	๓,๗๓๘,๑๗๒.๗๘
	๑.สกก.บ้านสร้าง จำกัด	๒๒.๒๔๕	๑,๒๐๔,๒๗๔.๒๕	๕,๓๒๐.๕๓	๒๒๖.๓๔๕	๑,๒๐๔,๒๗๔.๒๕
	๒.สกก.ประจันตคาม จำกัด	๒๗๑.๓๕๔	๑,๖๒๗,๔๒๑.๖๔	๕,๕๕๗.๔๑	๑๔๗.๓๘๐	๘๘๓,๘๕๘.๕๓
	๓.สกก.ศรีมหาโพธิ์ จำกัด	๓๑๔.๒๘๖	๑,๖๕๐,๐๐๐.๐๐	๕,๒๕๐.๐๐	๓๑๔.๒๘๖	๑,๖๕๐,๐๐๐.๐๐
	นครนายก	๑,๔๕๒.๔๘๕	๘,๖๑๘,๐๖๔.๐๐	๕,๗๗๔.๓๑	๓๗๘.๔๒๐	๒,๓๐๘,๕๕๕.๐๐
	๑.สกก.เมืองนครนายก	๕๑๑.๖๕๐	๕,๑๓๒,๓๘๑.๐๐	๕,๖๒๕.๕๒	-	-
	๒.สกก.ปากพลี จำกัด	๑๓๒.๓๓๐	๗๘๒,๘๔๓.๐๐	๕,๕๑๕.๘๔	๑๓๒.๓๓๐	๗๘๒,๘๔๓.๐๐
	๓.สกก.การเช่าที่ดินองครักษ์	๒๐๒.๓๗๕	๑,๑๗๗,๐๘๔.๐๐	๕,๘๑๖.๓๕	-	-
	๔.สกก.บ้านนา จำกัด	๒๔๖.๐๕๐	๑,๕๒๕,๗๕๖.๐๐	๖,๑๕๕.๕๕	๒๔๖.๐๕๐	๑,๕๒๕,๗๕๖.๐๐
	สระแก้ว	๔๔๘.๕๐๐	๒,๔๓๒,๗๕๓.๑๐	๕,๔๒๔.๒๐	๒๒๖.๖๑๐	๑,๑๑๕,๕๔๒.๕๔
	๑.สกน.คลองน้ำเขียว จำกัด	๒๐๐.๐๐	๕๕๗,๕๗๗.๐๐	๔,๗๘๗.๘๕	๒๐๐.๐๐	๕๕๗,๕๗๗.๐๐
	๒.สกก.ตาพระยา จำกัด	๒๔๘.๕๐๐	๑,๔๗๕๑๗๖.๑๐	๕,๕๓๖.๓๒	๒๖.๖๑๐	๑๕๗,๕๖๕.๕๔
	ชลบุรี	๑๔๕.๕๔๗	๘๔๒,๐๒๐.๐๐	๕,๗๘๕.๒๑	๑๔๕.๕๔๗	๘๔๒,๐๒๐.๐๐
	๑.สกก.พนัสนิคม	๑๔๕.๕๔๗	๘๔๒,๐๒๐.๐๐	๕,๗๘๕.๒๑	๑๔๕.๕๔๗	๘๔๒,๐๒๐.๐๐
เขต๔	สุโขทัย	๕๗๘.๒๑๑	๕,๒๑๑,๘๑๑.๐๐	๕,๓๓๘.๑๒	๑๐๕.๘๘	๕๖๕,๑๕๕.๑๖
	๑.ชสจ.สุโขทัย จำกัด	๕๗๘.๒๑๑	๕,๒๑๑,๘๑๑.๐๐	๕,๓๓๘.๑๒	๑๐๕.๘๘	๕๖๕,๑๕๕.๑๖
	ตาก	๕๘.๐๕๗	๓๖๑,๑๔๐.๐๐	๖,๒๑๖.๑๖	๐.๐๐	๐.๐๐
	๑.สกก.แม่สอด จำกัด	๕๘.๐๕๗	๓๖๑,๑๔๐.๐๐	๖,๒๑๖.๑๖	๐.๐๐	๐.๐๐

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	พิจิตร	**๒๓,๕๕๔.๒๖๑**	**๑๑๕,๕๓๔,๑๑๓.๘๕**	**๕,๐๗๔.๘๔**	**๑๕,๑๔๕.๖๓**	**๕๗,๕๔๓.๒๖๒.๒๖**
	๑.สกก.บางมูลนาก จำกัด	๒,๖๐๔.๘๖๔	๑๕,๔๘๕,๑๒๔.๐๐	๕,๕๔๔.๗๐	๑,๑๓๖.๔๐๕	๖,๗๕๕,๖๐๕.๗๗
	๒.ชสก.พิจิตร จำกัด	๑๓,๒๘๕.๖๑๕	๖๓,๕๔๔,๖๑๓.๐๐	๔,๘๑๑.๖๒	๑๔,๗๐๓.๑๘๕	๗๐,๗๔๖,๑๗๖.๔๓
	๓.สกก.ทับคล้อ จำกัด	๑๐๗.๘๕๒	๕๘๕,๘๑๕.๐๐	๕,๔๖๖.๗๕	๘๕.๖๖๓	๔๕๐,๑๖๕.๕๕
	๔.สกก.ตะพานหิน จำกัด	๗๔๐.๒๔๕	๔,๔๑๑,๓๕๑.๐๐	๕,๕๕๕.๓๑	๖๕๖.๕๔๑	๔,๑๕๐,๕๐๕.๒๒
	๕.สกต.พิจิตร จำกัด	๓,๒๑๓.๖๘๐	๒๐.๑๑๕,๕๕๕.๘๕	๖,๒๕๕.๓๕	๒,๕๒๔.๘๒๐	๑๕,๘๐๓,๗๓๘.๓๔
	๖.สกก.เมืองพิจิตร จำกัด	๓,๕๕๘,๕๕๔	๑๔,๕๘๗,๖๕๑.๐๐	๔,๑๖๔.๔๕	-	-
	พิษณุโลก	**๗,๖๐๘.๑๑๘**	**๔๒,๕๑๐,๕๔๗.๔๓**	**๕,๕๘๗.๕๒**	**๑,๑๗๒.๐๐๐**	**๖,๓๕๒,๗๕๔.๓๔**
	๑.สกน.วังทอง จำกัด	๑,๘๔๓.๐๕๘	๑๐,๕๕๕,๕๐๕.๕๓	๕,๕๔๔.๒๐	-	-
	๒.สกน.พันชาลี จำกัด	๖๘๕.๔๐๒	๕,๘๖๕,๕๑๗.๐๐	๕,๖๑๒.๘๖	-	-
	๓.สกก.วัดโบสถ์ จำกัด	๕,๐๗๕.๖๕๘	๒๗,๖๘๕,๕๒๔.๕๐	๕,๔๕๑.๕๗	๑,๑๗๒.๐๐๐	๖,๓๕๒,๗๕๔.๓๔
	เพชรบูรณ์	**๑๐,๑๑๒.๘๗๑**	**๕๘,๐๗๕,๘๖๒.๓๑๐**	**๕,๗๔๒.๒๐**	**๓,๘๕๕.๕๕๗**	**๒๓,๑๔๕,๓๐๒.๒๕**
	๑.สกก.เพชรบูรณ์ จำกัด	๕,๓๐๕.๕๒๐	๓๑,๐๕๕,๘๖๗.๐๐	๕,๘๕๖.๖๒	๓,๔๑๔.๘๑๗	๑๕,๕๕๕,๓๐๒.๒๕
	๒.สกก.ชนแคน จำกัด	๔๘๕.๑๔๐	๓,๑๕๐,๐๐๐.๐๐	๖,๔๕๒.๕๗	๔๘๕.๑๔๐	๓,๑๕๐,๐๐๐.๐๐
	๓.สก.กรป.กลางนพค. เพชรบูรณ์	๕๔๔.๐๐๐	๒,๔๓๖,๔๘๗.๐๐	๔,๔๗๘.๘๔	-	-
	๔.สกก.หล่มสัก จำกัด	๒๘๕.๕๒๑	๑,๘๕๔,๕๓๖.๓๑	๖,๔๕๕.๒๗	๒๓๐.๒๑๑	๑,๔๕๕,๒๘๒.๘๖
	๕.สกก.หนองไผ่ จำกัด	๓,๔๘๕.๖๕๐	๑๕,๕๓๘,๕๗๒.๐๐	๕,๕๕๕.๐๖	๓,๔๘๕.๖๕๐	๑๕,๕๓๘,๕๗๒.๐๐
	อุทัยธานี	**๑,๒๖๖.๗๘๕**	**๗,๓๖๒,๑๐๔.๐๐**	**๕,๘๑๑.๖๔**	**๔๕๖.๐๓๕**	**๒,๕๐๖,๐๕๓.๕๗**
	๑.สกก.เมืองอุทัยธานี จำกัด	๑๖๕.๕๘๐	๕๓๖,๕๕๑.๐๐	๕,๕๒๒.๗๗	๐.๐๐๐	๐.๐๐
	๒.สกก.สว่างอารมณ์ จำกัด	๖๐๖.๔๗๓	๓,๕๔๒,๑๕๔.๐๐	๕,๘๔๐.๖๕	๒๘๕.๑๒๕	๑,๖๘๘,๗๐๐.๐๕
	๓.สกก.หนองขาหย่าง จำกัด	๓๗๓.๗๑๗	๒,๑๘๕,๕๓๓.๐๐	๕,๘๔๕.๑๗	๑๔๒.๕๑๐	๘๓๕,๕๐๔.๔๐
	๔.สกก.บ้านไร่ จำกัด	๑๑๗.๐๑๕	๖๕๗,๔๒๖.๐๐	๕,๕๖๐.๐๔	๖๔.๐๐๐	๓๘๑,๔๔๕.๐๘
	กำแพงเพชร	**๔,๐๒๕.๐๗๑**	**๒๐,๐๗๔,๖๕๐.๐๐**	**๔,๕๘๒.๔๖**	**๕๓๕.๘๐๐**	**๒,๗๒๖,๖๓๑.๔๕**
	๑.ชสก.กำแพงเพชร จำกัด	๒,๔๖๒.๒๕๓	๑๒,๕๕๐,๖๔๐.๐๐	๕,๐๕๗.๑๔	๔๗๔.๕๗๖	๒,๔๒๑,๐๑๖.๘๓
	๒.สกก.ขานุวรลักษบุรี จำกัด	๔๖๘.๘๒๕	๒.๔๑๐,๐๑๘.๐๐	๕,๑๔๐.๕๕	๔๘.๕๖๓	๒๔๕,๖๔๐.๔๕
	๓.สกก.นิคมนครชุม จก.	๘๔๔.๖๑๒	๓,๖๕๕,๕๐๐.๐๐	๔,๓๘๐.๑๒	-	-
	๔.สกก.เช่าที่ดินคลองสวนหมอ	๕๒.๐๐๐	๔๒๐,๐๐๐.๐๐	๔,๕๖๕.๒๒	๑๒.๒๖๑	๕๕,๕๗๔.๑๓

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	๕.สกก.พรานกระต่าย จำกัด	๑๖๑.๓๔๑	๕๕๔,๕๓๒.๐๐	๖,๑๖๔.๑๖	-	-
เขต5	อุตรดิตถ์	๒๕,๗๗๒.๗๗๒	๑๒๗,๔๕๑,๐๗๗.๐๐	๔,๒๘๒.๑๔	๓,๑๕๑.๕๕๐	๑๘,๖๖๔.๖๐๘.๗๓
*	๑.ชสก.อุตรดิตถ์จำกัด	๓,๓๒๖.๕๕๖	๒๐,๒๓๗.๖๒๐.๐๐	๖,๐๘๓.๕๘	๑,๑๗๕.๖๑๕	๗,๑๗๖๓๐๕.๐๘
	๒.สผน.สถานีฯบ้านโคกหม้อ	๒,๒๐๔.๐๒๕	๑๐,๗๕๐,๗๕๖.๐๐	๔,๘๗๗.๘๐	-	-
	๓.สกก.เมืองตรอน จำกัด	๗,๖๕๖.๑๘๗	๒๓,๐๑๘,๕๔๓.๐๐	๓,๐๐๖.๕๘	-	-
	๔.สผน.สถานีฯบ้านวังตะคร้อ	๕,๔๕๒.๕๗๕	๒๒,๕๕๖,๘๘๕.๐๐	๔,๑๗๕.๓๑	-	-
	๕.สกก.เมืองอุตรถิตถ์	๕๔๒.๒๕๐	๓,๒๕๗,๗๗๕.๐๐	๓,๔๕๕.๕๐	-	-
	๖.สกก.พิชัย จำกัด	๕,๓๕๒.๓๔๘	๒๒,๒๒๘,๑๕๒.๐๐	๔,๑๒๒.๑๗	๒๘๕.๐๖๐	๑,๑๕๑,๕๕๓.๒๒
	๗.สกน.พิชัยพัฒนา จำกัด	๑,๕๐๘.๖๓๗	๕,๕๕๘,๖๕๓.๐๐	๓,๕๗๖.๒๓	-	-
	๘.สกก.เมืองลับแล	๑,๔๕๗.๑๗๗	๘,๕๔๕,๔๖๖.๐๐	๕,๘๖๔.๔๐	๑,๒๒๖.๔๑๑	๗,๑๕๒,๑๖๒.๓๑
	๙.สกท.หอมแดงลับแล	๕๒.๘๑๒	๓๐๗,๓๔๖.๐๐	๕,๘๑๕.๖๒	๓๔.๖๓๕	๒๐๑,๕๖๒.๖๕
	๑๐. สกก.ทองแสนขัน	๑,๐๕๘.๗๘๕	๖,๖๕๔.๕๒๒.๐๐	๖,๒๘๕.๔๓	๔๖๑.๘๖๕	๒,๕๐๓,๐๒๑.๔๓
	๑๑.สผน.ด้วยไฟฟ้าคอรุม จำกัด	๖๘๐.๕๗๖	๓,๔๕๔,๔๗๑.๐๐	๕,๑๓๑.๕๖	-	-
	พะเยา	๑๐.๕๓๑.๓๖๘	๗๓,๕๑๒,๓๔๖.๕๕	๗,๐๑๘.๓๐	๔,๖๔๓.๗๖๑	๓๓,๐๒๕,๑๕๘.๖๐
	๑.สกก.คอกคำใต้ จำกัด	๓,๕๓๓.๕๘๐	๒๕,๔๖๗,๘๔๔.๐๐	๗,๒๐๖.๕๖	๑,๘๐๔.๔๖๒	๑๓,๐๐๓,๕๖๖.๒๗
	๒.สกก.เชียงคำ จำกัด	๑๕๕.๗๔๕	๑,๓๐๐,๖๓๕.๒๗	๖,๖๔๔.๔๒	๐.๐๐๐	๐.๐๐
	๓.สกก.บ้านร่องส้าน จำกัด	๑๒๕.๕๔๐	๖๐๘,๒๗๘.๖๘	๔,๘๒๕.๕๑	๒๖.๕๔๐	๑๓๐,๑๑๗.๗๔
	๔.สกก.จุน จำกัด	๑,๕๗๕.๘๑๑	๑๐.๗๐๕,๒๕๗.๐๐	๖,๗๕๖.๐๕	๔๒๘.๑๗๑	๒,๕๐๕,๘๗๓.๓๓
	๕.สกก.แม่ใจ จำกัด	๒,๓๗๔.๓๕๐	๑๖,๕๔๖,๑๕๔.๐๐	๖,๕๖๘.๖๑	๒๐๘.๐๘๘	๑,๔๕๐,๐๘๓.๗๘
	๖.สกก.เมืองพะเยา จำกัด	๑,๘๔๘.๖๖๒	๑๓,๓๑๔,๐๕๕.๐๐	๗,๒๐๒.๐๒	๑,๘๔๘.๖๖๒	๑๓,๓๑๔,๐๕๕.๐๐
	๗.สกป.เมืองพะเยา จำกัด	๓๕.๒๓๗	๒๔๑,๖๒๓.๐๐	๖,๑๕๘.๐๔	๒๖.๕๑๕	๐๖๕,๗๔๓.๖๔
	๘.กรป.กลางพะเยา จำกัด	๗๒๘.๗๐๑	๔,๕๗๓,๕๘๕.๐๐	๖,๘๒๕.๘๓	๓๐๐.๕๒๓	๒,๐๕๑,๓๑๘.๘๕
	๙.สกก.ปง จำกัด	๑๗.๕๖๘	๑๐๕,๖๔๘.๐๐	๖,๑๐๒.๔๐	-	-
	๑๐ สกน.เชียงคำ จำกัด	๕๐.๕๓๐	๖๔๐,๗๓๕.๐๐	๗,๐๔๖.๕๑	-	-
	ลำปาง	๗๗๓.๘๒๓	๔,๗๐๕,๕๒๘.๓๐	๖,๐๘๖.๕๗	๒๔๗.๓๕๓	๑,๔๘๘,๓๕๖.๖๖
	๑.สกก.ห้างฉัตร	๓๕๕.๕๒๕	๒,๑๔๐,๑๔๓.๒๐	๖,๐๑๒.๘๔	๒๔๕.๕๕๗	๑,๔๗๘,๘๕๕.๔๕
	๒.สกก.เกาะคา จำกัด	๓๓.๑๐๑	๑๘๖,๖๒๓.๐๐	๕,๖๓๗.๕๕	-	-
	๓.สกก.เมืองลำปาง จำกัด	๑๓๖.๘๓๘	๕๐๕.๐๐.๐๐	๖,๖๑๓.๖๖	๑.๔๓๖	๕,๔๕๗.๒๒
	๔.สกน.กิ่วลม จำกัด	๒๔๗.๕๕๕	๑,๔๗๘,๑๖๒.๑๐	๕,๕๖๑.๔๑	-	-

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	แพร่	๔,๓๑๕.๐๖๒	๒๕,๔๗๐,๒๐๗.๕๓	๕,๘๕๗.๑๖	๖๓๗.๖๐๒	๓,๖๒๕,๗๖๓.๕๕
	๑.สกก.หนองม่วงไข่ จำกัด	๒,๕๕๓.๑๒๖	๑๕,๖๖๐,๖๔๕.๐๐	๖,๑๓๓.๕๑	๔๗๔.๔๐๘	๒,๕๐๕,๕๗๖.๗๐
	๒.สกก.เมืองสอง จำกัด	๔๕๔.๘๖๑	๒,๖๕๕,๒๗๐.๕๓	๕,๘๓๗.๕๔	๑๕.๕๓๕	๕๐,๖๘๖.๒๔
	๓.สกก.สูงเม่น จำกัด	๕๖๘.๕๑๗	๓,๕๓๔,๖๔๐.๐๐	๖,๒๑๗.๓๐	-	-
	๔.สกก.ร้องกวาง จำกัด	๓๖๔.๕๓๕	๑,๗๒๒,๒๑๓.๐๐	๔,๗๑๕.๑๘	๕๓.๔๘๔	๒๕๒,๔๐๐.๖๕
	๕.สกก.เมืองแพร่ จำกัด	๑๘๓.๒๔๔	๑,๑๑๕,๕๓๕.๐๐	๖,๑๑๑.๗๑	๐.๐๐๐	๐.๐๐
	๖.สกก.เมืองลอง จำกัด	๑๕๔.๓๗๕	๗๗๗,๕๐๐.๐๐	๔,๐๐๐.๐๐	๕๔.๑๗๕	๓๗๖,๗๐๐.๐๐
	ลำพูน	๗๕๒.๕๒๖	๕,๐๔๘,๖๑๓.๕๐	๖,๗๖๗.๐๗	๔๒๕.๘๕๖	๒,๘๑๗,๒๓๔.๖๘
	๑.ชสก.ลำพูน จำกัด	๕๓๓.๑๖๕	๓,๕๐๐,๐๐๐.๐๐	๖,๕๖๔.๕๒	๔๒๑.๘๘๗	๒,๗๖๕,๔๘๖.๗๕
	๒.สกก.เมืองลำพูน จำกัด	๒๕๕.๗๕๗	๑,๕๔๘,๖๑๓.๕๐	๕,๕๖๑.๗๘	๘.๐๐๕	๔๗,๗๔๗.๘๕
	เชียงใหม่	๖,๖๘๐.๘๕๖	๕๑,๘๒๕,๒๕๑.๖๐	๗,๗๕๗.๒๘	๓,๒๕๐.๘๕๘	๒๓,๑๐๓,๔๒๓.๕๓
	๑.สกก.สันป่าตอง จำกัด	๒,๓๐๘.๑๕๔	๑๖,๕๗๗,๔๘๑.๖๐	๗,๓๕๕.๔๔	๑,๖๕๑.๑๑๐	๑๒,๑๔๔,๖๓๕.๗๘
	๒.สกก.ดอยสะเก็ดจำกัด	๒๓๕.๓๐๐	๑,๓๖๖,๒๗๗.๐๐	๕,๘๐๖.๕๓	๕๕๔.๔๐๐	๓,๔๕๑,๔๐๒.๖๗
	๓.สกน.แม่แตง จำกัด	๗๔.๖๐๐	๕๕๓,๐๗๔.๐๐	๗,๔๑๓.๘๖	๓.๗๐๐	๒๗,๔๓๑,.๓๕
	๔.สกก.พร้าว จำกัด	๓,๐๑๓.๐๐๐	๒๖,๓๗๕,๐๕๖.๐๐	๘,๗๕๕.๐๕	๔๕๗.๐๐๐	๔,๓๕๑,๒๘๑.๓๕
	๕.สกก.ฝาง จำกัด	๓๑.๕๘๒	๒๐๕,๔๔๑.๐๐	๖,๔๒๓.๖๔	๒.๕๘๒	๖,๕๘๕.๘๕
	๖.สกก.สันทราย จำกัด	๓๐๒.๕๐๐	๑,๗๕๕,๖๕๖.๐๐	๕,๕๓๖.๐๕	-	-
	๗.สกก.หางดง จำกัด	๕๐๒.๐๖๖	๓,๑๑๒.๐๘๗.๐๐	๖,๑๕๘.๕๖	๕๐๒,๐๖๖	๓,๑๑๒,๐๘๗.๐๐
	๘.สกก.สันกำแพง จำกัด	๒๑๓.๒๕๔	๑,๔๓๖,๑๗๕.๐๐	๖,๗๓๔.๕๕	-	-
	เชียงราย	๑๐,๒๕๘.๔๕๔	๖๔,๕๓๕,๘๖๕.๓๐	๖,๒๖๖.๕๕	๓,๗๐๓.๘๔๘	๒๓,๐๖๔,๗๕๒.๔๓
	๑.สกก.เชียงของ จำกัด	๑๔๕.๖๕๐	๑,๐๐๗,๔๓๐.๔๕	๖,๗๓๐.๑๑	๓.๒๒๐	๒๑.๖๗๐.๕๖
	๒.สก.พัฒนาชนบาทหงาว	๑๕๓.๐๐๗	๑,๑๑๕,๐๕๑.๘๔	๕,๗๗๗.๔๗	-	-
	๓.สกก.ป่าแดด จำกัด	๔๗๕.๕๑๒	๓,๑๑๔,๔๐๑.๐๐	๖,๔๘๕.๕๓	๐.๐๐๐	๐.๐๐
	๔.สกก.เมืองพาน จำกัด	๒,๔๒๐.๐๓๑	๑๔,๒๗๓,๒๗๒.๔๖	๕,๘๕๗.๕๗	๘๕๖.๒๒๕	๕,๐๕๐,๐๑๓.๗๔
	๕.สกก.แม่จัน จำกัด	๑,๐๕๑.๖๐๗	๗,๐๑๕,๗๕๖.๒๐	๖,๔๒๗.๐๓	๒๕๒.๕๔๘	๑,๘๘๐,๒๑๖.๑๘
	๖.สกก.เชียงแสน จำกัด	๑,๑๑๗.๕๕๕	๗,๐๕๘,๑๘๖.๗๖	๖,๓๕๑.๓๑	๓๖๓.๗๑๒	๒,๓๑๐,๐๔๕.๘๖
	๗.สกก.แม่สาย จำกัด	๕๗๖.๗๗๐	๓,๓๗๘,๑๘๑.๑๐	๕,๘๕๗.๐๗	๔๕๒.๓๒๐	๒,๘๘๓,๕๕๑.๗๑
	๘.สกก.พญาเม็งราย จก.	๒๖๘.๘๖๕	๑,๖๕๖,๗๔๖.๔๒	๖,๓๑๐.๗๗	-	-
	๙.ชสก.เชียงราย จำกัด	๑,๒๕๑.๗๒๔	๘,๘๑๒,๒๐๔.๗๓	๖,๘๒๒.๐๕	๕๖๕.๔๒๕	๓,๘๘๔,๖๗๒.๖๘
	๑๐.สกก.เวียงชัย จำกัด	๓๑๕.๑๒๗	๑,๕๑๕.๓๑๓.๓๕	๖,๐๐๑.๗๓	๑๗๒.๑๗๐	๑,๐๙๓,๓๑๗.๔๖
	๑๑.สกป.เวียงชัย จำกัด	๒๖๓.๔๖๗	๑,๕๐๗,๕๔๔.๕๕	๕,๗๒๓.๔๗	๖๔.๒๒๐	๓๖๗,๕๖๑.๑๒
	๑๒.สกก.เวียงป่าเป้า จก.	๑๐๗.๐๐๐	๖๗๔,๔๐๗.๐๐	๖,๓๐๒.๘๗	-	-
	๑๓.สกก.เมืองเทิง จำกัด	๕๕๗.๗๔๕	๓,๗๒๗,๒๗๕.๐๕	๖,๖๘๒.๗๗	-	-

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	๑๔.สกก.แม่สรวย จำกัด	๑๒๘.๕๑๔	๗๖๕,๖๕๕.๕๕	๕,๕๓๕.๒๘	-	-
	๑๕.สกก.เมืองเชียงราย จำกัด	๑,๓๓๓.๐๐๐	๘,๔๓๗,๕๕๔.๐๐	๖,๓๓๐.๐๕	๘๕๐.๐๐	๕,๖๓๓,๗๔๒.๗๓
เขต ๖	อุบลราชธานี	๓๑,๐๗๖.๐๘๖	๒๐๕,๕๔๔,๘๕๒.๐๐	๖,๗๕๕.๘๓	๑๕,๒๓๑.๘๖๗	๑๐๓,๕๗๒.๖๐๒.๓๑
	๑.สกก.เขมราฐ จำกัด	๑๖๘.๕๒๐	๑,๐๑๖,๒๔๔.๐๐	๖,๐๑๖.๑๓	๗๕,๕๓๐	๔๗๘,๔๖๒.๕๐
	๒.สกก.กุดข้าวปุ้น จำกัด	๑,๗๗๕.๔๘๔	๑๑,๑๑๕,๓๕๕.๐๐	๖,๒๖๐.๔๗	๕๘๖.๑๒๒	๓,๖๖๕,๓๕๗.๔๔
	๓.สกก.เดชอุดม จำกัด	๒,๕๔๐.๐๐๐	๑๕,๗๔๗,๗๗๑.๐๐	๖,๗๑๖.๕๓	๕๗๓.๐๐๐	๖,๕๓๕,๕๗๑.๘๓
	๔.สกก.พิบูลมังสาหาร จำกัด	๒,๒๔๖.๐๐๐	๑๕,๕๑๓,๖๗๖.๐๐	๖,๕๐๗.๒๕	๒,๒๔๖.๐๐๐	๑๕,๕๑๓,๖๗๖.๐๐
	๕.สกก.สำโรง จำกัด	๕๓๘.๖๕๔	๓,๔๘๕,๕๑๑.๐๐	๖,๔๗๘.๕๕	๑๗๐.๗๕๖	๑,๑๐๖,๓๑๕.๑๖
	๖.สกก.เมืองอุบลราชธานี	๓๕๔.๐๐๐	๒,๘๐๐,๒๕๕.๐๐	๗,๑๐๗.๕๑	๑๓๗.๐๐๐	๕๗๓,๗๒๘.๘๕
	๗.สกก.ตระการพืชผล	๒,๕๖๓.๕๔๕	๒๑,๘๗๑,๖๖๘.๐๐	๗,๓๗๕.๒๓	๕๖๓.๕๕๐	๔,๑๖๑,๕๑๘.๐๒
	๘.สกก.ม่วงสามสิบ จำกัด	๗,๖๐๘.๕๖๑	๕๑,๕๓๗,๖๓๕.๐๐	๖,๗๗๓.๒๘	๕,๑๒๗.๒๒๗	๓๔,๗๒๘,๑๕๑.๕๔
	๙.สกก.ตาลสุม จำกัด	๖๓๕.๘๕๓	๔,๒๑๖,๕๐๑.๐๐	๖,๖๓๑.๘๘	๑๒๕.๗๕๖	๘๖๐,๕๒๖.๒๖
	๑๐.สกก.นาจะหลวย จำกัด	๔๐๖.๒๖๘	๒,๓๒๖,๔๗๓.๐๐	๕,๗๒๖.๔๕	๕๗.๑๒๐	๓๒๗,๐๕๔.๗๗
	๑๑.สกก.โนนสมบูรณ์ จำกัด	๔๕๖.๗๓๐	๓,๒๘๑,๗๑๖.๐๐	๖,๖๐๖.๖๔	๑๓๘.๐๖๐	๕๑๒,๑๑๒.๖๔
	๑๒.ชสก.อุบลราชธานี	๓,๓๒๔.๓๘๗	๒๓,๕๒๕,๐๔๑.๐๐	๗,๐๗๖.๕๐	๓,๓๒๔.๓๘๗	๒๓,๕๒๕,๐๔๑.๐๐
	๑๓.สกก.บุญนิยมราชธานีอโศก	๑๒๖.๘๕๐	๗๕๗,๓๔๖.๐๐	๖,๒๘๕.๗๔	๒๕.๗๔๐	๑๘๖,๕๓๗.๘๘
	๑๔.สกต.ธกส.อุบลราชธานี	๑๗.๑๓๕	๑๐๕,๖๕๓.๐๐	๖,๔๐๐.๒๐	๑๗.๑๓๕	๑๐๕,๖๕๓.๐๐
	๑๕.สกก.น้ำขุ่น จำกัด	๕๒๕.๑๔๔	๓,๗๒๑,๐๕๖.๐๐	๗,๐๘๕.๘๖	๑๖๗.๓๐๗	๑,๑๘๕,๕๑๓.๗๐
	๑๖.สกก.นาเยีย จำกัด	๖๐๘.๑๘๓	๔,๑๖๕,๗๓๖.๐๐	๖,๘๔๕.๔๘	๑๒๔.๘๓๒	๘๕๕,๐๓๔.๐๒
	๑๗.สกก.นาตาล จำกัด	๑๖๑.๔๕๕	๑,๐๖๕,๕๒๑.๐๐	๖,๖๐๑.๕๗	๐.๐๐๐	๐.๐๐
	๑๘.สกก.โพธิ์ไทร จำกัด	๗๑๕.๓๐๔	๔,๘๐๔,๑๔๐.๐๐	๖,๗๑๖.๒๒	๑๘๕.๒๓๑	๑,๒๔๔,๐๕๒.๔๐
	๑๙.สกก.ศรีเมืองใหม่ จำกัด	๕๐๗.๑๔๓	๓,๔๗๕.๕๔๑.๐๐	๖,๘๖๑.๘๕	๖๔.๕๕๑	๔๔๕,๕๕๘.๗๒
	๒๐.สกก.เหล่าเสือโก้ จก.	๑๔๗.๓๕๖	๕๑๘,๘๕๖.๐๐	๖,๒๓๔.๒๐	๔๗.๘๔๖	๒๕๘,๒๘๑.๔๕
	๒๑.สกก.ดอนมดแดงจก.	๕๒๕.๕๕๗	๕,๘๓๘,๖๗๔.๐๐	๖,๒๗๘.๑๖	๑๕๖.๕๔๕	๑,๒๓๓.๕๔๑.๘๑
	๒๒.สผน.ท่าเมือง จำกัด	๑๒๔.๕๓๔	๘๖๕.๖๒๗.๐๐	๖,๕๘๓.๐๕	๑๑๐.๑๘๔	๗๖๕,๔๒๐.๒๕
	๒๓.สกก.น้ำยืน จำกัด	๒๕๖.๗๐๒	๑,๗๐๕,๔๓๗.๐๐	๖,๖๔๓.๖๕	๑๔๖.๓๑๕	๕๗๒,๐๖๔.๕๔
	๒๔.สกก.บุณฑริก จำกัด	๑,๐๕๓.๐๐๐	๖,๔๓๔,๘๗๖.๐๐	๕,๘๘๗.๓๕	๒๑.๐๐๐	๑๒๓,๖๓๔.๔๐
	๒๕.สกย.บุณฑริก จำกัด	๓๘.๐๐๐	๒๓๑,๖๑๕.๐๐	๖,๐๕๕.๑๓	-	-
	๒๖.สกก.นาโพธิ์พัฒนา	๕.๐๐๐	๖๕,๑๕๕.๐๐	๗,๒๔๓.๘๕	๓.๐๐๐	๒๑,๗๓๑.๖๗
	๒๗.สกก.สว่างวีระวงศ์	๕๖.๖๘๘	๖๕๔,๒๖๐.๐๐	๖,๗๖๖.๗๑	-	-
	๒๘.สกก.เขื่องใน จำกัด	๑,๓๔๒.๑๘๗	๕,๐๓๘,๓๗๘.๐๐	๖,๗๓๔.๐๗	๓๖.๔๒๕	๒๔๕,๓๑๕.๓๕
	๒๙.สผน.กุดกะเสียน จก.	๒๘.๕๖๕	๑๘๕,๓๐๑.๐๐	๖,๓๕๖.๕๓	๒๘.๕๖๕	๑๘๕,๓๐๑.๐๐

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	๓๐.สกก.วารินชำราบ จำกัด	๔๑๔.๕๒๒	๓,๑๓๕,๗๕๖.๐๐	๗,๕๖๗.๒๐	๒๕๐.๐๔๓	๑,๘๕๒,๑๒๔.๓๓
	๓๑.สกก.ทุ่งศรีอุดม จำกัด	๔๓๔.๒๖๗	๒,๒๗๖,๒๑๐.๐๐	๕,๒๔๑.๕๐	๒๖๕.๓๘๘	๑,๔๑๑,๕๕๖.๕๐
	นครราชสีมา	๕,๔๑๒.๗๗๕	๕๕,๘๐๕,๘๘๔.๐๐	๖,๓๕๔.๑๒	๕,๔๑๕.๖๖๑	๓๔,๔๕๗,๓๗๒.๐๐
	๑.ชสก.นครราชสีมา จำกัด	๑,๘๔๕.๘๐๕	๑๑,๗๕๒,๘๐๕.๗๕	๖,๓๘๘.๕๗	๗๑๐.๖๒๘	๔,๕๔๐,๑๗๗.๖๗
	๒.สกก.พิมาย จำกัด	๔,๑๔๒.๕๕๖	๒๖,๑๖๒,๔๑๒.๘๕	๖,๓๑๕.๔๖	๒,๗๖๓.๕๒๕	๑๗,๔๕๕,๔๕๒.๐๖
	๓.สกก.สูงเนิน จำกัด	๑,๒๗๖.๕๓๓	๘,๐๔๗,๘๕๗.๕๐	๖,๓๐๔.๕๐	๑,๐๔๑.๑๗๐	๖,๕๖๔.๐๕๒.๖๘
	๔.สกก.ห้วยแถลง จำกัด	๑๕๕.๔๐๐	๑,๐๕๖,๓๕๕.๐๐	๖,๕๗๕.๕๓	๑๐๑.๖๐๐	๖๕๐,๖๗๐.๑๓
	๕.สกก.โนนแดง จำกัด	๑๔๗.๐๐๐	๕๐๑,๘๔๗.๐๐	๖,๑๓๕.๐๑	-	-
	๖.สกก.โนนไทย จำกัด	๔๐๗.๘๔๘	๒,๔๐๐,๐๕๑.๒๐	๕,๘๘๔.๗๗	๐.๐๐๐	(๐.๐๐)
	๗.สกก.โนนสูง จำกัด	๑,๔๓๗.๕๘๕	๕,๔๔๘,๔๒๖.๓๐	๖,๕๗๒.๔๑	๗๕๘.๓๓๔	๕,๒๔๖,๕๗๕.๔๖
	ยโสธร	๗,๐๑๘.๕๕๔	๔๗,๐๓๕,๒๖๕.๐๑๐	๖,๗๐๑.๗๕	๓๒๑.๗๓๑	๒,๐๕๓,๒๔๕.๐๕
	๑.สกก.เลิงนาทา จำกัด	๑,๗๖๐.๐๐๕	๑๒,๓๖๘,๓๔๒.๐๐	๗,๐๒๗.๔๓	๑.๓๓๔	๕,๓๗๔.๕๕
	๒.สกก.ป่าติ้ว จำกัด	๑,๘๔๖.๖๕๗	๑๑,๗๘๑,๘๕๑.๐๐	๖,๓๗๕.๕๖	๑.๕๕๗	๑๒,๔๘๕.๕๘
	๓.สกก.คำเขื่อนแก้ว จำกัด	๓๒๔.๖๕๕	๒,๑๖๔,๕๔๘.๕๗	๖,๖๖๗.๒๓	-	-
	๔.สกก.เมืองยโสธร	๕๘๐.๐๖๐	๖,๕๖๒,๒๔๘.๔๔	๖,๖๕๕.๗๖	๓๐๔.๕๗๒	๒,๐๓๕,๓๔๑.๖๐
	๕.สกก.มหาชนะชัย	๒๗๓.๖๕๖	๑,๘๐๑,๕๘๗.๐๐	๖,๕๘๒.๔๔	๔.๘๖๘	๓๒,๐๔๓.๓๑
	๖.สกก.กุดชุม จำกัด	๖๘๐.๐๐๑	๔,๖๐๓,๒๕๖.๐๐	๖,๗๖๕.๔๘	๐.๐๐๐	๐.๐๐
	๗.สกก.ค้อวัง จำกัด	๕๕๔.๔๘๗	๖,๖๒๗,๘๕๔.๐๐	๖,๖๖๔.๖๐	-	-
	๘.สกก.ทรายมูล จำกัด	๑๕๕.๓๔๕	๑,๑๒๕.๕๘๒.๐๐	๗,๐๘๘.๗๓	๑๕๕.๓๔๕	๑,๑๒๕,๕๘๒.๐๐
	ศรีสะเกษ	๑๘,๒๒๕.๖๔๔	๑๑๗,๕๓๘,๕๔๕.๑๑	๖,๔๔๕.๐๘	๑,๗๖๗.๑๗๐	๑๑,๔๕๔,๗๕๑.๔๕
	๑.สกก.เมืองศรีสะเกษ	๔,๐๔๑.๐๗๕	๒๖,๕๕๕,๕๔๒.๑๐	๖,๕๘๑.๓๐	๔๗๔.๗๒๒	๓,๑๒๔,๒๘๖.๕๕
	๒.สกก.ศรีกันทรารมย์ จำกัด	๒,๕๐๔.๘๒๕	๑๖,๗๘๒,๗๓๖.๕๕	๖,๗๐๐.๑๖	๘.๗๕๗	๕๘,๖๗๓.๓๓
	๓.สกก.ราษีไศล จำกัด	๑๒๘.๔๗๑	๘๑๔,๐๒๕.๕๕	๖,๓๓๖.๒๖	๐.๕๕๕	๖,๐๗๖.๔๗
	๔.สกก.ศรีรัตนะ จำกัด	๑,๗๐๕.๔๐๕	๑๐,๕๑๓,๕๕๕.๕๖	๖,๓๘๔.๔๓	-	-
	๕.สกก.ห้วยทับทัน	๔๕๗.๖๓๗	๓,๒๗๓,๐๕๓.๕๐	๖,๕๗๗.๑๕	๑.๕๑๗	๑๒,๖๐๘.๔๘
	๖.สกก.โนนคูณ	๘๑๒.๐๑๓	๕,๔๐๘,๕๕๘.๐๐	๖,๖๖๑.๑๗	๕.๔๒๓	๖๒,๗๖๘.๒๒
	๗.สกก.ยางชุมน้อย จำกัด	๔๖๔.๕๒๗	๓,๐๒๗,๕๒๗.๐๐	๖,๕๑๑.๘๓	๕.๕๑๖	๖๔,๕๗๑.๓๔
	๘.สกก.ขุขันธ์ จำกัด	๑๒๒.๕๕๘	๘๐๖,๖๐๔.๐๐	๖,๕๗๕.๒๖	๓๘.๔๑๕	๒๕๒,๗๖๘.๕๕
	๙.สกก.ปรางค์กู่ จำกัด	๓๘๘.๐๖๕	๒,๒๖๕.๗๕๐.๐๐	๖,๗๐๒.๒๓	๓.๗๐๒	๒๔,๘๑๑.๖๖
	๑๐.สกก.ไพรบึง จำกัด	๔,๒๗๖.๐๐	๒๗,๐๖๘,๐๑๕.๖๕	๖,๓๓๐.๒๒	๕๓๕.๔๑๘	๓,๔๑๔,๖๓๖.๐๗

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	๑๑.สกก.ขุนหาญโพธิ์กระสัง	๖๐.๔๖๐	๓๗๐,๖๘๗.๐๐	๖,๑๓๑.๑๑	-	-
	๑๒.สกก.อุทุมพรพิสัย จำกัด	๔๒๕.๔๖๐	๒,๘๓๓.๕๖๐.๐๐	๖,๖๕๘.๘๘	๔๒๕.๔๖๐	๒,๘๓๓.๕๖๐.๐๐
	๑๓.สกก.กันทรลักษ์ จำกัด	๒,๐๐๓.๖๕๐	๑๒,๒๒๘,๕๗๗.๔๐	๖,๑๐๓.๑๕	๗๔.๔๗๓	๔๕๔,๕๑๘.๘๒
	๑๔.สก.ปฏิรูปขุนหาญ จำกัด	๒๘๒.๑๔๖	๑,๕๘๓,๒๑๘.๐๐	๕,๖๔๖.๗๘	-	-
	๑๕.สกป.กันทรลักษ์ จำกัด	๕๕๘.๘๐๖	๓,๕๕๖.๖๔๖.๐๐	๖,๓๖๓.๕๘	๑๘๐.๐๐๔	๑,๑๔๕,๔๗๐.๘๑
	สิงห์บุรี	๕,๒๖๑.๑๔๘	๓๕,๕๕๖,๓๐๑.๔๗	๖,๗๕๘.๒๘	๑๓๕.๑๗๑	๘๑๓,๕๒๓.๐๔
	๑.สกก.ทุ่งกุลาท่าตูมหนึ่ง จำกัด	๑๐๔.๑๘๐	๗๐๐,๘๘๕.๑๐	๖,๗๒๘.๐๕	-	-
	๒.สกก.สำโรงทาบ จำกัด	๕๘๗.๖๖๒	๔,๒๐๐,๗๘๑.๕๐	๗,๐๒๘.๖๘	๘.๘๘๘	๗๐,๒๐๒.๕๗
	๓.สกก.ท่าตูม จำกัด	๖๕.๓๑๘	๔๔๖,๔๖๓.๑๐	๖,๘๓๕.๒๒	-	-
	๔.สกป.เมืองสุรินทร์ จำกัด	๖๒๕.๖๑๔	๔,๑๘๔,๓๑๑.๑๕	๖,๗๐๔.๓๑	-	-
	๕.สกก.เมืองสุรินทร์ จำกัด	๗๖.๓๓๑	๕๒๐,๕๕๕.๓๕	๖,๘๑๘.๗๑	๑.๔๓๒	๘,๗๖๕.๘๓
	๖.สกก.ปราสาท จำกัด	๓๖๒.๘๘๘	๒,๔๘๓,๒๐๒.๘๐	๖,๘๔๒.๖๘	-	-
	๗.สกก.นิคมฯ	๑๘๗.๘๖๔	๑,๓๔๘,๗๒๑.๑๐	๖,๘๒๑.๔๖	-	-
	๘.สกก.จอมพระ จำกัด	๓๘๔.๘๕๓	๒,๖๐๖,๒๑๕.๘๕	๖,๗๗๑.๘๘	-	-
	๙.สกก.สนม จำกัด	๖๐.๕๐๒	๔๗๗,๕๓๘.๔๐	๗,๘๘๒.๘๕	-	-
	๑๐.สกก.รัตนบุรี จำกัด	๑๐๘.๑๗๘	๗๔๑,๑๑๖.๔๐	๖,๘๕๐.๘๓	๔.๓๒๔	๒๘,๖๒๓.๐๑
	๑๑.สกก.ทุ่งกุลาท่าตูมสอง	๗๗๓.๘๘๗	๕,๔๓๘.๘๓๑.๗๕	๗,๐๒๗.๐๓	๔.๔๒๖	๓๑,๑๐๑.๖๕
	๑๒.สกก.บัวเชด จำกัด	๖๒.๘๕๗	๔๔๔,๐๐๐.๐๐	๗,๐๖๓.๖๕	๐.๖๗๔	๔,๗๖๐.๘๐
	๑๓.สกก.สังขะ จำกัด	๒๘๓.๕๔๘	๑,๗๕๑,๓๒๑.๐๐	๖,๑๗๖.๔๕	๗๐.๘๘๗	๔๓๗,๘๓๐.๒๕
	๑๔.สกก.ต.บ้านจารย์ จำกัด	๗๐.๘๖๗	๔๓๗,๘๓๘.๓๐	๖,๑๗๘.๓๒	-	-
	๑๕.สกก.ลำดวน จำกัด	๘๖.๕๘๒	๕๕๐,๑๖๕.๑๐	๖,๓๓๔.๓๑	-	-
	๑๖.สกก.ชุมพลบุรี จำกัด	๓๕๒.๐๐๐	๒,๓๖๒,๕๐๗.๗๕	๖,๗๑๑.๖๗	-	-
	๑๗.สกก.สนม จำกัด	๗๐๐.๗๗๔	๔,๕๑๗,๖๐๓.๐๐	๖,๔๔๖.๕๘	๔๓.๑๔๐	๒๗๘,๑๐๕.๘๑
	๑๘.สกก.กาบเชิง จำกัด	๘๖.๘๘๒	๖๒๓,๔๕๗.๒๓	๖,๔๓๕.๒๒	-	-
	๑๙.สกก.ศีขรภูมิ จำกัด	๒๕๐.๒๔๐	๑,๗๐๘,๖๗๐.๔๕	๖,๘๓๒.๑๒	๐.๓๐๐	๒,๐๔๘.๖๔
	อำนาจเจริญ	๘,๘๒๔.๐๔๑	๖๐,๐๗๔,๘๐๘.๐๐	๖,๘๐๘.๐๘	๑๓๘.๑๘๐	๘๑๓,๕๖๔.๐๖
	๑.สกก.เมืองอำนาจเจริญ	๑,๒๖๓.๐๖๘	๘,๗๐๘,๖๑๘.๐๐	๖,๘๘๕.๖๐	-	-
	๒.สกก.พนา จำกัด	๘๘๔.๗๗๘	๖,๔๒๒,๕๘๘.๐๐	๖,๕๒๑.๘๓	๕๕.๓๘๒	๓๖๑,๒๕๗.๓๘

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	๓.สก.ธุรกิจ รพช.อำเภอพนา	๒๗๕.๖๕๘	๑,๘๔๑,๖๒๘.๐๐	๖,๕๘๔.๗๔	๘๑.๘๔๘	๕๗๘,๕๑๕.๔๓
	๔.สกก.ชานุมาน จำกัด	๗๗.๐๐๐	๔๕๗,๒๒๔.๐๐	๕,๕๗๗.๕๗	-	-
	๕.สกก.นาเจริญ จำกัด	๒๘.๗๘๔	๑๗๐,๔๗๘.๐๐	๖,๐๐๔.๗๒	-	-
	๖.สกก.หัวตะพาน จำกัด	๖๘๗.๘๘๕	๔,๖๔๑.๒๗๕.๐๐	๖,๗๔๗.๑๗	-	-
	๗.สกก.นิคมนาหว้าใหญ่ จำกัด	๗๔๗.๗๗๘	๒,๔๐๐,๒๕๗.๐๐	๖,๕๘๒.๕๗	-	-
	๘.สกก.เสนางคนิคม จำกัด	๕,๑๕๕.๔๕๐	๗๕,๔๗๑,๗๖๖.๐๐	๖,๘๖๗.๗๐	๑.๕๕	๑๗,๗๕๑.๒๔
	บุรีรัมย์	๗,๔๔๘.๗๖๒	๔๗,๒๔๔,๔๖๔.๐๐	๖,๗๔๒.๕๗	๖๗๘.๒๘๕	๔,๗๖๘,๒๘๕.๘๑
	๑.ชสก.บุรีรัมย์ จำกัด	๗,๕๑๕.๘๖๗	๒๕,๕๖๕,๕๔๑.๐๐	๖,๖๗๐.๘๖	๔๕๗.๐๔๐	๗,๐๐๔.๐๔๕.๐๑
	๒.สกก.ละหานทราย จำกัด	๑๑๘.๗๔๖	๗๑๗,๗๗๐.๐๐	๖,๐๔๔.๕๘	๐.๕๖๘	๗,๔๗๗.๗๒
	๓.สกก.พัฒนาชุมชนก้านเหลือง	๑๔.๕๕๐	๘๔,๕๘๖.๐๐	๕,๖๕๗.๕๗	๗.๑๔๐	๑๗,๗๖๕.๘๕
	๔.สกก.เกษตรนาโพธิ์ จำกัด	๘๕๘.๖๔๗	๕,๘๕๐,๕๕๗.๐๐	๖,๕๕๕.๔๐	๔๔.๐๘๗	๒๘๘,๕๘๑.๘๒
	๕.สกก.ประโคนชัย จำกัด	๖๕๕.๒๕๗	๗,๐๗๕,๖๖๐.๐๐	๔,๖๗๒.๘๑	-	-
	๖.สกก.กระสัง จำกัด	๔๘.๘๑๐	๒๗๕,๐๐๐.๐๐	๕,๖๗๔.๐๕	-	-
	๗.สกก.หนองหงส์ จำกัด	๒๖๗.๖๘๗	๑,๗๘๘,๒๑๔.๐๐	๖,๖๘๐.๗๔	๗๒.๗๐๘	๒๑๕,๘๒๘.๔๕
	๘.สผน.ลำตะโคง จำกัด	๑๑๐.๐๐๐	๗๘๕,๒๗๗.๐๐	๗,๑๗๔.๘๕	-	-
	๕.สกก.สตึก จำกัด	๗๖.๕๔๖	๒๔๐,๕๘๔.๐๐	๖,๕๕๗.๕๕	-	-
	๑๐.สกก.ลำปลายมาศ จำกัด	๑๔๖.๐๒๔	๑,๐๐๗,๕๐๐.๐๐	๖,๘๗๔.๕๐	-	-
	๑๑.สกก.ประคำ จำกัด	๒๕๐.๗๕๐	๑,๔๘๕,๖๔๗.๐๐	๕,๕๒๗.๘๗	๗.๗๘๗	๒๐.๐๖๔.๑๔
	๑๒.สกก.กรป.นพค บุรีรัมย์	๕๔.๕๑๒	๖๗๑,๑๖๕.๐๐	๖,๖๕๐.๐๐	-	-
	๑๓.สกก.ห้วยราช จำกัด	๗๕.๕๖๑	๕๐๑,๗๑๕.๐๐	๖,๖๗๕.๕๒	๐.๖๑๖	๔,๐๕๐.๑๕
	๑๔.สกก.นางรอง จำกัด	๕๗.๗๐๘	๗๘๕,๐๐๐.๐๐	๖,๗๑๘.๐๘	๕๖.๕๗๕	๖๕๑,๒๔๔.๔๒
	๑๕.สกก.พัฒนาชุมชนเมืองยาง	๔๕.๗๔๐	๗๐๔,๔๕๖.๐๐	๖,๑๒๑.๗๕	-	-
	๑๖.สกก.พัฒนาชุมชนชำนิ	๕๒๗.๒๐๐	๗.๑๐๕.๒๖๐.๐๐	๕,๕๔๒.๗๘	๑๐.๒๐๐	๖๐,๖๑๖.๗๑
	๑๗.สกก.พัฒนาชุกโนนสุวรรณ	๗๘.๑๗๕	๔๗๗,๖๒๗.๐๐	๖,๐๕๘.๑๕	๐.๑๗๒	๗๕๕.๖๘
	๑๘.สกก.พัฒนาชุมชนลำไทรโยค	๘๗.๘๕๐	๔๕๖,๕๒๑.๐๐	๕,๕๒๑.๕๔	๐.๘๑๖	๔,๘๗๑.๕๘

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	๑๙.สผน.บ้านเพียแก้ว จำกัด	๒๒.๓๐๐	๖๕,๑๕๒.๐๐	๒,๙๒๑.๖๑	๓๓,๐๖๐	๙๖,๕๘๘.๕๗
	ชัยภูมิ	๔,๐๙๕.๖๑๐	๒๒,๕๘๕,๕๗๔.๖๒	๕,๕๑๔.๕๘	๑,๖๔๔.๐๖๐	๙,๒๔๖,๑๔๑.๗๒
	๑.สกก.คอนสวรรค์จำกัด	๑๑๓.๒๒๖	๖๑๓,๕๐๐.๐๐	๕,๔๑๘.๓๗	๑๐๗.๙๘	๕๘๕,๐๖๔.๔๑
	๒.สกก.บ้านเขว้า จำกัด	๑๕๘.๔๔๓	๙๙๘,๐๐๐.๐๐	๖,๒๙๘.๘๐	๒๑๑.๗๘	๑,๓๓๓,๙๓๙.๙๔
	๓.สกก.เมืองชัยภูมิจำกัด	๑,๒๘๙.๙๔๑	๗,๕๑๖,๐๒๖.๐๐	๕,๘๒๖.๖๔	๔๘๒.๕๙	๒,๘๑๑.๘๕๖.๔๕
	๔.สกก.เกษตรสมบูรณ์ จำกัด	๑,๗๘๑.๘๑๗	๙,๓๘๔,๕๘๖.๐๐	๕,๒๖๖.๘๖	๒๙๒.๓๕	๑,๕๓๙,๗๘๘.๔๖
	๕.สกก.ลำประทาว จำกัด	๑๗๖.๔๙๔	๑,๐๔๑,๗๑๙.๐๐	๕,๙๐๒.๒๙	๗๒.๔๑	๔๒๗.๓๘๔.๙๑
	๖.สกก.เนินสง่า จำกัด	๖๔.๕๖๐	๔๐๐,๒๘๙.๐๐	๖,๒๐๐.๒๖	๖๔.๕๖	๔๐๐,๒๘๙.๐๐
	๗.สก.เช่าซื้อบ้านแท่น จำกัด	๙๐.๑๗๑	๔๖๖,๐๕๐.๔๒	๕,๑๖๘.๕๒	๑๐.๐๐	๕๑,๖๘๕.๑๘
	๘.สกก.หนองบัวระเหว จำกัด	๑๗๓.๒๘๕	๖๔๖,๖๔๑.๐๐	๓,๗๓๑.๖๖	๑๕๔.๗๒	๕๗๗,๓๗๐.๑๖
	๙.สกป.ภักดีชุมพล จำกัด	๐.๐๖๖	๓๙๖.๐๐	๖,๐๐๐.๐๐	๐.๐๗	๓๙๖.๐๐
	๑๐.สกก.จัตุรัส จำกัด	๑๖๙.๒๐๒	๑,๐๔๙,๕๗๙.๒๐	๖,๒๐๓.๑๑	๑๖๙.๒๐	๑,๐๔๙,๕๗๙.๒๐
	๑๑.สผน.บ้านท่าหว้า จำกัด	๖๔.๕๖๐	๔๐๐,๒๘๙.๐๐	๖,๒๐๐.๒๖	๖๔.๕๖	๔๐๐,๒๘๙.๐๐
	๑๒.สกป.ภักดีชุมพลหนึ่ง จำกัด	๑๓.๘๔๕	๖๘,๔๙๙.๐๐	๔,๙๔๗.๕๖	๑๓.๘๕	๖๘,๔๙๙.๐๐
เขต๗	**สกลนคร**	๘,๘๒๓.๑๗๙	๕๓,๕๔๖,๘๓๖.๑๔	๖,๐๖๘.๘๘	๑๕๘,๗๓๖	๙๘๗,๗๘๙.๘๗
	๑.สกก.กุสุมาลย์ จำกัด	๓๕๗.๕๐๐	๒,๓๐๙,๕๑๑.๐๐	๖,๔๖๐.๑๗	-	-
	๒.สกก.สว่างแดนดิน จำกัด	๑๙.๐๗๘	๙๓,๓๐๒.๐๐	๔,๘๙๐.๕๕	-	-
	๓.สกก.โคกศรีสุพรรณ จำกัด	๗๑๙.๗๕๒	๔,๙๑๕,๙๙๙.๐๐	๖,๘๓๐.๑๓	๐.๐๐๐	๐.๐๐
	๔.สกก.พรรณนิคม จำกัด	๑,๔๓๖.๓๕๒	๘.๓๑๓,๓๘๕.๐๐	๕,๗๘๗.๘๕	๐.๕๘	๓.๓๕๑.๑๖
	๕.สกก.เต่างอย จำกัด	๘๙,๓๓๐	๔๗๑,๔๗๓.๐๐	๕,๒๗๗.๘๘	-	-
	๖.สกก.อากาศอำนวย จำกัด	๑๔๙.๘๒๗	๙๑๓,๒๙๕.๐๐	๖,๐๙๕.๖๖	-	-
	๗.สกต.ธกส.สกลนคร จำกัด	๔๕๑.๗๖๖	๒,๖๒๔,๒๗๓.๑๔	๕,๘๐๘.๙๒	๔๑.๗๖๖	๒๔๒,๖๑๕.๔๑
	๘.สกป.พอกใหญ่ จำกัด	๙๒๐.๐๘๐	๕,๑๘๙.๖๗๒.๐๐	๕,๖๔๐.๔๖	-	-
	๙.สกก.โพนนาแก้ว จำกัด	๙๓๐.๐๐๐	๕,๙๕๓,๗๕๕.๐๐	๖,๔๐๑.๘๙	๑๑๔.๐๐๐	๗๒๙,๘๑๕.๑๓
	๑๐.สกก.เมืองสกลนคร จำกัด	๑,๗๗๐.๔๐๐	๑๑,๖๖๐,๖๘๒.๐๐	๑,๕๓๘.๒๔	๐.๗๙๑	๑,๒๑๖.๗๕

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	๑๑.สกก.วานรนิวาส จำกัด	๑,๕๗๕.๐๐	๘,๔๖๕,๖๖๓.๐๐	๕,๓๗๕.๒๑	-	-
	๑๒.สกก.บ้านม่วง จำกัด	๑๐๒.๐๕๔	๕๕๘,๖๔๔.๐๐	๕,๘๖๓.๖๖	-	-
	๑๓.สกก.วาริชภูมิ จำกัด	๓๐๒.๐๐๐	๒,๐๓๖,๘๘๒.๐๐	๖,๗๔๔.๖๔	๑.๖๐๐	๑๐,๗๕๑.๔๓
	หนองบัวลำภู	๖,๐๐๗.๑๔๘	๓๑,๕๓๔,๕๓๓.๐๐	๕,๓๑๖.๑๖	๒๒๘.๑๔๕	๑,๒๑๒,๘๗๕.๕๗
	๑.สกน.โนนสัง จำกัด	๑๘.๗๗๕	๕๕,๕๐๘.๐๐	๕,๑๐๘.๒๘	-	-
	๒.สกก.ศรีบุญเรือง จำกัด	๗๖๘.๑๕๐	๒,๐๗๕,๒๕๓.๐๐	๕,๕๓๕.๑๕	๑๐.๔๕๘	๕๘,๑๕๐.๔๒
	๓.สกก.โนนสัง จำกัด	๒๕๔.๓๑๔	๑,๒๖๗,๑๓๗.๐๐	๔,๕๘๒.๕๗	-	-
	๔.สกก.นากลาง จำกัด	๘๑.๐๔๘	๔๕๔,๓๑๑.๐๐	๕,๖๐๕.๔๖	-	-
	๕.สกก.เมืองหนองบัวลำภู จำกัด	๕,๑๘๖.๔๕๐	๒๗,๕๓๔,๕๖๓.๐๐	๕,๓๐๘.๕๐	๑๖๘.๕๕๐	๘๕๗,๑๕๑.๒๑
	๖.สกก.สุรรณคูหา จำกัด	๔๘.๖๖๑	๒๕๕,๐๐๖.๐๐	๕,๒๔๐.๔๖	๔๘.๖๖๑	๒๕๕,๐๐๖.๐๐
	๗.สกก.มหาชนสุวรรณคูหา	๔๕.๗๑๐	๒๘๘,๗๕๕.๐๐	๕,๘๐๘.๗๕	-	-
	เลย	๑๖๒.๕๑๖	๕๗๕,๗๕๒.๐๐	๕,๗๔๔.๐๒	๑๓.๖๐๘	๒๕๕.๐๘๒.๒๑
	๑.สกก.ท่าลี่ จำกัด	๓๒.๒๘๖	๑๖๑,๔๓๐.๐๐๐	๕,๐๐๐.๐๐	๒.๕๗๘	๑๕๒,๐๖๘.๕๕๕
	๒.สกก.ภูกระดึง จำกัด	๑๓๐.๖๓๐	๗๗๔,๓๖๒.๐๐	๕,๕๒๗.๕๐	๑๐.๖๓๐	๖๓,๐๑๓.๖๑
	มุกดาหาร	๘๒๕.๒๔๕	๕,๒๘๔,๒๘๕.๐๐	๖,๔๐๓.๒๕	๑๗๑.๘๘๕	๑,๐๘๑,๔๔๔.๒๔
	๑.สกก.คำชะอี จำกัด	๕๓๐.๗๖๔	๓,๕๒๕,๓๘๕.๐๐	๖,๖๔๒.๑๐	๕๓.๓๕๒	๖๒๐,๓๑๘.๕๕
	๒.สกก.ดงหลวง จำกัด	๑๓๗.๖๐๑	๘๔๕,๗๕๑.๐๐	๖,๑๗๕.๔๗	๑.๘๘๗	๑๑,๖๓๕.๑๑
	๓.สผน.บ้านนาโพธิ์จำกัด	๒๒.๕๑๐	๑๒๓,๕๕๒.๐๐	๕๔๕๐.๕๔	๕.๕๖๐	๕๒,๔๘๕.๕๔
	๔.สกก.โนนยาง จำกัด	๑๖.๓๘๐	๘๔,๓๑๒.๐๐	๕,๑๔๗.๒๕	๑.๕๐๐	๕,๗๗๕.๗๘
	๕.สกก.หนองสูง จำกัด	๑๑๗.๕๕๐	๗๐๑,๒๔๕.๐๐	๕,๕๔๓.๒๖	๖๕.๑๕๐	๓๘๗,๒๐๓.๒๕
	นครพนม	๒,๗๕๕.๓๓๐	๑๘,๔๕๘,๑๐๖.๗๗	๖,๖๕๕.๐๕	๗๐๐.๒๖๗	๔,๗๑๑.๕๗๕.๗๑
	๑.สกก.ท่าอุเทน จำกัด	๓๗๖.๕๒๖	๒,๔๑๒,๗๐๒.๐๐	๖,๔๐๑.๐๐	-	-
	๒.สกต.ธกส.นครพนม	๕๓.๑๗๐	๑,๐๓๕.๓๔๕.๔๐	๑๑,๑๑๒.๔๓	-	-
	๓.สกก.เรณูนคร จำกัด	๑๔๕.๕๒๘	๑.๐๖๐,๑๖๔.๐๐	๗,๒๘๔.๕๕	๑๔๕.๕๒๘	๑,๐๖๐,๑๖๔.๐๐
	๔.สกก.น้ำฝนนาทม จำกัด	๑๒๖.๖๐๗	๗๑๖,๖๐๖.๓๗	๕,๖๖๐.๐๘	๒๒.๖๕๔	๑๒๘,๒๒๓.๕๖
	๕.สกก.ศรีสงคราม จำกัด	๖๗๖.๗๗๗	๔,๘๗๓,๓๒๓.๐๐	๗,๒๐๐.๗๘	-	-
	๖.สกก.ธาตุพนม จำกัด	๗๒.๕๕๔	๕๐๑,๑๒๕.๐๐	๖,๕๐๖.๕๒	๑,๔๕๐	๑๐,๒๕๑.๓๒
	๗.สกก.บ้านแพง จำกัด	๖๖๗.๑๔๕	๓,๕๐๒,๔๓๑.๐๐	๕,๘๔๕.๔๕	๒๑.๔๓๗	๑๒๕,๓๕๔.๖๕
	๘.สกก.โพนสวรรค์จำกัด	๒๐.๐๒๔	๑๒๔,๕๕๒.๐๐	๖,๒๒๒.๑๓	-	-

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	๙.สกก.ปลาปาก จำกัด	๑๗๑.๙๑๒	๑,๓๐๓,๑๙๖.๐๐	๗,๕๘๐.๖๐	๑๔๒.๔๓๘	๑,๐๗๙.๗๖๕.๔๑
	๑๐.สกก.พัฒนาชนบท โคกหิน	๕๑.๙๔๔	๓๘๖,๘๙๓.๐๐	๗,๔๔๘.๒๗	๕๑.๙๔๔	๓๘๖,๘๙๓.๐๐
	๑๑.สกก.เมืองนครพนม	๑๑๐.๓๐๔	๖๔๑,๗๒๙.๐๐	๕,๘๑๗.๘๒	๗๒.๓๓๗	๔๒๐,๘๔๓.๗๗
	๑๒.สกก.นาหว้า จำกัด	๒๔๒.๔๓๙	๑.๕๐๐,๐๐๐.๐๐	๖,๑๘๗.๑๒	๒๔๒.๔๓๙	๑,๕๐๐,๐๐๐.๐๐
	หนองคาย	๓๒๕.๑๒๓	๑,๖๐๗,๖๘๒.๗๒	๔,๙๔๔.๘๔	๑๕๖.๓๐๘	๗๓๓,๘๘๕.๙๙
	๑.สกก.ท่อบ่อ จำกัด	๙๑.๒๐๔	๕๗๘,๔๒๐.๘๔	๖,๓๔๒.๐๖	๓๔.๖๐๑	๒๑๙,๔๔๑.๔๗
	๒.สกก.โพนพิสัย จำกัด	๔.๙๓๐	๒๔,๘๔๘.๐๐	๕,๐๔๐.๑๖	๔.๙๓๐	๒๔,๘๔๘.๐๐
	๓.สกก.พรเจริญ(ศรีชมภู) จำกัด	๘.๖๙๐	๔๕,๙๑๒.๐๐	๕,๒๘๓.๓๑	๘.๖๙๐	๔๕,๙๑๒.๐๐
	๔.สกก.โซ่พิสัย จำกัด	๓๑.๘๔๘	๑๖๙,๙๘๘.๐๐	๕,๓๓๗.๔๘	๑.๕๒๔	๘,๑๓๔.๓๒
	๕.สกก.ศรีเชียงใหม่ จำกัด	๕.๓๔๙	๓๐,๒๔๙.๐๐	๕,๖๕๕.๐๘	๕.๓๔๙	๓๐,๒๔๙.๐๐
	๖.สกก.เซกา จำกัด	๔.๕๖๓	๒๒,๔๒๕.๐๐	๔,๙๑๔.๕๓	๔.๕๖๓	๒๒,๔๒๕.๐๐
	๗.สกก.ปากคาด จำกัด	๓๗.๙๕๗	๒๐๑.๔๕๑.๐๐	๕,๓๐๗.๓๕	๒๑.๐๖๑	๑๑๑,๗๗๘.๐๕
	๘.สกป.โพนพิสัยสอง จำกัด	๑๒๘.๙๕๐	๔๖๒.๔๗๐.๐๐	๓,๕๘๖.๔๓	๗๕.๕๙๐	๒๗๑,๐๙๘.๑๖
	๙.สกก.สังคม จำกัด	๑๑.๖๓๒	๗๑,๙๑๘.๘๘	๖,๑๘๒.๘๕	-	-
	มหาสารคาม	๖,๘๖๕.๑๑๔	๓๖,๕๘๐,๙๖๔.๔๖	๕,๓๒๘.๕๓	๒,๒๙๕.๖๒๔	๑๔,๕๕๘,๑๔๗.๕๙
	๑.สกก.เมืองมหาสารคาม	๑๐๗.๗๗๕	๖๕๓,๐๒๔.๐๐	๖,๐๕๙.๑๔	๐.๑๒๑	๗๓๓.๑๖
	๒.สกก.เชียงยืน จำกัด	๔๕๔.๑๘๘	๒,๘๖๔,๑๑๗.๐๐	๖,๓๐๖.๐๒	๓๐๖.๐๓๑	๑,๙๒๙,๘๓๖.๕๒
	๓.สกก.กันทรวิชัย จำกัด	๔๗๒.๙๔๖	๓,๐๕๗,๗๐๗.๐๐	๖,๔๖๕.๒๓	๙๓.๔๙๘	๖๐๔,๔๘๖.๕๔
	๔.สกก.นาดูน จำกัด	๙๖.๗๕๒	๖๓๙,๑๕๘.๙๐	๖,๖๐๖.๑๖	๑.๖๔๐	๑๐,๘๓๔.๑๐
	๕.สกก.หนองไผ่พัฒนา	๒๘.๖๔๑	๑๔๙,๘๖๔.๒๐	๕,๒๓๒.๕๑	๒๐.๘๕๘	๑๐๙,๑๓๙.๖๑
	๖.สกก.วาปีปทุม จำกัด	๙๒.๒๔๐	๖๒๐,๙๘๖.๐๐	๖,๗๓๒.๒๙	๗๕.๓๒๐	๕๐๗,๐๗๕.๗๓
	๗.สกก.นาเชือก จำกัด	๓๖๒.๐๑๕	๒,๒๕๗,๘๔๖.๐๐	๖,๒๓๖.๘๙	๓๔๕.๑๐๔	๒,๑๕๒,๓๗๔.๐๓
	๘.สกก.ตำบลหัวเรือ จำกัด	๕๔.๖๔๐	๓๘๐,๓๔๑.๐๐	๖,๙๖๐.๘๕	๓๐.๗๑๐	๒๑๓,๗๖๗.๗๙
	๙.สกก.ยางสีสุราช จำกัด	๓๘๐.๑๓๑	๒,๒๒๖,๒๔๑.๐๐	๕,๘๓๘.๓๑	๐.๕๗๒	๒,๓๔๙.๙๒
	๑๐.สกก.โกสุมพิสัย จำกัด	๒,๘๒๐.๗๓๖	๑๐,๙๘๒,๑๑๔.๔๑	๓,๘๙๓.๓๕	๒๓.๗๙๑	๙๒,๖๒๖.๗๑
	๑๑.สกก.บรบือ จำกัด	๑,๙๙๕.๐๕๐	๑๒,๓๔๙,๕๖๔.๙๕	๖,๓๙๐.๖๐	๑,๓๙๗.๙๗๙	๘,๙๓๓,๙๒๓.๔๙
	ขอนแก่น	๑๓.๙๓๐.๕๑๘	๖๔,๒๘๑,๔๖๘.๙๘๐	๔,๖๑๔.๔๓	๒,๗๘๐.๐๙๓	๑๕,๔๙๙,๕๑๒.๙๗
	๑.สกก.หนองสองห้อง	๑,๒๓๕.๙๒๐	๗,๐๐๒,๔๐๕.๐๐	๕,๖๖๕.๗๔	๙.๗๑๑	๕๕,๐๒๐.๐๓

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	๒.สกก.เมืองพล จำกัด	๓๓๕.๓๖๗	๒,๐๕๒,๕๘๕.๕๐	๖,๑๖๗.๓๒	๘๒.๕๐๕	๕๑๑,๓๒๖.๔๘
	๓.สกก.ภูเวียง จำกัด	๖๗๕.๕๘๕	๓,๕๓๗,๘๔๕.๕๐	๕,๒๓๓.๕๘	๖๕๗.๐๘๕	๓,๔๓๘.๕๐๕.๘๒
	๔.สกก.แวงน้อย จำกัด	๒๖๒.๖๔๗	๑,๖๘๘.๒๗๕.๕๐	๖,๔๒๗.๕๓	-	-
	๕.สกก.ละหานนา จำกัด	๓.๓๓๘	๒๓,๓๖๖.๐๐	๗,๐๐๐.๐๐	-	-
	๖.สกก.บ้านไผ่ จำกัด	๒๒๖.๕๐๒	๑,๒๑๐,๕๖๔.๕๖	๕,๓๔๖.๓๗	๒๐๗.๘๒๐	๑,๑๑๑,๐๘๓.๕๕
	๗.สกก.บ้านฝาง จำกัด	๑๒๗.๒๒๕	๖๘๔,๔๓๑.๐๐	๕,๓๗๕.๖๕	๘๑.๑๑๕	๔๓๖,๓๗๓.๕๒
	๘.สกก.กระบวน จำกัด	๖๖.๕๓๑	๓๗๖.๓๗๑.๐๐	๕,๖๒๓.๒๗	๒๒.๐๐๔	๑๒๓,๗๓๔.๔๑
	๙.สกก.มัญจาคีรี จำกัด	๓๒.๑๓๓	๑๘๐.๘๕๘.๖๕	๕,๖๒๕.๖๘	-	-
	๑๐.สกก.เปือยน้อย จำกัด	๓๗๕.๘๐๑	๒,๐๒๔,๕๗๔.๐๐	๕,๓๘๗.๓๖	๓๑.๘๔๐	๑๗๑,๕๓๓.๔๓
	๑๑.สกก.น้ำพอง จำกัด	๗,๖๗๑.๗๓๕	๓๑,๐๕๕,๑๖๘.๗๕	๔,๐๕๓.๗๓	๔๒.๐๕๒	๑๗๐,๔๖๗.๖๐
	๑๒.สกก.อุบลรัตน์ จำกัด	๒๖.๗๔๐	๑๔๓,๘๖๘.๐๐	๕,๓๘๐.๒๕	๑.๑๒๐	๖,๐๒๕.๘๘
	๑๓.สกก.โคกโพธิ์ชัย จำกัด	๑๕๖.๕๘๓	๑.๒๑๐.๕๔๘.๕๔	๖,๑๕๗.๕๕	๓๖๓.๑๓๗	๒,๒๓๖,๑๗๕.๕๖
	๑๔.สกก.หนองเรือ จำกัด	๕๔.๖๕๑	๕๑๖,๖๑๗.๐๐	๕,๔๕๘.๑๓	-	-
	๑๕.สกก.เมืองขอนแก่น	๑,๓๕๑.๕๖๐	๗.๖๓๒,๒๒๖.๕๘	๕,๖๔๖.๕๘	๑,๒๘๑.๕๐๐	๗,๒๓๘,๘๕๘.๒๕
	๑๖.สกก.หนองหวาย จำกัด	๑,๒๔๓.๓๕๖	๔,๘๕๖,๕๒๓.๐๐	๓,๕๐๖.๑๘	-	-
	กาฬสินธุ์	๖,๐๔๕.๒๓๕	๓๖,๓๓๐,๘๘๕.๖๑	๖,๐๐๕.๘๓	๑,๓๖๐.๓๕๒	๕,๔๒๕,๗๖๐.๕๐
	๑.ชสก.กาฬสินธุ์	๑,๕๐๗.๓๘๘	๑๓.๓๓๔,๑๓๒.๒๕	๖,๕๕๐.๗๘	๑,๐๔๖.๕๕๓	๗,๓๑๖,๒๒๓.๐๘
	๒.สกก.ยางตลาด	๖๕๖.๐๓๐	๔.๔๒๖,๑๕๔.๓๖	๖,๗๔๖.๕๔	๓๐๘.๓๕๐	๒,๐๘๐,๖๘๘.๕๐
	๓.สกก.คำม่วง จำกัด	๓,๔๘๑..๘๒๑	๑๘.๕๗๐,๕๕๕.๐๐	๕,๓๓๓.๕๘	๕.๔๐๕	๒๘,๘๔๕.๓๒
	อุดรธานี	๒,๗๓๗.๘๖๐	๑๔,๖๖๓,๗๕๗.๐๐	๕,๓๕๕.๕๓	๓๔๑.๗๐๖	๑,๕๘๗,๓๔๔.๕๘๕
	๑.สกก.กุดจับ จำกัด	๕๕๒.๕๔๑	๒.๘๔๔,๘๕๖.๐๐	๔,๘๐๑.๑๑	๖.๓๘๒	๓๐,๖๔๐.๗๐
	๒.สกก.บ้านผือ จำกัด	๓๗๔.๗๗๐	๒.๑๕๖.๑๔๔.๐๐	๕,๗๕๓.๒๕	-	-
	๓.สกก.ศรีธาตุ จำกัด	๔๐.๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐.๐๐	๕,๐๐๐.๐๐	-	-
	๔.สกก.หนองวัวซอ จำกัด	๖๒๓.๒๒๓	๓.๑๐๐,๕๖๖.๐๐	๔,๕๗๕.๐๕	๒.๖๒๖	๑๓,๐๖๔.๔๘
	๕.สกก.ที่ดินบ้านน้ำพ่น จำกัด	๘๗.๘๕๒	๔๘๑,๕๗๖.๐๐	๕,๔๘๑.๖๗	๔๔.๑๓๒	๒๔๑,๕๑๗.๒๒
	๖.สกก.หนองหาน จำกัด	๓๕๘.๘๗๐	๒.๐๒๖,๒๗๑.๐๐	๓,๖๑๖.๒๕	๑๕.๕๕๐	๑๑๒,๘๖๘.๖๑
	๗.สกก.บ้านดุง จำกัด	๑๐๓.๘๘๔	๖๔๒,๐๘๐.๐๐	๖,๑๘๐.๗๔	-	-
	๘.สกก.ทุ่งฝน จำกัด	๑๕.๕๕๗	๑๓๐,๐๓๓.๐๐	๖,๕๑๕.๖๖	๑๕.๕๕๗	๑๓๐,๐๓๓.๐๐
	๙.สกก.อ.เพ็ญ จำกัด	๒๑๑.๑๕๓	๑.๒๔๒,๑๕๐.๐๐	๕,๕๐๖.๖๓	๒๑๑.๑๕๑	๑,๒๔๗,๑๕๐.๐๐
	๑๐.สกก.สร้างคอม จำกัด	๕๕.๔๖๘	๑๓,๓๐๐.๐๐	๕,๖๔๘.๓๐	๓๗.๔๖๘	๒๑๑,๖๓๐.๕๗
	๑๑.สกก.โนนสะอาด จำกัด	๐.๖๓๔	๒,๘๕๒.๐๐	๔,๔๕๘.๔๒	-	-

ที่	ชื่อสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		ราคาเฉลี่ย	ข้าวเปลือกคงเหลือ	
		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)		ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(บาท)
	๑๒.สกก.เมืองอุดรธานี จำกัด	๒๖๕.๕๑๐	๑,๕๑๘,๕๒๕.๐๐	๕,๖๓๕.๘๕	-	-
	ร้อยเอ็ด	๑๑,๖๕๒.๘๒๖	๘๐,๕๔๕,๕๘๐.๐๐๐	๖,๕๒๒.๖๗	๓,๐๕๒.๒๑๓	๑๕,๗๐๒,๗๕๐.๕๒
	๑.สกก.โพนทอง จำกัด	๒๘๑.๐๑๑	๑,๗๘๕,๗๒๕.๐๐	๖,๓๕๔.๖๖	-	-
	๒.สกก.เมืองสรวง จำกัด	๕๒๕.๑๔๘	๓,๕๑๕,๐๕๕.๐๐	๖,๖๔๒.๘๖	๖.๗๒๔	๔๔,๖๖๖.๕๘
	๓.สกก.เกษตรวิสัย จำกัด	๖.๓๘๕.๖๗๓	๔๕,๕๕๒,๐๘๖.๐๐	๗,๑๓๕.๒๘	-	-
	๔.สกก.โพนทราย จำกัด	๗๖.๕๓๗	๕๒๑,๕๐๒.๐๐	๖,๘๒๒.๔๐	-	-
	๕.สกก.ปทุมรัตน์ จำกัด	๒๒๐.๗๕๐	๑,๕๕๒,๑๓๐.๐๐	๗,๐๓๑.๑๗	-	-
	๖.สกก.เมืองร้อยเอ็ด จำกัด	๔,๑๕๕.๓๐๗	๒๗,๕๗๕,๖๗๘.๐๐	๖,๖๖๘.๓๓	๓๐๕.๓๘๓	๒,๐๓๖,๓๕๓.๖๔
เขต๕	พัทลุง	๒,๓๗๓.๔๓๖	๑๑,๔๗๕,๖๓๑.๒๐	๔,๘๓๕.๐๓	๑,๓๕๐.๐๕๓	๖,๘๑๐,๘๖๕.๓๕
	๑.สกก.ควนขนุน จำกัด	๒,๑๑๗.๐๓๘	๕,๘๗๕,๐๖๓.๒๐	๔,๖๖๔.๕๗	๑,๑๗๓.๘๕๖	๕,๔๗๕,๗๑๕.๒๒
	๒.สกก.ชะมวง จำกัด	๑๖๖.๕๘๐	๑,๑๕๑,๘๗๐.๐๐	๖,๕๑๔.๘๒	๑๓๓.๐๓๐	๕๑๕,๘๗๗.๕๓
	๓.สผน.มะกอกเหนือ จำกัด	๘๕.๘๑๘	๔๔๘,๖๕๘.๐๐	๔,๕๕๕.๖๔	๘๓.๑๒๗	๔๑๕,๒๗๒.๒๐
	สงขลา	๖๔๓.๓๕๗	๓,๓๗๖,๕๖๗.๓๐	๕,๒๔๘.๓๖	๓๘๒.๕๑๖	๒,๐๐๕,๖๗๕.๕๒
	๑.สกก.ระโนด จำกัด	๖๔๓.๓๕๗	๓,๓๗๖,๕๖๗.๓๐	๕,๒๔๘.๓๖	๓๘๒.๕๑๖	๒,๐๐๕,๖๗๕.๕๒
	นครศรีธรรมราช	๔๗๑.๑๕๐	๒,๐๘๕,๒๑๘.๐๐	๔,๔๒๕.๔๓	๒๖.๗๓๒	๑๑๘,๓๐๐.๕๗
	๑.สกก.เชียรใหญ่ จำกัด	๔๗๑.๑๕๐	๒,๐๘๕,๒๑๘.๐๐	๔,๔๒๕.๔๓	๒๖.๗๓๒	๑๑๘,๓๐๐.๕๗
	สตูล	๑๖๒.๐๐	๕๘๗,๘๐๕.๐๐	๖,๐๕๗.๕๖	-	-
	๑.สกก.เมืองสตูล จำกัด	๑๖๒.๐๐	๕๘๗,๘๐๕.๐๐	๖,๐๕๗.๕๖	-	-
	รวมทั้งสิ้น	๓๕๑,๓๖๘.๑๗๐	๒,๒๖๗,๘๒๘,๒๗๘.๐๐	๕,๗๕๔.๖๒	๑๐๐,๘๓๘.๐๑๔	๖๐๑,๕๘๔,๒๕๐.๕๔

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์

ภาคผนวก ข.

รายชื่อสหกรณ์ผู้ผลิตข้าวสารตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ ปีการผลิต ๒๕๔๑/๔๒

รายชื่อสหกรณ์ผู้ผลิตข้าวสาร

ลำดับที่	ชื่อสหกรณ์	สถานที่ตั้งสำนักงาน	โทรศัพท์ / โทรสาร	โรงสีกำลังผลิต (ตัน / 24 ชม.)
1	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรสิงห์บุรี จก.	79 ม. 8 ถ.สิงห์บุรี - ชัยนาท ต.ทับยา อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี 16110	(036) 512358	60
2	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอ่างทอง จก.	139 ม. 1 ต ป่างิ้ว อ.เมือง จ.อ่างทอง 10400	(035) 611415	40
3	สกก. สามโก้ จก.	9 ม. 6 ต. สามโก้ อ.สามโก้ จ.อ่างทอง 14160	(035) 697010	24
4	ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดลพบุรี จก.	51 ม. 3 ต.เขาพระงาม อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000	(036) 486370	80
5	สกก. ท่าโขลง จก.	103 / 8 - 9 ม. 9 ต.เขาสมอคอน อ.ท่าวุ้ง จ.ลพบุรี 15180	(036) 489045 623171	100
6	ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จก.	1 ม. 5 ถ.ภาชี - นครหลวง ต.บ่อโพง อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา 13260	(035) 359097 แฟกซ์ 359097	80
7	สกก. ท่าเรือ จก.	81 ม. 3 ต.บ้านร่อม อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา 13130	(035) 341589	24
8	สกก. ปฏิรูปที่ดินลาดบัวหลวง จก.	87 ม. 3 ถ.ไม้ตรา - ลาดบัวหลวง ต.พระยาบันลือ อ.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา 13230	(01) 9058507	12
9	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรสระบุรี จก.	111 ม. 5 ต.บ้านยาง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี 18160	(036) 301034	60
10	สกก. พระพุทธบาท จก.	2 / 2 ต.หนองแก อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี 18120	(036) 322109	24
11	สกก. เมืองชัยนาท จก.	74 ถ.พหลโยธิน ต.บ้านกล้วย อ.เมือง จ.ชัยนาท 17000	(056) 411614 แฟกซ์ 411437	80
12	สกก. ไทรน้อย จก.	48 ม. 5 ถ.สุขาภิบาล 1 ต.ไทรน้อย อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี 11150	(02) 5971151 แฟกซ์ 5971151	40
13	สกน. ห้วยมาลัย จก.	ม. 4 ต.หนองลู อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี 71240	(01) 2102316	1
14	สกก. บ้านโป่ง จก.	90 / 7 ม. 4 ถ.แสงชูโต ต.ปากแรต อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี 70110	(032) 372530	45

ลำดับที่	ชื่อสหกรณ์	สถานที่ตั้งสำนักงาน	โทรศัพท์ / โทรสาร	โรงสีกำลังผลิต (ตัน / 24 ชม.)
15	สกก. สามชุก จก.	479 / 2 ม. 3 ต.สามชุก อ.สามชุก จ. สุพรรณ 72130	(035) 571229 แฟกซ์ 571229	60
16	สกก. เดิมบางนางบวช จก.	83 ม. 3 ต.เขาพระ อ.เดิมบางนางบวช จ. สุพรรณ 72120	(035) 578019 แฟกซ์ 578307	60
17	สกก. เมืองสุพรรณบุรี จก.	89 ม. 4 ถ.สุพรรณบุรี - ชัยนาท ต.ดนามชัย อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี 72000	(035) 521694 546567 แฟกซ์ 523377	1 10
18	สกก. บ้านลาด จก.	91 ม. 7 ถ.สายบุรี ต.บ้านลาด อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี 76150	(032) 491326 แฟกซ์ 491355	40
19	สกก. เมืองเพชรบุรี จก.	160 / 7 ถ.ราชดำริห์ ต.คลองกระแชง อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000	(032) 411152	24
20	สกก. เขาย้อย จก.	70 ม. 3 ถ.เพชรเกษม ต.สระพัง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี 76140	(032) 439098 แฟกซ์ 499075	12
21	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย	79 ถ.งามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900	(02) 5614567 5614590 - 6	24
22	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรฉะเชิงเทรา จก.	45 ม. 6 ถ.มีนบุรี ต.วังตะเคียน อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา	(038) 813560 แฟกซ์ 512340	80
23	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรปราจีนบุรี จก.	117 / 1 ม. 7 ถ.ปราจีนธานี ต.บ้านพระ อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี 25230	(037) 211914 แฟกซ์ 211914	24
24	สกก. ประจันตคาม จก.	125 / 1 - 2 ม. 3 ถ.สุวรรณนคร ต.ประจันตคาม อ.ประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี 25130	(037) 291303 แฟกซ์ 291303	24
25	ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว จก.	669 ม. 1 ต.วังใหม่ อ กิ่งอำเภอ วังสมบูรณ์ จ.สระแก้ว 27210	(037) 251863 แฟกซ์ 251862	24
26	สกน. คลองทรายคลองคันโท จก.	ม. 1 ต.โนนหมากเค็ง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว 27160		24
27	สกน. คลองน้ำเขียว จก.	ม. 7 ต.ท่าแยก อ.เมือง จ.สระแก้ว 27000		1
28	สกน. ท่าช้าง จก.	192 ม. 4 ต.หนองหมากฝ้าย อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว 27160		5
29	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรสุโขทัย จก.	236 ม. 8 ต.ปากแคว อ. เมือง จ.สุโขทัย	(055) 612324	40

ลำดับที่	ชื่อสหกรณ์	สถานที่ตั้งสำนักงาน	โทรศัพท์ / โทรสาร	โรงสีกำลังผลิต (ตัน / 24 ชม.)
30	สกน. สวรรคโลก จก.	238 / 2 ม. 3 ถ.สวรรคโลก ต.ศรีนคร อ.ศรีนคร จ.สุโขทัย 64180	(055) 651062 แฟกซ์ 651175	24
31	ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร จก.	257 ม. 1 ต.นครชุม อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000	(055) 712832 แฟกซ์ 712832	60
32	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุทัยธานี จก.	145 ม. 2 ต.สะแกกรัง อ.เมือง จ.อุทัยธานี 61000	(056) 512287	60
33	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรพิจิตร จก.	157 ม. 2 ต.ท่าหลวง อ.เมือง จ.พิจิตร 66000	(056) 611560	80
34	สกก. ปฏิรูปที่ดินสามง่าม จก.	ม. 2 ต.หนองโสน อ.สามง่าม จ.พิจิตร 66140	(056) 665595	24
35	สกก. เพชรบูรณ์ จก.	27 / 1 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ 67000	(056) 711488 แฟกซ์ 720270	60
36	สกก. วัดโบสถ์ จก.	259 ม. 4 ต.วัดโบสถ์ อ.วัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก 65160	(055) 361116	80,24
37	สกก. ไพศาลี จก.	60 ม. 8 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์ 60220	(056) 259139	12
38	ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดเชียงราย จก.	144 / 1 ม. 1 ต.สันทราย อ.เมือง จ.เชียงราย 57000	(053) 711248 600525	80
39	สกก. ปฏิรูปที่ดินเวียงชัย จก.	155 ม. 10 ต.ผางาม อ.เวียงชัย จ.เชียงราย 57210	01 - 9937305	24
40	สกก. เมืองพาน จก.	14 ม. 4 ต.เมืองพาน อ. พาน จ.เชียงราย 57120	(053) 721296 แฟกซ์ 761111	24
41	ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดลำพูน จก.	202 ม. 3 ต.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน 51180	(053) 501774 แฟกซ์ 501774	24
42	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุตรดิตถ์ จก.	181 ม. 4 อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์	(055) 411067	60
43	ชุมนุมสหกรณ์เมืองพิชัย จก.	344 / 3 ม. 3 อ.พิชัย จ.อุตรดิตถ์		24
44	สกก. ทองแสนขัน จก.	185 / 3 ม. 9 ต.บ่อทอง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ 53230	(055) 418031	3
45	สกก. สันป่าตอง จก.	238 ม. 10 ถ.เชียงใหม่ - ฮอด ต.ยุหว่า อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ 50120	(053) 311297 แฟกซ์ 311296	24

ลำดับที่	ชื่อสหกรณ์	สถานที่ตั้งสำนักงาน	โทรศัพท์ / โทรสาร	โรงสีกำลังผลิต (ตัน / 24 ชม.)
46	สกก. ปฏิรูปที่ดินแม่แตงสอง จก.	ม. 4 ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ 50150	(053) 471164	24
47	สกก. แม่แจ่ม จก.	38 ม. 3 ถ.สุดสนิท ต.ช่างเคิ่ง อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ 50270	(053) 485012 แฟกซ์ 485012	3.5
48	สกก. ห้างฉัตร จก.	47 ม. 1 ต.ห้างฉัตร อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง 52190	(054) 269063 แฟกซ์ 269062	24
49	สกก. สันติสุข จก.	40 / 1 ม. 2 ต.ดู่พงษ์ อ.สันติสุข จ.น่าน 55120	(054) 767038	5
50	สกก. จุน จก.	9 / 2 ม. 9 ต.ห้วยข้าวก่ำ อ.จุน จ.พะเยา 56150	(054) 459132	40
51	สกก. แม่ใจ จก.	135 ม. 5 ต.แม่ใจ อ.แม่ใจ จ.พะเยา 56130	(054) 499130 แฟกซ์ 417167	60
52	สกก. ดอกคำใต้ จก.	137 ม. 5 ต.ดอกคำใต้ อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา 56120	(054) 491361	24
53	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรอุบลราชธานี จก.	208 ถ.มงคลประสิทธิ์ ต.วารินชำราบ อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190	(045) 321640 269195	60
54	สกก. นาโพธิ์พัฒนา จก.	36 ม. 6 ถ.บุณฑริก - พิบูร ต.นาโพธิ์ อ.บุณฑริก จ.อุบลราชธานี 34230	(045)376046 221242	24
55	ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดสุรินทร์ จก.	86 ม. 13 ถ.ปัทมานนท์ ต.แกใหญ่ อ.เมือง จ.สุรินทร์ 32000	(044) 512662	100
56	สกก. ปราสาท จก.	92 ม. 7 ถ.สุรินทร์ - ช่องจอม ต.กังแอน อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ 32140	(044) 551227	24
57	สหกรณ์สตรีศรีขรภูมิ จก.	710 ม. 10 ถ.สุรินทร์ - ศรีสะเกษ ต.ระแวง อ.ศีขรภูมิ จ.สุรินทร์ 32110	(044) 561162	24
58	สกก. ชุมพลบุรี จก.	501 ม. 1 ถ.ชุมพลบุรี - ท่าตูม ต.ชุมพลบุรี อ.ชุมพลบุรี จ.สุรินทร์ 32190	(044) 596032	24
59	สหกรณ์สตรีสังขละศรีณรงค์	332 ม. 2 ต.ระแหง อ.ศรีขรภูมิ จ.สุรินทร์	(044) 560109	24
60	ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์ จก.	60 / 1 ม. 9 ถ.บุรีรัมย์ - สตึก อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ 31000	(044) 611601 แฟกซ์ 621735	100

ลำดับที่	ชื่อสหกรณ์	สถานที่ตั้งสำนักงาน	โทรศัพท์ / โทรสาร	โรงสีกำลังผลิต (ตัน / 24 ชม.)
61	สกก. พลับพลาชัย จก.	99 ม. 7 ต.สะเดา อ.พลับพลาชัย จ.บุรีรัมย์ 31250	(044) 608074	24
62	สกก. กระสัง จก.	169 ม. 9 ถ.บุรีรัมย์ - กระสัง ต.กระสัง อ.กระสัง จ.บุรีรัมย์ 31160	(044) 691287 แฟกซ์ 691287	24
63	ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา จก.	1173 ถ.สุรนารายณ์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000 -	(044) 242214 246517 แฟกซ์ 251331	80
64	สกก. หนองตะไก้ จก.	ต.หนองตะไก้ อ.หนองบุนนาก จ.นครราชสีมา 30410	(044) 448759	24
65	สกก. สูงเนิน จก.	663 ม. 11 ถ.มิตรสัมพันธ์ ต.สูงเนิน อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา 30170	(044) 419137 แฟกซ์ 419137	24
66	สกก. จักราช จก.	291 ม. 1 ถ.เพชรมาตุคลา ต.จักราช อ.จักราช จ.นครราชสีมา 30230	(044) 399065 แฟกซ์ 399065	8
67	สกก. พิมาย จก.	67 ม. 6 ถ.พิมาย - ตลาดแค ต.ในเมือง อ.พิมาย จ.นครราชสีมา 30110	(044) 471774 - 5 แฟกซ์ 471774	100
68	สกก. โนนสูง จก.	3 / 1 ถ.รถไฟอุทิศ ต.โนนสูง อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา 30160	(044) 379177 แฟกซ์ 326202	60
69	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรขอนแก่น จก.	50 ม. 14 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043) 237028	50
70	สกก. หนองหวาย จก.	160 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043) 239094	24
71	สกก. เพื่อเกษตรกรไทย จก.	186 ม. 6 บ้านป่าหม้อ ต.พระยืน อ.พระยืน จ.ขอนแก่น 40320	(043) 266002	24
72	สกก. ละหานนา จก.	ม. 1 ต.ละหานนา อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น 40230	(043) 499090	2
73	สกก. หนองแวงโสกพระ จก.	79 ม. 11 ต.หนองแวงโสกพระ อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	(043) 414146	24
74	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรกาฬสินธุ์ จก.	363 ถ.ถีนานนท์ ม.4 อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ 46120	(043) 891244	20
75	สหกรณ์การเกษตรเมืองร้อยเอ็ด จก.	23 / 1 ถ.รณชัยชาญยุทธ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด 45000	(043) 512028	80

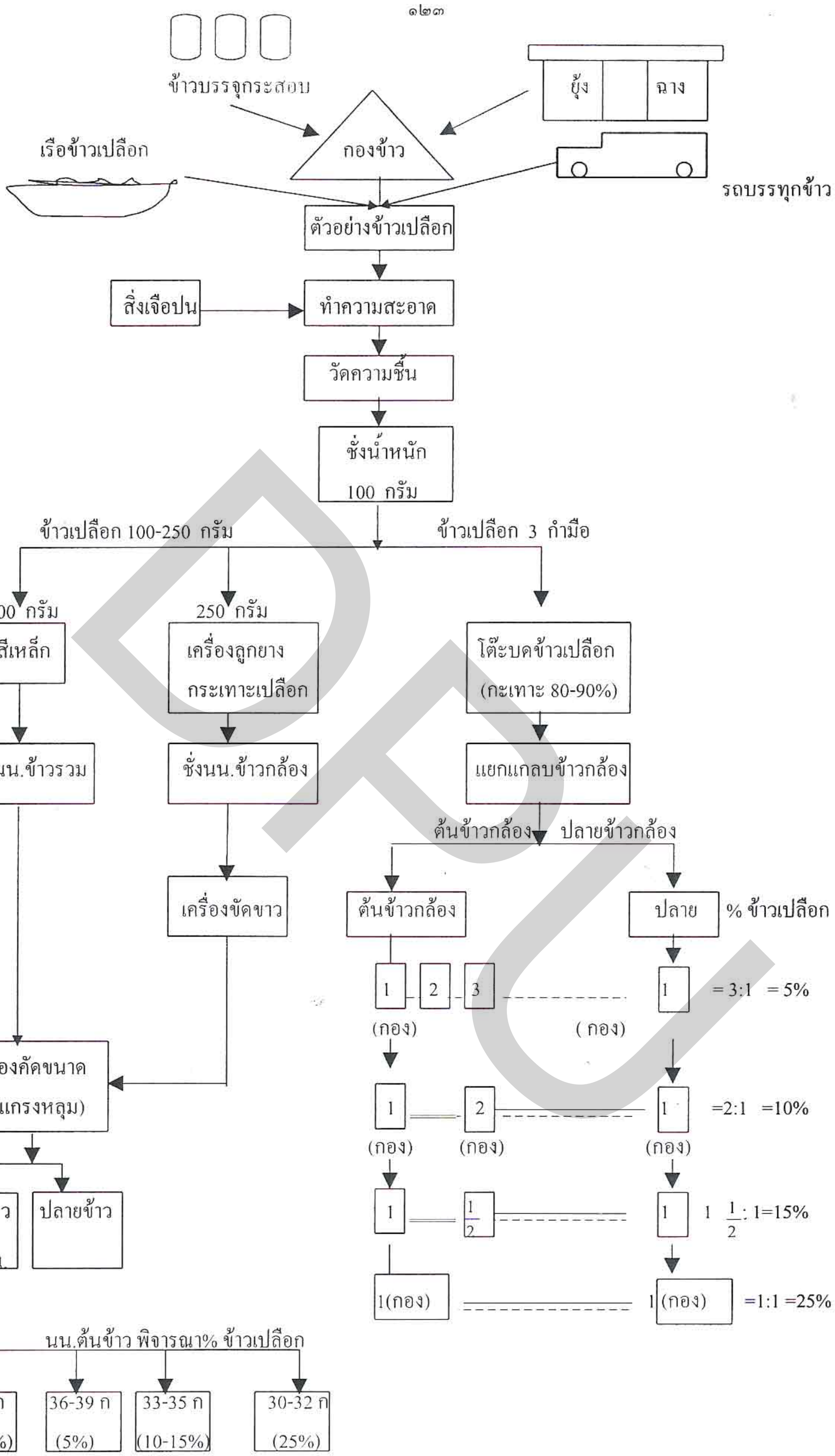
ลำดับที่	ชื่อสหกรณ์	สถานที่ตั้งสำนักงาน	โทรศัพท์ / โทรสาร	โรงสีกำลังผลิต (ตัน / 24 ชม.)
76	สกก. เกษตรวิสัย จก.	206 ม. 2 ต.เกษตรวิสัย อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด 45150	(043) 589190	24
77	สกก. โพธิ์ชัย จก.	157 ม. 12 ต.ชามเบี้ย อ.โพธิ์ชัย จ.ร้อยเอ็ด 45230	(043) 567053	24
78	สกก. โพนทอง จก.	451 ม. 1 ถ.ชาตะวราหะ ต.แวง อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด 45110	(043) 571481	24
79	สกก. บ้านขวาว จก.	22 ม. 5 ต.หนองฮี อ.กิ่งอำเภอหนองฮี จ.ร้อยเอ็ด 45140	(043) 591059	15
80	สกก. บ้านแท่น จก.	99 ม. 4 ต.สระพัง อ.บ้านแท่น จ.ชัยภูมิ 36190	(044) 887094	5
81	สกก. จัตุรัส จก.	332 ม. 1 ถ.สี่คิ้ว - ชัยภูมิ ต.บ้านเกาะ อ.จัตุรัส จ.ชัยภูมิ 36130	(044) 851313 แฟกซ์ 851313	4
82	สกก เมืองศรีสะเกษ จก.	97 ถ.ทองมาก ต.เมืองใต้ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000	(045) 612357 แฟกซ์ 614087	80
83	สกก. ท่าอุเทน จก.	ม. 2 ถ.หนองคาย - นครพนม ต.ท่าอุเทน จ.นครพนม 48120	(042) 581237 แฟกซ์ 581237	20
84	สกก. นาแก จก.	562 ม. 4 ถ.นาแก - หนองญาติ ต.นาแก อ.นาแก จ.นครพนม 48130	(042) 571163 แฟกซ์ 571163	25
85	สกก. นาหว้า จก.	116 / 1 ม. 4 ถ.นาหว้า - ศรีสงคราม ต.นาหว้า จ.นครพนม 48180	(042) 597032 แฟกซ์ 597032	24
86	สกก. คำชะอี จก.	124 ม. 5 ถ.บัวขาว - มุกดาหาร ต.น้ำเที่ยง อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร 49110	(042) 691037	2.5
87	สกก. ธุรกิจเศรษฐกิจ รพช. วาริชภูมิ จก.	ข้างตลาดสด สุขาภิบาลวาริชภูมิ ต.วาริชภูมิ อ.วาริชภูมิ จ.สกลนคร	(042) 781247	36
88	สกก. โพนนาแก้ว จก.	154 ม. 4 ต.นาตงวัฒนา อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร 47230	01 - 2604437	24
89	สหกรณ์โรงสีข้าวสระแก้ว จก.	77 ม. 4 ต.งัวบา อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม 44120	(043) 799310	8
90	สกก. บรบือ จก.	403 ม. 1 ถ.สุขาภิบาล ต.บรบือ อ.บรบือ จ.มหาสารคาม 44130	(043) 771421 แฟกซ์ 770370	24

ลำดับที่	ชื่อสหกรณ์	สถานที่ตั้งสำนักงาน	โทรศัพท์ / โทรสาร	โรงสีกำลังผลิต (ตัน / 24 ชม.)
91	สกก. สกยอ. มหาชนะชัย จก.	186 ม. 4 ต.ฟ้าหยาด อ.มหาชัยชนะ จ.ยโสธร 35130	(045) 799365	24
92	สกก. ท่าบ่อ จก.	305 ม. 6 ถ.มิตรภาพ ต.ท่าบ่อ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย 43110	(042) 431085	24
93	สกก. ระโนด จก.	170 / 2 ม. 4 ถ.ระโนด - หัวเขาแดง ต.ระโนด อ.ระโนด จ.สงขลา 90140	(074) 391247	24
94	สกก. เชียรใหญ่ จก.	272 ม. 1 ถ.เชียรใหญ่ - บ่อล้อ ต.ท้องลำเจียก อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช 80190	(075) 386037	24
95	สกก. นิคม ฯ ปากจั่น จก.	ม. 3 ต. จ.ป.ร. อ.กระบุรี จ.ระนอง 85110	(077) 841501	9
96	สกก. ควนขนุน จก.	319 ม. 9 ถ.ควนขนุน - พัทลุง ต.ควนขนุน อ.ควนขนุน จ.พัทลุง 93110	(074) 681308	24
97	สกก. ชะมวง จก.	71 ม. 1 ถ.เอเชีย ต.ชะมวง อ.ควนขนุน จ.พัทลุง	(074) 622221	2
98	สหกรณ์ผู้ผลิตยางศรีบรรพต จก.	87 ม. 11 ต.เขาปู่ อ.ศรีบรรพต จ.พัทลุง 93190	(074) 689058	9

ภาคผนวก ค.

แสดงขั้นตอนการกำหนดคุณภาพข้าวเปลือกของกรมส่งเสริมสหกรณ์

DPU

ขั้นตอนการกำหนดคุณภาพข้าวเปลือก

ที่มา : กองช่าง กรมส่งเสริมสหกรณ์

ภาคผนวก ง.

เกณฑ์กำหนดมาตรฐานข้าวของกระทรวงพาณิชย์

เกณฑ์ที่กำหนดมาตรฐานข้าวของกระทรวงพาณิชย์

ลักษณะ 1 ข้อความทั่วไป

1. มาตรฐานข้าว (Rice Standard) หมายความว่า คุณภาพตามประเภท หรือชนิดของข้าวโดยพิจารณาจากลักษณะของพื้นข้าวและส่วนผสมของเมล็ดข้าว ตลอดจนการสี ตามที่ได้กำหนดขึ้นไว้ สำหรับข้าวแต่ละประเภทหรือชนิด ทั้งนี้ คุณภาพข้าวย่อมผันแปรไปตามฤดูกาลตามตัวอย่างที่กำหนดไว้เป็นระยะ ๆ เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาเปรียบเทียบ

2. ข้าว (Rice) หมายความว่า เมล็ดข้าวที่สีเอาเปลือกออกแล้วรวมตลอดถึงข้าวกล้อง ข้าวขาว ข้าวเหนียว และข้าวนึ่ง ทั้งที่เป็นข้าวเต็มเมล็ด ต้นข้าว ข้าวหักใหญ่ ข้าวหัก และปลายข้าว

2.1 *ข้าวกล้อง* (Cargo Rice, Loonzain Rice, Brown Rice, Husked Rice) หมายความว่า ข้าวที่ได้จากการสี ข้าวเปลือกเจ้า ข้าวเปลือกเหนียว เพื่อเอาเปลือกออกเท่านั้น ทั้งที่เป็นข้าวเต็มเมล็ด ต้นข้าว ข้าวหักใหญ่ ข้าวหักและปลายข้าว

2.2 *ข้าวขาว* (White Rice) หมายความว่า ข้าวที่ได้จากการสีข้างเปลือกเจ้าโดยสีเอาเปลือกออกและขัดเอารำออกจนมีสีขาว ทั้งที่เป็นข้าวเต็มเมล็ด ต้นข้าว ข้าวหักใหญ่ ข้าวหัก และปลายข้าว

2.3 *ข้าวเหนียวขาว* (White Glutinous Rice) หมายความว่า ข้าวที่ได้จากการสีข้าวเปลือกเหนียว โดยสีเอาเปลือกออกและขัดเอารำออกจนมีสีขาว ทั้งที่เป็นข้าวเต็มเมล็ด ต้นข้าว ข้าวหักใหญ่ ข้าวหัก และปลายข้าว

2.4 *ข้าวนึ่ง* (Boiled Rice) หมายความว่า ข้าวซึ่งได้จากการสีข้าวเปลือกเจ้าที่ผ่านการแช่น้ำและอบด้วยความร้อน แล้วทำให้แห้งก่อนทำการสี ถ้าสีโดยขัดเอารำออกหมดเรียกว่า ข้าวนึ่ง หากสีโดยเอาเปลือกออกเท่านั้น ให้เรียกว่า ข้าวนึ่งกล้อง (Cargo Boiled Rice)

3. พื้นข้าว (Grain Classification) หมายความว่า ข้าวแต่ละชั้นที่นำมาผสมกันเข้าตามส่วนเพื่อให้เป็นข้าวแต่ละชนิด ชั้นของเมล็ดข้าวแบ่งออกเป็น 4 ชั้น

3.1 *ข้าวเมล็ดยาวชั้นที่ 1* (Extra Long Grain) หมายความว่า ข้าวเต็มเมล็ดที่มีขนาดความยาวเกิน 7 มิลลิเมตรขึ้นไป

3.2 *ข้าวเมล็ดยาวชั้นที่ 2* (Long Grain) หมายความว่า ข้าวเต็มเมล็ดที่มีขนาดเกิน 6.6 มิลลิเมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน 7 มิลลิเมตร

3.3 *ข้าวเมล็ดยาวชั้นที่ 3* (Medium Grain) หมายความว่า ข้าวเต็มเมล็ดที่มีขนาดความยาวเกิน 6.2 มิลลิเมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิด 6.6 มิลลิเมตร

3.4 ข้าวเมล็ดสั้น (Short Grain) หมายความว่า ข้าวเต็มเมล็ดที่มีขนาดความยาวตั้งแต่ 6.2 มิลลิเมตร ลงมา

4. ส่วนของเมล็ดข้าว (Parts of Rice) หมายความว่า ความยาวของข้าวเต็มเมล็ดแบ่งออกเป็น 10 ส่วน

5. ขนาดของเมล็ดข้าว (Sizes of Rice) ขนาดของเมล็ดข้าวแบ่งออกเป็น 5 ขนาด ได้แก่

5.1 *ข้าวเต็มเมล็ด* (Whole Grain) หมายความว่า เมล็ดข้าวที่อยู่ในสภาพเต็มเมล็ด โดยมิได้มีส่วนใดหักออกเลย

5.2 *ต้นข้าว* (Head Rice) หมายความว่า เมล็ดข้าวที่บางส่วนจะเป็นหัวหรือท้าย หรือทั้งหัวและท้ายของเมล็ดข้าว ได้หักและมีความยาวเหลือตั้งแต่ 8 ส่วนขึ้นไป ตามมาตรฐานของชนิดข้าวที่กำหนดไว้

5.3 *ข้าวหักใหญ่* (Big Brokens) หมายความว่า เมล็ดข้าวหักที่มีความยาวตั้งแต่ 5 ส่วน ขึ้นไปของข้าวเมล็ด ตามมาตรฐานของชนิดข้าวที่กำหนดไว้ แต่ไม่ถึงความยาวของต้นข้าว

5.4 *ข้าวหัก* (Brokens) หมายความว่า เมล็ดข้าวหักที่มีความยาวตั้งแต่ 2.5 ส่วนขึ้นไป ของข้าวเต็มเมล็ด ตามมาตรฐานของชนิดที่กำหนดไว้ แต่ไม่ถึงความยาวของข้าวหักใหญ่

5.5 *ปลายข้าว* (Small Brokens) หมายความว่า เมล็ดข้าวหักที่มีความยาวต่ำกว่า 2.5 ส่วนของข้าวเต็มเมล็ด และมีขนาดมาตรฐานของชนิดปลายข้าวที่กำหนดไว้

6. ความชื้น (Moisture) หมายความว่า ความชื้นของข้าวที่วัดได้

7. ข้าวเส้นแดง (Red Streaked Kernels) หมายความว่า เมล็ดข้าวซึ่งมีเส้นแดงหรือส่วนของเส้นแดงอยู่ทางด้านใดด้านหนึ่งของเมล็ด เส้นแดงเหล่านี้ อาจมีความยาวครึ่งหนึ่งหรือเกินกว่าครึ่งความยาวของเมล็ดข้าว เมื่อรวมเส้นแดงเหล่านี้เข้าด้วยกันแล้ว จะต้องมีเนื้อที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของเมล็ดข้าว

8. ข้าวเมล็ดแดง (Red Kernels) หมายความว่า เมล็ดข้าวที่มีปลอกรำสีแดงหุ้มอยู่ร้อยละ 25 ของเนื้อที่เมล็ดข้าวหรือมากกว่า .

9. ข้าวท้องไข่ (Chalky Kernels) หมายความว่า เมล็ดข้าวซึ่งมีสีขาวเหมือนชอล์คเป็นเนื้อที่ตั้งแต่ครึ่งหนึ่งของเมล็ดข้าวขึ้นไป

10. ข้าวเสีย (Damaged Kernels) หมายความว่า เมล็ดข้าวที่เสื่อมคุณภาพอย่างเห็นได้ชัดแจ้ง เนื่องด้วยความเสียหายอันเกิดจากความร้อน น้ำ แมลง โรค หรืออื่น ๆ

19.1 *ตะแกรงร่อนเบอร์ 8 ?* คือ ตะแกรงแผ่นโลหะรูกลม มีความหนา 0.031 นิ้ว และรูกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.032 นิ้ว

19.2 *ตะแกรงร่อนเบอร์ 8* คือ ตะแกรงแผ่นโลหะรูกลมมีความหนา 0.031 นิ้ว และรูกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.085 นิ้ว

19.3 *ตะแกรงร่อนเบอร์ 7* คือ ตะแกรงแผ่นโลหะรูกลมมีความหนา 0.031 นิ้ว และรูกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.069 นิ้ว

19.4 *ตะแกรงร่อนเบอร์ 6 ?* คือ ตะแกรงแผ่นโลหะรูกลมมีความหนา 0.031 นิ้ว และรูกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.062 นิ้ว (ทางราชการเพิ่มขึ้น)

ลักษณะ 2 มาตรฐานข้าวขาว

ให้กำหนดชนิดของข้าวขาว ข้าวขาวหัก และปลายข้าวขาว ดังนี้

1. **ข้าวขาว 100% ชั้น 1** ต้องมีพื้นข้าวชั้นต่าง ๆ ส่วนผสมของเมล็ดข้าวต่าง ๆ การสีและความชื้น ดังนี้

*1.1 ขนาดความยาว*ของเมล็ดข้าว

ต้นข้าว ตั้งแต่ 8.0 ส่วนขึ้นไป

ข้าวหัก ตั้งแต่ 5.0 ส่วนขึ้นไป

1.2 *พื้นข้าว* ประกอบด้วย

ข้าวเมล็ดยาว ชั้น 1 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

นอกนั้นเป็นข้าวเมล็ดยาว ชั้น 2 ในจำนวนนี้ยอมให้มีข้าวเมล็ดยาว ชั้น 3 ปนได้ไม่เกินร้อยละ 5

1.3 *ส่วนผสม* ประกอบด้วย

ข้าวเต็มเมล็ด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ข้าวหัก ไม่มากกว่าร้อยละ 4

นอกนั้นเป็นต้นข้าว ทั้งนี้ยอมให้มีสิ่งต่อไปนี้ปนได้ คือ

ข้าวท้องไข่ ไม่เกิน ร้อยละ 0.5

ข้าวเหนียว ไม่เกิน ร้อยละ 0.5

ข้าวเปลือก ไม่เกิน 5 เมล็ด ต่อข้าวหนึ่งกิโลกรัม (สำหรับข้าวเก่า)

1.4 การสี สีดีพิเศษ

*1.5 ความชื้น*ไม่สูงกว่า 14%

2. ข้าวขาว 100% ชั้น 2 ต้องมีพื้นข้าวชั้นต่าง ๆ ส่วนผสมของเมล็ดข้าวต่าง ๆ การสี และความชื้น ดังนี้

*2.1 ขนาดความยาว*ของเมล็ดข้าว

ต้นข้าว ตั้งแต่ 8.0 ส่วนขึ้นไป

ข้าวหัก ตั้งแต่ 5.0 ส่วนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 8.0 ส่วน

2.2 พื้นข้าว ประกอบด้วย

ข้าวเมล็ดยาว ชั้น 1 ร้อยละ 50 (ยอมให้มีมากหรือน้อยได้อีกไม่เกิน ร้อยละ 5)

ข้าวเมล็ดยาว ชั้น 2 ร้อยละ 35 (ยอมให้มีมากหรือน้อยได้อีกไม่เกิน ร้อยละ 5)

นอกนั้นเป็นข้าวเมล็ดยาวชั้น 3 ในจำนวนนี้ยอมให้มีข้าวเมล็ดสั้นปนได้ ไม่เกิน ร้อยละ 5

2.3 ส่วนผสม ประกอบด้วย

ข้าวเต็มเมล็ด	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
ข้าวหัก	ไม่มากกว่า ร้อยละ 4.5
นอกนั้นเป็นต้นข้าว	ทั้งนี้ ยอมให้มีสิ่งต่อไปนี้ปนได้ คือ
ข้าวท้องไข่	ไม่เกินร้อยละ 0.5 (ทางราชการอนุมัติให้มีอัตราสูง กว่านี้ได้)
ข้าวเหนียว	ไม่เกินร้อยละ 0.5
ข้าวเปลือก	ไม่เกิน 10 เมล็ดต่อข้าวหนึ่งกิโลกรัม (สำหรับข้าวเก่า)

2.4 *การสี* สีดีพิเศษ

2.5 *ความชื้น* ไม่สูงกว่า 14%

3. ข้าวขาว 100% ชั้น 3 ต้องมีพื้นข้าวชั้นต่าง ๆ ส่วนผสมของเมล็ดข้าวต่าง ๆ การสี และความชื้น ดังนี้

*3.1 ขนาดความยาว*ของเมล็ดข้าว

ต้นข้าว	ตั้งแต่ 8.0 ส่วนขึ้นไป
ข้าวหัก	ตั้งแต่ 5.0 ส่วนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 8.0 ส่วน

3.2 *พื้นข้าว* ประกอบด้วย

ข้าวเมล็ดยาวชั้น 1 ร้อยละ 35 (ยอมให้มีมากหรือน้อยได้อีกไม่เกิน ร้อยละ 5)

ข้าวเมล็ดยาวชั้น 2 ร้อยละ 45 (ยอมให้มีมากหรือน้อยได้อีกไม่เกิน ร้อยละ 5)

นอกนั้นเป็นข้าวเมล็ดยาวชั้น 3 ในจำนวนนี้ยอมให้มีข้าวเมล็ดสั้นปนได้ไม่เกินร้อยละ 5

3.3 ส่วนผสม ประกอบด้วย

ข้าวเต็มเมล็ด	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
ข้าวหัก	ไม่มากกว่า ร้อยละ 5
นอกนั้นเป็นต้นข้าว	ทั้งนี้ ยอมให้มีสิ่งต่อไปนี้ปนได้ คือ
ข้าวท้องไข่	ไม่เกิน ร้อยละ 0.5 (ทางราชการอนุมัติให้มีอัตราสูงกว่านี้ได้)
ข้าวเหนียว	ไม่เกิน ร้อยละ 0.5
ข้าวเปลือก	ไม่เกิน 15 เมล็ด ต่อข้าวหนึ่งกิโลกรัม (สำหรับข้าวเก่า)

3.4 *การสี* สีดีพิเศษ

3.5 *ความชื้น* ไม่สูงกว่า 14%

4. ข้าวขาว 5% ต้องมีพื้นข้าวชั้นต่าง ๆ ส่วนผสมของเมล็ดข้าวต่าง ๆ การสีและความชื้น ดังนี้

*4.1 ขนาดความยาว*ของเมล็ดข้าว

ข้าวหักใหญ่ ตั้งแต่ 7.5 ส่วนขึ้นไป

ข้าวหัก ตั้งแต่ 3.5 ส่วนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 7.5 ส่วน

4.2 พื้นข้าว ประกอบด้วย

ข้าวเมล็ดยาวชั้น 1 ร้อยละ 20 (ยอมให้มีมากขึ้นได้อีกไม่เกินร้อยละ 5)

ข้าวเมล็ดยาวชั้น 2 ร้อยละ 35 (ยอมให้มีมากหรือน้อยได้อีกไม่เกิน ร้อยละ 5)

นอกนั้นเป็นข้าวเมล็ดยาวชั้น 3 ในจำนวนนี้ยอมให้มีข้าวเมล็ดสั้นปนได้ไม่เกิน ร้อยละ 10

4.3 *ส่วนผสม* ประกอบด้วย

ข้าวเต็มเมล็ด ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

ข้าวหัก ไม่มากกว่า ร้อยละ 7 (แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3)

นอกนั้นเป็น ต้นข้าว ข้าวหักใหญ่ ทั้งนี้ ยอมให้มีสิ่งต่อไปนี้ปนได้ คือ

ข้าวเส้นแดง ไม่เกิน ร้อยละ 2

ข้าวท้องไข่ ไม่เกิน ร้อยละ 2.5 (ทางราชการอนุมัติให้มีอัตรา

สูงกว่านี้ได้)

ข้าวแตก ไม่เกิน ร้อยละ 0.5

วัตถุอื่น ไม่เกิน ร้อยละ 0.1

ข้าวเหนียว ไม่เกิน ร้อยละ 0.5

ข้าวเปลือกไม่เกิน 15 เมล็ด ต่อข้าวหนึ่งกิโลกรัม (สำหรับข้าวเก่า)

4.4 *การสี* สีดี

4.5 *ความชื้น* ไม่สูงกว่า 14%

5. ข้าวขาว 10% ต้องมีพื้นข้าวชั้นต่าง ๆ ส่วนผสมของเมล็ดข้าวต่าง ๆ การสี และ

ความชื้น ดังนี้

5.1 ขนาดความยาวของเมล็ดข้าว

ข้าวหักใหญ่ ตั้งแต่ 7.0 ส่วนขึ้นไป

ข้าวหัก ตั้งแต่ 3.5 ส่วนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 7.0 ส่วน

5.2 *พื้นข้าว* ประกอบด้วย

ข้าวเมล็ดยาวชั้น 1 ร้อยละ 10 (ยอมให้มีมากขึ้นได้อีกไม่เกินร้อยละ 5)

ข้าวเมล็ดยาวชั้น 2 ร้อยละ 30 (ยอมให้มีมากหรือน้อยได้อีกไม่เกิน

ร้อยละ 10)

นอกนั้นเป็นข้าวเมล็ดยาวชั้น 3 ในจำนวนนี้ต้องมีข้าวเมล็ดสั้นปนไม่น้อย

กว่าร้อยละ 10 แต่ไม่เกินร้อยละ 15

5.3 *ส่วนผสม* ประกอบด้วย

ข้าวเต็มเมล็ด ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5.5

ข้าวหัก ไม่มากกว่า ร้อยละ 12 (แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 8)

นอกนั้นเป็นต้นข้าว ข้าวหักใหญ่ ทั้งนี้ ยอมให้มีสิ่งต่อไปนี้ปนได้ คือ

ข้าวเส้นแดง ไม่เกิน ร้อยละ 2

ข้าวท้องไข่ ไม่เกิน ร้อยละ 3 (ทางราชการอนุมัติให้มีอัตรา

สูงกว่านี้ได้)

ข้าวเสีย ไม่เกิน ร้อยละ 0.3

ข้าวเมล็ดเหลือง ไม่เกิน ร้อยละ 1

ข้าวแตก ไม่เกิน ร้อยละ 0.75

วัตถุอื่น ไม่เกิน ร้อยละ 0.2

ข้าวเหนียว ไม่เกิน ร้อยละ 0.5

ข้าวเปลือก ไม่เกิน 20 เมล็ด ต่อข้าวหนึ่งกิโลกรัม (สำหรับ

ข้าวเก่า)

5.4 *การสี* สีดี

5.5 *ความชื้น* 14%

6. ข้าวขาว 15% ต้องมีพื้นข้าวชั้นต่าง ๆ ส่วนผสมของเมล็ดข้าวต่าง ๆ การสี และ

ความชื้น ดังนี้

6.1 *ขนาดความยาว*ของเมล็ดข้าว

ข้าวหักใหญ่ ตั้งแต่ 6.5 ส่วนขึ้นไป

ข้าวหัก ตั้งแต่ 3.0 ส่วนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 6.5 ส่วน

6.2 *พื้นขาว* ประกอบด้วย

ข้าวเมล็ดยาวชั้น 1 ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 แต่ไม่มากกว่าร้อยละ 60

ข้าวเมล็ดยาวชั้น 2 ไม่มากกว่า ร้อยละ 20

ข้าวเมล็ดยาวชั้น 3 ไม่มากกว่า ร้อยละ 40 แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20

ข้าวเมล็ดสั้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 แต่ไม่มากกว่าร้อยละ 50

6.3 *ส่วนผสม* ประกอบด้วย

ข้าวเต็มเมล็ด ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 55

ข้าวหัก ไม่มากกว่า ร้อยละ 17 (แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 13)

นอกนั้นเป็น ต้นข้าว ข้าวหักใหญ่ ทั้งนี้ ยอมให้มีสิ่งต่อไปนี้ได้ คือ

ข้าวเส้นแดง ไม่เกิน ร้อยละ 4

ข้าวเมล็ดแดง ไม่เกิน ร้อยละ 1

ข้าวท้องไข่ ไม่เกิน ร้อยละ 3 (ทางการอนุมัติให้มีอัตรา

สูงกว่านี้ได้)

ข้าวเสีย ไม่เกิน ร้อยละ 1

ข้าวเมล็ดเหลือง ไม่เกิน ร้อยละ 1
ข้าวแตก ไม่เกิน ร้อยละ 0.75
วัตถุอื่น ไม่เกิน ร้อยละ 0.2
ข้าวเหนียว ไม่เกิน ร้อยละ 0.5
ข้าวเปลือกไม่เกิน 25 เมล็ด ต่อข้าวหนึ่งกิโลกรัม (สำหรับข้าวเก่า)

6.4 *การสี* สีปานกลาง

6.5 *ความชื้น* ไม่สูงกว่า 14%

7. **ข้าวขาว 20%** ต้องมีพื้นข้าวชั้นต่าง ๆ ส่วนผสมของเมล็ดข้าวต่าง ๆ การสีและความชื้น ดังนี้

7.1 *ขนาดความยาวของเมล็ดข้าว*

ข้าวหักใหญ่ ตั้งแต่ 6.0 ส่วนขึ้นไป
ข้าวหัก ตั้งแต่ 3.0 ส่วนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 6.0 ส่วน

7.2 *พื้นข้าว* ประกอบด้วย

ข้าวเมล็ดยาวชั้น 2 ไม่มีหรือมีไม่มากกว่าร้อยละ 15
ข้าวเมล็ดยาวชั้น 3 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 แต่ไม่มากกว่าร้อยละ 30
ข้าวเมล็ดสั้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 55 แต่ไม่มากกว่าร้อยละ 65
ยอมให้ข้าวเมล็ดยาวชั้น 1 ปนได้ไม่เกินร้อยละ 10

7.3 *ส่วนผสม* ประกอบด้วย

ข้าวเต็มเมล็ด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
ข้าวหัก ไม่มากกว่าร้อยละ 23 (แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 18)

ในจำนวนนี้ยอมให้มีปลายข้าว ซี.วัน ปนได้ไม่เกินร้อยละ 1

นอกนั้นเป็น ต้นข้าว ข้าวหักใหญ่ ทั้งนี้ ยอมให้มีสิ่งต่อไปนี้ปนได้ คือ

ข้าวเส้นแดง ไม่เกินร้อยละ 5
ข้าวเมล็ดแดง ไม่เกินร้อยละ 2
ข้าวท้องไข่ ไม่เกินร้อยละ 5 (ทางราชการอนุมัติให้มีอัตราสูงกว่านี้ได้)
ข้าวเสีย ไม่เกินร้อยละ 2
ข้าวเมล็ดเหลือง ไม่เกินร้อยละ 1
ข้าวเมล็ดลีบ ไม่เกินร้อยละ 0.5
ข้าวเมล็ดอ่อน ไม่เกิน ร้อยละ 0.5

ข้าวแตก ไม่เกินร้อยละ 0.75
วัตถุอื่น ไม่เกินร้อยละ 0.25
ข้าวเหนียว ไม่เกินร้อยละ 0.5
ข้าวเปลือกไม่เกิน 25 เมล็ด ต่อข้าวหนึ่งกิโลกรัม (สำหรับข้าวเก่า)

7.4 *การสี* สีปานกลางความชื้น 14%

8. ข้าวขาว 25% (เลิศ) ต้องมีพื้นข้าวชั้นต่าง ๆ ส่วนผสมของเมล็ดข้าวต่าง ๆ การสี และความชื้น ดังนี้

8.1 *ขนาดความยาว*ของเมล็ดข้าว
ข้าวหักใหญ่ ตั้งแต่ 5.0 ส่วนขึ้นไป
ข้าวหัก ตั้งแต่ 3.0 ส่วนขึ้นไป

8.2 *พื้นข้าว* ประกอบด้วย
ข้าวเมล็ดสั้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 65 แต่ไม่มากกว่าร้อยละ 75 นอกนั้นเป็นข้าวเมล็ดยาวชั้น 2 และชั้น 3 และไม่เกินร้อยละ 35 ในจำนวนนี้ยอมให้มีข้าวเมล็ดขาวชั้น 1 ปนได้ไม่เกินร้อยละ 8

8.3 *ส่วนผสม* ประกอบด้วย
ข้าวเต็มเมล็ด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40
ข้าวหัก ไม่มากกว่าร้อยละ 28 (แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 23)
ในจำนวนนี้ยอมให้มีปลายข้าวชาว ซี.วัน ปนได้ไม่เกินร้อยละ 1 นอกนั้นเป็นต้นข้าว ข้าวหักใหญ่ ทั้งนี้ ยอมให้มีสิ่งต่อไปนี้ปนได้ คือ

ข้าวเส้นแดง ไม่เกิน ร้อยละ 4
ข้าวเมล็ดแดง ไม่เกิน ร้อยละ 1
ข้าวท้องไข่ ไม่เกิน ร้อยละ 3 (ทางราชการอนุมัติให้มีอัตราสูงกว่านี้ได้)

ข้าวเสีย ไม่เกิน ร้อยละ 0.75
ข้าวเมล็ดเหลือง ไม่เกิน ร้อยละ 1
ข้าวแตก ไม่เกิน ร้อยละ 0.5
วัตถุอื่น ไม่เกิน ร้อยละ 0.2
ข้าวเหนียว ไม่เกิน ร้อยละ 0.5

9.4 *การสี* สีธรรมดา

9.5 *ความชื้น* ไม่สูงกว่า 14%

10. ข้าวขาว 35% ต้องมีพื้นข้าวชั้นต่าง ๆ ส่วนผสมของเมล็ดข้าวต่าง ๆ การสี และความชื้น ดังนี้

10.1 *ขนาดความยาว*ของเมล็ดข้าว

ข้าวหักใหญ่ ตั้งแต่ 5.0 ส่วนขึ้นไป

ข้าวหัก ตั้งแต่ 3.0 ส่วนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 5.0 ส่วนขึ้นไป

10.2 *พื้นข้าว* ประกอบด้วย

ข้าวเมล็ดสั้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 65 แต่ไม่มากกว่า ร้อยละ 75 นอกนั้นเป็นข้าวเมล็ดยาวชั้น 2 และชั้น 3 ในจำนวนนี้ยอมให้มีข้าวเมล็ดยาวชั้น 1 ปนได้ไม่เกินร้อยละ 8

10.3 *ส่วนผสม* ประกอบด้วย

ข้าวเต็มเมล็ด ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 32

ข้าวหัก ไม่มากกว่า ร้อยละ 40 (แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 43)

ในจำนวนนี้ยอมให้มีปลายข้าวขาว ซี.วัน ปนได้ไม่เกินร้อยละ 2

นอกนั้นเป็นต้นข้าว ข้าวหักใหญ่

ทั้งนี้ ยอมให้มีสิ่งต่อไปนี้ปนได้ คือ

ข้าวเส้นแดง ไม่เกิน ร้อยละ 7

ข้าวเมล็ดแดง ไม่เกิน ร้อยละ 4

ข้าวท้องไข่ ไม่เกิน ร้อยละ 10 (ทางราชการได้อนุมัติให้มีอัตราสูงกว่านี้ได้)

ข้าวเสีย ไม่เกิน ร้อยละ 2

ข้าวเมล็ดเหลือง ไม่เกิน ร้อยละ 1

ข้าวเมล็ดลีบ ไม่เกิน ร้อยละ 1

ข้าวเมล็ดอ่อน ไม่เกิน ร้อยละ 1

ข้าวแตก ไม่เกิน ร้อยละ 0.75

วัตถุอื่น ไม่เกิน ร้อยละ 1

วัชพืช ไม่เกิน ร้อยละ 0.5

ข้าวเหนียว ไม่เกิน ร้อยละ 0.5

ข้าวเปลือกไม่เกิน 30 เมล็ด ต่อข้าวหนึ่งกิโลกรัม (สำหรับข้าวเก่า)

10.4 *การสี*

10.5 *ความชื้น* ไม่สูงกว่า 14%

11. ข้าวขาว 45% ต้องมีพื้นข้าวชั้นต่าง ๆ ส่วนผสมของเมล็ดข้าวต่าง ๆ การสี และความชื้น ดังนี้

11.1 *ขนาดความยาวของเมล็ดข้าว*

ข้าวหักใหญ่ ตั้งแต่ 5.0 ส่วนขึ้นไป

ข้าวหัก ตั้งแต่ 3.0 ส่วนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 5.0 ส่วน

11.2 *พื้นข้าว* ประกอบด้วย

ข้าวเต็มเมล็ด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 65 แต่ไม่มากกว่าร้อยละ 75 นอกนั้นเป็นข้าวเมล็ดยาวชั้น 2 และชั้น 3 ในจำนวนนี้ยอมให้มีข้าวเมล็ดยาวชั้น 1 ปนได้ไม่เกินร้อยละ 8

11.3 *ส่วนผสม* ประกอบด้วย

ข้าวเต็มเมล็ด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 28

ข้าวหัก ไม่มากกว่าร้อยละ 50 แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 42 ในจำนวนนี้ยอมให้มีปลายข้าวขาว ซี. วัน ปนได้ไม่เกินร้อยละ 3

นอกนั้นเป็น ต้นข้าว ข้าวหักใหญ่

ทั้งนี้ ยอมให้มีสิ่งต่อไปนี้ปนได้ คือ

ข้าวเส้นแดง	ไม่เกิน	ร้อยละ 8
ข้าวเมล็ดแดง	ไม่เกิน	ร้อยละ 4
ข้าวท้องไข่	ไม่เกิน	ร้อยละ 10 (ทางราชการได้อนุมัติให้มีอัตราสูงกว่านี้ได้)
ข้าวเสีย	ไม่เกิน	ร้อยละ 2
ข้าวเมล็ดเหลือง	ไม่เกิน	ร้อยละ 1
ข้าวเมล็ดลีบ	ไม่เกิน	ร้อยละ 1
ข้าวเมล็ดอ่อน	ไม่เกิน	ร้อยละ 1
ข้าวแตก	ไม่เกิน	ร้อยละ 0.75
วัตถุอื่น	ไม่เกิน	ร้อยละ 1
วัชพืช	ไม่เกิน	ร้อยละ 0.5

ข้าวเปลือกไม่เกิน 30 เมล็ด ต่อข้าวหนึ่งกิโลกรัม (สำหรับข้าวเก่า)

11.4 การสี สีธรรมดา

ความชื้น ไม่สูงกว่า 14%

DPU

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์

ภาคผนวก จ.

วิธีการผลิตข้าวอินทรีย์

DRU

วิธีผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic rice)

ข้าวอินทรีย์ (Organic rice) เป็นข้าวที่ผลิตขึ้น โดยไม่มีการใช้สารเคมี หรือสารเคมีกำจัดศัตรูพืช น้ำที่ใช้ต้องปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมี รวมทั้งการรมด้วยก๊าซเมธโบรไมด์ กำจัดศัตรูในโรงเก็บเมล็ด การบำรุงดิน เน้นหนักในการปลูกพืชหมุนเวียน การใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอก ประการสำคัญต้องใช้พันธุ์ข้าวที่มีความต้านทานต่อโรคแมลงสูง โดยมีเป้าหมายให้ผู้บริโภคได้รับอาหารที่ปลอดสารเคมีและป้องกันไม่ให้สภาพแวดล้อมปนเปื้อนด้วยสารเคมีไปพร้อมกัน

วิธีการผลิตข้าวอินทรีย์ การเลือกพื้นที่ปลูกต้องมีความอุดมสมบูรณ์โดยธรรมชาติ มีแหล่งน้ำอย่างพอเพียงและไม่เคยมีการเพาะปลูกที่ใช้สารเคมีติดต่อกันเป็นเวลานาน พันธุ์ข้าวต้องสามารถปรับตัวได้ดีในสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย มีควมต้านทานต่อโรคและแมลง มีคุณภาพของเมล็ดสูง เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และ กข. ๑๕ เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูกต้องปราศจากเชื้อโรค การเตรียมดินเพื่อปรับโครงสร้างให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกและกำจัดวัชพืชไปพร้อมกัน ด้วยการไถดะ ไถแปร และทำเทือก

ข้าวอินทรีย์ใช้วิธีปักดำดีที่สุด ต้นกล้าที่ใช้ปลูกควรมีอายุ ๒๕-๓๐ วัน การปรับปรุงบำรุงดิน ห้ามเผาตอซังและเศษพืชในนา ให้นำอินทรีย์วัตถุใส่ลงในแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น ปุ๋ยมูลสัตว์ชนิดต่างๆ ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสดตระกูลถั่ว หรือใช้ แหนแดง ในดินที่ขาดธาตุไนโตรเจน ใส่กระดูกป่น ขี้ไก่ ขี้ค้างคาว หรือหินฟอสเฟตในดินที่ขาดธาตุฟอสฟอรัส ใส่ขี้เถ้าและหินปูน บางชนิดหากขาดธาตุโพแทสเซียม หมั่นกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ รักษาระดับน้ำให้พอเพียงกับความต้องการของต้นข้าว ฉีดพ่นกำจัดแมลงศัตรูด้วย น้ำหมักตะไคร้หอม ข่าแก่ สะเดา และบอระเพ็ด พร้อมใช้กับดักแสงไฟ ระบายน้ำออกจากแปลงนาก่อนเก็บเกี่ยวคือระยะที่รวงข้าวมีสีพลับพลึง นวดและตากเมล็ดข้าวบนลานตากข้าวที่สะอาด จนเหลือความชื้นเพียง ๑๔ เปอร์เซ็นต์ แล้วจึงเก็บในโรงเก็บ ก่อนบรรจุหีบห่อ เพื่อให้การผลิตข้าวอินทรีย์ของผู้ผลิตได้มาตรฐาน จะต้องมีเจ้าหน้าที่จาก กรมวิชาการเกษตร ไปตรวจสอบและกำกับในไร่นา และวิเคราะห์คุณภาพผลผลิตในห้องปฏิบัติการก่อนรับรองคุณภาพ ตลาดข้าวอินทรีย์มีทั้งในยุโรป อเมริกา และเอเชีย

ที่มา : ประเวศ แสงเพชร. " สารพันปัญหาเกษตร " มติชน. ฉบับวันพฤหัสบดี ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ๒๕๔๓ .

ภาคผนวก ฉ.

แบบสอบถาม

แบบสอบถามสมาชิกสหกรณ์

กรุณากาเครื่องหมาย/ หน้าข้อที่ท่านเลือกและเติมข้อความหรือจำนวนในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ ๑ : ข้อมูลส่วนตัว

๑. ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์.....

๒. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

๓. อายุ.....ปี (เศษของปีคิดเป็น ๑ ปี)

๔. การศึกษา.....

๕. อาชีพ

☐ ปลูกข้าวเจ้า จำนวน..... ไร่

☐ ปลูกข้าวเหนียว จำนวน..... ไร่

☐ ปลูกหอมแดง จำนวน..... ไร่

☐ ปลูกกระเทียม จำนวน..... ไร่

☐ อื่นๆ จำนวน..... ไร่

๖. ทำนาประเภทใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ นาปี

☐ นาปรัง..... ครั้ง

๗. ผลผลิตข้าวเปลือกไร่ละ

☐ นาปี..... ถัง

☐ นาปรัง..... ถัง

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์

๘. ท่านเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ มาแล้ว.....ปี

๙. ตอบตารางหน้าสุดท้าย

๑๐. ท่านขายข้าวเปลือกแก่<u>สหกรณ์ที่ท่านเป็นสมาชิก</u> เพราะ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ได้ตอบแทนสูงขึ้น

☐ ได้รับค่าข้าวเปลือกในราคายุติธรรม

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๑๑. ท่านขายข้าวเปลือกให้ <u>ชุมนุมฯ อุตรดิตถ์</u> เพราะ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ได้รับเงินสด

☐ ไม่เปลืองค่าขนส่ง

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๑๒. ท่านขายข้าวเปลือกให้ โรงสีเอกชน เพราะ(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ได้รับเงินสด

☐ ไม่เปลืองค่าขนส่ง

☐ ได้รับราคาข้าวเปลือกสูงกว่า

☐ เป็นพันธะผูกพัน

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๑๓. ท่านขายข้าวเปลือกให้ พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือกท้องถิ่น เพราะ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ได้รับเงินสด

☐ เป็นการหักหนี้

☐ เป็นพันธะผูกพัน

☐ สะดวก

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๑๔. ใครเป็นผู้ชักนำท่านเข้ามาร่วมโครงการเชื่อมโยงฯ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์

☐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ที่ท่านเป็นสมาชิก

☐ ประธานกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ที่ท่านสังกัด

☐ ท่านสนใจเข้ามาร่วมเอง

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๑๕. ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ ราคาข้าวเปลือก จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ หนังสือพิมพ์

☐ วิทยุ

☐ โทรทัศน์

☐ ป้ายประกาศหน้าสหกรณ์ที่ท่านสังกัด

☐ การบอกต่อจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการของสหกรณ์

☐ การบอกต่อของเพื่อนสมาชิกสหกรณ์

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

DPU

๕. โปรดเลือกกา / หน้าชนิดข้าวเปลือก และสถานที่ที่ท่านขายข้าวเปลือก พร้อมกรอกตัวเลข ระบุ ราคาขาย ต้นทุน จำนวนที่ขาย ค่าตอบแทน (ถ้ามี)

(เฉพาะปีเพาะปลูก ๒๕๔๐/๔๑)

ไม่ต้องกรอก ↓

ชนิดข้าวเปลือก	สถานที่ขายข้าวเปลือก	ราคา/เกวียน (บาท)	ต้นทุนเพาะปลูก ไร่(บาท)	จำนวนที่ขาย ได้(เกวียน)	ค่าใช้จ่ายใน การขาย (บาท)	ค่าตอบแทน/ เกวียน(บาท	ค่าเฉลี่ยคืน/ เกวียน(บาท)	รวม (บาท)
☐ ข้าวชัยนาท ๙๐	☐ สหกรณ์ที่ท่านสังกัด							
	☐ ชุมนุมฯอุตรดิตถ์							
	☐ พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือก							
	☐ โรงสีข้าวเอกชน							
	☐ อื่นๆ (ระบุ).....							
☐ ข้าวชัยนาท ๑	☐ สหกรณ์ที่ท่านสังกัด							
	☐ ชุมนุมฯอุตรดิตถ์							
	☐ พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือก							
	☐ โรงสีข้าวเอกชน							
	☐ อื่นๆ (ระบุ).....							
☐ กข	☐ สหกรณ์ที่ท่านสังกัด							
	☐ ชุมนุมฯอุตรดิตถ์							
	☐ พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือก							
	☐ โรงสีข้าวเอกชน							
	☐ อื่นๆ (ระบุ).....							

ชนิดข้าวเปลือก	สถานที่ขายข้าวเปลือก	ราคา/เกวียน (บาท)	ต้นทุนเพาะปลูกไร่(บาท)	จำนวนที่ขายได้(เกวียน)	ค่าใช้จ่ายในการขาย (บาท)	ค่าตอบแทน/เกวียน(บาท	ค่าเฉลี่ยคืน/เกวียน(บาท)	รวม (บาท)
☐ข้าวสุพรรณ ๕๐	☐ สหกรณ์ที่ท่านสังกัด							
	☐ชุมนุมฯอุตรดิตถ์							
	☐พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือก							
	☐โรงสีข้าวเอกชน							
	☐ อื่นๆ (ระบุ).....							
☐ อื่น ๆ (ระบุ)	☐ สหกรณ์ที่ท่านสังกัด							
	☐ชุมนุมฯอุตรดิตถ์							
.....	☐พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือก							
	☐โรงสีข้าวเอกชน							
	☐ อื่นๆ (ระบุ).....							
☐ ข้าวเหนียว พันธุ์ (ระบุ)	☐ สหกรณ์ที่ท่านสังกัด							
	☐ชุมนุมฯอุตรดิตถ์							
๑.....	☐พ่อค้ารวบรวมข้าวเปลือก							
๒.....	☐โรงสีข้าวเอกชน							
๓.....	☐ อื่นๆ (ระบุ).....							

ภาคผนวก ช.

ประวัติผู้วิจัย

DPU

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ: นางปาจรีย์ อ่อนสอาด

ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำ ภาควิชาวารสารศาสตร์
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

วุฒิการศึกษา: ศิลปศาสตร์บัณฑิต (การสื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พัฒนบริหารศาสตร์มหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) นิด้า

ประสบการณ์: พนักงานส่วนบริการกลาง ธนาคารมหานคร (สำนักงานใหญ่) พ.ศ. ๒๕๒๓–๒๕
อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พ.ศ. ๒๕๒๙–๓๔
อาจารย์ประจำ และเลขานุการคณะ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. ๒๕๓๔– ปัจจุบัน

สถานที่ติดต่อ: ภาควิชาวารสารศาสตร์
คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
โทรศัพท์. ๙๕๔๗๓๐๐ ต่อ ๒๖๗
โทรสาร. ๙๕๔๗๓๕๕